

قه‌ندیل به‌نگای هه‌ژاند

مندی لفری الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

به‌شی یه‌که‌م

نوسینی

رَبَّاز

abu ali Skurdy

بۆدابهزاندنی چۆرهما کتیب:سەردانی: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

پدای دانیود کتایهای مختلف مراجعه: (منتدی اقرا الثقافی)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (کوردی ، عربی ، فارسی)

قه‌ندیل

به‌غدای هه‌ژاند

نوسینی

ریباز

قه‌ندیل به‌غدای هه‌ژاند

ناوی کتیب : قه‌ندیل به‌غدای هه‌ژاند

بابه‌ت : یاداشته‌کانی پێشمه‌رگایه‌تی له‌ سالانی ۱۹۷۶ - ۱۹۸۰

نووسه‌ر : رێناز

پیدا‌چونه‌وه‌و نه‌خسه‌سازی کۆمپیوتەر: به‌ختیار عه‌لی حه‌مه

هه‌له‌به‌ر : م / جه‌میل عیسا

تایپ : رووبار

چاپی دووه‌م : سلیمانی ۲۰۰۸

تیراژ : ۲۰۰۰ دانه

چاپ : چاپخانه‌ی په‌یوه‌ند.

له‌زنجیره‌ی بلاوکراوه‌کانی بنکه‌ی رۆشنبیری شه‌هید ژماره‌ (۲۰)

ژماره‌ی سپاردنی (۲۵۲۸) ی سالی (۲۰۰۸) ی وه‌زاره‌تی رۆشنبیری پیدراوه

له‌سه‌ر ئه‌رکی وه‌زاره‌تی رۆشنبیری به‌ چاپ گه‌یه‌ندراوه

ناونیشان

به‌ریوه‌به‌ریتی چاپ و بلاوکردنه‌وه‌ی سلیمانی

سلیمانی- گه‌ردی ئه‌ندازیاران: ۱۰۵ کۆلانی: ۳۴ ژماره‌ی خانوو: ۱۰

ژماره‌ی ته‌له‌فۆن: ۳۱۸۰۹۹۴

مافی له‌ چاپدانه‌وه‌ی پارێزراوه‌ی بو‌بنکه‌ی رۆشنبیری شه‌هید

پیشه‌کی چاپی دووهم

پنشمهرگی ناوداری کوردستان و نووسهری چاونمترس شهید ریباز (۱۹۵۲-۱۹۹۴) بهرگی به‌کمی کتیبی قمندیل به‌غدای هه‌ژاند له سالی ۱۹۹۳ دا و پیتیش له سالی ۱۹۹۱ و ۱۹۹۲ دا همدرو به‌رهمی (نرکه‌ی کوردستان) و له سالی ۱۹۹۰ دا نامیلکه‌یه‌کی به‌ناوی (شهری پارتیزانی) که له نهموونی ۱۴ مانگی ژبانی پارتیزانی دواي ئه‌نفا له‌کان بوو ، له سالی ۱۹۹۴ دا بهرگی دووهمی قمندیل به‌غدای هه‌ژاند بلاوکردووتهو .

هه‌ندی پیننه‌چوو نهم به‌رهمانه له کتیبخانه‌کانی کوردستان دانیه‌کیشی ده‌ست نده‌که‌وت ، بویه خه‌لکتیکی به‌کجار زۆر له ناوه‌وو ده‌روه‌ی کوردستان هه‌میشه هه‌له‌ودای کتیبه‌کان بوون . هه‌رچنده له‌دواي راپه‌رینه‌وه چنندين گۆزانه‌کاری و رووداوی تر روویاندا به‌لام به‌چاپ گه‌یاتدنه‌وه‌ی کتیبه‌کانی شهید ریباز به‌تایبه‌تی بۆ نه‌وه‌ی دواي راپه‌رین گرنگیه‌کی به‌رچاری ده‌یتو به‌رچاو روونیه‌کی کاریگه‌رشه بۆ ئه‌و نه‌وه‌یه .

به‌رهمه‌کانی شهید ریباز ویزدانی مرۆفیکه سه‌رتاپای ژبانی سیاسی و پیتشمه‌رگایه‌تی له خزمه‌تی گه‌له‌که‌یدا بوو ، پارێزه‌ری میللەت و پیتشمه‌رگه بووه بویه هه‌میشه له ناخی گه‌له‌که‌یدا ده‌ری .

کتیبه‌کان دوو نامانجی سه‌ره‌کی پیه‌وه دیاره :

۱- باهر به‌خۆ بوونی گه‌لیک به‌و نیشان ده‌دات و ده‌یکات به‌ چپای قمندیل بۆ هه‌ژاندنی ده‌سه‌لاتیکی شوئینی و دکتاتۆری که له به‌غداد حوکمرانی ده‌کات .

۲- نه‌شاردنه‌وه‌ی مه‌سه‌له‌کان و ده‌رخستنی رووداوه‌کانه وه‌ک خۆی .

پیتوست ناکات هه‌یج قسه‌یه‌کی تر له‌سه‌ر شهید ریبازو به‌رهمه‌کانی بکه‌ین چونکه کتیبه‌ تایله‌کانی جوانترو به‌ دیه‌رگه‌زتره له هه‌ر قسه‌یه‌کی تر .

وه‌لامی ئه‌و په‌رسیا ره‌ش بۆ خۆینه‌ری به‌ریز جی دێلین ، تاپا ریباز کی بوو وا ویزدانی هه‌ژاند ؟ له کۆتایدا ئه‌وه جاریکی دی کتیبه‌کانی قمندیل به‌غدای هه‌ژاند به‌ هه‌ممه‌تی وه‌زاره‌تی رۆشنییری و به‌رپه‌وه‌به‌رایه‌تی چاپ و بلاوکردنه‌وه‌ی سلیمانی ده‌خه‌ینه‌وه به‌ر دیدی خۆنه‌ران ، بۆ نه‌وه‌ی نه‌بادا به‌غدا یان هه‌ر به‌غدایه‌کی تر قمندیل به‌هه‌ژنیه‌ت .

نیعمه‌ت عه‌بدوڵا په‌رداود

۲۰۰۸ / ۷ / ۱۹

هه‌ولێر

پيشه‌گى

يادداشت نووسين کارڻکى وا ئاسان نيه، که همدئى کس ييرى لينده کاتموه به تايبتمى بؤ نئو کسانهئى له گهڻ ئازارو ناخوشى گه له که يان ده ژين، چونکه کم کيشه هه بووه له دنيا وه کو کيشهئى گهلى کورد ئالۆز بيت، ئه وهنده کاره سات و هه ورارو نشيو وه ئاسانه وه دامرکانده وهئى تيا دايبت، ئه وهنده دوژمنى گه وهه بچووک و هه مه ره نگی به گژدا هاتوه .

راسته گه لانی دنياش چهرمه سه رى و مه ينتمى زۆريان کيشاره تاكو ئالای سه ربه ستى و سه ربه خۆى و رزگاربان به رز کرده وه که چى ميللتمى ئيمه سه ربارى ئه وه هه موو ده ره ده رى و ماڻ ويرانيه و کوشته و کوشتاره هيشتا هه نگارى مه زنى پيوسته بؤ سه رکوتنى يه که جارى نه گه ر راستى روون بکه ينه وه ده بى ئه وه به سلينين، که هيشتا گه لى کورد يان شوڤرگه گيران دۆسته و دوژمنيان ديارى نه کرده وه يان باش ده ست نيشانيان نه کرده وه به واتايه کى تر کورد دۆستى راسته قينهئى نه بووه به لکو دۆستى درۆزنى زۆر بووه، دۆستانى کورد (زمان هه نگوين و دل په شن).

بۆيه زيندوو کرده وهئى کاره کانى چهند سال له مه و پيش زۆر شتى به که لگ و پر تاقه کردنه وه مان فير ده کات له هه مان کاتيش زۆر برينى کۆن ده کولينتته وه .

نووسينه وهئى ميژروى بيست سالى شوڤشى کوردستان بؤ پيشمه ره گه يه کى هه ژارى وه کو من وا ئاسان نيه، ده بى هه قى کس فه رامۆش نه کم، رۆلى هه چ که سيک له بير نه کم، ژرر که وتن و سه رکوتنه کان بغمه پيش چاران، تينکۆشه رو نا تينکۆشه مان لينک جيا بکه مه وه، هه له په رسته و خۆنه ويسته کان لينک جياواز بکه مه وه . ئه وه هه موو بيتنه و به رده يه به دلى هه مووان نابى، هه ره شه و گوره شه م لينده کرى هه ر بۆيه ماوه يه کى زۆره ئه وه نووسينه م دوا خست له هه ليتكى زتيرين ده گه رام تا منيش وه کو هه له په رستان هه ل بقۆزمه وه له وه هه له سوود وه ريگرم زۆر چاوه روائم کرد مه يسه ر نه بوو، له عه نه تم له شه يتان کردو ناوى خوا و پينغمه به رم ليته ينا سه ر له نوى پاك نووسى نووسينه کم کرده وه، وتم : منيش ماغم هه يه سوود له و ئازادى و ديموکراتيه وه ريگرم، خوا نه خواسته نامه وى له په نا ديموکراتيه ت سه ره تاگان پى شيل بکه م!!

بيست سالى په به قه له خبباتى چه کدارى به شدارى ده کم هه ردوو شوڤشه که مان نه يلولو شوڤشى نوى تووشى نوجدان و شکست هاتن، هه ردوو کيان سه ر له نوى بوژانه وه . شوڤشى نوى

شۆپشى ئەيلولى خىستەمە سەرپى ، راپېرىنى گەلەكەمان لە بەھارى ۱۹۹۱ شۆپشى نوپى
خىستەمە جۆش و خرۆش .

منالتيكى لادىيى بچوك بووم ، كە شۆپشى ئەيلول ھەلگىرسا، ھەر زوو بەمىسيەكانى سالى
۱۹۶۳ ئەوانى عبدولكەرىم قاسىيان شەھىد كورد گوندەكانى كەندىناوھيان سووتاندو
خەلكەكەيان ئاوارەو سەرگەردان كوردو ەمرەبىيان نىشتەجى كورد، لە گوندى ئىتمە (دەربەندى
گۆم) چوار كەسىيان شەھىد كوردو ھەرچى خوا دابووى ، بە رەنج و شانى ھىزارەكان كە چەندىن
سالە كۆكرابوھە بە تالان بردىيان . لە ساىمى حوكمى بەمىسيەكان توشى رۆژى رەش ھاتىن ،
بەھىزارى و نەدارى و كولمەمىرگى سالىمان بەرپى كورد، چاھەرۋانى ھەلىك بووىن تا تۆلى خۆمان
لە دوژمان بىكەينەھە .

رۆژ ھات و رۆژى ، سەرى سەردارانى زالىم كەوتە بەر گوتى مىللەت و رۆژانى خۆشيان لى بوھە
خەم .

چەند سال ھات و رۆژى ، چەند سەمۆك گزىر گۆرگەران و تى ھەلدران ، ئىتمەش گەراينەھە جىگەر
رنگاى خۆمان .

لەوى رادەستمان بە كوردائىتى كورد، جىگەرى راستەقىنى خۆمان دۆزىمە ئەگەر لە پىشەھەرى
خەباتدا نەبووىن لە ھەلپەرىستانىش نەبووىن ، كە لە رۆژى خۆشيدا سەنگ لە پىشە بىن .. !
شۆپشى ئەيلول چوارە سالى خاىاند بە زۆر قۇناغدا تىپەرى زۆر كارى باشى بۆ مىللەت
كورد ، گەلىك شەرو پىك دادانى لە گەل دۆژمى كورد كورد . بە ھىزاران پىشمەرگە خەلك
شەھىد كران ، ھەندىك ئاگردان كۆرەر بوونەھە شەھىدانى گوندى ناسر لە بنارى قەرەچوغ
خانوادەى مام صادق سەرمەزىرى ، كە كۆرە تىكۆشەرىكانى سلىمان صادق و محمد صادق
ستار صادق نەمۇنەبەكەن لە ھىزاران كارەساتى دل تەزنى ئەھە .

بە ھىزاران كەس لەسەر خۆتى شەھىدان خۆيان دەولمەند كورد، بە ھىزارانىش ھاتنە سەر
ساجى ەلى و زەرەر زىانى مەزىيان لىكەوت، زۆر داىكى جەرگ سووتام بىنى بۆ كۆرپە
تاقانەكەى رۆژى دەكورد .

شۆپشى كورد دۆژمانى كوردى گەياندەھە بەك ، بەرژەندىبەكان لە شۆپشى ئەيلولدا رەچار
دەكورد، شۆپشى ئەيلول ھەر ئەھەندە نىھ ، كە باسە كوردە ، سەدان ئەھەندەش بىرى ناسكىتىنى،
كىشەكىشى زۆر لى رۆدوواھە ، پەيوەندىبەكانى ناوخۆ دەھە دەيان ئەھەندە نووسىنى دەوى بىروا
ناكەم بە پىشمەرگەبەكى سادەى ەكە من بىنوسرىتەھە ھەر ئەھەندەم باس كوردە ، كە تىكۆشەنى

خەلکی کوردستانان بیر بیتمەو دلتیام ئەوانەنی خاوەنی ئمو مەسەلەیمەن یان زۆرتەر دەزانن دەربارەنی شۆرشی مەزنی ئەیلول پۆژتک دیت بە درژی دەینوسنەو .

شۆرشی نوینی کوردستان که له هەلو مەرجیتکی وا دژوارو پیر ئەستەم دەستی پیکردەو شایانی ئەویە دەیان پەرتووکێ لەسەر بنووسری ، دەست پیکردنەوی شۆرش خۆی له خۆیدا پالەوانیتیه ، حکومەتی عێراقی والە خۆبایی و بەهێز ، ئەوەندە تینو بە خۆینی گەلەکەمان بە رەنگاروونەوی کارێکی نازایانەو دلێرانەو . پۆژمی عێراق پاش شکستی شۆرشی ئەیلول وەکو سەگی هاری لێهاتبوو ، هەر کەسێک بۆنی کوردایەتی لێهاتایە بە قەمە دەیکوشت .

بەعسیەکان دروشمی نەمانی کوردیان هەلگرتبوو ، پۆژ بە پۆژ ئمو سیاسەتەیان بە کردەو پیادە دەکرد . دەیانویست کورد ناویمید بکەن و کوردایەتی له دل و دەروونی خەلک دەربهیتن و وەکو کوردەکانی برامان لەسەر لێبکەن و پەرتەوازەمان پێبکەن ، تاکو بێ خاکمان بکەن وە بە نارهزویی خۆیان پیلانە بۆگەنەکانیان جێبەجێ بکەن .

بەلێ لەو پۆژەدا ، که تاریکی بالێ رەشی سامناکی بەسەر کوردستان کێشابوو لەو پۆژە ، که کورد خۆی له خاکی خۆی بە بیگانه دەزانرا ، لەو پۆژە ، که کرامەت و شەرەفی کورد پێشیل دەکرا لەو پۆژە که بەعسیەکان تیغیان زیاتر تیژ دەکرد تا سەری هەموو کوردێکی پێ بپەن ، لەو پۆژە که سیخوڕەکان و کاسە لیسەکان وەکو هەژدیها کەوتبوونە ناو خەلک ، لەو پۆژە که هەپەشە له بوونی کورد بە تێکرا دەکرا ، لەو پۆژە که برا له برای خۆی دەترسا ، لەو پۆژە کورد ژبانی لی تالی ببو ، لەو پۆژە که زنجیرە پیلان لەسەر کورد زۆرتەر دەبوو ، لەو پۆژە ، که دنیا پشتیوانی له پۆژمی عێراق دەکرد ، چەند تیکۆشەرتکی ئمو میللمتە هەژارو بێ کەسە بێ ئەوی هیچ پشت و پەنایەکی دەرهوی هەبیت ، بێ ئەوی هیچ یارمەتییهک هەبیت بە چەند چەکیکی کۆنی شاردراوە ژیرزەمین بە رەنگاری ئمو پۆژمە بە هێزو له خۆباییه بوونەو که تا کورد مابێ جینگای شانازین و کارێکی ئەوەندە دلێرانەو نازایانەو مەردانەیان ئەجامدا که کم میللمت له دنیا بە خۆیمەو بینویمەتی .

پێ بەپیتی ئمو شۆرەشە بەشداریم تیا کردوو ، زۆر کارەساتی دل تەزین و ژووداوی جەرگ بری بەسەر هاتوو .

وێستیان ئمو شۆرەشە له پێشکەدا بکوژن بۆیان نەکرا ، دەولتانی دراوسیمان هەر چی له دەستیان هاتبێ کردوویانە بۆ ئەوی شۆرەشەکەمان پێ پەوانەبێ ، بۆیان نەکرا ، دۆستایەتیشیان کردین هەر بۆ ئەو بوو بمان کوژن...!

ئەمۇ شۆرپە تووشى چىندىن گلان بو، تووشى شىكىسى گىمورە ھات تووشى ھىمورازى سەخت بو، تووشى كۆسپى ئىستىم بو .. ھىمورى بىرى كۆلى نەدا، كە دە گىمراين دەبوونىنە سوار چاك ، كە دەشكايىن دەرىسمان وەردە گرت و سىركەوتىن چاۋەروانى دە كرىن ، كۆسپە كاتمان تەخت دە كەرد، پىلانى دوۋىمان ووردوخاش دە كرا . ھىمورى ئەمۇ كارانە وا بە ئاسانى نە كراۋە بە خوتىنى ھىزاران رۆلەي گەلە كىمان، بە ماندوبوونى تىكۆشەرانى مىللەتە كىمان، بە لەخۆ بوردوى جىماۋەرى كۆلەندەرى كوردستان نەبىم دراون .

شۆرپى نوتى كوردستان بە ماندوبوونو شوغونى پىشمەرگە كانى كوردستان بلىسى لەسر ھىمورى شاخە كانى كوردستان ھىر بەردەوام بوە . لە شۆرپى نوتى گەلە كىمان ئەمۇندە كارى مەردانمۇ شەرەفمەندانە كراۋە دوۋىمان پىش دۆستان شاھىدى بۆ دەدەن، ئەمۇ شۆرپە دوۋىمى ھىنايە لەرزىن ، كوردى لە نەمان رىزگار كەرد، شەرەف و ھىبەتى كوردى كرىمە، بە دوۋىمى سەلماند، كە رۆلە كانى كورد ئامادەن گىيانىن لە دەست بەدەن بەلام كوردستان لە دەست نادەن شۆرپى نوتى كوردستان، داستانىكى مېترووى زىندە ئەمۇ كانى دوا رۆژ بە سەرىمىزىمە بۆ خۇيان دەھىتلىنمە . مەفرەزە سەرەتايىە كان، مەفرەزە پارتىزانە كان، ئەمۇ پىشمەرگە رەسەنەن، كە مېترووى كوردىان سەر لەنۆي بە وشى زىرەن نووسىمە، بە ھىمەتى ئەوان ئەمۇ وشانەيان لە مېترووى كورد سىمە، كە كورد بىزى لىدە كاتمەۋە جىنگاى ناپىتەمە لە مېترووى گەلەنكى قارەمانى ۋەك كورد. شۆرپى نوتى ئەمۇ جارە، تۆلەي لە دوۋىمان كەدەۋە نەھىشت خوتىنى بە ناھىق رۆۋا بە فىرۆ بىروات . لە مېترو بو دەمورىست باسى داستانى شۆرپى نوتان بۆ بىكەم داخەكەم لەبەر ئەمۇ نووسىنە كانم ھىر ھەندى لە قوۋىنىك، لە ئەشكوتىك، لەبن بەردىك شاردبوومە، يان لە مائە جووتيارە كان دام نابو، ھەندىكىان ۋەكو سەرۋەت و سامانى جووتيارە كان فەوتاو بە ناچارى سەر لەنۆي دەستەم پىكردەۋە سەرلەبەر مېترووى شۆرپەكەم نووسىمە، چەند جارتەك پىيدا ھاتمەۋە ئەمۇ لە گەل بارو دۆخ و كاتى ئىستا دە گونجى وا دەنخەمە بەر دەستان دلتىيام لەمۇ، كە راستىە كانم خستۆتە روو جا ئەگەر ھەندى جار باسى خۆم تىدا كەردىبى گومانە نەبى دەزەم بەخۆ ھەلكىشانى دەزانن مەنىش دەزەم باس كەردنى كەستىك ھەلپەرستانەيمۇ خۆ پەرسىتە بەلام نووسىنەكە وا ھەلەدە گرى دەبى بىمورن .

خاتەر جەم ھىمورى مەسەلە كانم باس نە كەردەۋە ئىۋەش رازى نابن ھىمورى بىنوسم، شتى گىرنگ ھەيە، زۆر شتى سەيرو سەمىرە ھەيە نە كرا بىنوسم جارى با وابى تا فرەستىكى تر نەگەر خوا تەمەنى دامو قەلەمەكەم تووشى گىچەلەي ناكەس بەچان نەھات ئەمۇ حالتان دەكەم

له كوردستان چ باس بووه ئوجا دهزانن له شاخهكانى كوردستان چ قومماوه... پهلم لى مهكهن پهيمان ددهم هيچ شتيكتان لى نشارمموه .

له شوږشى ئمو جارهى گهلهكهمان داستانى معزنو شهرى پيوزز كراوه هر بۆ ئموى چاكتر ناشنايمتى پيدا بكهن له گهل شوږشهكتان به نمونه چمند شهرىكى قارهمانانم بۆ باس كردوون . پازده سال له شاخو دۆلۆ دهشتهكانى كوردستان به پيشمهرگايتمى ژيانم برده سر له هزاران ماله جووتيار نام خواردووه، همورامان، شارهزور ، شاريژير، جافايتمى و مهرگو پشدهرو مننگورايمتى و قمره داغ و گرميان و چمى ريزان و شوان و شيوخ بزىنى و ساليى و دهشتى كزيو خوشناهتو و بالهيان و گرتك و روستو ، بهرانتى و خوا كورك و هيرتى و بهرازگرو كوردستانى رۆژهدلات و بنارى كۆسرهت و دهشتى هوليرم بست به بست به پياده گپراوم و شارهزاي ژيانى كۆمهلايمتى و نابورريان بووم .

سعدان يادگارى تال و شيرنم هديه، يادگارى ئمو نازيزانى سمنگري مهربايمتى بهيهكموه به كوله مهرگى ژيانمان به رنكرد چۆن له ياد دهكرى، ئمو پيشمهرگانه ئمو شابازو ههلوپانه ههموريان يادگارى شيرن . يادى ئمو رۆژانه چمند شيرينه كه بهيهكموه ههلمان دهكوتايه سر دوژمن .

يادى ئمو رۆژانه همرگيز لهبير ناكري، كه ههمومان بهيهكموه شو له مزگوتهدكانى گوندهكان دادهنيشتين همرهكه باسى نازيزانى خۆى دهكرد .. بهلى من ناتوانم هاوسنگهراوم لهياد بكهم، ناتوانم پازده سال برادهرايمتى بهيهكموه خبات له شاخ بجمه ژير پى ئموه كارى پياوى ههل پرسته ..

دهشتى هولير هموارگى كوراني قمرهچۆغ و كمنديناوه و شماماك و مرگيو ديدوان گهورهترين نيشانمى شهرهفه بۆ ئيمه . ههلهپرست نين و همرگيز نابين .

شههيدكان .. ئهورۆله بهوهفايانه بوون ، كه قمرى خۆيان دايموه ميللت ههموريان گلپنمى چاوان بوون، هاوسنگه بوون، دۆست و نازيزو برا بوون، مردن و ژيانمان بهيهكموه بوو، نارهكانيان يادگارنىكى مزنه بۆ منى پيشمهرگه . سهيد كهرم، سردار سعيد صوفى، دهشتى حممد ئهمين، كاكه رهجه، يوسف جميل، عمريف نهكهم، مهجيد سوور، عومر عموتنه، باقى بارزاني، مهناف، كاك جوامير، على پونگينه، رهوند، وشياره سوور، كاكه عبدولرهباق، حهيدهرچوكل، ئارام، نازاد همورامى، على صالح، هاوپر كاوه، سعدانى تر لى شههيدانه، كه دۆستى نازيزو هاوسنگه بوون چۆن له ياد دهكرين . ژيان هر

خواردن و نوستو كهيفو سفا نيه، ژيان هر رابواردن نيه پياسى سر شهقامهكانو پارو پوول نيه .. بهلكو ژيان خببته .. ژيان مردنه بۆ ژيان . ئو كسه ژياوه كه خزمى ژيانى هممو كسيك بكات ژيان پلو پايو كورسى بمرز نيه ... ژيان خو هلكيشانو خو بادان نيه .. بهلكو ژيان شكاني كورسى زۆدارانه .. ژيان تف كردنه له پلو پايه .. هر بۆيه مردن له پيتناوى خوڤ كردنى ژيانى گهل ژيانىكى همتا همتايه .

دهكرا تيمش خاوهن قسرو تهلارين .. چاك دهكرا تيمش لسمر خوڤنى گهلى خوڤمان پايه دارين، دهكرا پيش دوزمن بكورين ويژدانى خوڤمان له دهست بدهين .. بهلام هيچمان نويستو هيچمان ناوى، خوڤمان كرده ريتبوارى رينگاي كوردايتمى هر ئهوهندهشه، كه له دوا رۆژ بيتته مايه ريتبوارى رينگاي كوردايتمى هر ئهوهندهشه، كه له دوا رۆژ بيتته مايه شانازيمان .

بيت وانبى هرچى كرومانه باش بيت، زۆر كارى خراپيش رووى دواه لئو هملو مرجه ناسكه لئو دۆخه پر له ئالۆزو كيشمه كيشمه كارى نارپهواش كراوه شهري براكوژى دهرديتكه كورد همتا همتايه پيوه ئهگيناينى، دووبهركى و خو بزل زانين و خوڤمويستى كورسى و نار ناوبانگ دهردى سهرتانه بۆ كورد چاره له مهادى نزيك زۆر ئاستنگه . دهردى شاخ و شارىشى گرتۆتموه . زۆر جووتيارو پياو چاك نازار دراوه زۆر نابوت و ترسنوك ههليان قۆزتۆتموه و له پمنا شهري عيراق - نيران خوڤيان بردۆته پيشموه كهچى له ترسى مردن شوڤشى كرده منزلگا . زۆر ورك قوپاو بوونه سك زلو گهليك كارى خراب تروش، ئهوه بمشى يهكهم له يادگاركانى شوڤستان پيشكمش دهكهم خويار بيت لئو نزيكانمش بمشى دووهوم سيمم ديتته نووسينموه . يهك مهسهله هديه حمز دهكهم به راشكاوى بۆتان باس بكهم ئهويش :-

رهنگه ناوى همدى تيكۆشمم له ياد كردبى دهتوانن پيش ئهوى بدهنه بهر تانم تمشنه ناگدارم بكمن تاكو له بمشهكانى تر جينگاي شايستى خوڤيان بگرنهوه . ئهوى تيكۆشموانه هى هممو حزب و رينكخراوهكانى كوردستانن بهبى جياوازي چونكه شوڤشى هى رۆلهكانى گهلى كورده .

بريار وابوو شهيدى نممر حاكم جمال به نووسينهكاندا بچيتتموه و دارشتنموه كهمو كورپهكانم بۆ راست بكاتموه ، بهلام حهيف دهستى رهشى چمندا چمتو رينگرو خوڤروڤشيك ، كه له پمناى خوڤمان خوڤيان شاردبووه به گوللهى ناپاك كاكه جماليان شهيد كردو له دهستيان داين .

هەر بۆرە کاکە جەمال جیڭای شایستەمی خۆی هەبە لەناو ئەم پەرتووکی ، حەز دەکەم ئەوەش رابگەیدەم پێش شەهید بوونی سەرچەم نووسینەکانی خۆم دایە دەستی بەلام داخی گرانم پیترا نەگەشت تیبینی خۆی بنووسی ، مالت ئاوی یەكجارەکی لیکردین و گەشتە کاروانی لە پسان نەهاتووێ گەلەکەمان و برینی گەورەیی لە دلتی من دروستکرد برۆا ناکەم وا بە ئاسانی ساریژ بیت سلاو لە جەمالە سوورو شەهیدان یادتان هەر بەخێر بیت .

هەقە پر بە دلّ سوپاسی هاوسەنگەرۆ برای نازیز مامۆستا بەکر بکەم ، کە هەندیک لە نووسینەکانی پاراستم و ئێران و تورانی پیکردو یارمەتی دام بۆ بە چاپ گەیاندن .

لە کۆتایدا داوای لیبووردن دەکەم لە هەمووتان ئەگەر کەم و کورپەک بەر چاوتان کەوت ، هەر چەند ملکەچم بۆ هەموو ئەو کەسانە کە رەخنە لەو نووسینە دەگرن تواییش بەدەن بەبەرا گەورەیان دەزانم . ئیتر دوا قسەم ئەوەیە ، کە هەموومان یەکگرتووین خۆمان پێی رزگار دەکری .. هەر بۆین .

دڵسۆزتان

رێباز

شهید رۆستهم عهلی سوور

بارکی کادیرنکی بنابانگی پارتی دیموکراتی کوردستان بوو. خه‌لکی ناوچی شهمامکی دهستی همولیرن یه‌کیتکن لهو خیتزانانی، که به تهاوی قهرزی خویان داوه‌تموه گه‌لی کوردستان شهمین شهیدی بنهماله‌که‌یانه چوار برای تری هر له شۆرشی نوێ شهید کران باوکیشی هر له پیشمرگایه‌تیدا توشی نه‌خۆشی بوو و پاشان گه‌یشته کاروانی شهیدان .

کاکه رۆستهم له کاتی ئه‌مه‌فاله‌کاندا کهوته به‌رده‌ستی ره‌وه جاشیک و به نامردی له نزیك فولکهی کانی بزهر له نزیك قوشتمپه شهیدیان کرد .

شهید مه‌لا ناراس

خه‌لکی ناوچی شیخ بزینی شاری کمرکوک ، له حوجره‌ی فه‌قیته‌کانی سینگردان قورانی تهاو خویندوه ، هر له حوجره‌ی ئه‌و فه‌قی تیکۆشهرانه په‌یوه‌ندی به ریکه‌خسته‌کانی کۆمه‌له‌و یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان کردوه .

شهید هر زوو په‌یوه‌ندی به هیزی پیشمرگهی کوردستان کرد سه‌ره‌تا له ده‌زگای ریکه‌خستن کاری کردوه ، بووه به کادیر له ناوچی کمرکوک توانی جینگای خۆی له‌ناو دلی جه‌ماوه‌ری ناوچه‌که بکاتوه ، له‌بهر نازایه‌تی و لیوه‌شاهویی خۆی کرا به فرمانده‌ی که‌رتی ۱ ی تیپی ۲۱ ی کمرکوک له سالی ۱۹۸۳ کرا به جینگری فرمانده‌ی تیپی ۸۶ ی دهستی همولیر پاشان بوو به سه‌ر تیپی مه‌له‌بندی ۳ دوا‌ی ماوه‌یه‌کی ترگوا‌زرایه‌وه ناوچه‌که‌ی خویان و لیپرسراوتی تیپی ۲۱ ی کمرکوک پی‌سپێردرا .

شهید له ده‌یان چالاکی به‌شداری کردوه زیاتر له ۵ جار بریندار بووه به ده‌یان پارچه‌ ساچمه‌ی له له‌شیدا ما‌بووه و ده‌ستیک‌ی سه‌مه‌رگیز بوو .

شهید مه‌لا ناراس پاش شهنکی قورس له رۆژی (له‌لایهن پیلاتۆزه‌کانی رۆژم ته‌قه‌ی لیکراو شهید کرا .

شۆپشى ئەيلول

لەبەرە بەيانی پۆزى ۱۴ / ۷ / ۱۹۵۸ رۆژى پاشايىتى لە عىراق گۆر كرا ، مەلىك فەيسەل نورى سەئىدو دارودەستەكانيان كوژرانو لەناو بران ، عبدولكەرىم قاسم ئەفسەرتكى نىشتمان پەرور بوو، سەركردايىتى ئەو شۆپشە مەزنەى عىراقى كرد، زۆر كارى لە قازانجى گەلى عىراق كرد، هاتنە دەرەوى عىراق لە پەيەنى (سەنتۆ)، كە عىراق، ئىران، توركيا، پاكستان، ئىنگلىز بە هاوكارى ئەمەرىكا دايان مەزراىدبوو بۆ لىدانى بزووتنەوى پزگاربخوازى گەلانى پۆژەهلات بەتايىبەتى بزووتنەوى پزگارى گەلى كورد لە ھەر چوار پارچەكەى ، نەھىشتنى ئاغاو دەرەبەگ لە سەرانسەرى عىراقو دابەش كردنى زەوىو زار بەسەر جووتيارەكان، رینگادان بە گەپانەوى كوردە ئاوارەكان بە تايىبەتى خوا لىخۆش بوو سەروك بارزانى نەمر لە يەكئىتى سۆفەت، ئازادكردنى حەزبە سىياسىيەكانو گەلى كارى جوامىرانەى تر، عبدولكەرىم قاسم ئەوئەندە لەناو خەلك خۆشەويست بوو سوتىد بەسەرى دەخورا خەلك بە (زەعەم)يان ناو دەبرد، لە كاتىك لە پەلى فەرىقىدابوو ھەر بە ناوى زەعەم عبدولكەرىم ئەگىناسرايەو . شوعىيەكان بەھى خۆيان دەزانى كەچى فېرى بەسەر شوعىيەتەو نەبوو زۆر جار گېو گەرتى بۆ دروست دەكردن، ئەوبرا شوعىيانە ئەوئەندە عبدولكەرىمىيان بەزكردبەوہ زۆر جار لە كۆبونەوہ پۆژنامەكانيان بە زەعەم (الواحد)يان لە قەلەم دەدا، رەنگە ئەو ھەموو پىياھەلەدانو ھەلگوتنە ھۆبەكى گەنگ بىت بۆ ئەوہى عبدولكەرىم تووشى مەغرورى بىتتو گەنگى بە قسەى كەس نەدات . گەلى كوردىش لە سايمى شۆپشى ۱۴ى گەلاوێژ بوژايەو ، پارتى ديموكراتى كوردستان لە سەرانسەرى كوردستان بەرەو گەشەكردنو پەل ھاويشتن ھەنگاوى نا مۆلەتى فەرمىشى ۋەرگرت ، لە پووداۋەكانى ئەو كات ھىچم بىرنى نەزانم چى كراوہ ، كىشەكان لەگەل عبدولكەرىم قاسم لەسەر چى دروست بوو ، بەلام كە بەراوردى دەكەمو لە خەلكى دەبىستەموہ گەلى كورد لە سەردەمى عبدولكەرىم غەدرو زۆلمى لى نەدەكرا، تەعريب نەبوو، عەرەبو كورد جىاوازيبەكى ئەوتۆيان نەبوو ، كەچى سەروك بارزانىو عبدولكەرىم قاسم بە رەنگارى يەكترەونەوہ كوشتنى (ئەحمەد زىيارى) بەلگەو بىيانوو بوو بۆ ئەوہى عبدولكەرىم قاسم لەگەل پارتى تىكى بەدا. بە داخوہ شەر لە ۱۱ / ۹ / ۱۹۶۱ دەستى

پيكر . هيتشا منال بووم له باسى كوردايىتى هيچم نهدزاني كچى ئىستاش هر ده ئيم
خوزگه شهر له گمّل عبدولكريم قاسم نهده كرا، نمو گيچله توشى كورد نهده بوو .

به بۆچونى من ئوه به يه كمين هينگاي خراب دانرا كه ليژنى مەركزى پارتى هاويشتى
ده بوايه هممو بارو دۆخه كاني هه لسه نگاندايه و نهجماسى شه ره كى ليك بدايمتوه نمك لمبر دل
گرمى چمىد كميته گه ليك توشى مهينته و مال و ترانى بكمى . ئاگرته همل بكمى خو شيان
تىدا بسوتين، تاقى كرده نموه كانيش راستى رووداوه كانيان ئاشكرا كرد .

كوردستان پيش شوپشى نهيلول نهبوو به مولگاي سربازى ، به هممو كوردستان واته
پاريزگاكاني (كركوك - موصل - سليمانى - هولير) تنيا يهك فرقه عسكرى لىبوو
(فرقى ۲) باره گاكشى له كركوك بوو . زۆرى همره زۆرى پۆلىسو پاسوانى شوانو
به پروه بهرى ده زگاكان كورد بوون ، زيانتيكى گورهش له گهلى كورد كموت بهوى كه رتيگيان
خوش كرد عبدولكريم قاسم و رژيمه كى لىسر ده ستى به عسيه كان بروخى و شلم كورم
بكمونه ناو كوردستان به همزاران رۆلهمى عيراقو گه له كيمان بكوژنو بانگوازي (غزا) بكمى
له كوردستان . راسته عبدولكريم قاسم هه لئو كمو كورى هبوو، به لام له گمّل هيچ رژيميكي
دواى ئوه بهراورد ناكري . بۆيه ئىستاش عيراقيه كان به كوردو عمره بهوه ئاخ بۆ رۆژانى
عبدولكريم هه لئو كيشن .

له زستانى ۹۶۲ - ۹۶۳ دا پيشمەرگه بۆ يه كمين جار هاتنه گونده كيمان (ده ريمدى گۆم)
له ناحيه كمنديناوه به چته ناسرابوون، دياره ئهوان بهر وشهيه زۆر ناروحت ده بوون، دهيان
ووت يابليين كۆمه له يان پيشمەرگه بهي ئوهى باسى رووداوتك بۆ خه لكه كه شيبكمنوه، بيرمه
هميشه پارهيان كۆده كرده به خو شى و به ناخوشى خوا هه لئاگرته له هه زاره كانيان
وه رنده گرت . چه كه كانيان خراب بوو تاك كلاشينكو فيان هبوو هر ئوه شوه دايان به سر
گوندى سهرمشاخ (هادى نه جمىد ئاغا يان) پاش شه رتيكى كورت بهديل گرتو له گمّل خو يان
برديان له پاشان له ناوچى بيتواته كوشتيان .

له رۆژى ۸ / ۲ / ۱۹۶۳ دا به عسيه كان انقلابيان كوردو عبدولكريم قاسميان كوشت پيم
وايه پشورى نيوى سال بوو له هولير بووم . دايمك له گمّل برا كام بوو، كه دهيان خو تند له
قۆناغى ناوه ندى خانويه كى بچووكيان گرتبوو له گه ره كى سه يداوه شو عيه كان زۆرى بهرنامه
ته قه يان له پۆلىسخانه ي گه ره كى سه يداوه كرد هيچيان بۆ نه كرا پشتيان دا، پاش چمىد
كاتژميترك هيتزىكى گه ره كى عسكرى هاتنه گه ره كه كه زۆر به درنده هاتنه بهرچامو به كۆلان

شەقامەکان بڵاوەیان کرد، ئەگەر بلیتم هەر پۆلیس و سەربازێک دارێکی بە دەستەوه گرتبێ پەنگە هەلەم نەکردبێ . هەرچی بە کەلکی گرتن هات بە لێدان بەرەو مەخفەرەکەیان برد . ئەو یەکەمین درێندەیی بەعس بوو کە لە یەکەمین رۆژی ئینقیلابەکەیان بەرامبەر گەرەکی ئیمە کردیان . هەر چەند منال بووم گرتن منی نەدەگرتەوه ، بەلام هەموو کەسێک لە وەحشو درێندە دەترسێ . بە راستی گەرەکی سەیداوه ئەو رۆژە تاریکی بەسەر هات و ئیستاش چەندین ساڵ بەسەر ئەو روداوه تێدەپەڕی، خەلک ئەو رەش بگێریی لەیاد نەچوو، ئەو دەمە منیشی راجلەکاند، هەژاندەمی بیرم لێ دەکردهوه، باشە خەلک گوناھی چیه بۆ وا بەدارو شەق و تێهەلدان بەدێ، بۆ ریزی لێ نەگێرێ کێشەکەم بۆ ساغ نەدەبووه عەقلم بەری نەدەکرد .

هەموو کەسێک ناوی (حەرەس قەومی) بیستوو، کە زۆریەیان ئەندامەکانی حزبی بەعس بوون ئەوانی تریش، خوێری و سەرسەری شەقامەکان بوون، لەسەرانسەری عێراق بێکەیان دامەزراند چی خراپ بوو کردیان، کوشتن، بێ ریزی و بێ ناموسی، ئەتک کردن، تالان، جەردەیی، راوەرۆت، تەخسیریان نەدەکرد ئیستا ئەگەر کەسێک رقی لەیەکیکی تریت چ پیاو و چ ژن کاریکی خراپ بکات دەلێن (دەلێنی حەرەس قەومیە) .

بە هەر حالاً گەرەمەوه گوندەکەمی خۆمان ، هێزێکی گەورەیی بەعسیەکان لە سەربازو حەرەس قەومی و هەندێ خۆفروش ، لە ۱۳ / ۶ / ۱۹۶۳ د هێرشیان کردە سەر گوندەکانی کەندیناوه لەو رۆژە (۲۵) گوندیان سوتاندو مەرۆمالاتەکانیان بە تالان برد، ئەلقەیان لە پەنجەیی ئافرەت دەکردهوه، ئاردو رۆنو و شەکر و لێفەر جاجیان بار کرد هەرچی پارەو پوولتیکی لە گیرفان بوو بەریان ، چوار کەسیان لە گوندی ئیمە شەهید کرد (حامدو کاک خەرو قادر، لەگەڵ پیرزێتیکی ۷۵ ساڵە)، ئەو ساڵە لەلای ئیمە بە سالی (فەرهود) بەناوبانگە .

خەلکیان هێنايه سەر ساجی عەلی، زۆر کەسم دی نانی ژەمیکی نەبوو بیخوا، خەلک دەریەدەر و مائ وێران و سەرگەردان بوو، لە گوندەکەمی ئیمە (۵۰) پیاویان بە لێدان و کوتان بردو بۆ ماوهی (۱۰) مانگ زیندانیان کردن ، لە مائێ ئیمە سێ کەسیان برد باوکم و دوو برا(سیامەندو نیعمەت)، خەلکی ئەو (۲۵) گوندە روویان کردە هەولێرو گوندەکانی مەکیەو شەمامک بەراستی زۆر بە حورمەتمەوه وەریان گرتن، هەرچی لە توانایان داوو بۆ ئەو کوردە هەژار و لێقەمواوانە کردیان جگە لە داوینکردنی خواردەمەنی سووکە مائیشیان بۆ دانانەوه . پاش ماوهیەک عەشیرەتیکی عەرەبیان هێنايه ناوچەکەو نیشتهجێیان کردن . سەرۆکەکەیان ناوی (شیخ عەواس) بوو ئیستا کوردەکانی لە حیمایەکانی سەدام حوسینن، ماوهی سێ چوار ساڵ لە

ناوچه که مانوه له زهمانی عبدالرهمان عارف عمره به کان رۆشتن و خه لکه که زۆر به مهنونیش گهرايموه سر خاک و نيشتمانه کهی خۆی . ماتی ئيمش وه کو ئهو خه لکه ئاواره و ده ربه دهریو، له ههولير ناویان ئهو خه لکه که ناوچهی کمندیناوه نابوو (مهاجیره کان).

له سالی ۱۹۶۵ له پۆلی یه کهمی ناوهندی بووم، زۆر ههزار بووین و بهرگیش پتوه مان دیاریوو، باوک و برا گهروه که شمان گهرا بوون له (معتقل مسیب). مامۆستا زویتر بیلال که وانهی تهئریخی پیندهوتین داوای لیکردم کراسیک له لای بهرته بهری قوتابخانه وه برگرم، که سالانه دهدرا قوتابیه ههزاره کان به ناری (معنوه المشقاء) زۆر بهزیم بهخۆمدا دههاتوه، ئهو قسم قبول نه کرد. و وتم ئیمه ههزار نین تنیا گونده کهمان سوتاووه، لیمان قهوماوه، ده مویست بۆی بدرکینم، که لاسر کورد وامان بهسهر هاتوه بۆم نه ده کرا، دیاریوو قسهی تری نه کرد، ئیستاش ههر سوپاسی ئهو ههستهی ده کم، که بهرام بهر قوتابیه ههزاره کان ده ری بری .

ههر له هارینی ۱۹۶۳ دا هیشتا به عسیه کان ههر لاسر حوکم بوون ئیواره بهک چهند ئۆتۆمبیلیکی پر له حهرس قهومی هاتنه سهیداوه هیرشیان کرده سر مالتیک که له گه ره که کهمان زۆر بهناوبانگ بوون، هه موممان گوتمان له زیره و هاری کچیتی ماله که بوو، دیار بوو بێ حورمعتیان پینده کرد ئه ویش تنیا به زیره و هاری نارهزایی خۆی ده رده بری، زۆرمان پیناخۆش بوو بهلام هیچمان بۆمان نه کرا شتیک بکهین . بۆ بهیانی هه موممان ئهو کاره ساته تینگه یشتین پاش چهند رۆژنک ئهو کچه کورده به داخ و خه فتموه گیانی سپارد ههزار ره حمت له گۆری بیت. ئیستاش ئهو کاره ساته برینیکی گهروهی له دل و دهروونی من دروست کردوه که رهنگه ساریژ نه بی چونکه نه متوانی تۆلهی ئهو کچه سهدان، ههزار کسی تر به دلێ خۆم له به عسیه کان و خۆفرۆشان بکه موه، به عسیه کان سهدان ، بگره ههزاران تاوانی له وهش خراپترین کرد ناکرێ هه موی لیره بگهیرمه وه چونکه پیم وایه هه موه گهلی عیراق به گشتی و گهلی کوردمان به تایبتهی چاک ره وشت و کرده وه کانی به عس نه گیناسن .

رۆژی رهوخانی به عسیه کان له ۱۸ / ۱۱ / ۱۹۶۳ دا بوو رۆژنکی خۆش بوو، بهلام گۆرانیکی ئهوتۆی لینه کرا جگه له نهمانی حهرس قهومی، عبدالسلام عارف ههر به سه رۆک کۆمار مایه وه، له تاوانه کانی حهرس قهومیه کان به شدار بوو، ره قیشی زۆر له کورد بوو ده لێن شرمی به وه ده کرد که راست و راست بلێ کورد ، به لکو له جیاتی (کاکه رهش و حمه رهش) ی به کار ده هیتنا. به دهیان کاره ساتی دلته زنی تریش کاری له ههست و میشکم کرد، به ره و کوردا یهتی و خه بات رایده کیشام ، بری تۆله کرد نه وهی له میشک چسپاندم، له سه ره تایی

ئەمۇ كېتەپكە كەرد ، بە سزاي خۇي گەيشت . ئەمۇ ئەفسەرە ئىستىخباراتە پىياۋەتى زۆرى لەگەل كەردىن بە ئاشكرا ئىفادەكانى دەگۆپى ، ھەممومانى بىردە لاي قاتىد فرقه داۋاي غەفوى بۆ كەردىن ۋە بە كەفالت ئازادى كەردىن ئەمۇ ئەفسەرە خۇي پىتى وتىن : ناوم (عبدالاله ئەحمەد) ۋە بۆ ئەۋى ناۋەكەي بزانىن ۋە بىشانىن كە ئەۋىش پزگارى كەردىن ، دىارۋو ھەر بىناۋ بەمىسى بوۋ چۈنكە زۆر دۆى بەمىسەكان دەجولايەۋە ، بەداخوۋە ئىستا نازانم چى بەسەر ھاتوۋە .

ھەممومانىان ھىنايەۋە دائىرەى پۆلىس لە ھەۋلىر بۆ ئەۋى كەفالتەكەمان بۆ بىكەن لە پىر چەند سىخوړتېك ھاتنە زىندان بۆ ئەۋى (صفحة اعمالمان) بۆ پىر بىكەنەۋە سەبىرى ناۋەكەي خۆم كەرد بە قەلمىكى سوور ئىشارەت دىارۋو ھەروەھا ناۋى شەھىد سەعدى خەلىل سوور كرابوۋ ئىتمە ماینەۋە لە زىندان. گۋايە ئىتمە زىاتر دۆى مېرى كارمان كەردوۋە. پاش واسىتەمۇ رجاۋ تىكا ھەفتەيك لەخۆرا ماینەۋە ، ئىنجا بە كەفالتىكى تر ئازاد كراين .

چەند جارتىكى تىريان گەتمەۋە، جارتىكىان لىپرسراۋى لىژنەى ناۋچەى ھەۋلىر كاك (عەلى رەسول) لە پزگا گىرابوۋ دەيانوۋىست بزانن ئىتمە دەيناسىن يان نا؟ نەپراستى مەن نەمئەگىناسى ھەندىكىشىان نازاردام چەند دۋاي رۆۋتېك پىش بلاۋكەردنەۋى بەيانى ۱۱ / ۳ / ۱۹۷۰ نازادىان كەردم ۋە ھەممۇ زىندانەكانى تىرشىيان ئازاد كەرد ، كاك عەلى رەسول زۆر دۆست ۋە ئازىزە بەكىتەكە لە تىكۆشەرانى گەلى كورد .

بهیانی

۱۱ ی ئازاری ۱۹۷۰

له پاش نیوه‌پۆی ۱۱ / ۳ / ۱۹۷۰ بۆ ههموو کەسیک روون بۆوه، که رێکەوتن لەنیوان بەعسو سەرکردایەتی شۆرش مۆر کراوه، ئیزگی بەغداش ئاگاداریدا، که له کاتژمێری (۸) ی شمو بهیانیکی گرنگ ههیه، زۆریه خه‌لکی کوردستان شادو دلخۆش بوون چونکه ماوه‌ی نز ساڵ شەڕپێکدادان زه‌هرو زیانی زۆر به خه‌لک گه‌یانده‌بوو، کوشتن و برین، ده‌ریه‌ده‌ری و ماڵ سووتان و گرتنی هه‌ر مه‌که‌ی دانان به مافه‌کانی گه‌لی کورد بپێتسه‌وه، شتیکی گمه‌ نه‌یه .

له کاتژمێری (۸) ی شمو سەرۆک کۆمار خوا لیخۆشبوو (ئه‌حمەد حەسەن بەکر) به‌یانه‌که‌ی خوێنده‌وه به راستی خالی زۆر گرنگی تێدا‌بوو، که له‌مێژ بوو گه‌لی کورد هه‌ولێ به‌ده‌ست هینانی ده‌دا له‌وانه : گۆڕینی ماده‌ی ده‌ستور، که به‌م شتیه‌ ده‌ستکاری کرا (یتکون الشعب العراقي من القومیة العربية والقومیة الكردية). هه‌روه‌ها به‌ فرمی ناساندنی زمانی کوردیش له پال زمانی عه‌رییدا، ئازادکردنی ههموو به‌نده سیاسیه‌کان، گه‌رانه‌وه‌ی باری سروشتی له کوردستان، هه‌لسو‌پاندنی کاروبار له‌لاین کورده‌وه له ناوچه کورد نیشینه‌کان و گه‌لی شتی به‌ نرختر .

پۆژانی ۱۲ / ۱۳ / ۱۴ - ده‌زگاکانی میری له ههموو شاره‌کاندا بوو به پشوو ، کۆمه‌لانی خه‌لکی عێراق کردیان به شایبو و زه‌ماوه‌ند ههموو که‌لو به‌ریکی گرتسه‌وه . له‌لاین سەرکردایەتی شۆرش لیپوردنی گشتی بۆ ههموو ئه‌و کسانه‌ ده‌رچوو، که چنەدین ساڵه‌ دژی ئامانجه‌کانی گه‌ل وه‌ستابوون . ئه‌و ئاهه‌نگانه (۲۰) پۆژی خایاندو ههموو شادی و خۆشیه‌کان له‌لاین جه‌ماوه‌ر خۆی رێک ده‌خرا . دیاره خه‌لک ئه‌وه‌نده په‌رۆشی ئازادی و سه‌ریه‌ستی ده‌کرد سنووری نه‌بوو . صدام حوسین، راسته‌وخۆ له‌گه‌ل سەرۆک بارزانی و سەرکردایەتی شۆرش گه‌توگۆی کردو سهردانی ناپه‌ردانی‌شی کرد . پارتی بپاریدا که له پۆژی نه‌ورۆزی ئه‌و ساڵه‌دا خۆپه‌شاندانیکی له به‌غدا ساز بکات بۆ ئه‌و مه‌به‌سته هه‌ر لقیکی پارتی (۱۰۰) ئه‌ندامی به‌ جل و به‌رگی کوردی په‌وانه‌ی به‌غدا کرد، من پۆژی ۲۰ / ۷ / ۱۹۷۰ گه‌یشتمه به‌غدا دیاره هه‌ر لقیکی له میواخانه‌کانی به‌غدا چنەد ژوورێکی بۆ ئاماده کرابوو .

له پوژی ۲۱ / ۳ / ۱۹۷۰ خۆپیشاندانینکی گهره له بهغدا سازکرا همموو لقهکانی پارتی له گمّل کوردهکانی بهغدا بهتایبستی قوتابیه کوردهکان بهشداریان تیاکرد. وینهی سهرکردهی کورد مستهفا بارزانی له پیشهوه بوو ریتکخواهکانی بهعس بهشداری گهرمیان تیادا کرد زۆر جار ذروشی پارتی و بهعسی یهکی ده گرتوه بۆ نمونه: (اصبر اصبر یا دایان - جاک البکر والبارزان) نیاز له ناوه وهزیری دیفاعی ئهو کاتی ئیسرائیل بوو . یان (موشی دایان یهددنا - ما یعرف ملا قاندنا) ئهو دروشمه له لایهن بهعسیهکان به تمنیا زۆر دهوترا (ههلهلی ههلهلی یا حبابه - پیشمهرگه یقابل دبابه) خهلکی بهغدا به ریزی زۆروه پیشوازیان لهو خۆپیشاندانه کرد سهروک نهحه حسهن البکرو صدام حوسینو زۆریه سهرکردهکانی بهعس له گمّل خوا لیخۆشبوو کاک ادرسو ههروهها بهریز کاک مهسوود بارزانی و ههندی له سهرکردهکانی پارتی ههمیشه له پیشهوه پیش وازیان لهو خۆپیشاندانه دهکرد له گوهرپانی تهحریر (د. مهحمود) نهدامی م. س پارتی وتهیهکی خۆتندهوه ، که نهحمید حسهن البکر داوای کرد، که ههندی له پرستهکانی دووباره بکاتوه بۆ نمونه د. مهحمود وتی : (من لیتره به ناوی پارتی و سهروکهکی رای دهگهیهنم که ئهو چهکی ههتا دوژنی له سینگی یه کتریمان دهکرد ئهمرۆ پووبهپرووی دوژمنی هاریهشی دهکهینهوه) نهحمید حسهن البکر نصاً وتی (بالله عید) واتا دووبارهی بکهروه له پوژی ۲۳ / ۳ / ۱۹۷۰ گهراینهوه بهوه همولیر له رینگا لهناو شاری کهرکوک ئهو (۱۰۰) کسه داپهزین دهستان کرد به ههلهپهڕکی و گۆرانی، سهروود وتن، دیاریبوو ئهو کاتیش دهترساین کهرکوک به کوردستان دانهرتت بۆیه ههموومان بهیلهک دهنگ هاوارمان کرد کهرکوک شاری کوردانه با لیتی دههچن بیگانه . رهنگه تورکمانهکان وشه بیگانهیان بهخۆیان زانی بۆ چونکه ئهو زمان لهناو شاری کهرکوک زۆریه ههروهزۆری گهرهکهکان کورد بوون وهکو: (شۆریه - پهحیماوه - تهپه مهلا عهولا - نازادی - ئیسکان - ئیمام قاسم) وه رهنگه چهند ههزار ماله تورکمانینکی لی بووبی . به دهگمن عهگالو کراس شۆری عهروهبهکان بهر چار دهکوت. راسته گوندهکهی ئیسه سهر به پارێزگای همولیر بوو ریتگای کهندیناوه کهرکوک به هۆی بوونی نهوت قیرتاو بوو ههر له مندالیهوه هاتوچوومان بۆ داپن کردنی پیوستیهکانی ژبان، به ساغ کردنهوی ماست و پهنیر، یا فروشتنی گهه... هتد لهسهر کهرکوک بوو . به دنیاییهوه دهتیم له خودی شاری کهرکوکدا ههموو ماله عهروهبهکان نهدهگهیشتنه (۲۰۰) مال، که (۱۰۰) سهد مالیان (حهیددی) بوون زۆریهیان لهجیاتی تهکسی به عارهبانه خهلکیان دهگواستهوه له گهرهکینک بۆ گهرهکیتی تر ، تورکمانهکانیش ئهوانه به تورکی قسهیان دهکرد

مەرج نەبوو تورکمان بن بەلام بارو دۆخ گۆزانی بەسەردا هیتنا بوون له چەند گەرەکتیک بە برایانە
له گەمڵ کورد پێکموه دەژیان وه کو (پیرباد شاترلو - قوریه - تسعین) گەرەکی عمره فەش
زۆریه یان ناسووری بوون له گەمڵ هەندی کورد. قەزای دێس هەمووی ده مائه عمره بی لی نەبوو،
که ئینستا له سەدا هەشتای عمره بن کورده کانیان له شوێن و جینگای خۆیان دەرپەراند . جگه له
حەریجه هیچ قەزای ناحیه کی تر عمره ب نەبوون، کواته مەترسیه کی سالی ۱۹۷۰ له جیتی خۆی
بوو چونکه ئەوهی بیرمان لێده کرده وه وا به چاری خۆمان دیمان .

بۆچی بەعسیه كان به یانی ئازاریان مۆرگود ؟

له ۷ / ۷ / ۱۹۶۸ بەعسیه كان به پشتیوانی چەند ئەفسەریکی گەورە سوویا که دەسلەتداربوون له رژێمەکی عبدولرحمن عارف بەی خۆین ریشتنو تقو تقو هاتنه سەر حوکم :

۱. عبدولرەزاق نایف مدیر ئیستیخبارات .
۲. عبدولرەحمان داود نامر حەرەس جەهوری .
۳. سەعدون غیدان نامر کتیبە دەبابە حەرەس جەهوری .
۴. حمەادی شەهاب نامر لوائ (۱۰) مودەرەع .
۵. چەندین ئەفسەری پەلەداری تر .

له ۳۰ تەموزی هەمان ساڵ عبدولرەزاق نایفو عبەدولرەحمان داودیان شەق تێهەلداو دەریان کردن . شۆرشی کوردیش به هیزو توانا بوو، ئێران لەبەر هەندێ بەرژووەندی خۆی له خەلیج و کێشە شط العرب دەبووست عێراق ناچار بکات مل بۆ داواکانی کەج بکات . بەعسیه كان خۆیان زۆر به پیشکەوتن خواز دەزانی وایان له مێشکی خەلگ دەگەیان، که تومەتی عەرەب رزگار دەکەن، ئیسرائیل دەشکێن، ئەمێرو مەلیکه عەرەبه كان مایە نەگەستی عەرەبن پێویستە نەمێنن، لەگەڵ سۆفیت ئەو دەورویشتە سۆفیت پەیوەندیان چاک کرد، ئیعتیرافیان به ئەلمانای شەرقی کرد، دەیان گوت پشتیوانی شۆرشی رزگاری خوازی گەلان دەکەین، لەباتی ئیتنام و کمبۆدیا و لاوس و زفار هەر شین و گریانیا بوو بۆ فەلەستین، هەر چەندە به کردەوه له پاشان سەلماندیان، که هیچیان نەکرد بۆ فەلەستینیەکان اصلاح زراعیەکی نوێیان دەست پێکرد بەهەر حالاً له ناوخۆشیان چەند جەماعەتیک بوون، دەیان رێست له فرسەتیک هەلکەوت و باش لایەک لایەکی تر دەپەرتنی . حردان عبدولغەفار التکریتی و صالح مەهدی عەماش هەر یەکه بۆخۆیان شتیک بوون، ئەوەندەش دەولەمەند نەبوون بتوانن وا زوو خۆیان بەهیز بکەن، چونکه نرخێ نەوت ئەو کات ئەوەندە زۆر نەبوو، هۆیهکی تری مۆرکردنی بەیانەکه راکێشانی رای دنیای دەهوه بۆ لای خۆیان تا به پیش کەوتن خوازو دیموکراتیان بزانن. زەبر لێدان لەبەر هەلستکاری عێراقی به گشتی و ئەفسەرە گەورەکانی نار سوویا به تاییهتی یەکیکی تر بوو، که جاری شەر له گەڵ کورد رابگرن.

چمشه خۆزکردنی لیپرسراوانی شۆرش به پارو ئۆتۆمبیل و قۆنتەرات تاكو بیران بهلای شۆرشموه نەمینی زیاتر بیر له بەرژوهەندی تایبەتی خۆیان بکەنموه ، خالێکی تر له هۆیهکانی مۆزکردنی بهیانی نازار، تینکدانی پەیوهەندی نیوان شاو سەرکردایەتی شۆرش و ئامادهکردنی سوپایهکی بههیتزو کڕینی چەك و کەرەستە هۆیهکی تری گرنگی مۆزکردنی بهیانی نازار دەگرێتموه خۆی . پاش ماوهیهکی کورت پروداوهکان ئمو راستیانە به چاکی سەلماند . یەکم جار تەقەیان له بارهگای پارتی کرد له موسڵ ئینجا تەقەیان له سەیاره‌ی خوالی خۆشبوو ئدریس بارزانی کرد، که کاک حمید بهرواری به سەختی بریندار بوو . پیلانیان بۆ شهید کردنی سەرۆک بارزانی پێک خست ، که به سەرسۆرمانهوه گیانی پزگار بوو، بهره بهره کوردیان له خانەقین - کەرکوک - سنجار - زمار - تەلعەفرو چەند شونیتیکی تر دەرکرد عمره‌بیان به لێشاو به هەزار بیانوی نابهجی ده‌خزانده کوردستان، چەند عمشیره‌تیکی کوردیان له شۆرش هەلگەڕاندهوه چەندین کوردی دلسۆزیان شهید کردو لاشه‌کانیان لەسەر شەقامه‌کان فرێدا راستیشه هەندی بندیان له بهیانه‌که بنیوه چلی جیبه‌جی کرد وه‌کو دانانی کورد به : محافظ - مدیر شرطة - سەرۆک دائیره‌کان له شاره‌کانی ههولێر سلێمانی - دهۆک و قەزاو ناحیه‌کان به‌لام هەرگیز ده‌زگای نەمینیان به کورد نەده‌دا . له سوپاش هیچ فەرمانده‌یه‌ک یا سەرکرده‌یه‌ک به ناوی کورد نەبوو به‌لکو وه‌زیر دیفاع - ره‌ئیس ئەرکان - معاون ره‌ئیس ئەرکان - مدیر نیستیخباتات - قائد فەیلەقو فرقه‌ هەموریان له به‌عسیه هه‌ره شوفینییه‌کان بوون، پینج نەندامی پارتی به وه‌زیر ناووس کرابوون، که هیچیان ده‌ورو کاریگه‌ریه‌کی ئه‌وتۆیان لەسەر سیاسەتی عێراق نەبوو . وه‌زاره‌ته‌ بی نەهه‌میته‌کانیان دابوه کورد .

مجلس قيادة الثورة سیاستی عێراقی ئاراسته‌ ده‌کرد، که هیچ نوێنەری کوردی تیا نەبوو، بریار بوو جیگری سەرۆک کۆمار کوردیکی دلسۆزی به‌لام هەر باسیشی لێنەده‌کرا. هەر چەنده جیگری سەرۆک کۆمار هیچ ده‌سه‌لاتیکی نیه چونکه به‌گۆیره‌ی بریاری مجلس قيادة الثورة له کاتی مردنی یا ئاماده‌ نەبوونی سەرۆک کۆمار جیگری سەرۆکی مجلس قيادة الثورة جیگای ده‌گرتموه .

له هه‌موو دۆخه ئالۆزو پر له گری و دژواره هه‌قه بزانی سەرکردایەتی پارتی هه‌لوستیان چی بوو، چیان ده‌کرد، هه‌لسوکه‌وتیان چۆن بوو !!

سەرکردایهتی شوێش له کاتی مفاوهزات

پێش ههموو شتیك ههقه ئهوه بزاین، كه سەرکردایهتی شوێش له چهند كەس پێك هاتبوو، ئهوانه كۆ بوون! له تهممووزی ۱۹۷۰ پارتی دیموكراتی كوردستان كۆنگرهی ههشتمی لهناو پردهیان بهست به ئامادهبوونی (۵۰۰) كەس وه زۆر له میوانانی دهرهوهو ناوهوهی عێراق بهشداریان كرد دياره دۆخی ئهو كاتی ههڵسهنگاندوهو باسی بارودۆخی دنیاو دهوروێشتی كردوه سەرکردایهتییهکی نوێی ههڵبژارد لهو ههڤالنه :

۱. حهیب محمد كهریم (سكرتیری پارتی) .
۲. د. مهحمود عوسمان (م. س.) .
۳. نوری شاههیس (م. س.) .
۴. عهلی عبیدوللا (م. س.) .
۵. شهید سالح یوسفی (م. س.) .
۶. محمد مهحمود عبیدولرهحمان (سامی) (م. س.) .
۷. موقدهم عهزیز عهقراوی (م. س.) .
۸. خوالیخوشبوو ئدریس بارزانی .
۹. مسعوود بارزانی .
۱۰. فاخر محمد ناغا میتراگهسۆری .
۱۱. فارس محمد باوه .
۱۲. دارا توفیق .
۱۳. سدیق افندی .
۱۴. عبیدل سۆران .
۱۵. عهلی سنجاری .
۱۶. شهکیب عهقراوی .
۱۷. رهشید سندی .
۱۸. عبیدلولههاب ئهتروشی .
۱۹. هاشم عهقراوی .
۲۰. مهلا ئیسماعیل مهلا عهزیز .
۲۱. زهکیه ئیسماعیل حهقی .

وهزیره‌کان بریتی بوون له :

۱. خ ل نوری شاه‌ویس وهزیری ئیشغال و ئیسکان .
۲. خوالیخۆشبوو نافز جه‌لال وهزیری الزراعه .
۳. به‌ریز ئیحسان شیرزاد وهزیری به‌له‌دیات .
۴. شه‌هید صالح یوسف وهزیری ده‌ولت و ئه‌ندامی لیژنه‌ی سلمی عیتراقیش بوو .
۵. محمد مه‌حمود سامی وه‌زیر اعمال الشمال .
۶. به‌ریزان عه‌لی عه‌بدوللاو عه‌بدولوه‌هاب ئه‌تروشی له‌گه‌ڵ هاشم عه‌قراوی پارێزگاری هه‌ولێرو سلێمانی و ده‌ۆک بوون .

هه‌ر چه‌نده‌ محافظ و مودیر شرطه‌و به‌ریوه‌به‌رایه‌تی شاه‌ه‌کان زۆریه‌یان به‌ ده‌ست کورده‌ دئسوژه‌کان بوون به‌لام فه‌رمانه‌ی هه‌یزه‌کان ئامر به‌تالیۆنه‌کان، سه‌ر لقه‌کان، هه‌تا هه‌ندیک له‌سه‌ر په‌له‌کانیش هه‌ریه‌که‌ له‌ سه‌نووری هه‌یزه‌که‌و ناوچه‌که‌ی سه‌ریه‌خۆ کاریان ده‌کرد گوێپرایه‌لی فه‌رمانی مه‌یری شاه‌ه‌کان نه‌بوون .

چونکه‌ داخی گرانم هه‌ر جارێ کورد فه‌سه‌تییکی باشی ده‌سته‌کۆی پێشمه‌رگه‌کان پشت گوێ ده‌خاو سوود له‌و هه‌له‌ وه‌رناگرێ تا فه‌یری نظام و راهه‌تانیان بکات وا ده‌زانێ جارێکی تر پێوستی به‌ پێشمه‌رگه‌ نامینه‌ی . له‌ په‌نا چه‌سپاندنی قانون هه‌موو ئه‌و تیکۆشه‌رانه‌ پشت گوێ ده‌خا، که‌ له‌ ناخۆشترین کاتدا له‌گه‌ڵ مه‌سه‌له‌ی گه‌له‌که‌یانه‌دا بوون، وه‌هیچ جارێکیش ئه‌و پشت گوێ خسته‌نه‌ به‌ قازانج نه‌گه‌رایه‌وه‌تموه‌ هه‌ر بۆیه‌ش ئالۆزی ده‌که‌وتته‌ ناو شاه‌ه‌کان و کس وه‌ره‌قه‌ی کس ناخوێنیتمه‌وه‌ من پێم وایه‌ تیکۆشه‌رانی ناو سه‌نگه‌ر باشتر قانون ده‌چه‌سپێنن له‌وه‌ی، که‌ پیاویکی هه‌له‌په‌رست ده‌یکا چونکه‌ بۆ مانه‌وه‌ی خۆی هه‌زار قانون ده‌گۆڕێ به‌هه‌ر حالاً...!! چهند مانگه‌یک به‌سه‌ر مۆرکردنی به‌یانی ئازار ته‌یه‌ری به‌ره‌ به‌ره‌ لێپه‌رسراوانی شه‌ڕش به‌روا مه‌تانه‌ی خه‌لکیان له‌ ده‌ستدا، زۆریه‌یان که‌وتنه‌ سه‌ر په‌راسته‌نی به‌رژه‌وه‌نده‌یه‌کانی خۆیان له‌ جیاتی ئه‌وه‌ی هه‌موو هه‌یزو توانای خۆیان ته‌رخان بکه‌ن بۆ خه‌مه‌ت کردن ئه‌و زه‌ره‌رو زیانانه‌ی، که‌ له‌ پابه‌ردوو له‌ کورده‌ستان که‌وتبوو پری بکه‌نمه‌وه‌، که‌چی به‌ پێچه‌رمانه‌وه‌ زۆریه‌یان که‌وتنه‌ کارکردن بۆ په‌رکردنی گه‌رفانی خۆیان به‌ ره‌نگه‌ی نا شه‌رعی، هه‌ندیکیان بوون به‌ قۆنته‌رات چی، سه‌یاری مه‌رسیده‌سیان له‌ کوێت ده‌هه‌ینا به‌ په‌ریه‌که‌ی هه‌رزان، هوکمه‌ت به‌ریاری داوو، که‌ هه‌موو ئه‌و خانووانه‌ی له‌ شه‌رده‌دا سووتاون چاکیان بکاته‌وه‌، هه‌ندیک له‌ کاربه‌ده‌ستانی شه‌ڕش په‌ریه‌که‌یان وه‌رگرت و هه‌ندیکه‌ی به‌نیوه‌چه‌لی دروستکه‌راو په‌ریه‌که‌ی ته‌ریان بۆخۆیان خه‌رج ده‌کرد.. به‌هۆی

شۆپش و باری نائاسایی کوردستان زۆریی گونده کان بی قوتابخانهو نهخۆشخانه بوون که کاتی بریار دهدرا قوتابخانهیهک بۆ گوندی دروستبکری همر زوو لیپرسراوانی شۆپش قۆنتهرا ته که بیان دهگرت، قوتابخانهیهکی بی سهروبهریان دروست دهکرد، لیپرسراوانی پهروه ردهو موهن دیسه کانیش لهبر ئهوهی بی دهسهلات بوون، چه کدار نهبوون، هه رهش بیان لینه کرا دهبوایه زۆر به باشیش وهی بگرن دیاره ئه جو ره کسانه هیچ به تمنگ منالانی کورده وه نین . بیریان له وه نده کورده وه گرنگی قوتابخانه چییه .! پیوست ناکات من دوروو درژی بکه موه گه له کهمان چاک ئه جو ره کسانه نه گیناسن من همر ئه وه نده ده لیم رزگار کردنی کورد تیکۆشهری راسته قینهی گه ره که .

پیوسته به پاشکای ئه و راستیهش روون بکه موه که میللهتی کورد ئیمه له دوخه ئالۆزهش بریای تهوای به سهروک بارزانی هه بو وه کو ده گینه وه هه موو ئه کارانهی ده زانی به لام ئه وه نده فراوان ببو چاره سه رکردنی زۆر ناستهنگ بوو پیم وایه نه گه ر چاوی بارزانی دیار نه بوایه ئه جو ره لیپرسراوانه میلله ته که بیان ده خوار دو بۆی ده رده چوون، چۆن هه ندیکیان وه کو به رزه کی یان بۆی ده رچوون ؟ خوالیخۆشبوو بارزانی نه مر چه ندین لیپرسراوی له کار خست به لام داخی گرام یه که گرتنی ده زه کان زۆر به هیز بوو . چوار سال مفاوه زات هه لیکه له بار بوو بۆ ریکه خستنی پشمرگه ناماده کردنی بۆ رۆژیکی پیوست له رووی فکریه وه وشیاربان بکه نه وه، مه شقی باشیان بی بکه ن، حال و گوزه وانیان چاک بکه ن، که چی به پیچه وانوه هه رگوشیان به پشمرگه نه ده دا . هه ر بۆیهش پاش کۆتایی مفاوه زات پشمرگه گیانی شه رکردنی به هیز نه بوو چونکه ده یزانی چی لیکراوه له رۆزانی خۆشی . زۆریی پشمرگه کان سالدانه سالدانه له شه قامه کان ده سووانوه، هه ر خه ریکی جاده پتوان بوون، بیته وهی هیچ که سیکه لیان په رسته وه، یارمه تی مانگانه شیان پینچ دینار بوو به هق پشمرگه کان دلسۆزو قاره مان بوون سه ره پای ئه زولمه ی لیان ده کرا . له رۆژی ته نگانه له رزه کانی هه ره پشوه ده جنگان . ده بی ئه قسه یهش راست بی ده لیم :

شۆپش پیای ژیرو زانا بناغهی داده نی و پیای نازاو مه رده ش ده یگه بیته سه رو پیای ترسوک و هه له په رست و ماستا و که ره ش ده بخوا .!؟ به فره می (۱۲) فه وجی هه ره س حه ود بۆ پشمرگه کان کرایه وه یارمه تی و مخصصاتی فه وجی هه ره س حه ودی عیراقیان وه رده گرت ، به داخه وه ئه مر فه وجه چه نه بازه کانیان هیچ گرنگیه کیان پینه دا ته نیا بۆ موچه وه رگرتن ده چوون بۆ مه عسه کهر له شه ره کانی کوردستان یاسا و ریکه خست وه کو پیوست نه بوو له بر بی

پیگه یاندنی کادران - خولی چوارهم له ۸ / ۱۲ / ۱۹۷۳

دەسلەتای . لەسەرەتای سالی ۱۹۷۲ مەترسی بەرە بەرە پەیدا دەبوو . ھەر دوولا دورە پەریز
 بوون، سەرکردایەتی شۆرش بەگۆترە بەیانی نازار دەبوا بە پەیوەندیەکانی خۆی لەگەڵ ئێران
 بپێ کەچی بە دزیسەو پەیوەندی بەھێزتر دەکرد، گەڵاڵە وەکو بازارێکی ئێرانی مامەلە
 لێدەکرا، ھەر چەند رینگای حاجی ئۆمەرمان - ھولیز - بەغدا لەسەر پەشت بوو بۆ ھەموو کەسێک
 کەچی بازارەکان لەگەڵ بازارێ ئێران پەیوەندیان ھەبوو . ھەندیک لە ئێپرسراوانی شۆرش
 مەترسی گرتنیان ھەبوو لە حوکمەت . پیلان گێران لە بارزانی نەمر پۆلێکی گەرنگی ھەبوو بۆ
 کەم کردنەوی بڕوا بە یەکتەر حوکومەتی عێراق ھەموو جۆرە حزباوەندیەکی لە رێژەکانی سوپا
 قەدەغە کرد تەنیا بەعسی نەینت ، پۆلی پارتيان لێناو سوپا کەم کردەو . ئێندامانی پارتيان
 خستە بەر ھێرش و پەلامار، سیاسەتی تەعەرب لە ناوچە زمارو تەلەعفەر کەروکوک و خانەقین
 بەردەوام بوو عێراق لەرووی سەربازی خۆی بەھێز کردبوو، پەیوەندیەکانی دەروەبی باش کردبوو
 . لە ۳۰ / ۷ / ۱۹۷۲ ئێپرسراوی پارتيان لە مەعسکەری ھولیز گرت ، ئەرکات سەرباز
 بووم لە کەتیبە (۶)ی مەدەفەعی ئێپرسراوە کە خەلکی سلێمانی و ناوی نائیب ضابط مستەفا
 بوو ، وای گێرایەو ئەگەر چارەبەکی نەکەین دەیکوژن ، لەگەڵ چەند برادەرێک گفتوگۆمان
 کردو قەسمان لەگەڵ خۆی کرد ، بەبێ ئەوی پرسی پارتي بکەین بپارماندا رزگاری بکەین،
 مەن دەوریە بووم لەگەڵ چەند برادەرێکی ھولیز، پێشتر بەیەکەو لە قوتابخانە بووین پاسەوانی
 مەشجەب و سەجەن بووین بە تەکیبەری ھەموومان کاک سلێمان عەولادەرگای کردەو، ئێمەش
 نامادە بووین بەچەکەو ئەگەر پێوستی کرد یارمەتیمان بەدەین بە ھەر حالێ رزگار بوو، ئەو پۆژە
 بە ئاستەنگ تەوانیم لە سەربازخانە خۆم رزگار بکەم چونکە چەند کورێ باشیک بە درۆژی بە
 نامرەکیان راگەیاندبوو، کە مەسەلە کە چۆنە !! بەناچاری خۆم گەیاندا ناو شار لەوتیش پاش
 چەند پۆژێک گەیشتمە ناوپردان، کە بارەگای مەکتەبی سیاسی و عەسکەری لێبوو، ئێمە
 کارتێکی وامان نەکردبوو کە ھەندیک لە ئێپرسراوانی شۆرش پێ خۆش حالێ بن کاک عەولاد
 ناغای پشدەری نامر ھێزی بالەک و ئێندامی مەکتەبی عەسکەری ھەرەشە لێکردین بە زەقی
 وتی : (ئێو بەیانی نازار تێک دەدەن) زۆر دلگێر بووم، بەلام ھەرگیز پەشیمان نیم چونکە
 تەوانیم لە رزگارکردنی گیانی مەروفتیک بەشداری بکەم ، مام مستەفای نائیب ضابط زۆر تێک
 چوو وتی : لەسەر مەن چێتان بەسەر ھات !! وتی : ھەرچی پارەم ھەبە دەیدەم بە ئێو زۆر
 دەولەتمەندم .. ئێمە وتمان : عەیبە قەسە وادەکە ئەگەر لێرە ھەر چێبە کەمان بەسەر بێ لەسەر
 کورد دژی بەعس کردوومانە دەچینە بارەگای بارزانی ، باشم لەبیرمە تەنیا یەک دینارێشان لە

مام مستهفا وهرنه گرت . كاك عمولا ناغا دهيوست هممو عهيبو عاره كان به تيمه داپوشی،
 كه هرگيز دانمپوشرا تيگه يشتم له مسهله كه به لام (اين المفرد) ديار بوو نو به لهجه ي
 قهلا دزه بيانه بمردهوام بوو له همره شو گوره شه خواو راستان به يانی كاك ره شيد سندی كه
 لئپر سراوی مه كتبی عسكری بوو هاتموه پيم وايه له سه فري بارزان بوو بۆ چاره سرکردنی
 كيشی شیخ محمد خالیدو خوالیخوشبوو شیخ عوسمان . كاك ره شيد سندی زۆر بمرتزه وهری
 گرتینوه نه قله كم بۆ باس كرد ، بیورای عمولا ناغاشم پی وت ديار بوو له قسه كام تيگه يشت
 سمرنکی راهوشاندو ورته يه کی لیوه هات نمزانی چی وت وای بۆ ده چم نارهبازی دهریپی ناوی
 نووسین خمرجی پیداین ، داوای لئكردين بچین بۆ لای كاك ئیدریس بارزانی ، رازی بووین بۆ
 به یانی بمرهو حاجی ئوممران رۆشتین ، باره گای بارزانی هاوینان لهوی بوو . نامهی كاك ره شيد
 سندیمان لایبوو له هیچ شوینیک نه یان گتیراینوه به قسه كردن كاك ئیدریس بۆ یه كمین جار
 بیینی . رۆج سووك بوو سۆرانی باش ده زانی بۆ كاره كهمان رتزو سوپاسی كردین ، سمره چه کی
 برنموی بۆ نووسین ، كه بچین له لای كاك نه محمد حاجی وهری بگرین ، ئموش همره كه (۱۵)
 دیناری بۆ خمرج كردین نوو كات زۆر زۆر بوو ، كاك ئیدریس پیی وتین : كارتکی یه كجار
 ممردانمان كرد همر كاتیک كارتكمان همبوو وهرنه لام ، له موحدو سده بمره بمره ئمندامانی
 پارتی له رتزه كانی سوپای عیراق هاتنه دهره وه پهبه ندیان كرده وه . چوینوه لای كاك ره شيد
 سندی براده ره كام داوای هیزی دهشتی همولیریان كرد ، كاك ره شيد سندی داوای كرد كه له
 باره گای مه كتبی عسكری بیتموه له بمر خوینده واری بۆ سمر دژه ناسمانیه كان من به تمنیا
 به داواكمی رازی بووم ، گواستیموه بۆ لقی دژه ناسمانیه كان لهوی دستمان به مشق كردن
 كرد له سمر ۲۰ ملم . ۳۰ ملم - ۶۰ ملم ، دۆشكه كه همویان چه کی دژه ناسمانین پاش دوو
 مانگ ناردیان به شوینمدا كه بیم به كاتب له مه كتبی عسكری زۆرم پیناخوش بوو چونكه
 له گمڵ پینشمهرگی مقبره كهمان زۆر ناشناییمتیم پهبدا كردبوو ، رتیزان ده گرتم ئومان زۆربه یان
 خهلكی ناچهی بالهك بوون عدلی ناغا محمد مه موود شهیتان ، خدر سۆفی عوممر ، نه محمد
 نالی ره ئیس عمره فا محمد (خهلكی بمرورای بالا) سمر لقه كهمان ناوی ئمبو تالیب بوو
 بمراستی به چی هیشتنی نوو براده رانم زۆر لا ناخوش بوو به لام زۆریان لئكردم به ناچاری
 هاتموه مه كتبی عسكری له بهشی دارایی بووم به نووسر كۆنه مقبره كهمان نريك بوو له
 مه كتبی عسكری ، ههفته ی دوو جار سمرم له براده ره كام ده دايموه . ئیتستا دۆستایهتی و
 برابیمتیم له گمڵ ئومانو خزمه كانیان به هیزه . به هۆی نريك بووم له داموده زگاكانی شوپش له

بارودۆخی دنیا پتر شارهزاییم پهیدا کرد. پاش ماوه‌یک له مهکتبسی سیاسی داویان لیکردم یارمعتیان بدم بۆ راپهراندنی نیشوکاری خیتزانی شهیدان به سوپاسوه یارمعتیم ده‌دان زۆر کس‌وکارو خیتزانی شهیدان هاتنه لامان دهستیان کورت بوو داوای یارمعتیان ده‌کرد، داوای نهویان ده‌کرد به‌لکو کاری خانمشینیان زوو بۆ بکری لئو ماوه‌یه‌ی، که کارم بۆ کردن بروا تاگم دلی کسم شکاندبۆ وه به‌گویره‌ی توانا یارمعتیم ده‌دان . ئهو لیپرسراوانه‌ی، که کارم له‌گه‌ڵ کردوون زۆر ریزیان ده‌گرتم تا شوپش تیک چوو لئوی بووم بنکمی سرکردایمتی له نلوچمی بالهک بوو زۆر ناشنایی و دۆستایم پهیدا کرد چوممه بنج و بنهوانی ژبیان، خه‌لکی بالهک ریزی خه‌لکی غه‌ریب زۆر ده‌گرن، به‌ماندوبونی خۆیان ده‌ژین چاریان له غمدرکردن نیه ده‌یان رۆلئی نازاو چاونترسیان له پیتناوی سرفرازی گه‌ل شهید بووه، له ئابی ۱۹۷۳ دا چومه ده‌وره‌ی کادیران لئاو پردان له کاتژمیر ۳ - ۸ ی ئیواره بوو، نیشوکاره‌کانی خۆشم له باره‌گا نه‌خام ده‌دا، چوار مانگ له خوله‌که ماینه‌وه زۆر ده‌رسی به‌که‌لک فیزیوین (قاموسی صیاسی - شوپشی گه‌لان - شوپشه‌کانی کورد - الحرب النفسیة - پاراستن - په‌یره و پروگرامی پارتی - لاتینی فیزیوون - العلاقات الدولية - الحیاة الاجتماعیة... هتد). خوله‌که‌مان تهاو نه‌کردبوو (عهزیز عه‌قراوی و هاشم عه‌قراوی و مه‌لا نیشماعیل مه‌لا عه‌زیز) چونه‌وه ناو حکومه‌ت به‌ره به‌ره دۆخه‌که له‌گه‌ڵ حکومه‌ت به‌ره خراپتر ده‌رۆشت، وه‌زیره‌کانو لیژنه‌ی مه‌رکزی پارتی ده‌هاتنو کۆده‌بوونه‌وه له‌ سالی ۱۹۷۳ شهید که‌مال جنبلاط هاته لای بارزانی خه‌لک پیتشوازی لیکرد، وه ده‌یانگوت کورده شتیک ده‌کات . سه‌رۆک بارزانی زۆر ریزی لیکرت له‌ گه‌رانه‌وه کاک ئیدریس له‌گه‌لی رۆشت تا په‌ریه‌وه .

چهند جارتک به‌ هه‌لیکۆپتەر به‌ریز عه‌زیز شریف ده‌هات پیتشیا ره‌کانی حکومه‌تی ده‌هیتناو هی پارتی ده‌برده‌وه پیاوێکی به‌تعمه‌ن بوو زۆر باسی کاره‌ چاکه‌کانی ده‌کرا . جارتکیش غام عه‌بدوولجه‌لیل هات که به‌ریه‌به‌ری نوسینگه‌ی سه‌دام بوو .

له‌ خولی کادیراندا به‌ پله‌یه‌کی باش ده‌رچوم ، کاک مسعود بارزانی و کاک حبیبو کاک د. مه‌حمودو کاک شه‌کیب له‌ ناهه‌نگی ده‌رچوانی کادیره‌کاندا ناماده‌بوون .

کاک مسعود داوای لیکردین، که به‌چینه‌ خزمه‌ت سه‌رۆک بارزانی زۆر زۆرمان پی‌ خوش بوو ، من بارزانییم له‌ دووره‌وه بینی بوو ، ئهو کاته‌ی که ده‌هاته ناوپردان بۆ سه‌ردانی (لاله‌ حمه‌ه) له‌ نه‌خۆشخانه .

خۆمان رېتك خست و ناماده بووین ، کلاو جامانمان لیسر کرد له گمډ کاک مههدی عزیز خۆشناو، که همدوم لمانو پردان به یه کمه بووین براده رېتکی نازیزو دلسوژ بوو نوو رۆژه هر به یه کمه باسی بارزانیمان ده کرد . شو گه یشتینه قسری له کوتایی رۆژه کانی سالی ۱۹۷۳ بوو. چووینه لای کاک مسعود لهوی کاک فرهنسو حریری له گلمان هاتو ده کادیر به یه کمه ده چووینه ژووره وه . بارزانی نمر زور به گرمی یه که یه که پیشوازی لیکردین ، دهستانی گوش، دانیشتین، قسهی بز کردین نوو قسهی ده کردو نیمش هر سهیرمان ده کرد، هیچی پیوه دیار نبوو، خه فخره کهی لمانو پشتینه کهی دانابوو، کلاشینکوفه کهیم نمبینی به لام مه خزه نه کانی بستبوو، خاوینو رېتک و پیتک بوو، وه کو نیمه به سوژانی قسهی ده کرد له وشهی مه کتبی سیاسی جیاوازم پیته کرد، نوو دهی فرموو : مه کتبا سیاسی ، له قسری شیخ بابو چووینه خزمهتی، رهشید عارف و د. جمیل و فرانسو لهوی بوون .

بارزانی فرمووی مورتمزا حدیسی هاته لام وتی: نه گهر باسی کمرکوک ده کهی نوو فرموو بز دهر وه . همدروها لهبارهی کمرکوک فرمووی : حکومتی عیراق ده یهوی من نیمزا بکم کمرکوک کورد نیه، نوو به هیچ شیوه یهک نایکم چونکه مناله کانی تیوه پاش پهجا سالی تر ده لاین: بارزانی کمرکوک فروشت . به لای بارزانی ره مزی کوردایمتی به دریزی باسی نمرکه کانی کادیری بز کردین . پاش کوتایی چارینکوتن به دلخوژی گهراینه وه شوینی خۆمان .

گوڤايى مفاوهزات

له ماوهى چوار سال شەر راگرتن رژىمى عىراق خۆى بههتزر كردهوه، پهيوهنديهكانى دهروهى پهرهپىندا، شىوعيهكانى بهلاى خۆيدا راكىتشا، چەك و تهقمەمنى بەسەر دابەش كردن خستىنيه ناو بهرى نىشتىمانى، له گەل پارتى بهگژ يەكتريدا كردن، چەند ئەندامىكى وهكو : عەزىز عەقراوى، هاشم عەقراوى، مهلا نىسماعىل مهلا عەزىزى له شۆرش كردهوه، بهناوى پ. د. ك. پشتگىرى لىكردن بهره بهره رۆزهكانى ناوخۆشى پاك كردهوه، هردان عبدالغفارىان له كويت كوشت، صالح مههدى عماشيان كرده سهفەر، عبدالله سلوم السامرائى و صلاح عومەر عەلى و زۆرى تريان دهريهراند، چەك و تهقمەنيهكى باشى له يەكيتى سۆڤىت وەرگرت ، به كورتى برواى وابوو شۆرشى كورد به هيرشيكى گهوره دهسكى .

پارتى پهيوهنديهكانى خۆى له گەل تريان بههتزر كرد، چەك و تهقمەمنى پەيدا كرد، خەلكى عەسكەرى زۆر روويان له شۆرش كرد، بهلتييان وەرگرت ههموو پشتگىريهك بكرين، چەكى دژى ناسمانيان بههتزر كرد بروايان وابوو به هيج شيوهيهك هتري ناسمانى عىراقى ناتوانى هيرش يا پهلامارى بنكهكانى سهركردايەتى بدات . وايان دانا كه چەند مانگىك شەر دهبيت و مفاوهزات وهكو جارن دهست پىندهكاتوه . بهره بهره دهزگاكاني شۆرش بههتزر كران، به ناشكرا شەر كردنوه ههستى پىندهكرا نا نارامى له ناوچهكانى كەركوک - خانەقین - سنجار - مەندەلى - بالى كيشا خەلك تەوار ناووتىد بوو، كه بهيانى ۱۱ى نازار له كاتى خۆى جىبهجى دهكرى ، كۆبوونوهى مهكتەبى سياسى و لىژنهى مهركەزى بهردهوام دههسترا، دياره زۆربهيان لايهنگىرى شەر كردنوه بوون، وهكو بلاوكرايهوه وهفديكى پارتى به سهروكايەتى كاك حەيب محمد كەرم سكرتيرى پارتى و دارا توفيق له بهغدا وتووژريان له گەل نوێنهرانى حوكومت كرد، دياربوو هيج ئەنجامىكى واى نهدا بهدهستوه . كاك حەيب له بهغدا چارى به نىكولاي شاويسسكو سەروك كۆمارى رۆمانيا كهوت .

دياره سەدام حوسين و حوكومەتى عىراق داوايان له وهفدهكهى پارتى كردبوو ئەگەر بارزانى برواى به رىكوتن هديه باكوپىكى خۆى بنيرى، دياره ئەوان دهيانويست رىك نهكوتن بهغه نهستوى پارتى .

چەند رۆژنىك پيش ۱۱ى نازار خوالىخۆشبوو ندرىس بارزانى گهيشته بهغدا وا دەرکهوت حوكومەتى عىراق پى دەرگتوهوه، كه دهبى له ۱۱ / ۳ / ۱۹۷۴ داساى حوكمى زاتى بلاو

بكریتمه . لهبیره كاك ئدریس گهرايمه، چهند كۆبونمههيك كرا داوايان له حكومته عيراق كورد مانگيك بلاوكردنمهه مهشروعى حوكمى زاتى دوابخات تا بيريكى باشتى ليده كمنهوه و نهبيته هۆى شهرو شوپ له كوردستان . كاك ئدریس بارزانى لهو بربارهى شوپش سهدامى ناگادار كردهوه . به داخوه سهدامو رۆنمى عيراق داواكهيان خسته پشت گوئ همر لهبهر نهو هويانه بوو، كه له سهروه باسمان كرد !!

له ١١ / ٣ / ١٩٧٤ يهك لايينه حكومته عيراق له ئيسگهو رۆژنامهكاندا پرۆژهى حوكمى زاتى بو كوردستان بلاوكردهوه، ماوهى مانگيك مۆلت درا همر كهسيك پيى رازى بيتو پهسندى بكات دهتوانئ بگهريتمهوه به كورتى (عفو عام)ى دهركرد. بهم جۆره ههموو دهست پيشخهريك له دهست پارتى دهههات و تهنيا رينگاي شهپ كردنمههوى كهوته پيش . گهلى كورد ههموو بهگشتى به دهولتمهندو ههژارهوه به ئهندازيارو پزيشك و خوتندكارو فرمانبهرو كرينكارو جوتيارو شوانو سهربازو پۆليسوه پشتگيرى له شوپشهكمى كردو له حكومت نارازى بوون پاليان دايمه بهشاخ ، تهنيا نهوكۆنه خوڤرۆشانه نهبيت كه فرچكيان به خيانت كردن گرتوهو بوونهوه دار دهسته رۆنم .

بهم جۆره شهپ له كوردستان دهسته پينكردهوهو به فرمانى بارزانى نهمر ههموو ئۆتۆمبيلي وهزيره كانو پاريزگار هكانو دهزگاكانى حكومهت درايمهوه به حكومهت .

دهست گهوتەکانی بهیانی ۱۱ ی نازار

بهیانی ۱۱ ی نازار یه کیتکه له دهستگهوتەکانی شۆرشی ئهیلول، به خوینی چنندین پیتشمەرگهی قارهمان، خویتی هزاران کوردی دانیشتیوی هزار بدهست هاتوو، حکومەتی عێراق خێرو سەدەقی به کورد نەداوه، له پیاوهتی و مرۆڤایەتیدا مافی کوردی نەسەلماندوو. ! نا لهو بارو دۆخ و کاتدا توانای تری نەمابوو غەیری داننان بهو مافە نەبی، گەورەترین دەست گهوتەکانی بهیانی ۱۱ ی نازار بهبوچونی خۆم ئهمانه بوون :

۱. عێراق بهفرمی دانی به کیشی کوردا نا که لهمیژە لەژێر پەردە ی رەشدا مابوو .
 ۲. هەر چەند زمانی کوردی پیتشتر نازاد بوو، بهلام له بهیانی ۱۱ ی نازاردا به فراوانی گەشی کرد، چنندین دەزگای تایبەتی دامەزرابوو لیکۆلینەوه له ئەدەب، چیرۆک، میژوو، زمانی کوردی .
 ۳. یه کگرتنەوهی گەلی کورد له عێراق، ناشتەبۆنەوهی هەردوو بالەکی پارتی له ئەنجامی ئەو ناکۆکیه سەدان پیتشمەرگەو کادیری دلتسۆزی گەله کەمان شەهید کران، هەروەها سەرکردایەتی شۆرش لیبوردنی گشتی دەرکرد بۆ هەموو ئەو کەسانە ی لپاڵ دۆژمن شەریان له گەڵ پیتشمەرگە دەرکرد زۆریه ی سەرۆک جاشەکان گەڕانەوه .
 ۴. دەرگرتنی قوتابی کورد له کۆلیژی پۆلیس، سەربازی و هەندێ کۆلیژی .
 ۵. ناسایی بۆنەوهی دۆخی کوردستان پاش چنندین سالی شەڕ و شۆڕ ئاوەدان کردنەوهی کوردستان .
 ۶. وریابۆنەوهی خەلک و زیندوکردنەوهی کوردایەتی له دڵ و دەروونی زۆر کەس به تایبەتی کورده پەراگەندەکان و ئەوانە ی له هەندەرانن .
- جگه لهو راستیانە ی سەرۆه بهیانی ۱۱ ی نازار شتیکی گرنگی ناشکرا کردبوو ئەویش ناسینی لیتپرسراوانی شۆرش و گیتپانەوهیان بۆ سەر راستی خۆیان هەندێ له لیتپرسراوان به گەورەترین شۆرشگیتپو دلتسۆز ناسرابوون .. کەچی له کاتی ناشتیدا هەلتسوکوت و کوردهوانیان تەنیا بۆ پاراستنی بەرژەوهندی خۆیان بوو .
- بهیانی ۱۱ ی نازار زیاتر کوردی به دنیا ناساند زۆر دەولەت و ریتکخراوی مرۆڤ پەرور، خۆشحالیان بهو ریتکوتنە دەرپری ، گەلی کورد له زۆر کۆپو کۆبونەوهی دنیا هەلی بۆ رەخسا، که بیروپراکانی خۆی دەرپری .

دەست پىكر دىنەھى شەپ

لە ۱۱ ى نازارى ۱۹۷۴ ياساى ئۆتۈنۆمى بلاوكرامبە لە بەغدا زۆرىمى دەستكوتەكانى ۱۱ / ۳ / ۱۹۷۰ دزى بوو، لەم ياسايدا سنورى كوردستان ديارى نەكرابوو ئەنجومەنى تەشرىعى و تەنقىزى ھىچ دەسەلاتىكى كە لە پىشانىش ھەموتان دەزانن بە ھەر دوو مەجلسەكە ھىندەى ئەفسىرىكى ئەمەن دەسەلاتى نەبوو !! نىوہى گەنج و ئەوانەى تواناى شەپكرديان ھەبوو ھاتنە پال شۆرپ بە سەدان پزىشك و ئەندازيارو سەرياز بە ھەزاران خويندكارى خوين گەرم بە ھەزاران كرىكارو جوتيار داخەكەم شۆرپ نەيتوانى سود لە بەھرەى ئەم ھەموو خەلكە وەرگىرئ و بەجوانى (ئىستىعابيان) بكات. سەرلەنۆى دەزگاكانى شۆرپ دامەزرايمە ھەروەھا ئەمانتەكانىش دامەزران ھەقە ئەو بنوسىن، كە دەزگاكانى شۆرپى ئەيلول چۆن پىك ھاتبون:

۱. مەكتەبى سىياسى .

۲. دەزگاكان :

أ- مەكتەبى عەسكەرى ، عبدولئوھاب ئەتروشى لىپرسراو بوو كاك ھەمىد بەروارى و كاك رەئىس يوسف ئەندامى مەكتەبى عەسكەرى .

ب - دەزگای دارایی، كاك عەلى عبدولئالا لىپرسراوى بوو، پاشان كرا بە ئەمانتەى دارایی و ئابورى .

ج - ئەمانتەى زراعه - كاك شەمسەددىن موفتى .

د- ئەمانتەى پەروەردە - كاك محمد ئسماعىل .

ھ - ئەمانتەى ناوخۆ - كاك موحسین دزەبى .

و - ئەمانتەى ئىشغال و ئىسكان - كاك نورى شاوھىس .

ز - ئەمانتەى راگەياندن يا بەشى راگەياندن - خوالىخۆشبوو دارا توفىق .

ح - تەندروستى - يەكئىك لە دكتورەكان وە كاك د. مەحمود سەرىبەشتى دەکرد.

گ - بەشى كۆمەلايمتى - كاك شاخمان .

ى - بەشى پاراستن - كاك شەكيب عەقراوى .

هەقائەن حەیب کەریم و کاک دکتۆر مەحمود کاروباری مەکتەبی سیاسیان بەریتوێ دەبرد، سەر لەنوی هێزەکانی سوپای شۆرشگێری کوردستان رێک خرانموه، که له گەڵ هەل و مەرجی شەر بگۆنچێ و بەم شێوەیە بوو: -

۱. هێزی دەشتی هەولێر - کاک فارس حەمەد باوه .
 ۲. هێزی سەفین - کاک رەسول فەقی .
 ۳. هێزی بێتواته - کاک عەلی شەعبان .
 ۴. هێزی کاوه - کاک حەسۆ میرخان زاوۆکی .
 ۵. هێزی بالەک - کاک عەمولا تاغا پشدهری .
 ۶. هێزی هەندریتن - کاک سلیمان سندی .
 ۷. هێزی خەبات - کاک فەتاح تاغا .
 ۸. هێزی رزگاری - کاک رەئیس عەبدوللا .
 ۹. هێزی کەرکوک - کاک فازل سۆرانی .
 ۱۰. هێزی قەرەداغ - کاک فازل تالبانی .
 ۱۱. هێزی حەمرین - کاک عەبدولرەحیم جەسیم .
 ۱۲. هێزی شێخان - کاک عیسا سواره .
 ۱۳. هێزی عەقره - کاک زویبەر زێباری .
 ۱۴. هێزی هەلگورد .
 ۱۵. هێزی ئەزمەر .
 ۱۶. هێزی زمانکو .
 ۱۷. هێزی نامیدی .
 ۱۸. هێزی شینی زاخۆ .
 ۱۹. هێزی دەوک .
 ۲۰. هێزی ئازادی - خورشید شێره .
- لەشکری یەک لەلایەن کاک ئەسەد خوشەوی سەرپەشتی دەکرا. جگە لەو هێزانە چەند بەتالیۆنیکی سەرپەخت، که پەڕیوەندیان لە گەڵ باره گای بارزانی و مەکتەبی عەسکەری هەبوو .
۱. هێزی کۆسەرەت - شەهید دکتۆر خالید سەعید .
 ۲. هێزی ئاسۆس - کاک عەزیز تاغا .

۳. هیزی خانەقین .

۴. بەتالیۆنی (۱) زۆزک - نەقیب حەسەن بارزانی .

۵. بەتالیۆنی (۲) زۆزک .

۶. بەتالیۆنی (۳) زۆزک .

۷. بەتالیۆنی (۴) زۆزک .

ئەو چوار بەتالیۆنە ھەموویان لەو عەسکەریانە پێک ھاتبوو، کە پەیوەندیان بە شۆرش کردبوو نەمچە ھێزێکی نێزامی دواپۆزی لێرەچاوە کرا ھەر بەتالیۆنیکی (۴۰۰) پ - م بوو .

لە بارەگای مەکتەبی سیاسی و عەسکەری چوار لقی پێشمەرگە ھەبوو :

۱- نەجمەدین گورونی .

۲- حەمەد ئەمین رەشکە .

۳- ملازم عەلی کە لێپرسراوی لقی دژی ئاسمانی بوو .

۴- ملازم وەلید نەقشبەندی ئەریش لقی دژی ئاسمانی لەبەر دەستابوو .

لەناو پردان و چۆمان و مەسی خالان کە بارەگاکانی مەکتەبی سیاسی و عەسکەری و ئێسگە لیبوو نزیکی (۲۰ - ۳۰) بنکە دژە ئاسمانی لیبوو، کە بریتی بوو لە : دۆشکە ۲۰ مەلم و ۳۰ مەلم و ۶۰ مەلم، کاک یوسف سەرپەرشتی بەشی ھەندەسە تەخریبی دەکرد . کاک موقەدەم عەلی لێپرسراوی بەشی مەدەفەعی و فەرماندەیی گشتی بەرگری میلی بوو . ئەوێ ھەرگیز لەبەرم ناچیتتەو ئەو خۆتەنکارانە بوون، کە کاریان بە مەدەفەعی ۱۰۶ مەلم دەکرد زۆر بەجوانی لەسەر جیبەکان دادەنیشان و بەرھەرۆوی شەڕ دەپۆشتن داخی گراڤم بەدەیان خۆتەندکار لە کاتی شەڕی بەرامبەر دەبابەکانی دوژمن شەھید کران .

لە رۆژەکانی دواي شۆرش، شەھید عەلی عەسکەری کرا بە فەرماندەیی ھیزی قەندیل ، چەکەکانی شۆرش بریتی بوون :

لە تۆپی ۱۲۲ مەلم، ھاوێن، کلاشینکۆف، بڕنۆ، ئەلغام بە ھەموو جۆرەکانی . چەکە دژە ئاسمانیەکان ۲۰ مەلم و ۳۰ مەلم و ۶۰ مەلم دۆشکە لە کۆتایی شۆرش مەلوتکەش گەیشتە دەست پێشمەرگە .

پاش تەواوبوونی عەفوی عامەکە دوژمن لەھەموو لایەکی ھێرشێ بۆ سەر کوردستان دەست پێکرد ، ھەموو ھێز و توانای خۆی بەکار ھێنا ، بۆ بەھێزکردنی خۆیی و دوبارە خۆرێکخستەنەوە ، پێشتر لە ناوچەیی رانیە پاشەکشەیی کردبوو بۆ کۆبەو ھەبەت سولتان، لە رەواندزو دیانە بەرھەر

كۆرەك و گوزەر كىشىمۇ . فېرۇكەكانيان بە چىرى بارەگاكانى سىركىرايەتياڭ بۆردومان دەكرد، شىوانىش بە فېرۇكە پەلامارى دەدا، كە شىتىكى چاۋەرۋان نەكراۋ بوۋ، بەلام نەيدەۋىزا بېچىتە لاي حاجى ئۆمەرمان . لە ۲۴ / ۴ / ۱۹۷۴ زۆر بە نامەردانە لە قەلادۆزى بە سەدان كەسى شەھىد كەردو سەدانىشى بىرىندار كەرد، پاش سى ۋۆژ لە شارى ھەلەبېشى داۋ بەو جۆرە ترسو سامىتىكى زۆرى خىستە دلى خەلكمۇ . لەبەرەكانىش شەر بە گەرمى دەستى پىتكەرد، پىشمەرگە زۆر مەردانە بەرەنگارى ھىزەكانى دوژمن بوۋە، نازايانە بەرگىران دەكرد بەتايىبىتى لە جىبەھى رەۋاندز دوژمن زەرەرۋ زىانى زۆرى لىتكەت . چەندىن ھىرشى دليرانە كرايە سىر مۆلگاكانى دوژمن لە شاخى كۆرەك و گۆرەز، بەھزى قايى شۆتەكان نەتوانرا پاشەكشە بەھىزەكانى دوژمن بىكىرى، ھەرچەندە ئىران چەك و تەقەمىنى دەدا بە پىشمەرگەكان بەلام پىشمەرگەش گىيانى خۇراگرى زۆر بەھىزە بوۋ . لە ھارۋىنى ۱۹۷۴ لە زۆر شۆتەن دوژمن پىشەرەۋى كەرد بە تايىبىتى لە ناۋچەي دەشتى ھەلۋىرۋ گەرمىيانەكان، پىشمەرگەكانى دەشتى ھەلۋىر زۆر بە نازايىۋ چاۋنەترس ناۋبانگىيان دەكردبوۋ، لەو شەرە دوژمن تۋانى ۋەرۋ زاتى ئەو ھىزە بىكىتىنى ھەموۋ سىنورى چالاكى ئەو ھىزە داگىر بىكاتمۇ لە جىبەھى رانىيە دوژمن پاش ئەۋەي زەرەرۋزىانى لىتكەت تۋانى رانىيە داگىر بىكاتمۇ . لە ھىرشەكانى بۆ ناۋچەي دۆلەرەقەۋ ماكۆك تا كۆتايى شۆرش نەيتۋانى شۆتەن گەرنەگان بىگىرت . پاش چەندىن مانگ شەر، پاش ئەۋەي بە ھەزاران جاشو سىربازى لى كۆژرا ئەۋجا ھاتمۇ رەۋاندزو دىانەۋ چىاي زۆك و سىرتىزى گەرت . لە ناۋچەكانى سىلمانىۋ دھۆك شەر بەم دەستۋورە بەردەۋام بوۋ . بە قەسى سەدام حوسىتەن ھىزەكانى رۆتەم زىاتەر لە (۶۰،۰۰۰) شەست ھەزار كۆشتارۋ بىرىندارى لە ماۋەي ئەو سالى زىانى گىيانى بوۋە . لە ھارۋىنى ۱۹۷۴ بەرەبەرە ھىزەكانى ئىترانى بە تۆپو جىبەخانمۇ ھاتنە كوردستان، دىيارە خەلك زۆر پىيان خۇش بوۋ مىنىش ئەو كات ھەر ھەمان بىروام ھەبوۋە . لە چۆمان بوۋم، ئىۋارەيەك تارىك داھاتبۇ نىزىكى (۲۰) ئوتومبىل سىربازى ئىترانى بەرەۋ گەلەلە دەۋرەشتەن ھەموۋمان شادمان بوۋىن، كەچى كاك بەھرام خەرد ئەھمەد خەلكى دەرىغىدى گۆمى كەندىناۋە كە خىمىتىكى مەنە نەخۋىندەۋارۋ بى تەجروبە سىياسەتى نەدەزانى لىمان راست بوۋەۋ وتى: ئىنجا شۆرش فەۋتا ئەو كات زۆرمان گالته پىتكەرد بەلام راست قەسەكى جىتى خۇزى گەرت ئەۋەي وتى پاش چەند مانگىك ھاتەدى . ئىترانىيەكان بىكەيەكى ساروخى ھۆكىيان لە مەمى خەلان دامەزناندبوۋ فېرۇكەيەكى تۆپولىف ھاتە سىر چۆمانۋ پىكايان، چى تر فېرۇكەمان لە ئاسمانى ناۋچەكە بەدى نەكرد، لە ماۋەي يەك سالى شەر زىاتەر لە پىنچ فېرۇكەي دوژمن كەۋتە خوارەۋە، فېرۇكەمانەكانيان بەدىل

گیران یان کوژران . راسته شهریکی زۆر قاره‌مانانه کرا پیشمەرگه ناماده بوو به‌لام هینانی هیزی ئیران رۆلینکی خراپی گیترا بۆ ساردکردنوهی خه‌لک و پیشمەرگه ، به پستی ئیرانیه‌کان وازمان له زۆر سهره‌تای پیشمەرگایمتی هینا، ده‌یان گوت شاهناشاه بهرگری له ههموو ناری نهمسیتک ده‌کات ئهو شاهن شاهه‌ی، که به هه‌زاران رۆله‌ی میللمتی قات و قه‌ر کرد. به‌لێ سوپای کوردستان توانی بۆ ماوه‌ی یه‌ک سال بهرگری له زۆریه‌ی ناوچه‌ی رزگار کراوه‌کان بکات، توانی زه‌بری جه‌رگ بر له دوژمن بدات ههر ئهو شهرکردنمش بوو وای له رژیعی عیراق و سهدام حوسین کرد، که به‌جیته‌ جه‌زائیر له‌وی مساهمه‌ له‌سهر خاکی عه‌ره‌ب بکات و نیوه‌ی شط العرب بداته ئیران به‌رامبه‌ر به‌وه‌ی که شاه هاوکاری بکات بۆ له‌باربردنی شوێشی هه‌ق خوازی گه‌لی قاره‌مانی کوردستان .

شه‌هید رییازو شه‌هید جه‌سه‌ن کوێستانی

گردنه‌وهی ئۆردوگا له ئێران

سهرکردایهتی شوپش نه‌خه‌شو پلانی رێك و پێكی دا نه‌نابوو تاكو بزانی چۆن شه‌ر له‌گه‌ڵ دوژمن ده‌كا، چه‌ند پێشمه‌رگه‌ی پێویسته، شه‌په‌وه‌ی شه‌ره‌كان چۆن بێت به‌ سه‌دان هه‌زار كه‌س رووی له‌ شاخ و چیاكانی كوردستان كرده‌بوو . زۆر كه‌س هه‌یج سوودی لێ‌وه‌رنه‌ده‌گه‌را ته‌نانه‌ت هه‌ندێكی كوێرو شه‌لیش له‌گه‌ڵ (یاالله) كه‌وتبوون . ئه‌و هه‌موو خه‌لكه‌ ده‌بی جینگای پشه‌ودانی هه‌بیت، نان و ئازوقه‌و شه‌مه‌كه‌ی پێویسته، یارمه‌تی مانگانه‌ی ده‌وی، بێ گۆی دانه‌ ئه‌مانه‌ هه‌رچی هات بێ به‌رنامه‌و پلان له‌ مه‌كته‌بی عه‌سكهری یان له‌ ئه‌مانه‌ته‌كان ناوئوس كران، نیوه‌ی موچه‌ی خۆی وه‌رده‌گرت، دیاره‌ ئه‌وه‌ یارمه‌تی و خه‌رجی زۆری گه‌ره‌كه‌، كه‌و مه‌تیش هه‌ندێك شوینی داگیر كرده‌وه، هه‌ندێ شوئیش شه‌ری لێنزیك بوه‌وه، دیاره‌ مه‌نالو ژنو بێ چه‌كه‌كان نابێ له‌و شوئانه‌ بن ، ناوچه‌ رزگار كراوه‌كانیش هه‌میشه‌ په‌لاماری فرۆكه‌ی له‌سه‌ر بوو خه‌لكه‌كه‌ سه‌ری لێشه‌تیا، ترس داگیرت، به‌هه‌ر حاڵه‌ ئه‌و هه‌موو هۆیه‌ وایكرد، كه‌ ئۆردوگا له‌ ئێران بكه‌رتته‌وه‌ زیاتر له‌ (٣٠٠,٠٠٠) سێ سه‌د هه‌زار مه‌نالو ژنو پێو په‌ك كه‌وتو وانه‌ برام هه‌ندێك گه‌نجی رێك و پێكیش چوونه‌ ئێران و بوونه‌ په‌ناهه‌نده‌و له‌ ئۆردوگا نیشه‌ته‌جێ كران به‌هه‌ق ئێران میوانداری باشی كرد به‌لام له‌بیرت نه‌چیت بۆ مه‌رامی سیاسی خۆی، كه‌ كاری ته‌واو بوو چی خراب بوو له‌گه‌ڵی كردن .

رنگه و تننامه‌ی جهزانی

رۆژی ۶ / ۳ / ۱۹۷۵ لەناو پردان بووم، ئیسگمو ئازانسەکان دەقی رێک کەوتننامەیی بلاو کردەووە . سەدام حوسین جیگری سەرۆکی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆرش لەجیاتی عێراق ، محەممەد رەزا پەهلەمی شای ئێران لەجیاتی ئێران ئیمزایان کرد . خەلک لە رۆژی یەکەم هیچ نارهەمتی پێوە دیار نەبوو، هەندێک هەر لەسەر باوەری پیتشوو لێکدانەویان دەکرد، کە شا هەرگیز خیانتەت لە گەلی کورد ناکات . شا پاش گەڕانەوی لە جهزانی داوای دیدەنی سەرۆک بارزانی نەمەری کرد .

زۆرم پێ ناخۆش بوو، کە بارزانی چوو ئێران چونکە شاو ئێرانیهکان بە گشتی لە هەلینکی وەها دەگەڕان، کە پیاوێ ناو داوێ کانی کورد بکوژن . بارزانی نەمەر لە گەمڵ د . مەحمودو کاک موحسین دزەیی لە تاران شایان بینی . خەلک رۆژانی ۸ ، ۹ ، ۱۰ بەتەواوی پەشوکا بوون، لێپرسراوانی شۆرش وەلامی هیچ پرسیارێکیان پێنەبوو، ئەوانیش چاوەروانی گەڕانەوی بارزانیان دەکرد . زۆر کەسم بینی دەگریا، چارەنووس خۆی نەیدەزانی ، هەندێک لە لێپرسراوەکان لە خەلکی نەزان گەلێک خراپتر بوون ..! حکومەتیش لەو هەراو وریایە چەند هێرشێکی کردە سەر چپای حەسەن بەگ ، لەبەر زیوێ بوو (ماولیان) بە راستی پێشمەرگە دەستی باشیان کردەووە، دوژمنیان تێک شکاند، زۆر پێشمەرگەیی دڵسۆزم بینی دەیانووت: کاکە ئەمەرو رۆژی پیاوانە بە پشتیوانی خۆمان شەر دەکەین، نازانم چ بنووسم و بلێم چی ...!؟

بەرە بەرە تۆپو سەربازەکانی ئێران کشانەووە، بە جارێک دنیا شلەوا، خەلکە پیتیشو کارەکش بەرەو ئێران دەڕۆیشت بە کورتی کەس هەقی بەسەر کەسوێ نەبوو، بارو دۆخەکم زۆر بەئالۆز دەزانی بەلام هەرگیز بیرم لە چەک دانان نەدە کردەووە . دەمووت دەکوژتین، بە هەموو دەولەتەکان لێمان دەدەن، پەنگە بێرین لە برسان، بەلام چۆن ئەو شۆرشەیی چوار دە ساڵە پەروەردەیی دەکەین بەتێن وای بە ئاسانی لە دەستمان بکەنەو ..!

لێرەدا چیتەر باسی ئەو کارەساتە ناکەم بەجێ دەهێلم بۆ ئێوەی خۆشەویست بەلام !! ئەوەی هەرگیز نەمەدەویست گوێم لێبێ منیش چەکە کەم لە چەمی ناوپردان فری بەدم . ناتوانم هەستی خەلک و پێشمەرگە دەربێرم و بینووسم چونکە بە راستی رۆژێکی رەش بوو، بەلێشاو پێشمەرگە بەرەو ئێرانی دوژمن بە کورد دەڕۆیشت ، سەدان پێشمەرگەیی قارەمانم دی دەگریا، لە داخا تەفەنگە کەمی لە چەمی ناوپردان فرێدەدا، وەکو مێتگەل کۆدەبوونەووە نەیان دەزانی کام گورگ دیان

خوا، ئو ھەموو لارە جوانانە نائومیڧد بوون، بە ناچارى ھەندىك خۆيان تەسلىم بە عىراق كردهو، ھەندىكشىيان بەرەو ئىران رۆشىتن، بىشەوئى بزانتن چىيان بەسەر دئ، چەكە جوانەكانى شانى پىشەمرگە، كە ھەتا دوئىئى بەعسىە خوئىرپەكان لىئى تۆقىبوون ئەمەرۆ بە پاكەتە جىگەرەيەك ئالگوگۆر دەكرا، ئو رپووداوە دلّ تەزىنە ئو كارەساتە جەرگ برە منى بە جارنىك ھەژاند ئىستاش كە بىرم دىتەوە مچورپە بەلەشەدا دىت وەكو فىلمى سىنەما دىتەوە پىتش چاوم، كە چۆن مىللەتەكەمان سەرگەردان ببوو دوژمنانىش بە ئارەزووى خۆيان كەوتبەوونە ناوى، بە كورتى دەلئىم : دەتوانرا ھىزەكانى خۆمان بە شىوہەكى تازەتر رىك بچەينەو وەيا بەشىوئى پارتىزانى بە رەنگارى ئو رۆژمە بۆگنە بىنەو . راستىشە دۆخەكە چەند بلئى دژ بە بەرژوہەندى گەلى كورد بوو پىلانى دوژمنان زۆر بەھىزبوو . ئو باسە سەدان لاپەرەى پىتوئىستە لىسەرى بنووسرى كەچى ھەندىك بە نامىلكە باسى ئو كارەساتەيان كرددووو خۆيانيان لىئىبەرى كرددووە منىش لە وەلامى ئو نامىلكەبەدا كە ھەڤالتن د . مەجموودو كاك سامى نووسىويانە دەلئىم : بارزانى نەمر ھەموو ژيانى لە پىناوى گەلى كورد تەرخان كورد شەركردنى لەگەل ئىرانو عىراقو توركىاو چوونى بۆ يەكئىتى سۆڤىت بەلگەى قسەكانە ھەر بۆيش دەلئىم : لە پىشەوە خاوەنى ئو نامىلكانە تۆبالىيان لە ئىستۆدایە .

ماوہەكى كورت لە ئىران ماموہ، كەوتىنە بىر دەستى ژەندەرمەو ساواك، باوكم ھات بەدوامدا گوتى: لىزەش ھەر ھىچ نىە، دنيا لە كوردستانى عىراق ئارامترە لە مانگى ۱۹۷۵/۵ بە دلئىكى پپ لە پەژارەو خەم لە پىشەوئى سەيارەكى عەسكەرىدا گەراپەوہ كوردستانى خۆشەوئىست . لە حاجى ئۆمەران لەلایەن چەند سەربازنىك قسەمان بۆ كرا، ھىچ قسەبەكىيان نەكرد كە ھەست بەو بەكەين، كە شەرمەزارىن ..! بەلام چۆن رپومان بىت لە ھەولئىرو شارەكان قسە بەكەين ھەر ئو شەو گەبىشتمەو ھەولئىر پاش ئوہى سئ سالى ھەولئىرم نەبىنى بوو لەگەل واقىعەكە نەدەگوڤام . نامۆبىم لە شارەكەى خۆشم دەكرد، دەمزانى بەعسىەكان چىيان بوئ دەيكەن، بەلئى گەراپەوہ خەلكى كوردستان چارەنووسى ديار نەبوو، بۆم ناكرئ وەسفى ناخۆشى ئو رۆژانە بنووسم چونكە ژيان بە دىلى لە ھەموو شىتىك لە دنيا ناخۆشترە، ئىمە دىل بووئىن كورد ھەمووى دىل بوو، تەنبا يەك پۆلىسى ئەمن حكومەتئىك بوو لە كوردستان زولئىيان دەكرد، كارى وایان دەكرد ناگئىردرئتەوہ، بە برواى خۆم كورد ھىشتا دەستى لىسەر كالىنى خەنجەر بوو .

حکومەتی عێراق لە مانگی ٥ / ١٩٧٥ دا خۆیـشانـدانـیـکی گەورەـی سەربازی کرد لە شاری هەولێر بەبۆنەی لەناوبردنی (الجیب العمیل) دەیان سەگەلو سوارمان بینی پەنجەکانیان بۆلای ئێمە رادەکێشا جوتین و پەلاریان دەهاوێشت ئێمەش چەند برادەرێک لە سووچێک وەستا بوین، هەر دەت وت لە شەرا بەدیل گیراویـن، لێـوی خۆمان دەکرۆژت ئەوجا جاشەکانیان سەرۆکە لە کردو فشیان کردن .

ئێسگەکانی بەغداش رۆژانە دەیان جار شکانی شۆرشێ کوردیان باس دەکردو کاوێژی دەکردهوه، عێراق و ئێرانیش رێککەوتن شط العرب نیوی درا بە ئێران ، لە وشکاییش سیف سەعدو زین القوس سەر لەنوی ئیمزای لەسەر کرا . بەندەـی خۆـشان هەمیشە ئەو قسەـیەـی شهید د. فوئاد تیکۆشەری کوردی تورکیام بیردەکەوتەوه، که له ژێر پەتی سێدارەدا وتی :

لقد كنت أحلم دائماً بالتضحية بحياتي في سبيل وطني ولايساورني الشك بأن راية الاستقلال سترتفع هنا على هذه البقعة من أرض الوطن حيث شتق .

ئەوا سەرگەوتنى گەلى خۆمە يىنى

ئايا شەر دەگرا؟

ئەو پىرسىيارە لە مېشكى ھەموو كوردىك، ھەموو كەستىك دەزىنگايىو ۋەلامەكان جۇراوجۆر بوون . ئەوانى كاربان بە شۆرش نەمايو مەرامەكانيان جىبەجى بوو دەيانووت شەر ناكرى، بە ئىرانو عىراق لىمان دەدەن، رەنگە توركياو ئەمىرىكاش گەلەكۆمەكى بكن . ھەندىك بە بىيانوى ئەو ھەموو خىزانو مائە لە ئىران كە تەسلىم بە عىراق دەكرتەنو ھەبەر ئەو شەرکردىيان بە كارتكى خراب دەزانى .

ھىچ ئارايەكى سوربون لەسەر شەرکردەنو نەبوو تەنيا ھەندىك بە قسە پىروياگەندەى شەرکردىيان دەگرد .

بەبۆجوى مەن شەرکردن ئەركىكى شۆرش گىترانەبوو، شەرپنەگردن گوناح بوو چونكە ئىمە بۆ ئىمزا دەستمان نەدابوو چەك ، كە ئەمىرىكاو ئىرانو توركيا ... ھتد لىمان پازى بن بەلكو ئىمە شۆرشمەن دۆى داگىركەرانو ھىتانەدى ئامانجەكانى گەلى كورد بەرپاگرد ھىچ پەيوەندىمان بە ئارەزوى ئەو دەولتەتەنو ھى .

ئەو كاتەى عىراقو ئىران رىنككوتن زىاتر لە سەد ھەزار كورد چەكى بەدەستەو بوو راستە ھەموويان بەبىروباو ھەبون فىزى سەرەتاكانى پىشمەرگايەتى نەكرابوون شۆرشيان بە سەيرانو گەشت دەزانى گوناھى ئەوان نەبوو خۆمان فىرمان نەگردبوون . بە ھەق دەيان ھەزار پىشمەرگەو خەلك ئامادەى تەواى خۆ بە كوشت دانىان ھەبوو دەيانووست بەسەرىزى بىر نەبەنو دەلى ژىر دەستى دۆژمەن . ئەو كاتەى، كە سەدامو شا رىنككوتن شوتنى گىرگەو قايم، شاخى بەرزو سەخت، ھەزاران كەم^۲ لە خاكى كوردستان لەژىر كۆنترۆلى پىشمەرگە دابوو، زىاتر لە دە قەزاو ناحىە ئازاد كرابوو، چەكو تەقەمەنىو ئازوقەى زۆر ھەبوو، لەشكرى دۆژمەن توشى زەبر لىدانى گەورە ھاتبوو، لەشەر كردن مەندوببوو، دەيان ھەزار كوشتارىان لىكرابوو لەرووى مادىيوە دۆژمەن پەكى كەوتبوو بە كورتى ھەراسان كرابوو .

ھەر بۆىە دەتوانرا بەرە بەرە شەرى جەبەى لەگەل بىكرتت ۋە بەرە بەرە لەدوايشدا ھىزەكانى شۆرش رىك بىرايوە . شۆرش كردن ياساى تايىبەتى خۆى ھەبە، ھەروا ھەرەمەكى نىە دەبى پىشمەرگەى كوردستان بزانى بۆچى شەر دەكات ؟ چەك بەرامبەر كى بەكار دەھىنى ؟ دەبواىە شۆرش ھەر زوو دۆستو دۆژمەن دەستىشان بىكات نەدەبواىە جىگۆركى بەو مەسەلەبە بىكات .

دەتوانرا زیاتر لە پینچ ھزار پيشمرگە بە شێوێ پارتيزانى لە كوردستان بڵاوبكرىتەووە دەستى كوشندەى لە دوژمن بوەشاندايە ، راستە ئەگەر ھەر بۆ شێوھى، كە ھەبوو شەڕ نەدەكرا چونكە پيشمرگەمان فيرنەكردبوو كە پشت بەھىزو تواناى ميللەتى خۆى ببەستى كەواتە شۆرشى كورد بى ناگا بوو لە سەرەتاكانى پيشمرگايەتى . ئەگەر حكومەتى عىراق ھىزو تواناى ھەبوايە لەگەڵ (شا) رێك نەدەكوت (شط العرب)ى نيوەى نەدەدا بە ئىران، كە لە پاشان بوو ھۆى ھەلگىرساندى شەرىك، كە ئىستاش شۆرنەواری ماوہ .

راستە دەولەتەنى عەرب ئەوكات لەگەڵ ئىمە نەبوون بەلام گەر خۆمان شەرمەن بكردايە بى گومان مەسەلەكان دەگۆرانو پىم وايە لەو خراپترمان بەسەر نەدەھات، كە بەسەرمان ھات . دەتوانرا ھاوكارى لەگەڵ ھىزە كوردستانىەكان بكرايەو سەر ئىشى زۆرمان بۆ ئىرانو توركيا دروست بكردايە .. يەكگرتنى ھىزە سياسىيەكانى كوردستانو پيشمرگەكان چاكى دەبى دركى پىبەكەن، چونكە جەماوهرى كوردستان يارمەتى دەرو پەناى ئەوانەيەو بەبى ئەوان سەركوتن كارتكى مەحالە .

پىم وايە ئەو راستىيە بە پىچەوانەو سەيركراوہ ھەمىشە پيشمرگەكان، كە ھى حزبە سياسىيەكان ببونە مێردەزەمە لەسەر خەلكو ھىچ سەرەتايەكى شۆرشو پيشمرگايەتيان رەچار نەكردووە ، بە ئارەزووى خۆيان لەگەڵ كۆمەلانى خەلكدا جولاونەتەوہ ھەر بۆيەش بە ئاشكرا ئەو راستىيە سەرى ھەلداوہ .

كۆمەلانى خەلك لەگەڵ ئەو ھىزە سياسىيە دورە پەريزانەدا يان لەگەلدا نابن، كە دەسەلاتيان ھەبوو لە ناوچەيەكدا ئەو ھەموو لايمنىك دەگرتەوہ بى جياوازي راستە لە پەيرەو پرۆگرامى حزبو ھىزى پيشمرگە ھەر چى باشە نووسراوہ بەلام لە كاروكردەوہى رۆژانەدا گەلنىك دوورە لە نووسىنەكان .

لێدان، پارەوەرگرتن، بەندكردنى خەلك بەبى تاوان ئىستەفزاز كردنى خەلك، خەلك كوشتن، ريزنەگرتنى پياو ماقولانى لادىكان ھەمىشە شۆرشيان توشى تەنگو چەلمەى گەورە كردووە . نابی پيشمرگە بەرژووەندى خۆى رەچار بكات، يا بۆ ئەو چەكى ھەل گرتبى تا مەرامى تاكە كەسى جىبەجى بكات، پيشمرگە دەبى خۆشويست بىت لەناو خەلك يەك ئامانجى ھەبى ئەويش ھىنانەدى ئامانجەكانى گەلە . منىش دەلیم شۆرش بۆ چەكدارانە ناكريت، كە ھەمىشە گىرفانيان پر دەكەن و چاويان لە پەلەپايەو خۆھەلكيشانن بەسەر خەلكيدا، راوہ روتو بى حورمەتى بەخەلك، كوشتن و برين دەبىتە ھۆى ئەو كەس برۆاى بە شۆرش نەمىنى . شەڕ

ده کرایهوه نه گهر به شیوهیه کی پټک و پټک پیتک پیتشمه رگه رټک بخرتتوهو فیری سهره تای
پیتشمه رگایه تی بکرتت کورد همزاران رټلهی خوین گهرم و دلتسوزی ههیه بو رټزی رهش ..!
میللت بیروئ سهره خو بژی و داگیر کمران له ولاتی ده رکات و مافه کانی به ده ست بیئی
دهیئت نامادهیی گیان به ختکردنی زور بیئت ...

گهلی کورد نابی چاره روانی یارمتهی له دوژمنانی بکات ، ده بیئت خوی پټک بجات و یهک
بگری و گیان به ختکمر بیئت و پشت به کومه لانی خه لک ببهستی نهوجا رزگار بوونی مسوگهره .
دهیئت میللمتی کوردیش فیر بیئت .. دنیا ههمووی بهرژه وهندیه سوئیمتیه کان دهیان زانی نیته
غدرمان لیده کرتت ! نیتمش میللمتیکین ، کهچی بهرژه وهندی چاوی تارک کردبوون نهک هر
یارمتهیان نه داین به لکو به چهک و یارمتهی نهوان کورد سهری پان ده کرایهوه ! هیچ دهولتیتک
نیه له دنیا بهرژه وهندی خوی ره چاوه نکات دهبا نیتمش به وردی بهرژه وهندی خومان ره چاوه
بکهین ...

بارودۆخی کوردستان باش ههرهسی شوڤشی ئەیلول

پژتیمی درندهی بعمس گهلی داخی له گهله کهمان ههنگرتیبوو. له ههلیک دهگهرا بۆ ئهوهی ئهوهی سیاسیسته چاوچنۆکیه له میتشکی دابوو دهههق گهله کهمان جینهجینی بکات .
شکانی شوڤشی ئەیلول، بلاوه لیکردنی لهشکری کوردستان، ههلهتەکانی له بنهپهتەوهی ریکخستنهکانی (پدک) ههلیکی لهبار بوو بۆ رژیم .

رژیم دهستی کرد بهجینهجی کردنی سیاسیسته شوڤتیانهکی خۆی بهرامبەر به گهلی کورد ... له ههموو ئهوه خالانه پشیمان بووهوه له سالێ ۱۹۷۰ له گهله سهرکردایهتی پارتی له بهیانه کهدا مۆری کردبوو، ههر چنده به قسه به هۆی دهزگاگانی راگهیانندی خۆی پۆژانه خالهکانی بهیانی نازاری کاویژ ده کردهوه بۆ ئهوهی چاوبهستی له جهماوهری گهلی کوردستان بکات و واش له میتشکی گهلان و دهولتهانی دنیا بگهیهینیت، که مافی کوردهکانی داوه زۆری پی نهچوو ههموو ئهوه چه کدارانهی که سالهها بوو راوی پشیمهرگهیان ده کردو کاسه لێسیان بۆ رژیم ده کرد له تهویلهکانیان له کاویژی کردن و چهکی کردن ، کورتان و کار جو و ئالینکی پینهدان .

باش کمینک هاوڕێیانی حزبی شیوعیسی ههلهپتچا ، قهیسهری لیکردنه کونه مشک جارچاره ئهندامینکی کارامهشی بهیانیوی جیا جیا له زیندان ده کرد به ناچاری سهرکردهکانی (حشع) (أشهدبالله) یان بۆ رژیم دهوت ههقی گرتنی ئهندامهکانی خۆی له لایهن رژیم ههلال ده کرد، له پاشانیش ئهوه دههۆل و زۆرنایه، که هاوڕێیانی (حشع) بۆ بهعسیهکانیان لیدهدا زهوقی دهولتهیان تیکدا به کۆمهله راکیشران بۆ لیکۆلینهوه ، دیسان بایان دایهوه، له ههموو بگهرو بهرهبه، که بهعسیهکان به شیوعیهکانیان ده کرد زیاتر پهیوهندی نیتوان سوڤهت و عیراق خۆشتر ده بوو ! دیاره (بههروههندی نهتمهوهکانی پرۆلیتاریا) وای دهخواست، که گهلی کوردو کرێکارانی عیراق به قوریانی سهرمایه داران و دکتاتۆرو فاشیهکانی بهغدا ببیت . سه رهپای ئهوه خراپه کاریه، که هاوکاریان بهرامبەر به کیشمی گهلی کورد کردیان له دنیای سۆسیالیستی جاپاندا، که شوڤشی کورد (جیب العمیل) هه نابێ کورد له گهله حکومهتی (تقدمی واشترکی) نهتمهوهی (عهرهب) شهڕ بکات و به لکو ده بی رازی بی بتوتهوه چونکه بههروههندی دنیا وا دهخوازی .

نامەوێ زیاتر باسی چەكدارى (حشع) بكەم چونكە گەلەكەمان لە بارودۆخكە ناشان .
(جێهەمی قومی تقدەمی) ناوی جار جار دەهات ئەگەر پێویست بوابە زیاتر زەبر لە كورد بەدی
یان ئازادی خوازانی عێراقی پێ ئەناو بەی .

احمد حسن البكر كە كەس نازانی چۆن ! لە حوكم تێهەلدرا ، لە وتەیهك بەیۆنە تێك شكانی
شۆرشی كورد وتی : انتهت التمرد ولن تعود والى الابد ..! ئەو لە خۆبایی بوونە ئەو پستەیه
خۆی لەخۆیدا تانەیهکی گەورەیه كە لە گەلی كوردیدا .

لە كوردستان بە فراوانی دەستی كرد بە گواستنەوی كورد لە شوێنی باوك و باپیرانی !
عەرەبیان نیشتهجێ كرد بە تاییبەتی لە ناوچەیی (كەندیناوه) لە سەرەتای تەموز واتە چوار
مانگ پاش (نەسكۆ) بریاردارا كە كەندیناوه لە كورد چۆڵ بكۆی بە تاییبەتی گوندەكانی
(پەلكانە - سەرگیسە - تەل هەلەلە - شەناغە - قەبری عەلی ... هتد). لەلایەکی تریش
بەلیشاو بەناوی كۆركارو فەرمانبەر عەرەبیان لە كەركوكدا نیشتهجێ كرد گەلێك فەرمانبەر
پۆلیس و كۆركاری كوردیان لە كەركوك و دێس دەركرد ، رۆژم هەرچەندە مانگیك پاش هەوس
هێنانی شۆرش بە زۆری زۆرداری دەستی كرد بە بەعسی كردنی خەلك ، لە هەمان ساڵ دەستی
كرد بە هێنانی فەرمانبەرانى گەورە بۆ ئەو ناوچانەیی خۆی ناوی نابوو ئۆتۆنۆمی ، فەرمانبەرە
كوردەكانی لا برد ئەگەر پیاوی رۆژتمیش بوابە بۆ ئەوی كوردەكان لە شیوعیەكان هان بەدەن
هەموو ئەو پێشمەرگانەیان لە سێدارە دا ، كە شیوعیەكان لەكاتی شەر بەدیلیان گرتبوون
تەسلیم بەبەعسیان كردبوون ..! لێبوردنی گشتیش دەرچوو بۆ ئەوانی تر ، وشەكانی (وحده -
حریه - اشتراکیه)ی لە هەموو شوێنە گەرنەگەكانی كوردستان بەجوانی دەنوسرا لە كاتیكدا
داهێنەرانى ئەو وشانە كوردیان قات و قێ كرد .

پیاوێكانی (امن - استخبارات - منظومة - ریفیق حزبی) لە هەموو كوچو كۆلانێك
بلاوبوونەو دەستیان كرد بەپێ شێل كردنی حورمەتی خەلكی كوردستان ! سیاسەتی
بەعسیەكان لەو ساڵدا گەیشته رادەیهك ، كە هەر كۆرتێکی عەرەب كچە كوردێکی بخواستایە
پارەیان دەدا . ئەو سیاسەتە كاری گەورەى كردبوو سەر مێشك و هەستی هەموو كوردێکی
خاوەن شەرف .

بۆنانەوی ئازاوه ئەنێوان جوتیارەكان و دەرەبەگەكان لەلایەك ، جوتیارو جوتیار لەلایەکی تر
یاسایەکی تاییبەتی كشتوكاڵ لە كوردستان جێبەجێ كرا بە ناوی یاسای ژمارە (٩٠) ، كە
جوتیارەكان بە كۆمەڵ زەوی بەكار بەینن ، كە دەیان گێوگرفتیان بۆ جوتیارانی كورد دروست

کرد، که تا ئیستاش هەر بن بڕنه‌کراوه، بەلکو له زۆر شوێن بۆته مایه‌ی کوشتن و بڕین و ناخۆشی له نێوان خه‌ڵک سیاسه‌تییکی تری به‌عسیه‌کان دوور خسته‌وه‌ی کورد بوو له کوردستان له مانگی ۹ / ۱۹۷۵ سهدان خێزانی کورد له‌سه‌ر په‌یمانی گه‌وره‌ پیاوانی به‌عسیه‌کان له ئیترانه‌وه هاتنه‌وه به‌ نیازی ئه‌وه‌ی بگه‌ڕێنه‌وه سه‌ر مو‌لک و مائی خۆیان که‌چی ئه‌و درندانه ئه‌و خه‌ڵکه تیکۆشه‌ریان ئاواره‌ی خوارووی عێراق کرد له شوێنه‌ دووره‌کانیان نیشه‌جێ کردن، که هیچ پێداوێستی ژبانیان نه‌بوو، وه نده‌بوا‌یه له چوار پینج مالّ زیاتر له گوندیک بن .

ئه‌و پرسیاره به‌ زه‌قی دیته‌ پێشوه‌ ده‌بیّ چۆن ئه‌و خێزانانه که‌رامه‌ت و شه‌رفی کوردا‌یه‌تیان پاراستیّ له ده‌ست به‌عسیه‌کان ..!؟

هەر چمنده خۆم نه‌مبێستوه، که عه‌ره‌به‌کان زو‌لمی ناموس له کورده‌کان بکه‌ن . به‌لام نا‌کرێ لێره ئه‌و خاله‌ فه‌رامۆش بکه‌ین .

له‌باره‌ی سیاسه‌تی په‌روه‌رده‌و زانیاری پزّیم به‌ره‌ به‌ره‌ ده‌ستی کرده‌وه به‌ (ته‌عریبی ته‌لعیم) گه‌لێک ده‌رسی به‌عسیانه‌یان له‌ میتشکی منالانی کورد به‌ زۆر قایم ده‌کرد، که بی سوود بوو.. نه‌ندامانی حزبی به‌عس به‌ تاییه‌تی لێپرسراوه‌کانیان به‌ناوی به‌به‌عس کردنی ئافره‌تی کورد بیّ حورمه‌تیان به‌سه‌دان ئافره‌ت کردو گه‌لێکیان له‌سه‌ر باوک و برا و هاوسه‌ری خۆیان کرده (خه‌فیه) و جاسوس تا وای لێهاتبوو هه‌ندی کس به‌ گومانه‌وه سه‌یری خێزانی خۆی ده‌کرد ..!

له‌کۆمه‌لگه‌ی کورده‌واریدا له هەر چوار پارچه‌که‌ی کوردستان خێزان حورمه‌تییکی به‌هزی هه‌یه‌و شو‌رایه‌کی پولا‌یین ده‌وری داوه... نه‌گه‌ر به‌عسیه‌کان ئه‌و شو‌را پولا‌یینه‌یان بڕی بیّ ده‌بیّ چیان نه‌کرده‌بیّ ..!؟

بۆ زیاتر زه‌لیل کردنی مه‌یللته‌که‌مان پزّیم بڕیاره‌کی تری ده‌رکرد که‌وا سهدان پیاوی ناودارو ماقول و خانه‌دانی کورد له کوردستاندا راگۆزێ خوارویان بکات له نیسانی (۱۹۷۶) دا ئه‌و سیاسه‌ته‌ی جێبه‌جێ کرد، که سه‌ره‌تایه‌ک بوو بۆ لاوازکردنی کوردستان له گیانی کوردا‌یه‌تی .. تا کورد وای لێبکات وه‌کو که‌ماليه‌کان ..! بۆ ئه‌وه‌ی نه‌توانن له ماوه‌یه‌کی نزیکدا بێنه‌وه سه‌ر پیتی خۆیان ئه‌و حزبه کوردیانه‌ی که هه‌ریه‌که ته‌ویله‌کیان بۆ ته‌رخان کردبوون له شاره‌کان بڕیاری قورسیان بۆ ده‌رچوو پێش ئه‌وه‌ش کابرا له حزبه‌که‌ی خۆی (حركة التقدمین الاکراډ - حزب الشوری الکرده‌ستانی - حزب ال‌دی‌مقرا‌طی الکرده‌ستانی) هه‌موویان نه‌ک هەر کارتۆنی بوون به‌لکو نرخی جووته‌ پیتا‌ویکی تاکه‌و تاکه‌ی کۆنیشیان نه‌بوو ..! ده‌بوا‌یه له‌پێشدا به‌عسی بن ئینجا حزبه‌ بیّ بایه‌خه‌که‌ی خۆیان .

جگه لیمانو گهلی شتی نارپو او ناپاکی تر، که به عسیه کان دهرهق میللمتی بی پشتیوانی کورد کردیان، هممو دۆلۆ شاخو رینگاو شارو شارۆچکمو گوندو لوتکه به (په بایه) ی سربازی تمندرابوون .. جولانهوی جوتیاره کانیش بۆ ناو کینگو رهزو باخه کانیان ناستهنگ بوو، هممو نمو تیکۆشمرانه خرابوونه ژیر چاودیری، که به ناستهنگ بوونی کوردایمتی یا لدوا رۆژ هستی کوردایمتیان رهنگه ببزویمو بچولایه .

سهره رای زهبرو زهنگی دوژمن، ویرای نمو چوسانموهیهی، که لسه خه لک رۆژانه هستی پیده کرا، که رۆلۆتی دنیاش بهرامبر کورد داختیکی گهوره بوو ناومیدیه کانی نمو کپ کردبوو، چونکه ئیستاش هندی کس پی وایه ده بی خه لک و دهولتتان ئیمه رزگار بکمن، نمو راستیه یان - فرامۆش کردوو، که هممو میللمتیک ده بی خۆی له پیتشموه خمی خۆی بخوات وه به خۆینی خۆی خاکی خۆی رزگار بکات دنیای دهرهوش (عامل مساعده) هۆکارنکی یارمیتیده در .

هیچ حزینکی سیاسی کورد نه به ناشکرا نه به دزی خباتی نده کرد تنیاو تنیا له هه لۆ مرجه ئالۆزه چند تیکۆشمرنکی کۆمه لهی ره نجه رانی کوردستان، که نمو کات به کۆمه لهی مارکسیزم-لینینزم ناو ده برا له خباتینکی سهخت و مهردانه دا بوون، که هرگیز گه له کهمان نابیت رۆلۆ کۆمه له له یادی بکات ، چونکه هر نمو به تنیا له باره ناهمواهی گه لی کورد به شداری کاریگهرانی هه بووو چندین رۆلۆ تیکۆشمره به وه فا، چندین سه رکرده ی نه بزو لته وشاوه کارامی له مهیدانی خبات چونه ژیر پتی سیداره و نمو له خوی قولدا بوون به ناگای هیتانموه نمو پیان وابوو (دههۆل دراو تهقی برا) په شیمان بوونموه، تیکۆشمرانی کۆمه له بی باک له هه ره شو گوژه شهی دوژمن بینگوندانه ژبانی پر له مه ترسی، بینموه ی مردن به هیچ بزانه شهو زهنگیان شهق کرد تاریک ترین شهوی کوردیان به خۆینی خۆیان پوناک کرده هه هممو یان فرموویان له ژیر پتی سیداره (کورد نامری)، نموانه ده مرن، که ده یانوی کورد قران بکمن) شهیدانی گه ل، قاره مانانی رۆژانی رهش، که له مه تردان (شهابی شیخ نووری و مامۆستا جمعه فر عبدلولواحدو نمو ره زۆراب) جارنکی تر دلی سه دامیان هه ژاندر جارنکی تریش کوردیان به ناگا هیتایموه و له ژیر پتی سیداره دا وتیان : ژبان له پیتناری گه له . به لۆ نه گه ر چی هه ندیک وا ده زانن شوړش کردن ده سترکی چند کسو تاقمیکه، ناله و رۆژه ره شه دا ساغ بووه که شوړش کردن کاری میللمتو بهس . رۆژی به عس کهوته پاونان و نازاردانی هه فالتی کۆمه له به پیلانینکی نامهردانه ی هه ردوو رۆژی دوژمن به کورد عیراقی

به عسو ئيراني شا چندين تيڭوشمريان له خسته داوهو له زيندانه کاني عيراقدا کموتنه ژتر
 نهشکهنجبو نازار لهوانه : شهيد خاله شهاب - شهيدان ماموستا جعفر عبدلولواحيدو
 ثنوه زؤراب - کاک نرسه لان بايز - کاک فورهيدون عبدولقادر - کاک عومري سيد عهلي -
 کاک عهلي بچکؤل .

سهره پاي زينداني کردني نو ههفائنه، ههفائني تري کومه له ريڭگاکهيان بهرنه داو
 کاروانه کهيان بهرهو پيشتر برد شهيد نارامو کاک سالارو کاک مهلا بهختيارو شهيد نمر
 عبدولره زاقو دهيان تيڭوشمري تر ريڭخستنه کانيان نوي کردهو پلاني تازهيان دانايوهو بو
 نهوي جاري کي تر رهوتي خبيات بهرهو پيش بروت . نابي نهوش لمير بکهين دهسته يک له
 تيڭوشمري تر له دهره وي ولات به هاوکاري بهريز مام جلالو کاک نوشيروان له ۱ / ۶ /
 ۱۹۷۵ دا ی.ن.ک) يان دامهزاند که بریتي بوون لم ههفائني خوارهو نه.

۱. بهريز مام جلال .
۲. کاک نوشيروان مستهفا .
۳. د. فوناد معصوم .
۴. د. کمال فوناد .
۵. کاک عادل مراد .
۶. کاک عبدولره زاق فيلي .
۷. کاک هومر شيخ موسا .

سهر کردايه تي (ی.ن.ک) ش له ناوه وي ولات دههزرا، که هاوپي نارام دهوري کي کاريگري
 تيا ههبوو پاش شهيد خاله شهاب.
 به لي خه لکينه :

نو ههموو کاره ساته دل تمزنه، نو ههموو رووداوه جبرک بره له نهنجامي خو به
 دهسته و دانمان بوو پاش ريڭکوتن نامي (جهزاتي)، که له نيوان سه دامي فاشي و شاي گوږ
 به گوږ موزکرا.

خو نه گهر شمريان بکردايه له وي ، که له پيشهوه باسمان کرد خراپترمان بهسر نه دهات
 هي زي نو کاته ي کورد نه گهر به تمنيا به بي حکومتي ئيران شمري له گه ل ريژمي عيراق
 بکردايه بي گومان ريژداني ههموو دنياي دههزاند ههلو مرجي نو کات زور له بارتتر بوو
 له وي، که جاري کي تر شوږش دهست پيڭکاتهوه !!

ديسان ئو هاوارو گريانم پەسەندأ بکەن دەبى خۆمان شەر بکەين، دەبى خۆمان بوخۆمان بىمەلینين، دەبى خۆمان خاکی خۆمان خوشتر بوى، چاوەرې مەين کەس لە کورد کوردی زیاتر خوشتر بوى، منیش دەلیم یارمەتی و پشتیوانی دنیا پتویستە بەلام، کە خۆمان شت بین کى حەدی هەیه یارمەتیمان ئەدا ..؟

(۳) ملیۆن کەس گەمە پیناکرې هیزی مرۆی کورد زۆرە، خاکمان بە پیت و بەرەکتە ئەگەر گیاو گۆلی کوردستان بیتی ئیمە شوپشان پیندەکرې ، سەیری کتیبی (هنری کسینجەر) بکەن بزانی دەربارەى شوپشی کورد چی نووسیوه !!؟ دەلایت : ئیمە زولمان لە کورد کرد کاتیک پتویستمان بە عیراق هەبوو دژی سوریا بوەستی شەرمان بە کوردەکان راگرت و پشتمان تیکردن .. بۆچی ؟ بە پینچوانەى ئیم قسانە نەجولاینەوه ! وەلامەکەم لایە بەلام جارې لە دلی خۆمیدا دەهیلەنەوه بۆ هەلکی لەبارتر .

من پین وایە کورد ئەوەندە بى تاقى کردنەوه نیە بەلام نازانم چۆن شاھ ئو فیلمی لیکردین !!؟ چونکە خۆی لە چارپیکوتنیک لەگەل محمد حسەنین هەیکەل دا دەلایت : تا ئو کاتەى کارم بە کورد هەبوو یارمەتیم دان بەلام ئیمە کارى خۆمان ئەواو، وازم لێهێنان . بە واتایە : ئەگەر پیت و باسی شکستی شوپشی ئەیلول و هۆیەکانی بکەین مەسەلەیکى وا ئاسان نیە، بە کورتى و بە کوردی ئو هەویرە ئاوی زۆر دەوتت ، خولە قەرەدانى بە ئاستەنگ دەزانم، باشتر بلین ناوەختە.

ئاسۆی سەرگهوتن

به پیتجهوانهی زۆر کەس من دەلێم شۆرشی نوێی کوردستان یە کەسەر پاش هەرەس هیتانی شۆرشی ئەیلول دەستی پیکردووه هەندیک / ۲۵ گولانی ۱۹۷۶ وە هەندیک / ۱ / ۱۹۷۶ به رۆژی هەلگیرسانهوی شۆرش له قەلەم دەدەن من لاریم لە دوو میژووێ نییه وەکو رۆژی بانگهواز بەلام خەباتی سیاسی کۆمهڵەو (ی. ن. ک) گەلێک پێشتر دەستی پیکردووه خەباتی چە کداری ئەو رۆژانە بۆ دەژمێردری .. راستە شۆرش کردن هەموو شتوێ کانی خەبات دەگرتتووه سیاسی، رێکخستن، چە کداری، دیبلۆماسی، راگەیانندن، خۆپشانندان، مان گرتن .. هتد.

دیاره هەموویان خەباتی شاخ بە خەباتیکێ رەسەن و لە پیتشەوه لە قەلەم دەدەین هەر بۆیه لە باسو خواسی شۆرشەکان هەر ئەو رۆژانە لە میژووی کورد دەنووسرتتووه، کە خەباتی چە کداری دەست پیکردووه .

ئایا پارتی دیموکراتی کوردستان داوای مافەکانی گەلی نەکردووه ..؟ تا رۆژی ۱۱ / ۹ / ۱۹۶۱ پارتی دیموکراتی کوردستان لە رۆژی دامەزراندنیوه تاکو رۆژی ۱۱ / ۹ / ۱۹۷۶ نزیکەی ۱۵ ساڵ زیاتر لە خەباتی توندو تیژدا بووه لە گەڵ رۆژی کۆنەپەرستی و لە گەڵ جەنێرێ (عەبدولکەریم قاسم) دیاره بەو شتوێ خەباتانە تۆنیویەتی مافەکانی گەلی کورد مسۆگەر بکات، شتوێ خەباتی لە پاش ۱۱ / ۹ / ۱۹۶۱ چە کداری بووه .

سەدان کادرو دۆستو لایەنگری پارتی لە زیندانەکانی رۆژم ئەشکەنجەو نازار دراوون خۆی لەخۆیدا شۆرشیکە، خەلکی کوردستانی لە سیاسەتی پاشایەتی و سیاسەتی جەنێرێ (عەبدولکەریم قاسم) دەربارە کورد بەناگا هیتانیوه ئایا زیرەو هاواری ئەو تیکۆشەرانە، کە لە زیندانی بەعس لە ساڵی ۱۹۷۵ خۆی لە خۆیدا شۆرش نیه ..؟ ئایا ئەو هەموو خەلکە ناواری، کە دوژمن بەزۆری زۆردار لە گوندەکانی عەرەبستانی ناخنی بوون (دیوانیە - ناسریه - عەماره - رەمادی) خۆی لە خۆیدا شۆرش نیه؟ .. سازدان و جۆشانی کۆمهڵانی خەلک دژی سیاسەتی کورد نەمان لە ساڵی ۱۹۷۵ شۆرشیکێ مەزن نیه ..؟ ناواری دەریبەدەریونی هەزاران هەزار منداڵ و پیاو ژنی کورد لە ئێران و تورکیا سەرانیسەری دنیا نارهزایی نیه لە دەولەتی زالم ..؟

پاش هەرەسی شۆرشی ئەیلولی ۱۹۷۵ پاش شکستی پ - م لە ئابی ۱۹۸۸ هەر منال و پیاویکی کورد هەر کچ و ژنیکی کورد یەک قەسە بەختیری بۆ کورد کردبێ .. بە شۆرشیکێ

بچكۆلانى قىشنىڭ دادەنرى چۈنكى ئىكەن بەھىتەر زالىم بۇرە ھەر قىسەيتىك بەرامبەرى بە شۆرشىك دەۋمىتەردى.

ئۇ ئافرىقە تە مىندالانى، كە لە پانىيە بە رەنگارى دوو ئىمەن بۇرەنە لە ئەبجەم نەبۇرە شۆرشىكى مەزىنە شۇدەر .. دەباشە ئىوانە ئەگەر ھەمىرە دەست پىتەردەنەبۇرە شۆرش نەبىت .. دەبا بزانىن چۇرەنەبۇرە شۇخى ئەم جەرە لە كۆتۈرە دەستى پىتەردە كرىرە بۇرەدە كەن چۇن ھاتن ..؟

كۆمەلەنى ماركسى لىنىنى (ى. ن. ك) چالاكانە پاش ھەرس كەوتنە كار بۇ رىك خىستەنەبۇرە خەلگە زەمىنە خۇش كەردن بۇ چەك ھەلگەرتنە شۆرش دەست پىتەردەنەبۇرە .

لە شارەكانى كوردستان (ى. ن. ك) لىقو پۇپى بىلە بۇرە رەگى خۇى بەرە بەرە لىناو كۆمەلەنى خەلگى كوردستان بە تايىبەتە رۇشنىبىرانە كرىكاراندا داكوتا .

پاش گەپانەبۇرە لە ئىران لەلايەن شەھىدە لى سالىح ئاگاندا كرامەبۇرە، كە لە رىكخىستەنەكانى كۆمەلە كار بەكەم لە تەمبۇرە ۱۹۷۵ لە گەل كەك تەلەمەت خەردە مەمەد عوسمان پەبۇرەندىمان بە كۆمەلەبۇرە كەردە ھولتە زۇرماندا رىكخىستەنەكانى (ى. ن. ك) گەشە پىتەردەنەبۇرە لە بۇرە لە ھولتە ھەمىرەنە لە ۳۰ تا ۴۰ ئەندام زىاتەر نەبۇرەنە بۇ مەبۇرە نارى ھەندەك لى تەككۆشەرانە دەنۇرەسەبۇرە :

۱. كانەبى عوسمان .
۲. ھادى (كرىكار لە كارگە جگەرە) .
۳. مام بەھرام .
۴. شەھىد ھەيدەر چوكل .
۵. شەھىدە لى سالىح .
۶. شەھىدە مەلۇد ھەمبە .
۷. شەھىدە مەمەدە جەم .
۸. شەھىدە مەمەدە زەنگەنە .
۹. شەھىدە ئەبۇرەزاق (لىپەرسراوى ھولتە) ئەندامى سەركەردەبەتە كۆمەلە .
۱۰. شەھىدە مەمەدە جەمەل قەشقە .
۱۱. شەھىدە سەعدى خەللىل .
۱۲. شەھىدە نادەر قەشقە .
۱۳. شەھىدە جەمەل رەبەبەر .

۱۴. شهید عوسمان گچکه .
۱۵. كاك كۆسرەت .
۱۶. كاك شاخوان .
۱۷. كاك تەئەمت خدر .
۱۸. كاك رېباز .
۱۹. كاك فەيزوللا .
۲۰. كاك قاسم عمريز .
۲۱. كاك سەفين .
۲۲. كاك تەحسين كاوانى .
۲۳. مامۆستا بەكر .
۲۴. كاك مەلا غەفور .
۲۵. كاك فاروق عەلى مولود .
۲۶. كاك يوسف بەحرەكە .
۲۷. كاك مەلا سەليمان .
۲۸. كاك مەجيدى عبدوللا دەرويش .
۲۹. كاك رزگار زاھير .
۳۰. كاك حميد كەريم .
۳۱. وريا ھويز چوكل .
۳۲. رەسول مەھمود (ھوراز) .
۳۳. عبدوللا توفيق .

جگە لەو ھەقائەتى كە لە بەندخانەدا بوون، كە لە پېشموه باسەم كردون و خەلكى ھەولتير بوون. پتيوستە ليرەدا ھەندىك باسى ئەو كورە تىكۆشمە ئەو كرىكارە بە جەرگە ئەو پياوھ مەردە بەكەين، كە لە رۆژى وا تەنگانەدا گەلەكەى و خاكەكەى خۆى لىبىر نەكرد، كاك عەلى سالىح خەلكى گوندى كانى سەليمانە لە ناحىيە تەق تەق لە كارگەى جگەرەى ھەولتير بە كرىكارى بە دەستى خۆى بە عەرەقى نىچەوانى نانى بۆ مالى و منالى و داىكە پيرەكەى پەيدا دەكرد، نەخويندەوار بوو ناوى خۆشى نەدەزانى بنووسى...! بەلام ھەرچى بۆت بخويندايەتمو لىبىرى

نەدە کرد بە دەست و خەت ھەموو کاغەزێکی ئەگیناسییۆه پەرتو کە کانی مارکس و ئەنجلس و لێنێن و ستالین و ماوسی تونگی باش لێک دە کردەو .

لە سەرەتای دەست پێکردنەوی شۆرپ لە شاخ و دەشتەکانی کوردستان جەولە دە کرد لە ١٩٨٢ لە شەڕێکی قارەمانانە کەم وێندە بە برینداری خۆی شەھید کرد ..! بۆ ئەوی نە کەوتتە دەست دوژمن و ھاورێکانی رێکخست لە سێدارە و گرتن پەرازی، زۆری تیکۆشەرانە ھەولێر ھەتا لە ژاندا مارین قەرزاری کاک عەلی سالتەین چونکە لە ریزی پێشەوی ھەموومان خباتی دە کرد وە گیانی شەھید کردە قوریانی گەل و چینیە چەوساوە کەمی ..! لە ساڵەکانی (مفاوہزاتی) پارتی و عێراق ئەندامی کۆمەڵە بوو ھەر چەند لەسەر ئەم تیکۆشەرە ناودارە بنووسرێت ھەر کەمە من ئیستاش خۆم بە قوتاییەکی ئەو شەھیدە نەمرە دەزانم یادی بەخێرو گیانی پێوژ بێت .

ھەر بۆیە بە ووردی بە شۆرین ھەلگەرسانەوی شۆرپدا دەگەڕام چونکە بە ھەلوتستییکی کوردانە بەرز دەزانم .

پۆلێ عێراق سیاسەتییکی دڕندانە دژ بە کورد پەیرەو دە کرد . ھەر بۆیە ھەندێ یاخی بوون چەک ھەلگرتن پێش نیسانی سالی ١٩٧٦ لە ناوچە جیا جیاکانی کوردستان سەری ھەلدا، لەوانە یاخی بوونی ھەمە مەلا شەریف لە ناوچە مەنگورایەتی و سیوہیس لە بناری قەندیل، لەبەر ئەوی لە گەژ (ناظر تعاونی) لەسەر دا بەشکردنی زەوی رێک نە کەوتن .

ھەر چەندە ئەو چەک ھەلگرتنە کاک عەمەدی مەلا شەریف شێوہیەکی شۆرپکردنی پێوہ دیار نەبوو بەلام خەلک ئەو نەندە بێزار بوو لە دەوڵەت، ھەر کەستیک یاخی ببوایە بە چاوی رێز سەیری دە کرد ئە گەر دژی بەرژوہەندی ھەندێ خەلکی ستمدیدیەش بوایە لەو روانگە یەوہ سەیری دێندەیی بەعس بکری ئەوسا دەردە کەوی . لە ناوچە چۆمان تیکۆشەر عەولا بەرزە پێش ھەموو کەستیک چوہ شاخ و دژی حکومەت پاوہ ستا ناوی ئەو کابرایە حکومەتی ھەژاندبوو، چونکە حکومەت نەیدەویست ھیچ بەلگە یەک بە دەستوہ بێت، کە رێگا بۆ خەلکی تر خۆش بکریت، کە دەتوانی بەرامبەر دوژمن رابوہ ستیت چونکە بەعس وای لە میتشکی خەلک دە گەیاند ھەر کەستیک چەک دژی ھەلگەری، چارەنوسی لەناو چوونە .

ناظر تعاونی حاجی ئۆمەران بووم لە سەرەتای زستانی ١٩٧٦ تا کۆتایی بەھار .

پۆلێ بەعس ھەر وە کو لە پێشەوہ باسم کرد لە بەھاری ١٩٧٦ پیریاری دا:

ئەم كەسانە لە كوردستان دوور بختە، كە لەناو جەماوەرى گەلەكەمان خۆشەبوستىن يان لە بنەمالەيەكى بەرزىن، يان لىپرسراوەتتەيەكى ھەبوو لە ئەيلول ۱۹۷۶ - تەمەز - بەتاليون - لق - پەل - كادر .. ھتد) يان گومانى لىدەكرىت، كە بىرەباوەرى كوردانە بلاو بكاتەمە لە نىسانى ۱۹۷۶ دەستى كرد بە گواستەنەوى ئەم جۆرە كەسانە، ئەم كات لە چۆمان بووم لەناو لىستى ناوھەكاندا ناوى كاك عەلى كۆ، خوالىخۆشبوو ئەھمەد نەبى، شەھىد سەيد عەبدوللەي تىبابوو، ئەوانە لە گەمەل چەند كەستىكى تر بوو داوايەى رۆژم رازى نەبوون و چونە چىپاى قەندىل - كودو - كورستانەكانى سەر سنوور .

داروودەستەى رۆژم زۆر بەوكارە نىگەران بوون، شەوى دواتر دەستەيەك لەم تىكۆشەرانە ھاتنەمە نىو حاجى ئۆمەران بۆ جىبەجى كردنى پىوستىيەكانى خۆيان لە رىنگا تووشى كەمىنى دوژمەن بوون كاك سەيد عەبدوللە شەھىد بوو .

پىوستە ئەم راستىيە بلىم ئەم چەند تىكۆشەره لە رۆژىكى وا سەخت و دژوار تەنگو ناخۆشدا بە رەنگارى رۆژمىكى وا بىونەمە كە جىنگاى رۆژىكى زۆرە دەبى نازايمتى و چاوەنەترسى ئەوانە لە مێژوو بنووسرتتەم بەلام پىوستە ئەمە ناشكرا بەكم ، كە ھىچ حزبو رىتكراوتىك ناگادارى ئەوانە نەبوون، ھەر ئەم ھۆيە بوو، كە لەسەرەمە باسەم كرد پالتى بەم تىكۆشەرانەمە نا كە ئەم ناھەقىيە پەسەندأ نەكەن . ئەگەر شەھىد بوونى براو دۆستى نازىم كاك سەيد عەبدوللە بە يەكەمىن شەھىدى ناو شاخ دا بنىرى كە جىنگاى خۆيمتى، دەبىت ھارپىيان خالە شەھابو مامۆستا جەعفەرو ئەمەر زۆراب بە ئەستىرەى شەھىدانى يەكەم بنو بە تروسكى ژيانەمەى كوردايەتى دا بنىرىن چونكە ھەزاران رۆژمەى كورديان فىتر كرد لە مردن نەترسن .

ديارە لەم رۆژانە ئەم چەند رۆوداوى، كە لە پىشەمە باسەم كرد بوو ھۆى رۆون بونەمەى بەرچاوى كورد، تا ئەم كاتە مەن ۱۹۷۶ / ۶ / ۱ - م ي تر لە سوربا بە رىنگاى ھات و نەھات !! ھاتنەمە خۆم ھىچ مەفرەزەيەكى رىتكراومان لە دەرهو نەبوو .

ھەقەل برايم عەزۆ لە گەمەل (۳۶) پ - م ي تر لە سوربا بە رىنگاى ھات و نەھات !! ھاتنەمە كوردستان پاش ماويەك بە ناھەق شەھىد كران ، رۆژى ھاتنەمەى ئەم تىكۆشەرانەش بۆ كوردستان رىكەوتى ۱ / ۶ / ۱۹۷۶ - بوو ھەر بۆيە (ى. ن.ك) ئەم رۆژى بە رۆژى ھەلگىرسانەمەى شۆرش دا نا .

شەھىد بوونى برايم عەزۆ و ھەقەلەكانى شۆرشى كوردى خستە مەترسىيەكى گەرە، لەبەر ئەمەى :

۱. ناکۆکی نیتوان حزبه سیاسیه‌کان لهو دۆخه ئالۆزهو بههیزی حکومتو بلاکردنوهی مفرهزه سهره‌تاییه‌کان به ئاستهنگ ده‌بیتو توشی شه‌ری لابه‌لا ده‌بنو دوژمنی سهره‌کی که به‌عهسه قازانجی لیده‌کات .

۲. شه‌هید بوونی (۳۷) تیکۆشه‌ر لهو کاتو ساته‌دا !! پرکردنوهی جینگاکه‌یان زۆر ئاستهنگ ده‌بی مه‌گه‌ر لهو کاره هه‌ر به تیکۆشه‌رانی (ی.ن.ک) بکریت .

۳. حکومت وای له کۆمه‌لانی خه‌لکی ده‌گه‌یانده که چاره‌نوسی هه‌موو کسه‌یک واده‌بیت ته‌گه‌ر دژی رژێم بوه‌ستیت .

۴. مه‌ترسی خسته ناو دلێ لهو کسه‌نه‌ی که له رێکخسته‌نه‌کان توندوتۆڵو پۆلایین نه‌بوون . هه‌ر چهنده لهو زه‌به‌ره جهرگه‌ پر بوو که له گه‌لی کوردهو (ی.ن.ک) کهوت !! به‌لام تیکۆشه‌رانی پروایان وایه، که شوپش به خوینی لاره‌کان گه‌شه ده‌کات هه‌ر زوو چهنده تیکۆشه‌رێکی تر له ناوچه‌ی سلیمانی به رۆشنی‌روو کارامه‌یی شه‌هید نارام هاته‌نه ریزه‌کانی شوپشی کورده‌ستان ، لهو مفره‌زه‌یه به‌سه‌ر په‌رشتی کاک سالار (نه‌جم‌دین عه‌زیز) له ۲۳ / ۷ / ۱۹۷۶ دا هه‌نگاری دلێرانه‌یان نا به‌وه پیتشه‌وه له‌گه‌ل چهنده تیکۆشه‌رێکی تر وه‌کو : کاک شیخ عه‌لی و کاک حامیدی حاجی غالی و کاک شه‌وکته‌ی حاجی مشه‌رو چهنده هه‌فائیکێکی تر کۆری خه‌باتیان گه‌رم کرد .

ده‌بی لهو راستیه‌ بلێم تا لهو کاته هه‌یج مفره‌زه‌یه‌که له ده‌رووبه‌ری هه‌ولێر په‌یدا نه‌به‌و جگه له‌وانه‌ی، که له پیتشه‌ر باسه‌م کردن .

له ۸ / ۸ / ۱۹۷۶ چهنده تیکۆشه‌رێکی تری گه‌له‌که‌مان، که رژێم به‌زۆر له خوارووی عه‌یراق نیشه‌ته‌جیته‌ کردبوون خوێان گه‌یانده چیاکانی کورده‌ستان له‌وانه :

هه‌فائێ کاک عومه‌ر مه‌سته‌فا ده‌بابه، شه‌هید عه‌لی عه‌سکهری، شه‌هید دکتۆر خالید، شه‌هید مه‌عه‌دی گه‌چکه، شه‌هید مه‌لای حاجی ره‌سول، شه‌هید تایه‌ر عه‌لی والی، شه‌هید قادر مه‌سته‌فا، کاک سه‌ید کاکه، کاک قادر عه‌زیز) لهو هه‌فائنه هه‌موویان به ناوی بزوتنه‌وه‌ی یه‌که‌گرتووی کورده‌ستان کاریان ده‌کرد .

نه‌هینیه‌که نادرکێتم گه‌ر بلێم رژێم هه‌ستی به‌وه کردبوو، که (ی.ن.ک) خه‌ریکی هه‌له‌گه‌رسانه‌وه‌ی شوپشه هه‌ر بۆیه له سالی ۱۹۷۵ شه‌هید عومه‌ر ده‌بابه‌یان راسپارد که به‌جیته له شام له‌گه‌ل به‌ریز مام جه‌لال قسه‌ بکات .. خو ته‌گه‌ر خوالێخۆشه‌بوو کاک عومه‌ر مه‌سته‌فا قسه‌کانیشه‌ی بۆ خه‌لک باسه نه‌کرد گومان له‌وه‌دا نیه حکومتی عه‌یراق هه‌ر راسپاره‌ی بۆ به‌ریز مام جه‌لال له‌وه

بوو، که بێتوه پلهیهکی حکومی وهریگری و له عیراق دابنیشی و کاری به سیاسهتوه نعییت ..
 وهلامی مام جهلال لهلای هیچ کسینک شاراوه نهبوو، که بهقسهکانی حکومت وازی نیه .. !
 به هاتنی ئهو ههفالتنی، که له سهرهوه باسم کردن بۆ چیاکانی کوردستان خهلکی به شهرفی
 کوردستان جارنکی تر دلخۆشی خۆیان نیشاندا، ئیتر جهماوهری کوردستان باسکی بههیزی
 پهیدا کردهوه و ههر وه کو دهلین : نه گهر کورد چیاو تفنگ و تینکۆشهری نهبوایه لهمیژه ناوی له
 کولهکهی تهریسا نهما بوو .
 (ی.ن.ک) که پیشتر له چهند کسینکی تینکۆشهر و کۆمهله پینک هاتبوو به هاتنی بزوتنهوهی
 کوردستان بههیزتر و توندوتۆلتر بوو بهرامبهر دوژمنان .

شهید فهقی عوسمان گۆمه‌شینى

ناسراوه به - مام فهقی

شهید له سالی ۱۹۵۶ دا له گوندی گۆمه‌شینى سهره شارۆچکەى کۆبه چاوی به کوردستان هه‌له‌ئیناره ، شهید به‌شداری شۆرشى نه‌یلولى کردووه، شهید تا پۆلى شهمسى نامادهى خوتندووه، له سه‌ره‌تای ده‌سپێکردنى شۆرشى نوتى گه‌له‌که‌مان په‌یوه‌ندى به‌پرتزه‌کانى کۆمه‌له‌ی په‌نجده‌هانی کوردستان کردووه .

له ۱۱ / ۵ / ۱۹۷۷ دا شهید له‌لایهن ئهمنى رژێمیه‌ ده‌ستگیر کرا دواى سێ مانگ نازارو ئه‌شکه‌نجه (۵) ساڵ حوکم درا له‌ زندانى ئه‌بو غریب .

شهید دواى نازادکردنى له‌ تهموزى سالی ۱۹۷۹ دیسان په‌یوه‌ندى به‌ هه‌قاله‌کانیه‌وه کردووه و له‌بهر لیته‌اتویى و لیته‌شایی خۆی پله‌کانى په‌شمرگایه‌تى به‌زویى بریوه تا بوته‌ فه‌رمانده‌ی تپه‌ی (۹۳)ی کۆبه ، به‌شداری چهندین شه‌رو داستانه‌کانى کوردستانى عێراق و تیرانى کردووه به‌ تایبه‌تى له‌ شه‌ره‌کانى گرتنى ره‌یه‌کانى نێوان کۆبه‌ و دێگه‌له‌و شه‌رى بو‌تى و هه‌له‌بندى سێ و سه‌ر جاده‌ی کۆبه‌و ته‌قتمق ، سێ جار بریندار کراوه .

شهید له‌ تیاره‌ی رۆژى ۴ / ۷ / ۱۹۸۶ له‌ کاتریمیر ۶ / ۴۵ گیانی پاکى سپارد به‌ خاك و نیشتمانكه‌ی له‌ گوندی (کاتی بی) ده‌شتى کۆبه‌ گه‌یشه‌ کاروانى نهران، به‌مه‌ش تاجى نهمرى سییه‌مین شه‌هیدى بنه‌مه‌اله‌که‌یان ده‌خاته سه‌رسه‌رى .

شهید کوریک و کچیک به‌ ناوی (هه‌کارى) و (گران) ده‌کاته ديارى کوردستان .

شهید فهقی عوسمان گۆمه‌شینى ناسراوه به - مام فهقی

شهید علی صالح

شهید علی صالح له عمشیره تی (دهربندیه)، که سینگردکانو نومبر گومت دوو گوندی ناوداری ئمو عمشیره تمن له ناوچی ته قتمق . باوکی تمنیا کاک علی لعدوای خوئی به چی هیتشت بوو .

شهید له گوندی کانی سلیمان به جوتیاری ژبانو گوزهرانی دایک و منداله کانی دابین ده کرد له پاشان بوو به کربکار له کارگی جگهری همولیر .

شهید له سهره تای سالی ۱۹۷۷ لسمر داوای ریکخستن په یوندهی به هیزی پیشمهرگی کوردستان کرد .

شهید کادرتکی لیوه شاره و نازای شورش لیدهرچوو، له ژبانی پیشمهرگیهتی زوریه ناوچه کانی همولیرو سلیمانی گرایهوه .

شهید فرماندهی کمرت بوو له دهشتی کزیه له پاشان کرا به جتگری فرماندهی همرمی کمرکوک .

له رژی نهورژی ۱۹۸۲ له شمرتکی نا برامبر له ناوچی سالی له لایین کزپترو جاشه کانی رژی نابلقه دران، پاش ئوهی چندین لاشی دوژمنیان خسته گزپه پانی شهه که، پاش شهید بوونی (۵) هواسنگری، پیتی ئهستم بوو به برینداری به دیل بگیری و بو ئوهی وشمی پیشمهرگه به پیوژی بمینیتوه به چهکی خوئی و به دهستی خوئی ، خوئی شهید کرد .

شهید دوو کورپو کچیک و دایک و خیزانی له گوندی کانی سلیمان ماوه پاش چندین سال کوره گوره کمشی (کاوه) له لایین دوژمن له سیداره درا .

شهید علی ساج

شەھید محەممەد زەنگەنە

بەھۆی ئەوەی ناوچەکانی زەنگەنەو گەرمیانیەکانی کوردستان ببوێ مایە چاوپنۆکی دوژمن و تەعریب دەکرا خێزانەکیان بە ناچاری لە شاری هەولێر نیشتهجێ بوون، کاکە محەممەد بوو بە کرێکار لە کارگە جگەرە هەولێر وەکو ئەندامێکی دڵسۆزو کارامە کۆمەڵەی پەنجەرانی کوردستان کاری دەکرد، بوو بە لێپرسراوی قەزاو ناحیەکانی سنووری هەولێر لە ۱۹۷۷/۵/۱۱ فرمانی گرتنی لەلایەن میری دەرچوو پاشان دەستگیرکرا ، زۆر مەردانە لە زیندان بەرگری لە مافەکانی گەلی کورد دەکرد لە ئەنجامدا بە ئیعدام حوکم دراو لەگەڵ هەقائەکانی تری بەعسیەکان لە سێدارەیان دان . پێش دەستگیرکردنی بە چەند پوۆتک ژنی هینابوو .

شهید ستار سادق

له گوندی سرممزاری (مهنتك) له ناحیە قوشتەپه له دایك بووه. براكانی په‌یوه‌ندیان به شۆرشى ئەیلول كرد، زۆر نازایانه له رێژه‌كانى سوپای شۆرشگێرى كوردستان به رهنگاری دوژمن بوونهوه .

كاك سلیمان سادقی برا گه‌وره‌ی كاك ستار له سالی ۱۹۶۹دا به‌چه‌كه دژه ناسمانیه‌كان فرۆكه‌یه‌كى دوژمنی خسته‌ خواره‌وه‌و له‌لایمن باره‌گای بارزانی خه‌لات كراوه .

تا ههر سێ شۆرشى ئەیلول چوار براكه‌ی تری سلیمان و محمدو ئه‌حمده‌و فەتاح له شه‌ركردندا له‌گه‌ڵ میری شه‌هید کران . دایکیان له‌لایمن دوژمن شه‌هید كراو له پاشان سووتانديان . شه‌هید ستار له شۆرشى ئەیلولدا معاون سه‌ر لق ئیسناد بوو له هێزی ده‌شتی هه‌ولێر .

له سالی ۱۹۷۷ دا كاكه ستار په‌یوه‌ندی به بزوتنه‌وه‌ی رزگاری خوازی گه‌له‌كه‌مان كرد له‌بهر نه‌وه‌ی تهنیا ئهو كۆپه له بنه‌مائه‌كه‌یان مابوو ناچار كرا، كه بگه‌ڕێتته‌وه هه‌ولێر به‌لام دوژمن پیتی زانی و ده‌ستگیر كرا پاش ئه‌شكه‌نجو نازارتكى زۆر له‌لایمن دادگای ناعادیلانه‌ی به‌عس نه‌مری له سێداره‌دانى درا له ۲۸ / ۷ / ۱۹۷۷ له سێداره درا .

شه‌هید ستار سادق

شهید عوسمان گچکه
(قوت)

شهید کریمکاریکی به جهرگی جگهری هولیر بو، له پۆژانی سخت و دژوار لهو پۆژهی که کم کس دهیتوانی ناری میللهتی خۆی به رهوانی بهینی کاک عوسمان به گهرمی کریمکاریکی کارگهی جگهری وشیار ده کردهوو پزکی دهخستن .

شهید لیپرسراوی چندین شانهی ریکخستنی کۆمهلهو یه کیتی نیشتمانی کوردستان بو . شهید وه کو کادیرکی لیه شاهه نهرکه کانی سهرشانی خۆی جینهجی ده کرد .

له پۆژی ۱ / ۵ / ۱۹۷۷ دا کاتیک به عسیه کان یادی جهزنی کریمکاریکیان ده کردهوه هاورپۆ عوسمان زۆر داوای له نیه کرد خۆپیشاندانیکی گهره بکدین دژی پۆیم بهلام لهلایهن ریکخستنهوه ئهو پیشنیارهی رهت کرایهوه .

له پۆژی ۱۱ / ۵ / ۱۹۷۷ دا کاک عوسمان لهلایهن پۆیم دهستگیر کراو زۆر به نامبردانه نازاریان داو ههموو نهینه کانی ریکخستنی پاراستو ههر لهو پیناوهش گیانی خۆی پیشکش به گهل و نیشتمانه زهوت کراوه کهی کرد .

له پۆژی ۱۳ / ۵ / ۱۹۷۷ پاش ئهوی دوژمن سوودی لیه رنه گرت ههموو ئهو کسانهی به درۆ خستوه که بهرهو رووی کرابونهوه بهلام بهداخهوه له ژیر نهشکهغهو نازاردا شهید بو .

شهید عوسمان نمونهی خۆپاگری زیندانه کانی به عسی فاشیه کان بو .

شاهید عوسمان گچکه
(قوت)

شەھید حەیدەر جۆگل

شەھید لە بنەمالەیدەکی تیکۆشەری ناودارە، یەکیەک بوو لەو تیکۆشەرانی بۆ بەعسیەکان مۆزی نەکرد .

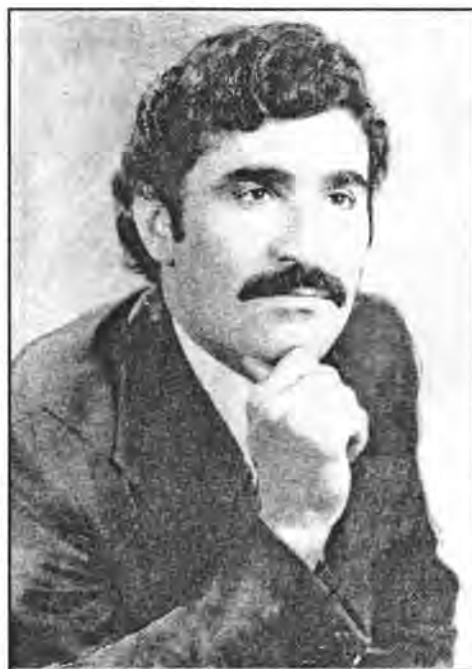
شەھید لە سەرەتای سالی ١٩٧٦ پەیوەندی بە رێکخستەکانی کۆمەڵو یەکیەتی کرد، ئەو کات فرمانبەر بوو لە دائیرەی کشت و کالی (زراعی) قوشتەپە .

شەھید حەیدەر چەندین سال بە کاری ژێر زەمینی ریزەکانی شۆرشی دەوڵەتمەند دەکرد .

شەھید لە سالی ١٩٨٥ بە هۆی چەند خۆ فرۆشێک کۆتە داوی دوژمنان و تازایانەش لە فاشیستەکان مردانە بەرگری لە خۆیی و هاوڕێکانی کردو هەموو نەینیەکانی پاراست .

شەھید بەرێستی مامۆستای خۆراگری بوو لە زیندان، پاش راپەرین دەقی لیکۆلینووی شەھید حەیدەر کۆتە دەست هاوڕێیانی لێوی خۆراگری شەھید جێگای سەرنجی هەموو کەسێکە .

ئەو تیکۆشەرە لە لایەن رژێم لە سێدارە درا .

شەھید حەیدەر جۆگل

چۆنیهتی دامەزراندنی

بزووتنەوهی سۆسیالیستی کوردستان

ئەو پێنخراوە : لە هەلەو مەرجێکی ناسک و ئالۆز دامەزرا تاكو ئیستا جەماوەری گەلەكەمان لە بارو دۆخو كاتی دامەزراندنی ئەو پێنخراوە ئاشنایەتی تەواوی نیە .

میترو، ناساندنی ئەو پێنخراوە کاری خودی كادرو ئەندامانی ئەو پێنخراوە خۆیستی بەلام ئە بایستیکی وا میتروویی ناکرێ وا بە ئاسانی لەسەری بدوین .

كۆمەڵە مارکسی لینینی کوردستان، كە لە پاشان بوو بە كۆمەڵە پەنجەهەری کوردستان ئە ١٠ / ٦ / ١٩٧٠ دا لە دایك بوو هەقائەن مام جەلال و كاك نەوشیرون و خالە شەهاب دەوری كلریگەریان هەبوو ئە دامەزراندنی تاكە پێنخراوی سیاسی شۆرشگێری کوردستانو كە بوو پەش ئاش بەتەڵ بە رەنگاری سیاسی پۆزیمی بەعس بوو، كادرو ئەندامانی چالاكانە كوتنە كلری سیاسی، تەنزیمی وە پاش ماوەیەك چەكداري .

كۆمەڵە لە دامەزراندنی (ی. ن. ك) دا دەورتيكى كاریگەری هەبوو لە هەلگیرسانەوهی شۆرشی نوێی گەلەكەمان گەوهی یەكەمی بەخۆی بەخشیو، بە دەرژایی سالانی خەبات لە شاخەكانی کوردستان لە سەنگەرەكانی پێشموه سەكردەو كادرو پێشمەرگەكانی فیداكاریان كودوو كۆمەڵە هەمیشە نەبویستوو گۆرەپانی خەبات بۆ خۆی پوان بەكات نامیژی بۆ هەموو تێكۆشەران والا كرددوو، كە بێن بەیەكەوه گەلەكەمان لەو پۆزە رەشە رزگار بکەن .

بزووتنەوهی سۆسیالیستی یەكگرتووی کوردستان یەكەمین پێنخراو بوو بە پیر بانگەوازه كە هاتو لە پۆزەكانی (ی. ن. ك) دا شان بە شانی كۆمەڵە خەباتی چەكداري گەرم كود .

دەبا بزاین بزووتنەوهی سۆسیالیستی کوردستان.. چۆن هاتە مەیدان ..؟

پاش هەرس هینانی شۆرشی ئەیلول دەستەبەك لە تێكۆشەرانێ گەلی كورد هەر زوو كوتنە دروست كودنی پێنخراو یا حزبیکی تر.. (دیاره ئەو برادەرەنە دەوری كۆمەڵەیان ئەوەندە بە هەند هەل نەگرتبوو) .

بۆ ئەوهی لەو دۆخە ئالۆزی کوردستان بۆشای پەیدا نەبیت، وەكو لە هەندێ برادەرم بیستوو .. یەكەمین دانیشتنی ئەو دەستە تێكۆشەرە لە مانگی نیسانی سالی ١٩٧٥ لە شاری رەزاییە کوردستان ئەودو كراو زیاتر لە (٣٠) كادری پێشموه پارتی تیا دا بەشداریان كودوو .. ئەوانە: شەهید عەلی عەسكەری، شەهید د. خالید ، شەهید عەلی هەزار، شەهید كاردۆ گەلانی، كاك

جهمال ناغا، كاك كهمال ميدين، كاك رهسول مامند .. هتد دياره لمو كۆبونومو دانيشتنه كانيان هيچ بريارنكي گرنگان نندا .

پاش همل سەنگاندنی دۆخی ئو کاتی کوردستان بیروبۆچونی جیاجیا لئناو ئو کۆبونومو یه زۆریه یان بریاریان وابوو دهی به زوویی حزیتک له کوردستان دروست بکرت . چونکه به بریوی من ئومان پارتی رنکخستنه کانی هه لته کاوه نه گهر له گه ل میریش هاوکاری بکمن یان به پرونتر بلیم (مفاوه زات) ده ست پینکمن رهنگه حکومه تیش هندی کسی هان داینت بۆ ئو مبهسته خاوه نی ئو بیروبۆچونانه بیانوی ئوه یان ده دۆزیوه بی ناگا له وی که حکومنت رازی نبوو له گه ل مه کتبی سیاسی پارتی (مفاوه زات) بکات پاش رنککوتن نامی جیازی هر چند م . س پارتی خۆی به فرمی داوی له حکومنت کرد وه لایمی حکومنت نهینی نبوو ، به لکو به ناشکرا له نێزگی به غدا وتی : ما یسمی بالمکتب السیاسی للحزب الیدیمو قراطي الكردستاني داوی مفاوه زات ده کات .. تیمه رازی نابین ته نیا ده بی نالای سپی هه لکمن ، واته ده بی خۆیان به دن به ده ستوه .

نه گهر حکومه تی عیراتی له گه ل هیژنکی وه کو پارتی خاوه نی سهد هه زار چه کدارو ئو هه موو جهماره زۆره بی نه ی کات چ عه قلیک بریا ده کات داواکاری چند کادرکی ئو حزبه له سر داواکانی گه لی کورد رازی بکات !! (إنقاذ ما یمكن إنقاذه) ببه به ری سیاسه تی ئو چند هه قانته دیاره حکومنت گوئی بو داوایه نندا .

تا کو یه که مین بلاوکراوه یان له ۱۶ ی ئابی ۱۹۷۶ ده رکرد ئو چند تیکۆشه ره له سر چند مه سه له یه که یه کیان گرتوه به یانه که به ناوی (بزوتنه وی سۆسیالیستی یه کگرتوی کوردستان) ده رچوو .

ده سته ی دامه زینه ری ئو بزوتنه وه یه هه تا لئناو ئه ندام و لایه نگرانی ئو رنکخراوه ش یه که بیرو بۆچونیان نبوو جیاوازیه کی زۆر له نیتوانیاندا ده بینرا لئناو بزوتنه وه نیتجاهی جیا جیای تیابوو هه ندیک بیرباوه ری مارکسی - لینینی ، هه ندیک سۆسیالیستی ، دیموکراتی و هه ندی کس قهومی روت .. هتد . کۆبونومو ئو هه موو بیروباوه ره لئناو رنکخراویکی ساوای ئوها لمو دۆخه ئالۆزه ی کوردستان زۆر گیوگرفت دروست ده کات له ئه نجامدا تووشی پارچه پارچه یی و په رش و بلاوی ده بیته .

هر بزیه ش لئناو بزوتنه وه تا کو نیستا چند تا قم و گروپی لی جیا بۆتوه تا بزوتنه وه هه ردوو تیکۆشه ره شه هیدان عه لی عه سکری و د . خالید وه کو سه رکرده بوون دۆخه که باشتر ده رژیشت

چونکه دوو پیاری ناودارو رابردووی خهباتی دلیرانه‌یان هه‌بوو، تاقمه‌کانی تر له هه‌ولتاو تمه‌لاکانیان شکستیان ده‌خواردو پوچم‌ل ده‌بوونوه چاره‌پروانی هه‌لی له‌بار تریان ده‌کرد . جگه له‌و ناکۆکیه فکریانه‌ی که له پیتشه‌وه په‌نجمان بۆ راکتیشا هه‌ندیک له سه‌رکردایه‌تی بزووتنه‌وه گونجانیان له‌گه‌م‌ل یه‌کتر زۆر ناسته‌نگ بوو .

دوو با‌له‌که‌ی پارتیش ده‌وری کاریگه‌ری هه‌بووه بۆ نانه‌وی پشیتی له‌ ریزه‌کانی بزووتنه‌وه . شه‌ید س‌ال‌ح یوسفی ر‌ابه‌رو سه‌کرتی‌ری بزووتنه‌وه بوو، پی‌اریکی خ‌اوه‌ن هه‌لو‌تست‌و ر‌استگۆ بوو، خۆشه‌ویستی جه‌ماوه‌ری گه‌له‌که‌مان بوو، له‌گه‌م‌ل می‌لله‌ته‌که‌مان جیانه‌ده‌بووه، له‌ خۆشی و ناخۆشی له‌گه‌م‌ل نه‌وان ده‌ژیا، پیتی نه‌نگ بوو به‌جیته ئیترانی شا چونکه به‌ پلانی نه‌و نامه‌رده کورد تووشی نه‌و رۆژه ره‌شه بوو بۆیه پیتش خه‌لکی ره‌شو ر‌ووت که‌وت و هاته‌وه عی‌راق له‌ پاشان به‌ده‌ستی نا‌پاکی به‌عسیه‌کان شه‌ید کرا .

شه‌ید س‌ال‌ح یوسفی زۆر ده‌وری کاریگه‌ری نه‌بوو له‌سه‌ر نه‌و سی‌اسه‌تی بزووتنه‌وه چاک‌تر ب‌لیم له‌سه‌ر پیاده‌کردنی سی‌اسه‌تی بزووتنه‌وه، چونکه هه‌ف‌اله‌کانی زۆریه‌یان له‌ شاخ بوون نه‌ویش له‌ به‌غدا له‌زۆر چاودیری رۆژمه‌دا بوو شه‌ید س‌ال‌ح یوسفی بر‌وای به‌ سی‌اسه‌تی (الباب المفتوحة) هه‌بوو واته هه‌میشه ده‌رگا کراوه‌بی نه‌گه‌ر که‌ومت ر‌یستی (مفاوضه) بکات ده‌بی شو‌رشی کورده‌ستان ناماده‌یی تی‌ابیت، به‌ر‌ای من نه‌و کات له‌و هه‌ولتاو مه‌رجه‌ی سالانی هه‌فتا‌کان سی‌اسه‌تیکی باش بوو، کۆبوونه‌وی نه‌و هه‌موو به‌یورا جی‌اوازه هه‌لو‌ه‌شانه‌ویه، شه‌ید بوونی سه‌رک‌رده ناوداره‌کانیان زه‌مینه‌ی زیاتر خۆش کرد . نه‌ک هه‌ر له‌ناو (ی. ن. ک) چوونه ده‌روه به‌لکه‌و له‌ناو خۆشیان بوون به‌ دوو ر‌یکخ‌راو ، وا ناویانگ ده‌رکرا، که هه‌ندیکه‌ی با‌لی ر‌است و نه‌وانی تر با‌لی چه‌پ، پیم وایه شتی وانه بووه به‌لکه‌و له‌ ر‌استیشدا کاریگه‌ری کۆنه (مه‌لایی و جه‌لالی) ده‌وری زۆری هه‌بوو بۆ لیک ترازانی نه‌و ر‌یکخ‌راوه . ر‌یزه‌یه‌کی زۆر که‌میان له‌ناو (ی. ن. ک) دا مانه‌وه به‌بی نه‌وی هه‌یج نه‌ندامه‌تیکی سه‌رکردایه‌تیان له‌گه‌م‌ل بیت و زۆریه‌یان له‌گه‌م‌ل کاک ره‌سول مامه‌ند بوون لیته‌دا یه‌ک مه‌سه‌له‌ی گ‌رنگ هه‌یه، که پیتیسته به‌ریته ر‌وو: -

د. مه‌حمود عوسمان له‌ پارتی دیموکراتی کورده‌ستاندا (لیژنه‌ی ته‌حظیر)ی دامه‌زراند بۆ ماوه‌یه‌کی زۆریش هه‌یج که‌س با‌وه‌ری به‌ حزبه‌که‌ی نه‌ده‌کرد ناکۆکی ریزه‌کانی (ی. ن. ک)ی به‌ هه‌ل زانی نه‌و هه‌له‌ی قۆسته‌وه ده‌وری خ‌راپی گ‌تیرا بۆ نه‌وی کاک ره‌سول مامه‌ند له‌گه‌م‌ل یه‌کیته‌ی تیک به‌جیت، د. مه‌حمودیش چووه ناو با‌لی کاک ره‌سول مامه‌ند به‌بی نه‌وی هه‌یج بیانه‌ویه‌کی هه‌بیت ته‌ویش خۆی قاچاغ کردو چووه گوندیکی ئیتران به‌ ناوی (گۆره‌شیر) .

د. مەحمود نیازی ئەوەبوو، کە بێتە سەرۆکی بزوتنەو پارسەنگێک دروست بکات کەچی لەوێش دیسان کارەساتێکی تری بەسەر ئەو بزوتنەوێه هێناو لێیداو رۆشت چوو بۆ سووریا . بەرێز مام جەلال بۆ زیندوکردنەوی بزوتنەو داوای لە کاک عەلی حەمیز کرد، کە سەر لەنوێ رێکخستەکانی بزوتنەو زیندو بکاتەو لێژنەیهکی ئامادەکردنیان لە کاک عەلی حەمیزو کاک عەزیز بەگ پێک هێنا بە یارمەتی بەرێز مام جەلال پاش چەندین مانگ نۆتەریان لەناو (ی. ن. ک) دا دەستی بەکار کردەو، پاش ئەوێ شا هەلاتو (ئیمام خومەینی) هاتەسەر کار ، سوارە عەباس ئاکۆ لە ئێران هاتەو بوو ئەندامی سەرکردایەتی بزوتنەو ..!، بەرە بەرە هەندێک لە کادەرەکانی بزوتنەو هاتنە ناو ریزی شۆرش لە پێشەو کاک جەمال ئاغا، کە کرا بە ئەندامی سەرکردایەتی بزوتنەو لە پاش ئەوێش مامۆستا شەریفو حاکم عومەر مامۆستا هەندریز (عەلی عەبدوڵلا) وە مامۆستا یوسف کەرکوکێ ، لەسەر داوای رێکخستە مامۆستا نازم پەیوەندی بە شۆرشی چەکداربەو کرد لە سەرەتای سالی ١٩٨١ چەندین کادری تری بزوتنەو لە شاخو دەشتەکان دەستیان بە بوژاندنەوی رێکخستەکانیان کرد لەوانە مامۆستا عەبدوڵلاو مامۆستا سالتح و مامۆستا کەریم .

لە کۆبوونەوێهکی خۆرێکخستەو ئەم هەفالتەئێ ناریان لە خوارەو هاتووە بە ئەندامی سەرکردایەتی بزوتنەو هەلبژێردان :-

١. کاک عومەر مستەفا .
٢. مامۆستا عەلی حەمیز .
٣. کاک جەمال ئاغا .
٤. مامۆستا نازم .
٥. حاکم عومەر .
٦. مامۆستا کەریم .

بەرێزان جەمال ئاغاو عەلی حەمیز بوون بە نۆتەری بزوتنەو لە مەکتەبی سیاسی (ی. ن. ک). لێکەهاتووشانی بزوتنەو هەم زەبەریکی کاریگەر بوو لە (ی. ن. ک) کەوت هەم زەبەریکی کاریگەریش بوو لە بزوتنەو کەوت .

هیچ بالێکیان نەیتوانی وەکو خۆی بێتەو، تووشی دەیان گێروگرتی سیاسی، رێکخستن، فیکری بوون، بالەکە کاک رەسوڵ مامەندیش تووشی شکستی گەرەتر بوو ، دەردە دکتۆری وەکو ئیستاش کە پێوێ دیارە چەندین کادریان بەیەک جاری وازی هێناو بالێکی تر بە ناوی

حزبی ناستمگیتشانی کوردستان به‌رایی هه‌شان قادر عزیز، که له باشتین کادیانی بزوتنوه بوو لیتی جیابونوه، حزب پیک هاتوه له کۆبونوهی چند کسیتک، که خاوهن یهک به‌بانه‌په یهک نامانچ و یهک ستراتیژو یهک فکر پیک هاتوه نهک وه کو له پیشمه باسمان کرد، که لسه‌کرده‌کانی بزوتنوه به‌دی ده‌کرا .

پارتی دیموکراتی کوردستان

لیژنه‌ی قه‌حزیری

پاش ئه‌و شکسته گه‌وره‌یه‌ی شۆرش‌یه‌ی ئه‌یلول سه‌رکرده‌کانی پارتی هه‌ریه‌که‌ ئۆبائله‌که‌ی ده‌خسته‌ ملی ئه‌وی تر بینه‌وه‌ی هه‌لسه‌نگاندنیکی بابته‌ی بکات .. شکسته‌ی شۆرش‌یه‌ی ئه‌یلول زۆر باسو خواسته‌ی له‌سه‌ر نووسراوه‌، به‌لام یه‌ک راستی هه‌یه‌، که‌ ره‌وای هه‌قه‌ بیلیم : هه‌ندی کس په‌نجه‌ی شکانی شۆرش‌یه‌ی تهنیا بۆ سه‌رۆک بارزانی نهمر درێژ ده‌کرد من به‌ پیچه‌وانه‌وه‌ ده‌لیم بارزانی هه‌موو ته‌مه‌نی له‌ رتگای هه‌تانه‌دی ئامانجه‌کانی گه‌لی کورد ته‌رخان کرد گه‌لێک گه‌وگرفت و ده‌ریه‌ده‌ری تووش هات ره‌نگه‌ ئه‌موش به‌شی خۆی بینه‌ش نه‌بی، به‌لام ئه‌وه‌ واتای ئه‌وه‌ نیه‌، که‌ سه‌رکرده‌یه‌تی شۆرش به‌ تابه‌ته‌ی مه‌کتبه‌ی سیاسی ئۆبائلی شکسته‌که‌ هه‌لناگری، د. مه‌حمود عوسمان و کاک سامی پاش ئه‌وه‌ی چه‌ندین ساڵ سه‌رۆک بارزانیان به‌ ره‌مزی کورد ده‌زانێ و هه‌ریه‌که‌ کورسیه‌کیان گرتبوو له‌ مه‌س پدک به‌هیچ جوړێک بۆ خه‌لکی تریان چۆل نه‌ده‌کرد پاش ئه‌وه‌ی شۆرش شکسته‌ی هه‌تانه‌ هه‌ریشتنی تفی سه‌ر هه‌وراز بینه‌وه‌ی له‌ رابوردووی خۆیان ووریا بن ده‌ستیان کرد به‌ هه‌لسه‌نگاندنی شۆرش‌یه‌ی ئه‌یلول وایان نه‌ژمار ده‌کرد ئه‌وان هه‌یچ ره‌ژێک به‌شداری شۆرش‌یه‌ی ئه‌یلولیان نه‌کردوو به‌مه‌ر حالاً رووداوه‌کان باشته‌ له‌که‌یان چاکتر روون کرده‌وه .

کاک سامی تا ساڵی ۱۹۷۹-۱۹۸۰ سه‌کرته‌ری قیاده‌ی مونه‌هه‌رگیزه‌ی پدک بووه‌ به‌ سه‌رۆکایه‌تی هه‌قائلی به‌ریز کاک مه‌سه‌ود بارزانی . کاک د. مه‌حمود چووه‌ سووریا له‌ گه‌لێ چه‌ند که‌سه‌یک ئه‌و حزبه‌یان دامه‌زراند (الحق) زوو هاته‌وه‌ ناو شۆرش‌یه‌ی پیش کاره‌ساتی (هه‌کاری) ساڵی ۱۹۷۸ له‌ خه‌ری ناوزه‌نگ بوو، هه‌موو پێشمه‌رگه‌کانی له‌ (۲۰ تا ۳۰) کس تینه‌ده‌په‌ری له‌ هه‌موو پارته‌زگای هه‌ولێر ته‌نها کاک جه‌عفر حوسین خه‌لکی گرده‌ سوور له‌ گه‌لێ ئه‌بوو، وه‌ له‌لایه‌ن به‌ریز مه‌م جه‌لال زۆر رته‌زی لینه‌گه‌راوه‌ هه‌یچ به‌ریارنکی سیاسی نه‌ده‌درا نه‌گه‌ر کاک د. مه‌حمود ئاگای لی نه‌بوایه ..

قەندیل

بەغسەتی قەندیل

قەندىل بەغداي ھەژاند

چىياي قەندىل لە مېژووى مىللەتە كەمان شوپىنىكى بەرزو گرنكى ھەيە، شۆپشگىران بە پشٹیوانى چىياي قەندىل ھەمىشە دوژمىيان بە ھىچ نەزائىوہ .

قەندىل لە گەم نەھامەتى و كارەساتەكانى كورد ژباوہ ھەر لە پۆژانى رەش بە ھاناي ھاتوہ، بەرگري لەمانى كوردستان كردوہ، بەرگري تۆپ و فرۆكەي گرتوہ .

ئەگەر چىياي سەفین و ئاوہ گردو كارۆخ و ھەندىرین و زۆزكو مەتین و شىرین و پىرەمەگرون و ئەزمەرو حاجى مامەندو قەرەداخ و كىوہرەشو و گارو پىرسو ھەلگورد لە پۆژانى بەھىزى شۆپش سەنگەرى پىشمەرگە بووبن، قەندىل بە تەنيا لە پۆژانى تەنگو و ئالۆزو مەترسى سەنگەرى توندو تۆلى (ھ.پ.ك) بووہ !!

قەندىل لە سەرەتاي شۆپشى ئەوجارەي گەلەكەمان جىنگاي كۆبونمەي پىشمەرگەو بنكەو بارەگاي سەركردايەتى بووہ لە كارەساتى ھەكارى تىكۆشەرانى لە مردن (محقق) رزگار كردوہ ، ھەر بنارى قەندىلى سەربەرزبوو ھەفائەن مام جەلالو كاك نەوشىوان ئەو دوو تىكۆشەرى پاراستو لەوتوہ شۆپش ھەنگاوي مەردانەي ناوہ لە شكستەكەي سالى ۱۹۸۸ قەندىل ھەزاران پىشمەرگەي لە ئابلوقەي دوژمن رزگار كردو لاشەي سەدان فاشستى كردە خۇراكى دالۆ قەل ، وەفادارى چىياي قەندىل لەباس كردن نايەت، ئەوئەندەي بەسە كە يەكەمەين شەرى بەرەيى بۆ چەندىن پۆژ لە بەھارى ۱۹۷۷ لە كەلەكى بائەييان، دۆلى بائەييان گۆمى كرمە سۆران ، شىخ ئەھمەد ناسر، شىخ شەرو، بەرامبەر دوژمن كرا لەوئە ترسى جەماوہرى گەلەكەمان بەرامبەر دوژمن شكا چونكە پىشمەرگەكان سامى بەعسىيەكانيان شكاند .

پاش ئەوئەي لە ھورامان و جافايەتى و شار باژىر لە تەمووزى ۱۹۷۶ مەفرەزە سەرەتايەكانى (ى.ن.ك) و كۆمەلە بلاوبونەو لە كۆتايى ھاوينى ھەمان سال تىكۆشەران عومەر مستەفا، عدلى عەسكەرى، د. خالىد، سەعدى گچكە، قادر عزيز ، قادر مستەفا، مەلای حاجى رەسوئى كەرزورى، سەيد كاكە، لە ناوچەكانى ھەولێر دەستيان كرد بە شەرى پارتىزانى لە پايزى ۱۹۷۶ مەفرەزەكانى پىشمەرگەي (ى.ن.ك) گەبشتە ناوچەكانى خۆشناوئەتى و دەوروبەرى كۆبوو زرارەتى و دۆلى سەماقولى و زۆر شوئىنى تر .

سەركردايەتى ناوہوي ولات دامەزرا شەھيد نارام سكرتيرى گشتى كۆمەلە سەربەرشتى مەفرەزە سەرەتايەكانى دەكرد .

هەفائى بزووتنەوه بەهۆى ئەوى هەندىك لە هەفائىيان ناودار بوون لەناو خەلكو لە شۆرشى ئەيلول دەورىان هەبوو .. ئەو كەسانەى، دەهاتنە رىزى پىشمەرگايەتى پەيوەنديان بەو هەفائىنەوه دە كرد لە سەرەتا.. كۆمەلە لە ناوچەى هەولێر ژمارەيه كى كەم لە ئەندام و لايەنگرانيان لە رىزى هىزى پىشمەرگە بوون، بۆ ئەوى جەماوەرى مەيلەتە كەمان لە شۆرەى رىكخستە كانى هىزى پىشمەرگەى سەرەتای شۆرش بزائن بە پىروستەم زانى شۆرەى رىكخستە كە بنووسمەوه .

هەموو پارێزگای هەولێر و سلێمانى و كەرکوك كرابوونە دوو هەرىم لە سەرەتای سالى ١٩٧٧ هەفائى ئەلى عەسكەرى فەرماندەى هەرىمى سلێمانى و كەرکوك بوو، هەفائى د. خالىد سەعید فەرماندەى هەرىمى هەولێر بوو، لە پاش هەرىم كەرتى پىشمەرگە لە پاش كەرت (مەفرەزە) .

مەرج نەبوو هەرىم لە چەند كەرت پىك دەهات، بە گۆرەى لىوەشاوہى هەندى تىكۆشەر ژمارەى ئەو كەسانە بوو كە دەهاتنە رىزى شۆرش .

بۆ نمونە لە باوەجى تا قەرەچۆخ يەك كەرتى پ. م هەبوو لەلايەن شەهید سەعدى گچكە سەرىرەشتى دەكرا، كە پىك هاتبوو لە چەند مەفرەزەيەك (كاك قادر مستەفا، جەلالى كوێخا رەفيق كە لە پایزى ١٩٧٧ دا خۆى تەسلىمى رۆژم كردهوه، كانەبى چاوشين، كە لە حوزەيرانى ١٩٧٧ دا ئەويش خۆى تەسلىم كردهوه .

هەموو ناوچەى خۆشناوەتى يەك كەرت بوو لەلايەن هەفائى سەيد كاكە سەرىرەشتى دەكرا فەرماندەى مەفرەزەكان (مەلای حاجى رەسوڵ، سەلىم كىشكەبى، سلێمان بىررێژى، مەلای مەلا قادر، كە لە پاشان هەلگەرايمەوه داوه كوێخا رەسوڵ بىتواتە، كە ئەويش خۆى تەسلىم بە رۆژم كردهوه .

هەموو پىشمەرگەكانى ناوچەى هەولێر لە دووسەد هەتا سى سەد پ. م. تىنەدەپەرى، ئەو ژمارەيش لە كەم بوون دابوو لە درێژەى ئەو باسە ئەو راستىە دەردەكەوى : لە پەنا چىاى قەندىلەيش دەيان تىكۆشەر كورەى خەباتيان گەرم و گەرمەتر دەكرد هەفائى قادر خەبات و مەحمود سەيدەو مەرفە رەشو خەدر سۆفى مەلاو ئەحمەد مەولودو قادرى حاجى رەسوڵو دەيان تىكۆشەرى تەرى راستەقىنەى گەلەكەمان بوون، لە مەيشرووى شۆرشى گەلى كوردستان بەو پىشمەرگانە دەگوترى مەفرەزە سەرەتايەكان، كە لە رۆژانى يەكەمدا بە رەنگارى دوژمن بوونەوه تاكو هاوینى .١٩٧٨

لەر كەينو بەينەى حكومەتى كوردستان زۆر باسو خواست دەكەوتتە ئاراوو وەختە ئەر تىكۆشەرانە لەناو ئەر حەشامەتە بزرەين چونكە نەخۆيان مېژووى خۆيان نووسىيەتمو وە نە ئوانەش مېژووو كە دەنوسنموو كە بەرژووەنديان تىادا نەبىت .

من لە ناوچەكانى ھولتير ھەر زوو پەيوەندىم كرد بە پارتيزانەكان يان باشتر بلتيم مەفرەزە سەرەتايەكان بۆيە لىم مەگرن ئەگەر زۆرتەر ناوى قارەمانانى ناوچەكانى ھولتير بنوسممو .
ئەو بەو واتايە نىيە ئەگەر ناوى تىكۆشەرنىم لىمير كردبىت بەو لىك بەدرتتەمو، كە لە خەباتى كەم دەكەينموو.. ھتد .

نەخىر رۆلى مەفرەزە سەرەتاييەكان ئەوئەندە كارىگەر و بەرزە ئەوئەندە وەفادارى گەل بوون بە ھەق دەبى نەك ھەر مېژوو بۆ نەموەكانى دوا رۆژ جەريەزەيى و ئەمەكداريان بگىرتتەمو بەلكو ھەميشە مەيللەتەكەمان بە پشت و پەناى خۆيان بزانى لە رۆژانى سەخت، مەيللەت تا ئەر رۆژانەى مابىت، خۆى بەبى كەس نەزانىت .

من دلتىام ئەر پارتنى زانانە، ئەر پىشمەرگە مەفرەزە سەرەتايانە ھەر رۆژنىك پىتويستى كرد، ھەر كاتىك ئاسايشى نەتموئەى كورد كەوتە مەترسى، ھەر كاتىك كار بەدەستانى حكومەت بىيانموى زۆلم لە جەماوەر بگەن ئەر تىكۆشەرانە ھەمان رىنگاى خەبات دەگرنەو بەرو ديسان بە رەنگارى ئەر كەسانە دەبنمو، كە دەيانموى زۆردارى لە مەيللەتەكەمان بگەن .

نابى تا سەر ئەر كەسانەى دەيانموى لەسەر حىسابى مەيللەتى تىمە بژين دلخۆش بن چونكە كورپانى مەفرەزە سەرەتاييەكان چاوەروانى ئىشارەتتىكى گەلەكەمانن .. تاكو زۆردارى بن بىر بگەن .

بۆ ئەم مەبەستە ناوى ئەر تىكۆشەرانە دەنوسم، كە لە مەفرەزە سەرەتاييەكاندا بوون :-

١. شەھىد ئارام .
٢. ھەقان سالار .
٣. بەرپىز مام جەلال .
٤. بەرپىز كاك نەوشىروان مستەفا .
٥. شەھىد عەلى عەسكەرى .
٦. شەھىد د. خالىد .
٧. خوالىخوشبوو عومەر مستەفا .
٨. شەھىد تايەر عەلى والى .

۹. هه‌شان مه‌لا به‌ختیار .
۱۰. شه‌هید حسین باب‌ه شیخ یه‌زیدی .
۱۱. شه‌هید عه‌لی سائج .
۱۲. هه‌شان عه‌لی شامار .
۱۳. شه‌هید سه‌عدی گچکه .
۱۴. هه‌شان سه‌ید کاکه .
۱۵. هه‌شان قادر عه‌زیز .
۱۶. شه‌هید قادر مسته‌فا .
۱۷. شه‌هید نازاد هه‌ورامی .
۱۸. شه‌هید فاروق سدیق .
۱۹. شه‌هید فه‌یسه‌ن تاله‌بانی (سیروان) .
۲۰. شه‌هید حه‌مه غه‌فور ناخجه‌له‌ری .
۲۱. شه‌هید عوسمان لاه .
۲۲. شه‌هید جه‌وه‌هر سه‌عید .
۲۳. شه‌هید سه‌ریاز .
۲۴. شه‌هید شه‌مانا .
۲۵. شه‌هید خه‌ئیل .
۲۶. شه‌هید هاوار .
۲۷. شه‌هید مه‌جید نه‌نومر سوئتان .
۲۸. شه‌هید سه‌ید که‌ریم .
۲۹. شه‌هید مولازم حه‌سه‌ن خوشناو .
۳۰. شه‌هید مولازم جه‌مال .
۳۱. شه‌هید عه‌باس .
۳۲. شه‌هید یاسین قادر .
۳۳. شه‌هید مه‌حمود سه‌یده .
۳۴. شه‌هید خدر سو‌فی مه‌لا .
۳۵. شه‌هید نه‌به‌ز (هه‌ولیر) .
۳۶. شه‌هید نه‌به‌زه‌ش (سلیمانی) .
۳۷. شه‌هید جه‌مالی عه‌لی با‌پیر .

۳۸. شهید مه‌لای حاجی ره‌سولنی که رزوری .
۳۹. هه‌قان سوئتان دینهاتی .
۴۰. شه‌هید عه‌بدو لره‌حمان سونه‌گولی .
۴۱. شه‌هید سلیمان بیرژی .
۴۲. هه‌قان ره‌سولن مامه‌ند .
۴۳. هه‌قان د. مه‌حموود عوسمان .
۴۴. شه‌هید محه‌مه‌د عه‌جه‌م .
۴۵. شه‌هید شاخه‌وان .
۴۶. شه‌هید ریناز .
۴۷. هه‌قان نازاد خوشناو زیاره‌تی و هه‌قان شیرزاد خوشناو (ته‌سلیم بوونه‌وه) .
۴۸. هه‌قان نه‌ریمان (ته‌سلیم بووه) .
۴۹. هه‌قان حامید حاجی غانی .
۵۰. هه‌قان مام روسته‌م .
۵۱. هه‌قان شیخ جه‌عفر .
۵۲. شه‌هید شه‌وکه‌تی حاجی مشیر .
۵۳. هه‌قان سامان گه‌رمیانی
۵۴. هه‌قان عادل گه‌رمیانی .
۵۵. شه‌هید عه‌لی چوارتایی .
۵۶. هه‌قان حه‌مه‌دی مام سه‌لام (ته‌سلیم بووه) .
۵۷. هه‌قان چه‌توی که‌ریمه‌ سور .
۵۸. کانه‌بی چاوشین و خوله‌ی برای (ته‌سلیم بوونه‌وه) .
۵۹. سه‌عدی شوشه (ته‌سلیم بووه) .
۶۰. جه‌لالی کوئخا ره‌فیک (ته‌سلیم بووه) .
۶۱. شه‌هید سه‌لیم کیشکه .
۶۲. مه‌لای مه‌لا قادر (ته‌سلیم بووه) .
۶۳. کوئخا ره‌سولنی بیتواته (ته‌سلیم بووه) .
۶۴. هه‌قان عومه‌ره‌ش .
۶۵. قادر فدره‌ج (ته‌سلیم بووه‌وه پاشان به‌ده‌ستی پ. م کوژرا) .
۶۶. حه‌مه‌دی شیخ حه‌سه‌ن به‌فراوی (ته‌سلیم بووه‌وه پاشان به‌ده‌ستی پ. م کوژرا) .

٦٧. ته حسين شاهويس (ته سليم بوهه) .
٦٨. هه قان ناوات قارهمانى .
٦٩. هه قان ناوات .
٧٠. هه قان شورش بچكول .
٧١. شه هيد عه لى نامه خان .
٧٢. هه قان دليز سهد مه جيد .
٧٣. هاوړى جه بار .
٧٤. هه قان حمهه سه عيد .
٧٥. هه قان نازاد سه گرمه يى .
٧٦. هه قان تائب روسته م .
٧٧. شه هيد عه ولا سوور .
٧٨. هه قان حاجى حاجى برايم .
٧٩. هه قان حمهه مه لا شهريف .
٨٠. هه قان عه لى كو (ته سليم بوهه) .
٨١. خوالينخوشبوو نه حمهه نه بى (ته سليم بوهه) .
٨٢. شه هيد سهد عه بدوللا .
٨٣. هه قان قادر خه بات .
٨٤. شه هيد نه حمهه فه قى رهش .
٨٥. شه هيد سهد حوسين گومه شينى .
٨٦. شه هيد حمهه تان .
٨٧. شه هيد نوعمانه گوج .
٨٨. هه قان به كر حمهه .
٨٩. شه هيد كه ريمه سوور .
٩٠. شه هيد محهههه سى گركانى .
٩١. شه هيد جه ويز هيرانى .
٩٢. هه قان به كرى حاجى سه فهر .
٩٣. شه هيد قادر عه ولا .
٩٤. شه هيد فارس خورخورى .
٩٥. مولازم عه بدولنه ليك (ته سليم بوهه) .

۹۶. هه‌شان نادر هه‌ورامی .
۹۷. هه‌شان نه‌سرم‌دین مسته‌فا .
۹۸. نه‌بو‌عه‌نتهر .
۹۹. هه‌شان عه‌بدو‌لپ‌ره‌حمان بیداوی .
۱۰۰. هه‌شان جه‌وه‌هر نامق .
۱۰۱. هه‌شان جه‌عه‌فر حوسین .
۱۰۲. شه‌هید سامی عه‌بدو‌لپ‌ره‌حمان .
۱۰۳. عه‌بدو‌لپ‌ره‌حمان بیشه‌یی (ته‌سلیم بومه‌ه) .
۱۰۴. خوائیخ‌وشبوو عه‌ولا به‌رزه (له‌به‌ر پیری ته‌سلیم بومه‌ه) .
۱۰۵. شه‌هید نه‌سه‌هد ناومالی .
۱۰۶. شه‌هید عه‌لی ناومالی .
۱۰۷. عه‌باس کانی سلیمان‌ه‌یی .
۱۰۸. شه‌هید نه‌حمه‌د قه‌مه‌بری .
۱۰۹. هه‌شان مولازم عومه‌ر عه‌بدو‌للا .
۱۱۰. هه‌شان برایم جه‌لال .
۱۱۱. هه‌شان ماموستا جه‌عه‌فر .
۱۱۲. هه‌شان عه‌ولا بۆر .
۱۱۳. هه‌شان نازاد مه‌ریوانی .
۱۱۴. هه‌شان زیاد خورانی .
۱۱۵. شه‌هید عه‌زیزی رابی .
۱۱۶. مسته‌فا حاجی کونخا (ته‌سلیم بومه‌ه) .
۱۱۷. شه‌هید برایمی حاجی کونخا .
۱۱۸. هه‌شان نازاد خه‌فاف .
۱۱۹. هه‌شان که‌ریم سنجاری .
۱۲۰. خدر پشتاشانی .
۱۲۱. عه‌لی ناغای بۆره‌یی .
۱۲۲. هه‌شان برایم نه‌حمه‌د حوسین .
۱۲۳. شه‌هید هاوړی کاوه .
۱۲۴. شه‌هید حوسین شیوه‌لوکی .

۱۲۵. امام حمید باتاسی .
۱۲۶. نهبی چالاک .
۱۲۷. مامه‌ند مه‌نتک .
۱۲۸. خالد گهرمیانی .
۱۲۹. شهید سه‌لاح موهه‌ندس .
۱۳۰. شهید ناشتی .
۱۳۱. شهید شوان .
۱۳۲. مه‌حموود حاجی فه‌رج .
۱۳۳. مه‌حموود گهرمیانی .
۱۳۴. حمید گهرمیان .
۱۳۵. کاکه ره‌ش .
۱۳۶. دلیر شیخ بابا ره‌سول .
۱۳۷. میرزا گوهره‌رز .
۱۳۸. شهید به‌ختیاری باخ .
۱۳۹. خوالینخوشمو نه‌س‌رین دهریه‌ندی .
۱۴۰. شهید هیوا همه‌فه‌رج .
۱۴۱. شهید کاکه عه‌به .
۱۴۲. سه‌رکه‌وت بچکول .
۱۴۳. شهید سه‌یفه‌دین ناوایی .
۱۴۴. عه‌لی شیعه .
۱۴۵. دک‌تور ره‌زا .
۱۴۶. شهید هاوری .
۱۴۷. غه‌فور دهره‌شیشی .
۱۴۸. مولازم فوناد .
۱۴۹. مولازم عه‌لی .
۱۵۰. ره‌حمان ره‌شید .
۱۵۱. عومهر ناغای دوله‌مه‌ری .
۱۵۲. مولازم هه‌جهر .
۱۵۳. سه‌ید مورسل .

۱۵۴. ئەحمەد جەمیل .

۱۵۵. غازى قادر ئاغاي نازەننى .

۱۵۶. خدر سوارە .

۱۵۷. uesta يونس .

۱۵۸. سەلاخ چاوشىن .

ئەوانە برون ئالاي رزگارى كوردىيان بەرزكردەو، ئەگەر بە وردى سەبرى ناوەكانىيان بكن زۆربەيان رەفادارى خۆيان گەياندە سەرو شەهيد بون .

ئە تىكۆشەرانە لە ھەموو حزبە سىياسىيەكانن بەبى جىاوازى، جا رەنگە ھەندىك لە ھەندىكى تر دەورىان زياتر بىت بەلام بىگومائم زۆربەيان ئەوى لە تواناياندا بوبى كوردويانە بۆ خزمەتى گەلەكەيان .

ئە چەند تىكۆشەرە .. يەكەم تروسكى شۆرشىيان ھەلگىرساندو پاشان بوو ئەو مەشخەتە، كە ھەموو دوژمنانى كورد نەك ھەر لە تواناياندا نىە خامۆشى بكن بەلام مەترسى لە خودى ھالى خۆشيان دەكن، كە پرىشكى ئەو مەشخەتە ھەموو تەخت و تاراجى زالمەنەيان بسوتىنى . يەكەمىن بىكى سەركردايمتى ئەو شۆرشە خنجىلاتەيە ئەو شۆرشە دوژمن شكىنە، ئەو شۆرشە خۆشەويستە، ئەو شۆرشەي كە ئاواتى كوردى ھىنايە دى لەبنارى سەربەرزى چىاي قەندىل بارەگاي خۆي دامەزراند، بانگەوازي شۆرشى نوئى ئەم جارە لەسەر لوتكى قەندىل كەوتە گوئى سەرانسەرى كوردستانى داگىرو ئەت كراو .

ئەگەر دوژمن پىش دانانى بارەگاي سەركەي شۆرش لە قەندىل، كە لە سەرتەي ۱۹۷۷ دا دامەزرا ھەموو پىشمەرگەكانى بەياخى بون لە ياساو بە چەند دزو جەردەيەك دانە نايە ئەوا لەو كاتەو خەونەكانى دوژمنانو نۆكەرانو (جەبەي تەقەدمى) بە پىچەوانەو دەبوو .

لە چەندىن شوئى گرنكى كوردستان مەفرەزەكان دەستيان كرد بە چالاكى شۆرشگىرەنە ، چەندىن سىخوړو بۆرە پىاوى بەعسىيەكانىيان لە خوئنى پىسى بۆگەنەيان گەوزاند ، مەترسى كەوتە دل و دەروونى ھەموو دوژمنىكى كورد نەك ھەر دوژمنانى كوردى كوردستانى خواروو بەلكو دوژمنانى كوردستانى گەورەي نازىزو داگىركراو . دوژمن لەخۆ بايى و مل ھور بۆ چار ترساندنە خەلكى كوردستان دەستى كرد بە پىوپاگەندە، كە لە بەھارى ۱۹۷۷ ھىرشىكى بەرپلاو دەكات تاكو ھەموو ئەو ياخى بووانە بكوژىو تەفرو تونايان بكات .

به‌تی له بههاری ۱۹۷۷ دۆژمن به هیتزکی یه کجار زۆرو به فرۆکمی کۆپتەر هیتشی کرده
سەر هیتزی پیتشمەرگهی کوردستان، که هیتشتا شۆرشه کهمان ساوابوو هیتشتا له خۆسازاندا
بووین، میللهته کهشمان دلتیا نهبوو، که ئهو شۆرشه لهبەر هیتزی زۆرو پڕ چهکی رژیتم خۆی
واده گری !!

(ه.پ.ک) بێ پشتیوانی دهروهه بیتنهوی هیچ دهولتهتیک له سه‌رمان به وه‌لام بێ، به‌و چه‌که
کۆنانه به‌و هیتزه کهمه بۆ ماوه‌ی چهندین رۆژ پیتشی له هیتزی عیراقی گرت و شه‌ری سه‌نگه‌ر به
سه‌نگه‌ری له‌گه‌لدا کردن .. له پشت ئاشان، قه‌ناقار، ئاش قولکه‌و سووره‌دی و دۆلی باله‌بیان ئهو
دۆلی ده‌یان شه‌هیدی پیتشکه‌ش به‌ خاکی کوردستان کردو دۆژمن له‌و شه‌ره‌ زه‌ره‌رو زیانی
مالی و گیانی زۆری لیکه‌وت کۆپتهرتیک پیتکرا له‌ گۆمی کره‌مه‌سۆران که‌وته خواره‌وه، له‌ پاشان
(ه.پ.ک) له‌و شوته‌نانه کهایه‌وه چونکه له‌ پارتیزانیدا شه‌ری به‌ره‌یی نه‌ه‌نده گه‌رنگی نیه به‌لکه‌و
به‌رده‌وامی شۆرش و درێژه پیتدانی .

راسته له شه‌ری قه‌ندیل دۆژمن توانی بنکه‌و باره‌گاکانی سه‌رکردایه‌تی تیک بداو بلاوه به
پیتشمه‌رگه‌کانی بکا به‌لام شه‌ر له‌گه‌ل دۆژمن له‌و هه‌لو مه‌رجه تایه‌تیه‌ی کوردستان چیترو
تایه‌تیک تایه‌تی خۆی هه‌لبوو، ئهو شه‌ره له‌ هه‌موو سوچه‌تیک کوردستان ده‌نگی دایه‌وه، ئهو
وامسته‌یه ئاشکه‌رابوو ته‌گه‌ر میلله‌تیک بیسه‌وی داوای مافی خۆی بکات شه‌رکردن له‌گه‌ل
گه‌وره‌ترین هیتز نابێ ناکه‌رت نیه !!

ئهو‌ی جینگای داخ و ناخوشیمه‌ زۆریه‌ی هاوهرێکانم له‌ ره‌نگای خه‌بات شه‌هید کران.. ناتوانم
وه‌کو په‌یامم به‌خۆیان دا‌بوو خه‌مه‌تی کسو و کاریان بکه‌م به‌ درێژایی ئهو سالانه‌ی که له‌ شاخ
بووم .. زۆر کۆپه‌وه‌ریم به‌سه‌ر هاتوه ..! گه‌لێک یادگاری تالو شیرینم هه‌یه ته‌گه‌ر ته‌مه‌ن
مه‌ودای دام ئیوه‌ش ئاشنا ده‌که‌م .

ژیانی پیتشمه‌رگایه‌تی گه‌لێک سه‌خت و دژواره، گه‌لێک هه‌مرازو نشیوه گه‌لێک سه‌رکه‌وتنو
ژێرکه‌وتنی تیا‌یه، دووری کسو و کارو دۆسته و ئازیزان، بیه‌ش له‌ هه‌موو خۆشیه‌کی ژیان،
ساردی زستان و گه‌رمی هاوین، بێ نان و ناوی، شه‌رو لیکدان له‌گه‌ل دۆژمن، برینه‌دارو
شه‌هیدان، زۆر زۆر له‌ هه‌موو ئه‌وانه ناخۆشته‌ر که به‌ هه‌موو که‌ستیک ناکه‌ری مه‌گه‌ر هه‌ر مه‌فره‌زی
پارتیزانه‌کان خۆیان له‌بەر بگرن .

پاش شه‌ری قه‌ندیل مه‌فره‌زه‌کان هه‌موو به‌سه‌ر کوردستاندا دا‌هه‌ش بوون له‌ گوندی کانی
سوسکه‌ی به‌ستی شه‌رغه بووم له‌ ناوچه مه‌نتکایه‌تی ئیواره‌ی رۆژی ۱ / ۶ / ۱۹۷۷ دانیه‌شتبووین

نەمان دەزانی چارەنوسمان چی بەسەردیت لەپەر ھەندێ پ.م ھاتن ھەوائی شەھید سەعدی گچکەر کاک سەید کاکەیان پێبوو پاش کەمیتک ئەوانیش ھاتن .. بۆ یەكەجار لە ژبانی پێشمەرگایەتی ھەقالتی تیکۆشەر، پالئوانی دەشتی ھولتەر، قارەمانی داستانێ دەشتی و کاک سەعدی گچکەر دی، ھەقالتی قادر عزیز لەگەڵ کاک سەید کاکو دەستەیک پێشمەرگای لەگەڵ بوو من و کاک شاخەوان شاگەشکە بووین، کە شۆرشەکی خۆمان بەو شێوەیە بینی .. چەند رۆژێک لەگەڵ بەرێز شەھید سەعدی بووین، زۆر ریزی گرتین ئێمە ھێشتا لە ھەرەتی لاوتییدا بووین زۆر قسە بۆ کردین لە بیرمە نامەیکە ھەقالتی شەھید عەلی عەسکەری بۆ ھاتبوو، کە تیایدا نووسرابوو: -

- بۆ زێدە خۆشەویستم کاکە سەعدی ..

- بۆ زێدە خۆشەویستم کاکە سەید کاکە ..

سلاویکی شۆرشگێڕانە ی گەرم

ھەربێژین بۆ گەلی کوردمان

ئێمە پاش شەری قەندیل چووین بۆ ناوچە ی سلیمانی خۆشت دەزانی لە چبای ھەوری تووشی شەر بووین چوار پ.م شەھید بوون . ئەوا بۆ مەفرەزەکان ھەریەکە (٣٠) دینارم نارد ھەر ئەوەندە پارەمان لەدەستدا بوو . چاوی یەكە یەكە ی پێشمەرگەکان ماچ دەکەم .

ئیمزا

بۆ دلسۆزتان

عەلی عەسکەری

يەلى شەھىد عدلى عەسكەرى بۇ ھەر مەفرەزەيەك، كە پىتكەتتەبوو لە (۱۲) تا (۱۵) پ.م
تەخيا (۳۰) دىنارى ناردىبوو، چونكە ئىتمە پارەمان نەبوو، ئىتمە زۆر خۆشحالتبووين كە
سەر كوردە كاتمان ھەرگىز شتىيان لىتەشاردوینەتەو .

ئە ئەشكوتىكى گوندى نىرەگىن كۆبونەوئەيە كمان كرد كە ئىم ھەقائەتە نامادە بوون :-

۱. شەھىد سەعدى گچكە .

۲. شەھىد عدلى سالىج .

۳. كاك سەيد كاكە .

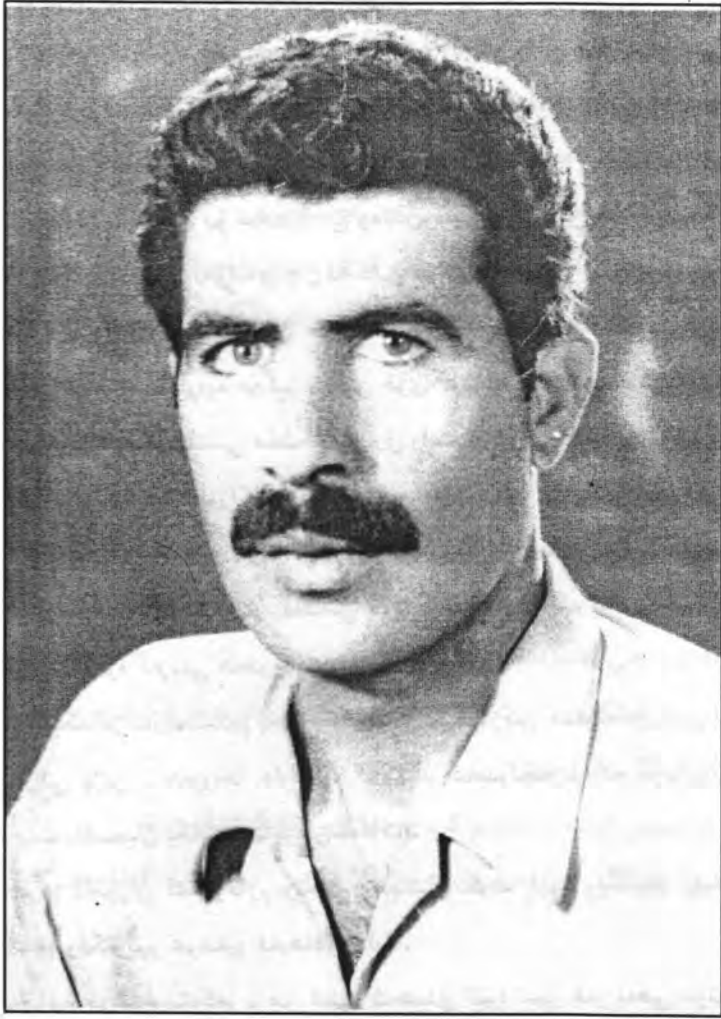
۴. كاك قادر عەزىز .

۵. شەھىد رىياز .

۶. شەھىد شاخەوان .

۷. شەھىد قادر مستەفا .

ئەو كۆبونەوئەيدا بىر پارماندا، كە دوو لىژنە پىك بەتتەن بۇ ئەوئە داوا لە جوتيازەكان بىكەين
يەرمەتتى شۆرپەش بەن، تاكو پىئوستىيەكانى پ.م جىبەجى بىكەين ۋەكو جىلو بىرگ، فىشەك،
گىرتى چەك، خەرجى خواردەمەنى پ.م .

شهيد محمد احمد عاصم

نامه‌ی ناو زیندانی شهید مه‌ولود همزه

له دوا وتە‌ی شهید کردنی‌دا

باوکه گیان .. دایه‌گیان براکاتم .. نامۆزاکاتم .. خۆشەویسته‌کاتم تکام وایه ئەم چەند وتەیم پەیرەو بکەن و گۆریم بۆ شل بکەن بالە جیاتی دەنگی راستەقینە‌ی خۆم بە وشە لەگەڵتان بدویم .. بۆ یەکەم جار زۆر زۆر سوپاس و رێژم هەیە بۆ ئەو خۆم و کەسو کارو دراوسی‌و هاوڕێیانە، که هاتن بۆ لام . جا بۆیە لە هەمووتان تکار داواکارم کەوا هیچ کەسێک بۆمن خەفتبار نەبێت و خەم نەخوا چونکە :

پێی ناوی بۆ شه‌هیدانی وەتەن شیوەن و گرین

نامرن ئەوانە‌ی وان لە دلی میلیلتا ئەژین

هەر بە هەمان شیوە زۆر راستە ژیان خۆشترە بەلام لە پیناوی نیشتماندا مردن گە‌لێک خۆشەویستە . وە لەسەر ئەم شیوەیە هەگیز مە‌لێن خۆی کۆشت و ئیتمشی کۆشت بە‌لکو خۆتە نالە‌کە‌ی ئیمە نۆتە بۆ هە‌لگیرساندنی مە‌شخە‌لی بیری راستی و نازادی لە کوردستاندا:

توخوا بابە .. دایە .. براکاتم .. نامۆزاکاتم :-

لە‌لایەن منە‌و گە‌ردنتان خۆش و نازاد بێ‌و گە‌ردنی هە‌موو خە‌مان و دراوسێ‌کان و هاوڕێیان نازاد بێت تکام وایه هە‌تا گە‌ردنی ئە‌و کە‌سە‌ش خۆش و نازاد بێت که بە‌گرتنی داوم و تووشی پە‌تی سێ‌دارە‌شی کردم . وە گە‌ردنی هە‌موو کە‌سێک خۆش بێت .

هیوام وایه، که دایکە خۆشەویستە‌کە‌م بە‌هیچ شیوە‌یە‌ک دلی باوکم و مندا‌لە‌کان زویر نە‌کات و بە ژیانێکی کامە‌رانی بژین . هە‌روە‌ها داواکارم لە کاک عبدو‌لکە‌ریم که گۆ‌زپایە‌لی باوکم و دایکم و مامم بێت بە‌قە‌سیان بکات و عاجزیان نە‌کات .

ئە‌گەر هات و براو نامۆ‌زاد و کە‌سو‌کارم رێ‌گە‌ی خە‌باتیان گرت ئێ‌وه رێ‌گیان لێ‌مە‌گرن . بە تاییە‌تی کاکە عبدو‌لکە‌ریم و عومە‌رو فەرهاد و دارا .

باوکه گیان .. مامە خۆشەویستە‌کە‌م .. من تە‌ن‌ها شه‌هیدی ئێ‌وه نیم و هەر بە‌هی خۆتە‌م مە‌زانن بە‌لکو بە‌هی گە‌لو نیشتمان و کوردستانم بزانن و مولکی هە‌موو گە‌لین .

من لە ١١ مایسی ١٩٧٧ گێ‌راوم لە هە‌ولێ‌رو لە ٢٩ حوزە‌یرانی ١٩٧٧ لە شاری کەرکوکێ کوردستان لە داد‌گا شی‌وه رە‌ش بێ‌نە‌کە‌ی (هێ‌نە‌ الخاصه) فەرمانی خە‌نکاندە‌م لە‌سەر درا .

له ۲۰ ی تموز ۱۹۷۷ هاتم بۆ ژووری خنکاندن (ردهه الاعدام) له موسل ، له رۆژی شوی
۱۱-۱۲/۹/۱۹۷۷ نهمری خنکانندهکیان جیبهجی کرد .

تکایه له گهله سرکهوتنی گهله لهبن وینهیهکی گهورهه ئهم چهند دیره شیعرهه به خهتیکه
جوان بۆ بنوسن :-

لهناو قوڵپ و فرمیسکی دایکی شیرینم
مۆمی شادیم بۆ چهوساوهی نیشتمانم
خوینم نهوته و ئهیکهم به دیاری ئهینیرم
بۆ ئاوهدان و کارکردنی کیلگهه و کارگهه کوردستانم

زۆر تکام وایه ئهه کسهه ، که زۆر منی خۆش دهویت لهجیاته ههموو دیاریسهه ، ماچ کردن
بیت به چاره کره کاتم ، که لسه پته که زۆر گهش و جوان بووه و خۆشم زۆر جوان بووم .

بی باک له مردن سیدارهه دوژمن

پهتی خنکاندن ئه که یته گهردن

کرێکارێکی ههزاری کوردم

هیچ پهشیمان نیم لهوهه که کردم

ئیت به خواتان ئه سپیرم و خۆشی و بهخته وه بریتان

بکهن به ئامانجی راسته قینهتان له ژیان

بلوکه گیان .. مامه گیان .. دایه گیان .. ماموژن .. براکاتم .. خوشکه کاتم .. ناموزاکاتم ..

تیت خواتان له گهله و خواحافیز

ئهمه دوا نووسینی ژیانمه بۆ ئیوهم کرد به دیاری و پیشکهشتان بیت .

بۆ ئاگاداری ههه که ئهم نامهیهه دوا ژیانم نووسی دهستم به که له بچهه دوژمن وه کو بازن
بهستابوو .

بچوکی شههیدتان

مهولود ههمزه عومهر

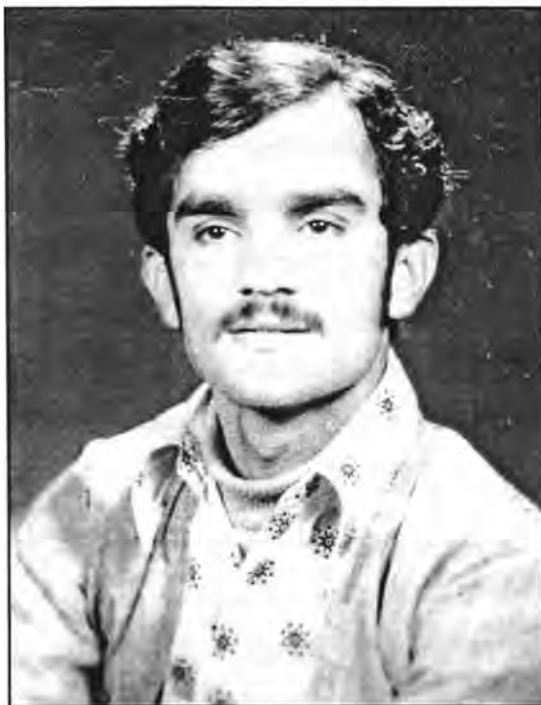
ژووری خنکاندن نهینهوا

شهوی ۲۱-۲۲/۹/۱۹۷۷

کاتژمیر (۹) ی بهیانی

شهید مه‌ولود همزه

شهید مه‌ولود همزه ، باوکی کرتکارکی همژاری ناوباری هولیتره، شهید مه‌ولود له کۆتایی ساله‌کانی خوتندیدا له دار المعلمین ی هولیتر له‌لاین رژۆتموه ده‌ستگیرا . شهید ته‌مهنی همزه سال بوو لیپرسراوی دووه‌سی ریکخستنه‌کانی کۆمه‌له‌و یه‌کییتی نیشتمانی کوردستان بوو له هولیتر . شهید لایکی خوتن گهرم و چالاک بوو به‌هموو ته‌قه‌لای ئهو ریکخستنه‌کان له شاری هولیتر گه‌شه‌یه‌کی به‌رچاوی کرد . داخه‌که‌م له‌لاین نوکهرانی رژۆتم چاودیری ده‌کرا بینه‌وه‌ی خۆی هه‌ستی پێ بکات . شهید له‌ رۆژی ۱۱ / ۵ / ۱۹۷۷ دا که‌وته داوی دائیره‌ی ته‌مهنی هولیتر ده‌ستگیر کرا، له ته‌مهنی هولیتر هه‌ینه خاسه ئه‌شکه‌نجو نازاری زۆر چه‌شت درا جار له‌لاین دادگای ناداد په‌روه‌رانه‌ی فاشسته‌کانی به‌غدا فه‌رمانی له سێداره‌دانی ده‌رچوو ، پاشان له‌گه‌ڵ هه‌فاله‌کانی تریدا له سێداره‌ درا .

شهید مه‌ولود همزه

شهید جهمال عه‌لی باییر

شهید جهمال مفوه‌زی پۆلیس بوو، له سه‌ه‌تای شو‌رش به‌شداری هه‌بوو له ریزی پێشوه‌ی
حه‌یات و تیکۆشان، سه‌ه‌تا جیگری فه‌رمانده‌ی هه‌رمی ٤ جافایه‌تی بوو، ئه‌ندامی کۆمه‌له‌ی
په‌چه‌مرانی کوردستان، باوکی له‌ زیندانی رژێمدا شه‌هید بوو، خه‌لکی شاری سه‌یما‌نی شاری
هه‌لمه‌ت و قوریانییه، له ١٩٨١ له‌ گوندی سه‌ کانیانی جافایه‌تی له‌ گه‌ڵ چواره‌ پێشمه‌رگه‌ی
ته‌ری کوردستان شه‌هید کران، که‌ برینیکی گه‌وره‌یان له‌ لاشه‌ی کورد دروست کرد به‌ ئاسته‌نگ
سه‌رێزه‌یه‌یت .

کاک جهمال چه‌ندین جار له‌ ژبانی پێشمه‌رگایه‌تی بریندار بوو، به‌ شه‌هیدبوونی کوردستان به
چلرتک هه‌ژا، فرمیسه‌ک له‌چاوی دۆسته‌ و نازیزانی هاته‌ خوارێ دلی دو‌ژمن و ناچه‌زانی پێخۆش

• ١٠ •

کاک جهمال وه‌رزشکارتکی به‌ناویانگ بوو به‌رده‌وام راهیته‌انی وه‌رزشی ده‌کرد .

شهید ئەحمەد قەمبەری

شهید ئەحمەد ئۆمەر خەلکی گوندی قەمبەری سەر بە ناحیەی تەقتەقە بە منالی له گوندهکی خۆیان شوان بوو، باوکی جوتیارکی ههزار بوو.

شهید له ساڵی ۱۹۷۶ دا په‌یوه‌ندی به‌ مه‌فره‌زه‌ سه‌ره‌تاییه‌کان کرد له‌ ده‌شتی هه‌ولێر شه‌هید یه‌کیک بوو له‌و پێشمه‌رگانه‌ی، که‌ به‌ به‌رده‌وامی نوێژی ده‌کردو پۆژی ده‌گرت پیاوێکی موسلمان بوو.

شه‌هید دژی ئەو کسانه‌ بوو، که‌ جوتیاره‌کانیان نازار ده‌دا، به‌راستی خۆشه‌ویست بوو له‌و نارچانه‌ی، که‌ پێشمه‌رگه‌ بوو.

شه‌هید له‌ ساڵی ۱۹۷۹ کرا به‌ فه‌رمانده‌ی مه‌فره‌زه‌.

له‌ ساڵی ۱۹۸۱ کرا به‌ فه‌رمانده‌ی که‌رتی ۲ له‌ هه‌یزی ده‌شتی هه‌ولێر. شه‌هید نازاو نه‌ترس بوو، بیه‌واوه‌ری زۆر بوو به‌چینه‌ چه‌وساوه‌کانی کوردستان شه‌هید به‌شداری چه‌ندین شه‌رو پێکدادانی له‌ گه‌ڵ دوژمن کردوه‌، تا له‌ پۆژی ۲۷ / ۴ / ۱۹۸۳ له‌ شه‌رتکی به‌رگری له‌ بیه‌واوه‌رو سه‌نگه‌ری خۆی شه‌هید کرا. تهرمه‌کی شه‌هید له‌ گوندی بالیسان به‌ خاکی سپێدرا، پاشان گۆزرایه‌وه‌ شوێنی له‌ دایک بوونی.

شه‌هید ئەندامی‌کی دڵسۆزی کۆمه‌ڵه‌ی ره‌نجده‌رانی کوردستان بوو.

شهید نه‌حمد قاسبی

شهید هاوړی کاوه

شهید کورې ماموستا (ملا حوسین) ه خه لکی مه خور (قهرج) ه .
شهید له سالی ۱۹۷۶ په یوه ندی به مفرزه سره تاییه کان کردو له ده شتی هولیر
له مانگی ۱۹۷۷/۶ دا په یوه ندی به کومه لوی په غده رانی کوردستانه کرد
شهید هاوړی کاوه په کیتک بوو لهو تیکو شمرانی، که میللمته که مان شانازیان پیوه ده کات .
شهید هولتو ته قه لایه کی زوریدا تا کو خوی پروه رده بکات همیشه لهو که سانه نریک
ده کومتوه، که پرتو کیان ده خوندوه .
شهید له سالی ۱۹۷۸ بوو به فرماندهی مفرزه له ناوچی سلیمانی .
شهید له ناوه راستی سالی ۱۹۸۰ له بر نازیمتی کرا به فرماندهی کمرتی ۱ ی ده شتی
هولیر له هریمی ۸ .
شهید له چندین شهرو پیکدا هه لچون به شداری کرد .
شهید له هاوړنی ۱۹۸۳ له نریک گوندی گرده سووری ده شتی هولیر مار پیوهیدا زور به
ناستنگ گیانی رزگار بوو .
شهید له برتهوهی نازاری زور بوو له لایمن سرکردایمتی داوای لیکرا، که له بالیسان بز
نوهی برینه کمی چاک بیتموه پشو بدات .
له تشرینی دووه می ۱۹۸۳ له لایمن ناحیزکی کورد له نار گوندی بالیسان ته قعی لیکراو
شهید بوو .

شہید ہاوری کاوہ

شهید سه‌ریاز

شهید خه‌لکی کۆیه‌یو له سالی ۱۹۷۶ له ده‌ستی د. خالید پیتشمه‌رگه بوو له پاشان کرا به‌فرمانده‌ی مه‌فره‌زه، یه‌کیتک لهو پیتشمه‌رگانه بوو، که ره‌چاوی ئه‌وه‌ی لینه‌کرا، که بیه‌تته یه‌ک له سه‌رکرده‌کانی هه‌یزی پیتشمه‌رگه‌ی کورده‌ستان له بناری کۆسه‌رت و ده‌ستی کۆیه‌و خۆشناوه‌تی و به‌ری مه‌رگه ، ببوه جینگای مه‌تانه‌ی خه‌لک . پاش ئه‌وه‌ی فرمانده‌ی که‌رتی به‌ری به سه‌رکه‌وتوویی کرا به جینگری فرمانده‌ی ته‌یپی ۹۳ کۆیه . شه‌هید سه‌ریاز ئازایانه زه‌بری له دوژمن ده‌وه‌شاندو یه‌کیتک بوو لهو پیتشمه‌رگانه‌ی، که به چاکی یاسای پارتیزانی جینه‌جی ده‌کرد، داخه‌که‌م له‌لایهن ده‌سته‌یه‌ک چه‌کداری به‌ناو کورد، که ئه‌وانیش به گوته‌ی خۆیان هه‌ر بۆ کوردیان هه‌موئا ده‌دا بۆسه‌یان دانا‌بوو له نیسانی ۱۹۸۳ له گوندی باداوانی دۆلی خه‌لکان له‌گه‌ڵ شه‌هید شه‌مائا و دوو پیتشمه‌رگه‌ی تر شه‌هید کران و خۆین گه‌شیان بوو به ئاگرته‌ک ده‌یان کوردی تریش سووتان .

شه‌هید سه‌ریاز

ژبانی مهفرهزه سه‌ره‌تایه‌کان

ره‌نگه پیتت وایس مهفرهزه سه‌ره‌تایه‌کان وه‌کو توانمی که بمزور ناویان له‌خویان ناوه
پیشمه‌رگه و نیتستا له‌ناو شاره‌کان به‌سه‌یاره‌ی جوان و کلانشکۆفی بریقهدار ده‌سورپنموه، مهفرهزه
سه‌ره‌تایه‌کان ره‌نگه و هه‌لس و کسوتیان گه‌لیک نامۆسه له‌گه‌ل شو جزۆانه، مهفرهزه
سه‌ره‌تایه‌کان له‌گه‌ل درنده‌ترین هیزی رۆژه‌ه‌لاتی ناوه‌راست ده‌جمنگان، که ئه‌ویش سوپای
عیراقتی بوو، که ئه‌و کات خۆی له (۳۰۰) سی سهد هه‌زار سه‌ریاز ده‌دا جگه له‌سه‌دان فرۆکه‌بو
کۆپتمه‌رو ده‌بابه‌و تۆپ و چمندین هه‌زار خۆفرۆشی کاسه‌لیس مهفرهزه سه‌ره‌تایه‌کان رۆژانه
چمندین تیکۆشهریان لی شه‌هید ده‌کرا، کس و کاریان له‌ناو شاره‌کان ده‌گیان، دوژمنی نه‌فس
تزم و خۆفرۆشه‌کانی نه‌گینارد تا‌کو بیته‌پم و له‌وی ده‌ست له‌ تیکۆشهران بوه‌شینی و له
پاشان خۆی ته‌سلیم بکاتمه‌وه له‌بری نه‌مه به‌هه‌زاران دیناری وه‌رگرت.

مهفرهزه پارتی زانه‌کان له‌ کاتژمیری سیتی به‌یانی ناوه‌دانیان به‌جی ده‌هیتشت تا‌کو رۆژ
ئاو‌دیوی کهل ده‌بوو نه‌ده‌گه‌راینموه ناوه‌دانی به‌یك کاتژمیر ده‌بوايه نان بخۆین و کهل‌به‌له‌کان
هه‌لگه‌رین و کۆپینموه .

له ناوه‌پراستی به‌هارو کۆتایی پایز واته له تییپیری دا نزیکی (۸) مانگ له چۆلتیگدا ده‌خوتین به‌پراستی (ئەرز دۆشەو بەرد سەڕین) توخوا به‌ قسە پان و بەرینی هەندی هەل پەرست باوەر مەکه تەنیا پارتی زانەکان و ابورن، که له پاشان خۆشی بەسەر دەستان داهاات هەندیک شوپشیان وه‌کو (پیشانگی ئیستاو قۆنتەرات چی پیشان رەچار دەکرد) بە‌ئێ ئەر مەفرەزه سەرەتاییانە ئەئارا ژانیان به‌ ئاستەنگ بوو .. که ئیواران دە‌چووینە مائە جووتیارێک ئەگەر پیشمەرگەشی خۆش نەوێستایه، که چاوی به‌ بارو دۆخی ئیمه‌ ده‌کەوت بۆرو چلکن، سەروریش هاتوو، رەنگ زەردیی بی‌ خواردنی، هیلاک و شەکەت، له‌ زستان ئار و چۆراوکی دە‌بەست جیگای وشکمان ددان بوو، بە‌ریزو به‌ بێدەنگی هەرچی هەبوایه‌ دەمان خوارد، بە‌ناچاری دلێان بۆمان دە‌سووتا .

زۆر جووتیاری هەژارم دە‌دی به‌گور فرمیسیکی بۆ ئیمه‌ ده‌هاته‌ خوارێ .. دە‌ی گوت ! باشه‌ ! هەر ئیوه‌ کوردن ..؟ دە‌بیت هەر ئیوه‌ بمرن ..؟ هەر ئیوه‌ بە‌ره‌زالت بژین ! ئه‌ی ئه‌ هەموو کورده‌ چیه‌ ..؟

ئیمه‌ هەرگیز دلێان تەنگ نە‌ده‌کردن بە‌پراشکاوی و لەسەر خۆ سیاسەتی رژی می‌عیراقمان شی دە‌کرده‌وه‌و ورەشمان بە‌رز دە‌کرده‌نوه‌، که ئه‌و رژی مە‌ درنده‌یه‌ دە‌بی‌ بروخی، جووتیارە‌کان .. ئه‌و قسە‌یان به‌ می‌شکدا نە‌ده‌چوو !.. دە‌یان وت به‌خوا برام ئه‌و زالمه‌ هەر وا به‌هیتز دە‌بی‌ .. خوا بتانپارتزیت .

بە‌ئێ، که ناومان ده‌خوارد نانی دوو ژە‌میشیان بۆ ئاماده‌ ده‌کردین .. جووتیارانی کورد پیش ده‌ پازده‌ سال‌ بارودۆخی ژانیان زۆر خراب بوو زۆر جار که‌یبانوو ده‌یوت به‌خوا برام له‌ نانی وشک زیاترمان نییه‌ دە‌مان وت به‌زیاد بیت دە‌چووینوه‌ مزگەوت و چاره‌پتی قسە‌کی فرمانده‌که‌مان بووین .

که‌ به‌شمو له‌ گوند بە‌ری دە‌کەوتین نە‌ده‌بوايه‌ چرە‌ی پیلارمان بیت، جگەرە‌و ئاگر بە‌کاره‌ینان و قسە‌کردن قە‌ده‌غه‌ بوو، لە‌دوای یه‌کتری ده‌رۆشتین ئه‌وه‌ی له‌پیشمو ده‌رۆشت شاره‌زا بوو ده‌بوايه‌ ئاگاداری براده‌رانی پشت خۆشی بیت .. دوا نە‌که‌ون .

له‌پاش یه‌ک سە‌عات رۆشتن له‌ پە‌نایه‌ک دادە‌نیشتین ئە‌گەر له‌ مو‌لگی دوژمن دوور بوینایه‌و دیار نە‌بووین ئینجا جگەرە‌مان دە‌کیشا، بارمان گران بوو هە‌موومان هە‌ریه‌که‌ ٦ مە‌خزە‌نی کلاشینکۆف و چە‌ک و نانی ژە‌میگ ئە‌گەر زستان بوایه‌ قە‌سه‌ئە‌و ئە‌گەر نۆرە‌ی قۆری و شە‌کروچا بوایه‌ ئه‌وه‌ی هە‌لده‌گرت، ئە‌گەر له‌ناوچه‌یه‌کی دێ‌ده‌وان و ده‌شتی بواین سەروداری وشکیشمان

هه‌لده‌گرت تاكو چای پیتلینتین ته‌گهر ئهو مه‌فره‌زه‌یه ئارییجی هه‌بوایه ده‌بوایه سه‌روگولله‌ی ئارییجیش هه‌لبگرین .

من نازانم چۆن ئهو هه‌موو شتیمان پیته‌لده‌گیرا لیره‌دا وا ئهم چهند دیره‌ ده‌نوسم و ده‌لێم :-
باشه‌منیش ئهو هه‌موو شتیم هه‌ل ده‌گرت !! تاگری کوردایه‌تی و زالمی به‌عس وای
لێکرده‌بووین ماندوبوونمان نه‌ده‌زانی، که رۆژ داده‌هات دوو ده‌چوینه‌ سه‌نگه‌رتک، باشر بلێم
شوئیتکی توندو تۆل ، هه‌میشه‌ خۆمان ده‌شارده‌وه !! شوایش به‌ رۆژ تا عه‌سرنه‌ئهبوایه بمان
یین ته‌گینا به‌یه‌ک (زلله‌ی زمان) دۆخان خراپ ده‌بوو دوور نه‌بوو هه‌موومان شه‌هید بیین !!
زۆر رۆژان هێزی حکومه‌ت ده‌هات 5 تا 7 کۆیتری له‌گه‌ل بوو گرهبان ده‌هات و ته‌قه‌یان
ده‌کرد تا ئیمه‌ وه‌لامیان بده‌ینه‌وه بزانی ئیمه‌ له‌کۆین .. زۆر رۆژ هه‌بوو نانی نیوه‌رۆمان
نه‌ده‌خوارد له‌به‌ر کۆیتر هه‌ر ده‌سورانه‌وه بۆ ئه‌وه‌ی بمان دۆزنه‌وه .

زۆر شه‌وان هێزی دوژمن ده‌وری گونده‌کانی ده‌گرت ، ئیمه‌ له‌به‌ر جووتیاره‌کان، که‌مینمان
داننه‌گینا ، ده‌رۆشتین چهند جارک ده‌ورمان ده‌گیرا به‌ شه‌ری مه‌ردانه‌ به‌ده‌ست و ته‌فه‌نگی
خۆمان رزگار بووین، شه‌ری هه‌موری، سناوه، جه‌لی شه‌ری گوندی سماقه، ناوچه‌ی ده‌شتی هه‌ولێر،
شه‌ری قاز به‌گیان، سویره له‌ شێوه‌شان له‌ناوچه‌ی ده‌شتی کۆیه‌ گه‌واهی بۆ قسه‌کاتمان زۆر شه‌و به
دزی ده‌چوینه‌ مالتی هه‌فاله‌کانی خۆمان، قسه‌مان له‌گه‌ل ده‌کردن ده‌نگ و باسی نویمان
ده‌گۆزیسه‌وه .

گۆشت خواردن نه‌بوو، مه‌گه‌ر پیتشه‌رگه‌یه‌ک له‌ کاتی ده‌بشکردن به‌ هه‌لکه‌وت توشی ببوایه،
خۆشتن به‌ ده‌گمهن بوو جه‌لو به‌رگمان زۆر کم به‌خاوتنی ده‌بوو به‌ تایبعتی له‌ زستانان .
که به‌رته‌گادا ده‌رۆشتین له‌شوین پیتی خۆمان ده‌ترساین ، زۆر جاریش به‌رته‌گاکاندا
نه‌ده‌رۆشتین .. چونکه‌ دوژمن شوین پیتی هه‌لده‌گرتین .

هه‌موو ناوی خۆمان گۆری بوو بۆ ئه‌وه‌ی دایک و باوک و براو خوشکمان نه‌گیرێ، به‌لام
جاسوسه‌کان پاره‌ شیتی کردبوون، به‌هۆی موختاری گه‌ره‌که‌کان ده‌یان دۆزینه‌وه، دایک و باوکی
زۆریمان ده‌ستگیرده‌کرا ، مالتی ئیمه‌ له‌ عه‌ماره‌ نۆ مانگ زیندانی کران . پاره‌مان هه‌ر نه‌بوو،
زۆر جار براده‌ره‌کاتمان، که جووتیار بوون پاره‌ی یه‌ک دوو پاکه‌تیان ده‌داین ته‌ به‌ دوو سه‌ی مانگ
جارک هه‌ریه‌که (5) دینارمان وه‌رده‌گرت و ده‌مان گوت یارمه‌تیان وه‌رگرتوه هه‌رچی هه‌مان
بوایه‌ به‌یه‌که‌وه ده‌مان خوارد.

بەرچارمان تەنگ نەبوو، بیرمان لە سەرمایەیی دوا رۆژ نەدە کردەوه، باریەتی نیتوانمان گەلێ بەهێز بوو، درۆکردن لەگەڵ یەکتەر وەکو خیانەت دەژمێردرا، بوختان و غەیبەت لەهیچ قوژنیێک جێگای نەدەبوو .

ئێمە کۆمەڵە هەریەکە کیتابێکی ماوتسی تونگمان لایبوو دەمان خوێندەوه.. بەگوێزە ئێمە کتیبە هەلس و کەوتمان دەکرد، بەفروباران، گەرماوسەرما، هارین زستان، پایزوبەهار بۆ ئێمە هەمووی رۆژی تەمەنەو دەروا .

بە راستی هەموومان کوردمان لەخۆشان خۆشتر دەویست، بێ ریزی بە خەلک، لێدان، جێتودان، خراب دانیشتن لە مالان، هەرگیز نەدەبوو پێشمرگەیی پارتی زان بیکات . ترسنۆکی و خۆباردن لە شەپۆ تەمبەلێ و کارنەکردن پێشە پارتی زانەکان نەبوو. کە برادەرێکمان بریندار یا نەخۆش بوایە هەموومان یارمەتیمان دەدا بە پەرۆشییەوه بووین . کێ لە هەموومان لەخۆبوردوتر بوایە . ئێمە مەسنوولی هەموومان بوو .. لە سەرەتا هەرگیز بە ئوتومبیل نەدەسورپاینەوه ئەگەر مەترسی میریش نەبوایە، ئەگەر بمان وێستایە چێشتیک دروست بکەین هەر بەشەو لەماتە دەستێکی دڵسۆزو بەوهفای شۆرش قاپ و قاچاخان دەبرد لە چۆلوانی دروستمان دەکرد ئێمە رۆژە وەکو جەژنیکی کوردی لێدەهات .

زۆر لە پ. م. کان رادیویان هەبوو هەمیشە ئێزگەیی کوردی بەغدیایان دەکردەوه ، لەگەڵ شەپە ئێزگەکی بەغدا، زۆربەیان گوێیان لەگۆرانی داواکراو دەگرت .

من زۆر حەزم لە بەرنامەیی رۆژی لە رۆژانەو دەرگاکانی ژبان دەکرد کە گۆرانییەکی بەسۆزم گوێ لێدەبوو هەموو ئێمە برادەرانیەم دەهاتە پێش چاو کە لە رۆژانی قوتابخانە یا هەر سەردەمیکی تر پێکەوه بووین . هەرگیز نەدەگریاین ئەگەر خۆشەویست ترین هاورێشمان شەهید بوایە .. چونکە دەمانزانی ئێمە چارەنووسی شۆرشگێزانە، چەند تیپەری بەسەر شۆرش تیپەری و دەولەمەندیکی کوردەم نەدی یارمەتیمان بەداتی ، کەچی هەزاران کەس لەسەر خۆتی ئێمە، لەبەر ئێمە ئێمە لەشاخ بووین پارەیان و بەرکرابوو بەسەر شۆری دەژبان . زۆرجار بەسەر خۆمدا دەشکامەوه کە پیاویێک یا کچێکی مامۆستا پارەیی دەردەهێننا بەداتی.. دەمانزی دلتی بەمن دەسوتتا بەلام وەرم نەدەگرت !! هەر چەندە زۆریش پێویستمان بوو، چونکە دەمگوت رەنگە ئێمە دۆستە وا بزانی، کە زۆر محتاجین .

من بۆ خۆم لە ژبانی (١٥) سال پێشمرگایەتی رەنگە (٣ تا ٥) و شەرواڵ و چۆغەم بە دروون دابی، ئەگینا بە شانازییەوه هەر کۆنە بەرگی جووتیارانم بەکار دەهێننا. زۆر لەناو هۆبەو

پشمالی کۆچمەریەکان سووراینەمۆ، خەلکیکی دڵپاک و نشتیمان پەرورن، ھەرگیز خەبەریان نیتەدەداین، پەنیر و لۆرک و ماست و ژاژیان دەداینی سالی جارتک کاوړتک یان جیسکتیکیان بۆ سەردەبرین .

ھەموومان توانای ڕۆیشتنی زۆر چاکمان ھەبوو کەسمان قەلەمۆ نەبوو، بەشاخ ھەلگەران و ڕینگەریق لەلامان ناسان بوو وا راھاتبووین، لە بارو دۆخی دونیا زۆرمان شارەزایمان ھەبوو.. بەھۆی ڕادیۆ خۆیتندنەمۆی کتیبی ھەمە جۆر، ھەمیشە لەنتوان خۆمان ورتە وورتمان لێدەھات، سەومان دەخستە سەریەک دۆخەکەمان ھەل دەسەنگاند، ڕشک و ئەسپێ ھەمیشە خەمی ئێرۆاندبووین ، کە یەکترمان بزرده کرد بە درەنگ یەکمان دەگرتەمۆ بەھۆی جووتیارەکان دەنگ و بلسی یەکترمان وەرەگرت .

چەندین جووتیاری بە شەرف، چەندین جووتیاری خاوەن ڕەوشتی بەرز بەھۆی میوان داری تیتەم. دوژمن لە سیدارە ی دان خۆ تیتە ئەمۆندەشمان نەتوانی یەک بەستە زەویان بەدینێ ..! شوانەکان زۆر وەفاداربوون، زۆر پیتشمەرگەیان خۆش دەویست .. ھەمیشە بەیەکەمۆ خەمی فتیامان گۆر دەکرد ئەمۆ ھەر خەمی مەرو پاوان گۆرکی بوو.. تیتەم لەخەمی میللت و کۆلکە بەعسییەکان بووین .

جاش ئەمۆ وشە ناشرینەبە کە رەزای چەند زۆلە کوردیکی گران کردبوو، چاوە ساخی دوژمنان بوون، عەبا ڕەشی پیتشمۆی سەریازەکان بوون بەجلو بەرگی کوردی ناریمان لەخۆیان نەگینا پیتشمەرگە ، چاوبەستیان لە جووتیارەکان دەکردو دەیان خستە داووە تا بە پیتشمەرگە لە قەلەمیان دەدان بۆ ئەمۆی لە دوژمن پارە ی چاک وەرێگرن و ئافەرنیان بەدیتێ . جاشەکان نەک ھەر شەرف و کەرامەتیان دامالی بوو.. بەلکو چەندین سال خەباتی کوردیان دوا خست. ئەگەر یەکیک لە مەفرەزە سەرەتاییەکان تەسلیم بوایەتەمۆ.. دەبوا یە ۱۰ تا ۲۰ سەعات لەمۆ شوێنە دوور بکەوتیانەتەمۆ، تاکو زانیاری ئەوان کارمان لێنەکات .

بە ڕۆژ جولانەمۆ زۆر خراپ بوو ڕیتگای دوورو نزیک دەبوا یە بەشەمۆ بێرین، موختارەکان، کە لەلایەن ئەمن دانرابوون.. سەرتیتشەبەکی یەکجار زۆریان بۆ دروستکردین، لە گوندیک بۆ گوندیک، لەناوچەبەک بۆ ناوچەبەکی تر، موختارەکان جیاوازیان ھەبوو ھەندیکیان باش بوون لە ھەندیکی تر، بەلام بەگشتی زۆریەیان پیاوی ڕۆژم بوون.. بەیانی زوو بە ھەلەداوان دەچوونە (ئەمن)، زانیاری تەواویان ئەدا. بەناچاری کەوتینە (ئەعدامی) شوێشگێترانە ی چەندین موختار پاش ئەمۆ ساخ بۆ، کە زەرەری گەورەیان بە شوێش گەیاندووە، ئەگەر بەشەمۆ ڕوومان بکەرایە

گونديك ده‌بوايه زۆر به وردی له ده‌روه‌ی گونده‌که هه‌ست رابگرين.. له پاشان چهند كه‌سيك له پيشه‌وه به‌چيته مائىكى ئه‌و په‌رێ گوند پرسيار بكات.. نه‌وه‌كو به‌م شه‌وه دوژمن خۆی له كه‌مينا داگرته‌ی .

دووربين، كه باهترين پيويستيه بۆ پارتي زانه‌كان چونكه پاسه‌وانه‌كانمان له شوێنى بلند له‌سه‌ر سكا راده‌كشا به دووربين سه‌يرى ناوچه‌كه‌يان ده‌کرد.. هه‌موو جموجۆلى ناوچه‌كه‌يان ده‌زانی.

سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ی حزبی شیوعی له‌گه‌ڵ رۆژم بوو له رۆژنامه‌كان هه‌ره‌شه‌ی لێده‌کردين، به پياوی ئيمپرياليزمی ده‌زانی به‌چهند چه‌تمو رينگرىك ئيمه‌يان له‌قه‌لم ده‌دا.. وه‌كو سه‌گه‌كه‌ی له‌يلان ناوی ده‌بردين، كه چۆن له ته‌جمای ليدانى و ده‌هۆل له‌لايه‌ك و زۆرباش له‌لايه‌ك، به‌لام ئيمه له‌گه‌ڵ ئەندامانى شح له گونده‌كان زۆر باش ده‌جوولائينه‌وه، گله‌يمان لێده‌کردن كه نه‌وه په‌شت به‌رزی پيشمه‌رگه‌و ناستی تينگه‌يشته‌نى ده‌گه‌يمه‌يته .

ئه‌گه‌ر جووتياره‌كان له‌نيوان خزيان ناکۆك بوانايه چهندي له توانامان بوايه هه‌ولمان ده‌دا كه چاكيان بکهينه‌وه، چونكه دووبه‌ره‌کى و نارێكى دانیشته‌وانی لادیکان له ته‌جم به زه‌ره‌ی پارتي زانه‌كان ته‌واو ده‌بوو. نابێ ئه‌وه‌ش به‌شارينه‌وه كه هه‌ندێ مه‌فه‌زه‌ی خراب، كه به‌ده‌ستی حه‌كمه‌ت هاتبوون يان هه‌ر خزيان مه‌راميان وابوو به‌ته‌واوی به پينچه‌وانه‌ی ئه‌وه‌ی سه‌ره‌وه ده‌جوولائينه‌وه، سه‌رانه‌يان له خه‌لك وه‌رده‌گرت، زه‌كات، مه‌رانه، موختارانه، سه‌يارانه، تراكتۆرانه، مه‌کينه‌نه.. هه‌تد، زۆريان گيرفانيان، پرکردوو ته‌سليم به رۆژم بوونه‌وه.

پياوه‌کانی رۆژم، كه به فیتی ئه‌وان ببونه پ. م گه‌وگه‌فتی زۆريان بۆ دروست کردين، به هه‌ولناو توانای خۆمان له‌به‌ر ده‌ستيان رزگار بووين.

له‌گه‌ڵ مامۆستای گونده‌كان دۆستايه‌تی باشمان هه‌بوو، هه‌ميشه هه‌ولمان ده‌دا، كه منداڵانی جووتياران بچنه قوتابخانه له نه‌هيشته‌نى نه‌خوتنده‌واريدا، جووتياره‌كانمان هاندان، كه به‌پير بانگه‌وازی مامۆستاكان بچن. مه‌لای گونده‌كان ده‌وری كارگه‌ريان هه‌بوو له‌سه‌ر خه‌لك هه‌ميشه، كه ده‌چوونه گونديك سه‌ردانی مه‌لاكانمان ده‌کرد ، به ده‌گه‌من ئه‌گه‌ر هه‌له‌يه‌ك كرابی له‌لايه‌ن مه‌لا به‌رته‌زه‌كان ئه‌گينا پياوی تينگه‌يشته‌وو كورد په‌روه‌ر بوون.

شه‌هيد مه‌لا محمه‌دی نيره‌گه‌ين و خواله‌خۆشبووان مامۆستامه‌لا سمايلى بانی مازانو مامۆستای گوندي داربه‌سه‌ری گه‌وره.. دۆستی نزیکى ئيمه بوون له‌وه‌ هه‌ل و مه‌رجه دژواره‌دا. نه‌مانه‌و گه‌ليكى تریش ژيان و گوزه‌رانی مه‌فه‌زه سه‌ره‌تاييه‌كان بوون، به‌لام هيشته‌ گه‌ليک

قهره داغ

ئارامگای شهید ئارام

هەروەکو لە پێشموه باسە کرد لە سەرەتای مانگی حوزەیرانی ۱۹۷۷ دا چارم بە شهید عەلی سالیح کەوت لە گەڵ کاک شاخەوان سێ قوڵی کۆبونموه یە کمان کرد، کەوتینە باسو خواس لەسەر بارودۆخی کۆمەڵە لە ناوچە کە، بەراستی هەفتائنی بزوتنموه بالا دەست بوون، تەگەرەیان دەخستە رینگامان بواری ئیش کردنیان زۆر نەدەداین.

کاک عەلی سالیح نەخوێندەوار بوو یەک وشە نەدەزانی بنوسێ و بخوێنیتموه زیاتر لە ۲۰ تا ۳۰ کاغەزی بۆ هاتبوو هەمووی هەلگرتبوو منو کاک شاخەوانو کاک عەلی چووین بۆ گوندی کانی سلیمانە هەموو کاغەزە کاتمان خوێندەو زۆرم لا گرنگ بوو کاک عەلی بە رەنگ یا بە دەست و خەتە کەدا دەیزانی ئێو نامانە کامە هی کامە یە، نامەکان هی شهید ئارام، کاک سالار هی رێکخستنی شارو گەلیکی تری تیاوو، هەر بەو شوێ چووین بۆ گوندی خورخور لەمەالی شهید قادر عەولاً زۆر قەسو باسەمان کرد.. ئێو کات شهید قادر عەولاً ئەندامی کۆمەڵە بوو کاسی دەکرد.. بڕیارماندا، کە بچینە لای شهید ئارام لەوێه بەری کەوتین بەرەو قەنەبەر - سی گردگان - ئۆمەر گومبەت و پەڕینموه بۆ تالەبەن و لەوێش بەشەو جادهی تەق و تەق و کۆبەمان بڕیو بەرەو خواربوینموه بۆ کونە گورگو پەلکانە ناسر ناغا لەوێش بەرەو قوهر بەرازەو پیتباز شیوئاشان - قازی بەگیان - کانی کورده - الا الله - کانی سوور - کلیسە.. دوو پۆژ پاشتر چوینە چەمی ریزان لە شێخان تووشی پێشمەرگە یەکی کۆمەڵە بووین هەوالتی شهید ئازاد هەورامیمان پرسی؟ هەوالتی لانەبوو، چوینە سوور قاوشان - زێرینە - زەرزە.. لەوێ تووشی مەفرەزە یەکی پارتنی بووین پێشمەرگە یەکی ئێوان زۆر مەردانە وتی: من لە جادهی سلیمانە - دوکان.. دەتان پەڕینموه..! بەلام خۆمان نەمان وێست، شوێنک لە چەمی ریزان مایینموه شوێی دواتر چوینە کە لەباش و لەوێش چوینە کانی میران، لە کانی میران.. زۆر هەولماندا شارەزایەک بەمان پەڕینیتموه گوندی سوسێ - ئالی مەرە - کەس لە گەڵمان نەهات..! لەپەر ئافرەتێکی گەنج قیژاندی و وتی: من لە گەڵ ئێو پێشمەرگەنە دەچم و دەیان پەڕینموه ئێو چ خێرێکی خوایی بوو ئێو پینچ کورە لە هەولێر هاتوون شارەزانی (کە زانیان ئافرەتە کە بەراستی بوو..! چەند پیاویک

شهید نارام

هاتن ئىمەيان پەراندەو بە ئۆلۈم كورد ئافرەتى ئاوا تىكۆشەرى ھەيە، كە ھەقە ناوى لە رېزى پىشەو بنووسر تىتەو..! داخە كەم ھەلو مەرجى ئىوكات رىنگاى نەدا ناو ھەكى بزانم بەلام نەگەر مابى ئىوا يادى بەخىر بىت . لە گوندى سوسىتى ئالى مەرە منو كاك ەلى سالتو كاك شاخەوان و شەھىد نامتو كاك ەباس چوونە مالى مام حاجى رەشىد زۆر رېزى گرتىن زىاد لە پىوست..! بەو كات ژمىر يەكى شەو خزمەتى كوردىن لەبىرە نان و ماستىكى زۆر چاكي دەر خوار داین زۆر لەگەل كاك شاخەوان يادى ئىو شەو خۆش و ناخۆشە دەكەينەو، ھەر بەو شەو رىنگاى بنارى پىرە مەگرومان بېرى و چوونە گوندى بىران لەوتشەو بە نرىك گوندى قەرەچەتان لەگەل تارىك و پوون گەلى زۆرە مان بېرى چوونە گوندى زۆرە، پاش كەمى پشودان بۆ يەكەجار لە زىانم رىنگاى سەختى پىرە مەگرون پىشوازى لىكردم، تاكو رۆژ ئاوا بوو ئىو چىا سەر بەرزەمان بېرى ئىوارەى ۹/۶ گەيشتەنە گوندى قز لەر شو ماينەو بەيانى زو گەيشتەنە دۆلى جافتى و گوندى چۆغماغ لەوتش چوونە ياخ سەمەر لە ناو رەزوباخەكان چاومان بە پىشمەرگەى قسەخۆش و بەوفا كاك دلېرى سەيد مەجىد كەوت، كە لەگەل ھاوړى جىبار بوو، بۆ ئىوارە گەراينەو چۆخباخ لەوى چاومان بە شەھىد شەمالا كەوت، وە مەفرەزەيەكى پارتنى دىموكراتى كوردستان لەوى بوو، شو ماينەو بىر پارماندا بەيانى زو بەرې كەوتىن بۆ قەرەداخ لای شەھىد نارام چونكە لە جافايمەتى نەبوو.. دووبارە بە چىاى پىرە مەگرون ھەلگەراين لە بەيانى زو ھەو تەكو عەسرىكى دەرەنگ ھەورازو نشىوى ئىو چىايمەمان بېرى ھەر ئىوارە بەرې كەوتىن شو گەيشتەنە گوندى قادراوہ.. چوونە مالىك ئىمە نەماندەزانى كاك شەمان ناوى خۆى چىيە..! ئافرەتەكە، كە چاوى بە كاك شەمان كەوت وتى: بە قورىانت م ئىو توشىم ھەمەدى؟.. بە ئۆلۈم لەوتش ناوى ئىو تىكۆشەرى مان زانى ھەر بەو شەو چوونە گوندى باخ، كە گوندى شەھىد شەمالە لەوى چاومان بەكەس و كارى شەمان كەوت زۆر رىزان لىنگرتىن، بەقسە خۆشەكانىان ماندو بوونى ئىو چەند رۆژەمان لەبىر چو ھەو، بە رۆژ لەناو باخچەيەك لە دوورى گوند خۇمان شاردەو ھەو بۆ نىو ھەو لە باخ خوار دىنى چاكان بۆ ھات و بۆ ئىوارە بەرې كەوتىن لە كاتژمىر دووى شو جادەى سلىمانى كەركو كمان بېرى.. بەرۆژ لەناو چەمەكەى بالاچۆ ماينەو.. زۆر شو تىكى خراپ بوو بۆ پ. م، تاكو ئىوارە نەمان ھىشت كەس بمان بىنى، كە ئىوارە داھات بەرەو گوندى دەرەبەندە سووتار، كە چەند مائە مەردارىكى خىلى جافايمەتى لىبوو بەرې كەوتىن شەوى پاش نوژى شىوان گەيشتەنە گوندى دىلېتە، كە بەراستى گوندىكى دلگىرو خۆش بوو، شو لەوى ماينەو بەيانى لەوى بەرې كەوتىن بۆ گوندى گورپاز، بۆ ئىوارە لەگەل شەھىدى ھەمىشە نەمر

تعدا زبیری هه لگیساندهوی شوپش کاک نارام یه کترمان بینی، تا قمتیک پیتشمه رگه هاتن بیه کوه دانیشتن.. کاک دلیر یه کتری پی ناساندین، که ویستمان چاکوچونی له گهل شهید نارام بکین وتی: نهوش کاک عریف به کره، من به پوالت و شان و شوکت قوژی و رتک و پتکی کاک عدلی نامه خام به شهید نارام دانا بوو..! چونکه لمار کورده واری همیشه لیپرسراوه کان، جل و بهرگو رژیشتن و قسو جار جار رتک و پیکیشیان جیاوازه له پیتشمه رگه..!

دهستمان کرد به قسه.. هاتنه سمر باسو خواسی دهشتی ههولیر.. کاک نارام قسهی ده کرد هنیش ببی نهوی بزاتم، نهوه کاکه نارامه.. وام ده زانی کاک عریف به کره و بسیری زمانم وهلام ده دایهوه، کاک دلیر و شیاری کردم هوه نهوه کاک نارامه..! بزم جوژه زانیم کاک نارام کتیه؟!

کورته بالا، لاواز، چاویلکه له چار، قسهی هیتن و لسه ر خو، پروا بهیژی شوپش جل و بهرگ وه کو پیتشمه رگه کان، دانیشتن و هستانی له وان جیاواز نبوو، خواردنی له گهل نهوان ده خوارد.. و قزانی که له گهل شهید نارام بووین.. ههستم نه ده کرد، که له غه ربیا بیتیم! همیشه ناگای له تیمه بوو له کاتی نان خواردن، به رتگا رژیشتن له خه رچی خو مان به سیری ده کردینهوه.. زوو زوو به براده رانی سلیمانی ده گوت بزاتن کم و کوربان چییه؟

به لئی نزکهی ۲۲ رۆژ تیمه له گهل شهید نارام له ناوچهی قه رده داخ جه لمان کرد، و قوژتک قسهی کی وای نه کرد که دلگیرین، به لکو پیمان خو ش بوو همیشه له گه لئی دابنیشین و قسه مان بو بکات شهید نارام چن دین کو بونهوی پیکردین لسه ر مه سه له کان و نارای سمر کردایه تی روون کردهوه.. دیاریوو ماوه یه ک له وه پیتش نامه یه کی به رتیز مام جه لالی بو هاتبوو باسی هه قالی ده کرد.. له بیرمه له نامه کی مام جه لال بو کاک نارام نهوشی تیا بوو، که پرسمان به سو قیه تیه کان کردوه له هه لگیساندهوی شوپش.. گه لیک گوند گه راین: خاوی، گورپاز، کس نزان، کونه کو تر، سیوسینان، سمرزل، تمنگی سمر، گه ره زیل، قه لاسورو گه لئی شوینی تر له ناوچهی قه رده داخ ناشنا بووین له گهل هه قالن: عدلی نامه خان شهید نا کو کاک نارام قاره مانی و کاک فاخرو مام رو ستم و گه لئی هه قالی تر.. دۆستایه تی به تینمان دروست کرد هه ر له وی چاومان به هه قال مه لا به ختیار کوه له بیرمه له سلیمانی هاتبووه پاقلاره وی له گهل خو ی هیتنا بوو لهو گه ران و هات و چو یه دا له ناوچهی قه رده داخ شاره زایم لسه ر بارو دۆخی ناوچه که پهیدا کرد له بناوانی باری ئابووری و کو هه لایه تی جووتیارانی قه رده داخ گه یشتم، شهید نارام سکر تیری گشتی کو مه له ی مارکسی لینینی کوردستان بوو.. بهر تیژو رووناک بیرکی گه روه

بوو، پيشمرگه يه كي فيداكارو فرمانده يه كي ليوه شاره ي شوړشي نوټي كوردستان بوو بړواي واپوو ده بې كومه له به گوږه ي سنگي خوي هنگارو بنې چاك باري كومه لايستي و تابووري، خيلايه تگهري ناو كوردستاني هلسه نگانديبوو، بړواي واپوو همتا ماوه يه كي دوور هيتزه سياسيه كاني تري كوردستان ده توانن، ده وري خويان بيمنن، زور دوژمني شو كسانه بوو، كه جمودي عه قاتيديان هه بوو، هميشه له گمل شو كادرانه خوي خهريك ده كرد، كه باش خوښندنه وي بارودخوي كوردستانيان نه كردبوو.

له ناو جووتياره كاني ناوچه كه گه ليك خو شويست بوو، به تماوي پرانسيپه كاني شهري پارتي زاني جيبه جي ده كرد پتي واپوو تاكه شتوهي خبات، كه دوژمني پي ده شيكنن.. خباتي چه كداريه چونكه دوژمني مل هوږ گوي به هيچ قسه يه ك نادات، خوي سرپرشتي رتيك خسته كاني ناوه وي ده كرد هميشه له پيه وندي توندو تول بوو له گه ليان. بيش به حالي خوم ناتوام باسي خباتو تيكوشاني شهيد نارام بكلم، چونكه پايه به رزي شو تيكوشه له لاي منوه هه موو شتيكه، شانازي ده كم، كه يه كيكم لو پيشمرگانه ي، كه توانيم له هلو مرجي ناوا دژواردا به خدمت شهيد نارام بگم.. شو چمند روزه له گمل شو بووم همرگيز له يري ناكم، خوم به خوښندكاريكي شو خوښندگه يه ده زام، كه ماموستاي پايه به رز نارام سرپرشتي ده كرد.

له ۱ / ۷ / ۱۹۷۷ د بو دوا جار ده ستمان خسته ناو ده ستي پيرزي شو قاره مانو ټيمه به ره و ده ستي هوليتر گپراينه وه پاش شوه ي كوليكي زانباري پي به خشين، شويش به رده وام له هلسوراندني كاره كانيدا بوو تا له رزي ۳۱ / ۱ / ۱۹۷۸ به يه كجاري مال ناوايي له هه موومان كروو له گوندي تنگي سر له ناوچه ي قهره داخ به ده ستي خاتينانو خوږوشان دلي گه وري له ليدان كموت.

به شهيد بوني هاوري نارام زه بريكي كوشنده ي تر به شوړشي كوردو (ي. ن. ك) به گشتي و كومه له به تايبتي كموت، ماموستاي نمرمان نارام واي فير كرديوين، كه ده بې كادرو پ. م كان گوي به وه نده ن كه گر هه موو سر كرده كانيان شهيد بن.. درتزه به رنكاي شو ان بده ون خبات به ره و پيش به بن هزار سلاو له گيانت شوي ماموستاي تيكوشه راني رزواني ره شي كورد، شوي نمندازباري پ. م پارتي زانه كان.

له قهره داخ له گمل كاك عدلي سالتو كاك فاروقو كاك نامق دابراين منو كاك شاخوان گپراينه وه ده ستي هوليتر كاك عدلي سالتو براده رانيش له لاي شهيد نارام مانوه.

تا گوندی باخ هه‌فالتن مام رۆستهم و شهید شمال و شهید عه‌لی نامه خان له‌گه‌لمان هاتن
 نعو‌ی له‌لایمن کاک شیخ حمهد ئهمین و خزمه‌کانی زۆر ریزمان لیگیرا چهند بلیتی خزمتیان
 کردین، هممو پتیوستیه‌کانی رێگیان بۆ جێبه‌جێ کردین شاره‌زیان له‌گه‌ل ناردین به‌وه
 من و کاک شاخوان، که هه‌ر یه‌که شه‌هید نارام کلاشنکۆفینکی به‌ دیاری پیندا‌بووین به‌ره‌و
 گونده‌کانی ته‌ره‌ مار به‌ری کۆتین له‌گه‌ل زه‌رده‌په‌ری رۆژ گه‌یشتینه گوندی عمو‌الان له‌وتش به‌ری
 کۆتین ئیواره گه‌یشتینه کلێسه‌ی ده‌شتی کۆزه، پاش چهند رۆژنکی تر هاتینه‌وه ده‌شتی هه‌ولێر.
 زۆر دالته‌نگ و بیزار بووین، به‌ بیستنی هه‌وائی ته‌سلیم بوونه‌وی مه‌فه‌زه‌ی کانه‌بی چاروشین
 ،کۆپته‌ر به‌ ناوچه‌که‌ی وه‌رکردبوو کس به‌کسه‌وه نه‌بوو هه‌ر ئه‌و تاقمه‌ شوی ٤ ، ٥ / ٧ / ١٩٧٧
 له‌ نزیک گوندی به‌رده‌ر که‌مینیان بۆ من و کاک شاخوان داناوه.. به‌ ناره‌حده‌ت ریزگارمان بوو
 مه‌لویه‌کی زۆر لیک دابراین تا‌کو ٤ / ٨ / ١٩٧٧ له‌ گوندی تیمارۆکی ده‌شتی کۆزه له‌گه‌ل
 شه‌هید عه‌لی سالح یه‌کترمان گرتوه هه‌وائی شه‌هید نارام و براده‌رانی لایبوو وه‌پیتی را‌گه‌یاندم،
 که براده‌ران به‌ری کۆتوون به‌ره‌و سه‌ره‌وه بۆ هینانی چه‌ک.

ناوچه‌ی ده‌شتی کۆزه بۆنی خوینی لیده‌هات کۆپته‌رو هه‌زه‌کانی رۆژمه‌ رۆژانه له‌ ناوچه‌که
 ده‌سورانه‌وه، قاله‌ فه‌ره‌ج له‌ رۆژی ٢٣ / ٧ / ١٩٧٧ له‌ نزیک گوندی کانی بی کاک حمه‌ه
 غه‌فورو هه‌شت پێشمه‌رگه‌ی تری شه‌هید کردبوو نا‌تارامی به‌ته‌واوی ناوچه‌کانی دا‌گرتبوو به
 ناچاری خۆمان له‌ پێشمه‌رگا‌کانیش ده‌شارده‌وه ته‌گه‌ر باش شاره‌زییمان له‌سه‌ریان نه‌بویه، له
 پاش چهند رۆژتک په‌رینه‌وه بۆ ده‌شتی هه‌ولێر له‌ گوندی قه‌نبه‌ر چاومان به‌ شه‌هید قادر مسته‌فا
 کۆت، له‌گه‌ل براده‌رانی مه‌فه‌زه‌ی خۆشان کاک شاخوان و شه‌هید محمهد عمه‌د و شه‌هید
 نه‌بزه‌ یه‌کترمان گرتوه.

له‌ مانگی ته‌موزو ئاب رۆژمه‌ هه‌ولێکی زۆریدا تا‌کو مه‌فه‌زه‌کان له‌ ده‌شته‌کانی که‌رکوک و
 گه‌رمیان و هه‌ولێرو کۆزه له‌ناو به‌ری.. زۆر چه‌لکاوخۆری نارده‌ ناو ریزه‌کانه‌مان به‌ راستی ئه‌و دوو
 مانگه‌ مه‌ترسی زۆرمان له‌ دڵ په‌یدا بوو سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ش دوژمن به‌ کۆپته‌رو مه‌فه‌زه‌ی به‌جۆکی
 جاشه‌کان هه‌میشه‌ راوه پێشمه‌رگه‌ی ده‌کرد، به‌داخه‌وه چهندین تیکۆشه‌ر به‌ر پیلانی دوژمن
 کۆتو و شه‌هید بوون ، چهندین پ. م ی نازاو چاو نه‌ترسیش له‌ شه‌ری نابه‌رانبه‌ر گیانیان
 به‌ختکرد، شۆرش هه‌ر سه‌رکۆتین نییه‌ به‌لکو ژۆرکۆتو و سه‌رکۆتنه، هه‌ورازو نشیوه ئه‌زه‌ت و
 نازاره، نامانجی به‌دی هینانی مه‌سه‌له‌یه‌کی گه‌لێک گه‌وره‌یه، بیروباوه‌ره‌ مردن و ژیا‌نه به‌لام ده‌بی
 ئه‌و راستیه‌ی بزانین نه‌جمای هه‌ر سه‌رکۆتنه، ته‌گه‌ر دوژمن به‌ شه‌هیدکردنی خه‌لک و پێشمه‌رگه

بیموت تاگری شۆرش خامۆش بکات، به پیتچوانمه ئمو خوینه همیشه تاگری شۆرشى خوشتر ده کرد، شۆرشى كورد جياوازيه كى گمورهى همبوو له گمئل شۆرشه كانى ترى دنيا، چونكه دوژمنى گمورهى كورد دهويست كورد له په گو ريشموره دهرههيتنى.. همر بۆيه نه گمر پۆژى سدا پ. م شههيد بکرايه، هيچ رنگاي ترمان له پيش نهمابوو.. يا كورد نهمان، يا شۆرش بمرده وام بوون!! له دريژهى باسى ميژووى شۆرش دهرده كهوت، كه مانگ همبووه دوژمن (١٠٠) پ. م ي شههيد كردوه كهچى شۆرش همر كۆرى خهباتى گمرتر ده كرد، بى گومان همموو شۆرشينك به چمند قوناغينك تينه پهرى بمرای من تاكو ئمو كاته شۆرش توانى ناسك ترين و سامناك ترين قوناغ بمرى وه دوژمن نهيتوانى (له بيتشكدا شۆرش بكوژى).

شهید شه‌مال

شهید شه‌مال له خانوادیه‌کی شیخه‌کانی گوندی باغ ی ناوچه‌ی قهره‌داغی سلیمانیه، له سالی ۱۹۷۷ له مانگی حوزه‌یران له‌گه‌ل نمو تیکۆشمره له گوندی چوخواغ له دۆلی جافیستی ناشنایه‌تیم په‌یدا کرد به‌جلو به‌رگی پیتشمه‌رگایه‌تی.

کورپنکی پۆشنبیر و زانا بو، له هه‌رتمی قهره‌داغ بوو به فرمانده‌ی کهرت له سالی ۱۹۸۱ بوو به فرمانده‌ی تیپی ۹۳ ی کۆزه‌بناویانگه‌ترین شه‌ری که فرمانده‌یی کردوه شه‌ری کانی وه‌تمان بوو. به‌همان کاره‌ساتی شه‌ید سه‌رباز شه‌ید کرا. له سالی ۱۹۷۹ براهه‌کی تری له گوندی بوگدی ده‌ستی کۆزه‌به‌دیل گه‌راو له پاشان له سیداره‌ درا.

شه‌ید شه‌مال

مام جلال

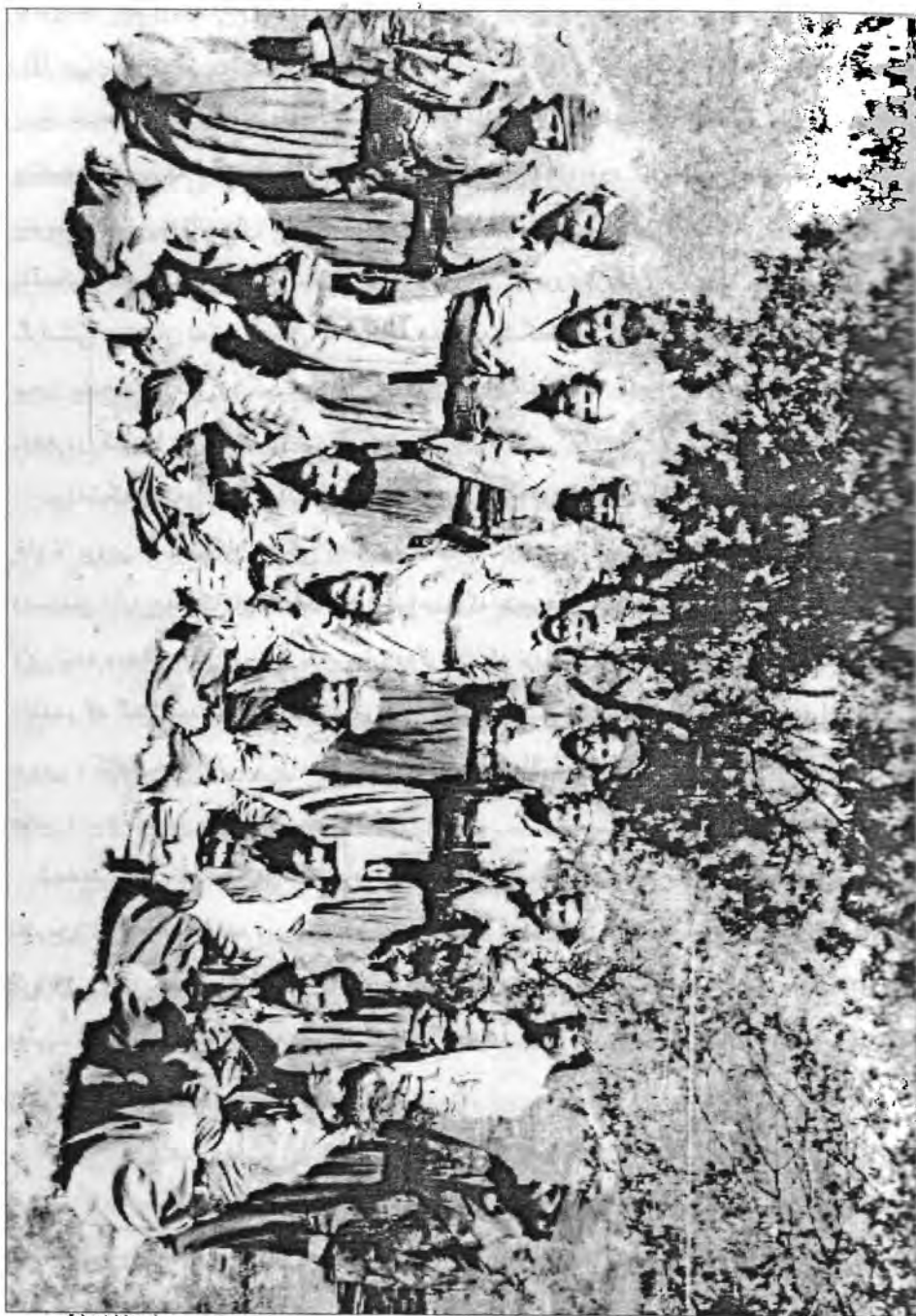
ده گه پښتوهه خاکی نیشتمان

ماوهدیک گه پښتوهه نه گه پښتوهه مام جلال قسمی سر زاری براده ران بوو، شوړشی کوردستان که سر له نوی هه لگیرسا دؤخی ناووهی له بار بوو چمند بلینی دوژمن وهشو ودرنده بوو، هه پښتوهه له کورد ده کرد، که ره گو ریشه هه ل ته کیتی، زولم و بیژزی به عس همموو چینو توژتکی گرتبوهه، که مده له، له کوردستان به نهیته کاری شوړشگیرانهی ده کرد (قیادهی موئه هرگیز) له دوهوهی ولات دامه زرایوهه.

بیژازی خه لک له رژیم له پیری دابوو. بارودؤخی کورد له بار نهبوو بؤ شوړش کردن، عیراق په یوهندی له گه ل دنیا ی دوهوه چمند بلینی بهیتر بوو به تایبتهی له گه ل دوهولته سؤسیالیسته کان، بهر بهر له گه ل فهرنساو نه لمانیاو چین په یوهندی خوی باش ده کرد، چه ک و ته قه منی و که رستهی جنگی چاکی پیدا کردبوو، نرخی نعت زور له بره ودا بوو، دوهولتهانی عه رب شو کات گرنگیان پنده درا .. له گه ل سوریاو لیبیاو جزائیرو رنکخرای فلهستین بهر په کیان دروست کردبوو، له گه ل ایران و تورکیا همیشه سردانی په کرتیان ده کرد. کس به قسمی نیمه پروا نه ده کرد حکومتی عیراق درنده و چوسینه ره.

له بیرمه، که کؤبوونهوه مان به جهماور ده کرد له گونده کان.. همیشه شو پرسیاره مان لیده کرا.. نیمه کام دوهولته مان له پشته؟ چونکه نیمه میللمتی خومان و افیر کردبوو، که ده بی دوهولته تیک له پشتمان بیت نوجا شوړش بکهین، نیمه بهناچاری ناوی (یهمه نی دیموکراتی، فیتنام، لاوس، که مبهؤدیا) مان ده هینا، ههروهه خه لک زور پرسیاره بیژت مام جهلالی لیده کردین.. هه رده مان وت نهمرؤو سبهی ده گاته کوردستان.

بؤیه گه پښتوهه مام جلال زور پیوست بوو جگه لهوهی کارنکی معنوهی گرنگی هه بوو بؤ یه ک خستنی ریزه کانی ی. ن. ک و کوردایتهی چونکه په یوهندی له نیوان خومان گه یشتبوهه پاده یه ک به نرک بهرگه ده گرا، رهنگه هندی کس له بارودؤخه وای راگه یاندهی که گوایه نه گه مام جهلالیش نه گه پښتوهه .. نوه سر کردایتهی شوړش هه یه.. من شو کاتیش له گه ل شو بؤ چونده نهبوم.. چونکه کرداری رؤژانهی تیپیری زیاتر.. له خباتی چه کرداری بی (مام

جەلالای بەزەقی، پێوە دیاریبوو لە دواییش ئەو بۆچونە چوو خوارەووە.. ئیستاش هەر خۆی ناگرێتمووە پێم وایە دەکەوتتە دۆلێکی زۆر قوول.

زۆر بێ پارە بووین، جل و بەرگ و پیتاوی زستانی داها تووی پێ بەرێ نەدە کرا، فیشەك بەشی یەك شەری نەدە کرد، چەندین پێشمەرگەکان تازەمان بۆ هاتبوو چەکیان نەبوو، خێزانی پێشمەرگەکان، کە لە ترسی رژیم لە گوندەکان خۆیان شار دەبۆو کەوتبوونە سەر ساجی عەلی، پێوستیەکانی رۆژانە وای لە ئێمە کرد، کە لەسەرەتای مانگی ٩ ی ١٩٧٧ بچینە گوندی تالەبانی گەورە لە نزیک تەق تەق .. لەوی داوامان لە جووتیارەکان کرد، کە یارمەتیمان بدەن، بەراستی درەغیان نەکرد .. چی لە توانادا هەبوو پێشکەشیان کرد، لەبیرمە لە گوندی داربەسەر سەر پێنج دینارمان وەرگرت.. دوو حەیانمان کړی.. ئەو کات حەیان زۆر هەرزان بوو، رەنگە بەهەردووکیان (٣٠) دیناری تێ نەدەچوو.

لە ئەشکەوتەکی خوار مالهەکانی داربەسەری گەورە بووین.. بیومان دەکردهو بۆ ئیوارە بەرەو کام لا برۆین..؟ لە ناگاو دەنگی یەك تەقە هات..! هەموومان لە شوێنی خۆمان راپەڕین و دەستمان دایە چەکە کاتمان..! وامانزانی دۆژمنە کە سەیرمان کرد دوو چەکدار لە گوندە کە بەرەو لای ئێمە دەهاتن.. بە دوورین سەیرمان دەکردن، کە نزیک بوونەو ئیمان زانیمان کە شەهید نامقە، کە گەشتنە لامان پاش یەکتەر ماچ کردن یە کسەر وتی: لەلای مام جەلال و برادەرانی تر بووین ، کاک سەید کەریم و برادەرانیشی لە دۆلی سەقوولین ئەوەش چەکی تازەیه، کە بۆمان هاتوو .. چەکی یەك لاتی کلاشینکۆفی پێبوو.

شەهید نامق خەلکی تەق تەق بوو ئەندامێکی بەو فای کۆمەڵە بوو، پێشمەرگە یەکی چار نەترس و زیرەك بوو، ئێمە دوو پێشمەرگە کۆمەڵە لە گەڵ ئەو برادەرانی بووین کاک نامق جیا کردەو .. زۆر پرسیارم لێکرد.. زۆر جار دەموت خۆت مام جەلال تێبینی..؟ ئەو هەر دەی وت: بەتێ.. لەوی بووم، کە ناوی هەموو برادەرانی دەهینا.. بەم جۆرە هەوائی گەرانەوی مام جەلالم پێگەشت.

دیارە لە مانگی ٧ ی ١٩٧٧ مام جەلال و هەفالهەکانی هەریە کە بەرێگایەك گەرابوونەو ناو خاکی کوردستانی خوارو، لەبەر ئەوەی بارو ددۆخی شوێش ناخۆش و پڕ گێروگرفت بوو، پەيوەندی نێوان مەفرەزەکان و کەرت و هەرتێم و سەرکردایەتی زۆر بەئەسەرک بوو، هاتنی نامە یەك کاتیکی زۆری دەوێست.

دهشتی هملتر لئناوچە سى سنوور زۆر دووره.. بىپياده ۱۵ پۆزى دەوتت ، خەلكى ناوچەى
 برادۆستو سى سنوور لەبەر نەبوونى پزنگاوبان، نەبوونى ئوتۆمبىل، زۆر هات وچۆى شارەكانيان
 نەدە كرد، دۆست و برادەرايەتيان لەگەل ناوچەكەى ئىمە كەم هەبوو.. پەرينەوش لە جادەى گشتى
 حاجى ئۆمەران زۆر سەخت بوو بەهۆى تەنننى رەبایەى زۆر لەسەر جادە گشتى يەكە (كە سىيەم
 پزنگا دەرهەبە) دەنگو باسيش زۆر بلاو نەدوكرایەوه، تا سەرگردایەتى يەكيتى نىشتەمانى
 كوردستان.. كۆبونەوهكانى خۆى دوور لە هێرش و پەلامارى دوژمن نەبەجام بەدات. زۆرى هەرە
 تۆرى نەندامانى سەرگردایەتى پۆزىشتىبون (ناوچەكەى ئىمە ئەو كات هەيچ نەندامىنىكى
 سەرگردایەتى لىنەبوو).

كاك ئارام هەر لە قەرەداخ بوو، گوايە كاك ئارام لەبەر خراپى بارى تەندروستى
 تەقۆزىشتىبەوه، هەر نەپۆزىشتىشى بوو هۆى شەهید بوونى!! چونكە ئەگەر لە كۆبونەوهى
 سەرگردایەتى بەشدارى بكردايه.. لەوانە بوو هەر لەوى دەمايەوهو چارەسەرشى دەكرا، نەچوونى
 شەهید ئارام بە بۆچونى من هەلەيهكى گەوره بوو هەر ئەو كەم تەرخمىش بوو.. دوژمن توانى
 ئە ناوچەيهكى وا پێدەشت لە گوندى (تەنگى سەر) لە ۳۱ / ۱ / ۱۹۷۸ دا شەهیدی بكات.

لە دۆلى گۆستە، كە هەموو برادەران بە دۆلە (فشە) ناربان دەبرد كۆبونەوهى يەكەمى
 سەرگردایەتى يەكيتى نىشتەمانى كوردستان بەسترا، چەند جارێك هاورپەتيانى كۆمەلە لەگەل
 هەقائى بزوتنەوه .. لەبەروراكانيان نەگەيشتنە يەكتر، مەترسى جيابوونەوهى لىدەكرا ! بەهۆى
 چەند تىكۆشەرك لە پيشەوهى هەموومان شەهید حوسەين بابە شەيخ ناكۆكيەكان
 سەردەكرانەوه، كۆمەلە برۆى بە زۆرى و بۆرى نەبوو داواى پاكسازى ریزەكانى شۆرشى دەكرد
 ئە دزو جەردەو پياو كۆزو گومان لىكراوان، هەقائى بزوتنەوه هەموو كەسێكيان كۆدەكردەوه.
 كە ئەو لە ياساى شۆرش بەدەرە هەر بەو هێزە زۆرو بۆرە دەيانويست بالادەست پەيدا بكەن
 لئەو شۆرش، لەسەر هەندى كيشى ناوچەى كوردستانى رێك نەدەكەوتن و نەدەكرا.

بەريز مام جەلال هەميشە پشتگيرى بپرۆا باشەكانى كۆمەلەى دەكرد بەهەرحالاً بەرژووندى
 بەرزى كورد لئەودا بوو كەهەموو لایەك.. پى لە هەندى شتى خۆى بخشىنى، لە كۆبونەوهكەدا
 تەم هەقائە بوون بە نەندامى سەرگردایەتى.

لە كۆمەلە: (شەهید ئارام، كاك سالار، كاك مەلا بەختيار، كاك نەوشىروان مستەفا، كاك
 مولاژم عومەر، كاك تالب پۆستەم).

له بزوتنوه: (شهید عدلی عسکری، شهید د. خالد سعید، شهید تاهیر عدلی والی، شهید سعیدی گچکه، کاک عومر مستهفا (عومر ده‌بابه) کاک ره‌سوڼ مامه‌ند. له ده‌ستمی دام‌زرتنری (ی. ن. ک):

کاک د. فوناد مه‌عسوم، کاک د. کهمال فوناد، کاک د. کهمال خو‌شناو، کاک عادل موراد، کاک عبدالر‌ه‌زاق فه‌یلی، سکر‌تیری گشتی: ب‌ر‌یز مام جه‌لال، کاک حوس‌ین بابه شیخ ی‌زیدی وه‌کو بیتلای‌ن کرابه ئه‌ندامی س‌ر‌کردای‌تی د. خ‌در مه‌عسوم ئه‌ویش وه‌کو بیتلای‌ن.

مه‌کتبی سیاسی

ب‌ر‌یز مام جه‌لال سکر‌تیری گشتی ی. ن. ک.

ب‌ر‌یز شه‌ید نارام ئه‌ندامی مه‌کتبی سیاسی ل‌ی‌پ‌رس‌راوی به‌شی پ‌ن‌ک‌خ‌س‌ت‌ن.

ب‌ر‌یز کاک سالار ئه‌ندامی م - س ل‌ی‌پ‌رس‌راوی ئیداره‌و مالی.

ب‌ر‌یز شه‌ید عدلی عسکری ئه‌ندامی م. س ل‌ی‌پ‌رس‌راوی ه. پ. ک.

ب‌ر‌یز ره‌سوڼ مامه‌ند ئه‌ندامی م - س ل‌ی‌پ‌رس‌راوی به‌شی ر‌ۆ‌ش‌ن‌ب‌یری.

ب‌ر‌یز کاک نه‌وش‌ی‌روان بوو به فر‌مانده‌ی ه‌ر‌ئمی (٤) جافای‌تی.

ه‌د‌ق‌ان م‌ول‌از‌م ع‌وم‌ر فر‌مانده‌ی ه‌ر‌ئمی (٥).

ه‌د‌ق‌ان ت‌ال‌ب ر‌ۆ‌س‌ت‌م ف - ه - (٦).

ه‌د‌ق‌ان مه‌لا به‌خ‌ت‌یار ل - س ک‌ر‌ک‌وک.

ه‌د‌ق‌ان ت‌ای‌ع‌ری عدلی والی ف - ه (٢) ی ش‌ل‌ی‌ر.

ه‌د‌ق‌ان سع‌دی گچ‌که ف - ه (٨) ده‌شتی ه‌ول‌ی‌ر.

ه‌د‌ق‌ان د. خ‌ال‌ی‌د سع‌ید ه‌ر‌ئمی گ‌ه‌ر‌ۆ‌ک.

کاک س‌ه‌ید کاکه بووه ف - ه خو‌شناوه‌تی.

س‌ر‌کردای‌تی ی. ن. ک له شو‌ئ‌ت‌ی‌کی وا توندوت‌ۆ‌ژ و س‌تر‌ات‌ی‌ژی و ل‌س‌ر سنووری س‌ئ‌ ده‌ول‌ت

بوو ب‌ۆ‌یه بووه مای‌ه‌ی نی‌گ‌ه‌ر‌انی دو‌ژ‌م‌ن‌انی کوردو ناح‌ز‌انی.

نه‌گ‌ه‌ر پ‌یلان گ‌ی‌ر‌انی ده‌ول‌ت‌انی د‌ژ به کوردی ل‌س‌ر نه‌ب‌وای‌ه به ماوه‌یه‌کی کم ه‌م‌موو ئه‌و

چ‌ه‌ک و ک‌ه‌ر‌ه‌س‌ت‌انه‌ی که د‌ۆ‌س‌ت‌انی کورد له ده‌ره‌وه‌ی و‌ل‌ات به کوردیان د‌اب‌وو. ده‌گ‌ه‌ش‌ته

کوردستان ده‌توانرا به‌رله دو‌ژ‌م‌ن ب‌گ‌ی‌ر‌ی و ر‌ی‌نگا نه‌دری و ا به‌ئاسانی گ‌ون‌ده‌کانی س‌ر سنوور چ‌ۆ‌ل

ب‌کا، له‌و س‌ئ‌ سنووره س‌ر‌کردای‌تی تووشی چ‌م‌ند گ‌ی‌ر‌گ‌رف‌تی ل‌ابه‌لا بوو، که ج‌ی‌گ‌ای داخه ه‌ر

خوڤي مولازم حسمن خوڤشناو شهيد كراو بووه هؤي ناكوكيه كي توندوتيتز، وه كو هممرومان
خوڤي هيج يه كينك لمو شمرانه له بمرزه وندي گه له كمان نمبوو.

پاش ثهوي لهوي كؤبوونمويه كان كؤتايي پتهات ههڤالن گهرايمويه بو شويني نيشكردي
خويلق لمسوروبيري سالي ۱۹۷۸د سمر كرايمتي ي. ن. ك هاتمويه ناوچمي قه لادزه له زهلي و
خوي نلوزنگو نوكان باره گاي خوڤي داممزانند.

هاتمويه ههڤالنو مام جهلال بو ولاتو هيناني سمدان پارچه چك كارتيكي باشي كرده سمر
خوڤي شؤرش، نوميندو ئاواتي خهلك زؤرتسر بوو به شوڤرش، سمدان تينكوڤشيري تر
چي همدان به شوڤرش كرده هاتنه ريتي ه. پ. ك، كه هواتي هاتمويه مام جهلالمان بيست
يكمه چويين بو دؤلي خوڤشناواتي لهوي چاومان به ههڤالن سويد كاكبو سويد كيريم كوت.
تيجا پاش چمند رؤژنك گهرايمويه ناوچه كمي خؤمان وه لامسي پرسياي جوتياره كانمان لاسوبو،
كه پيشتر خؤمان لي بي ناگا ده كرد يان به پيچ و پمناوه وه لاممان ده دانسويه، جوتياره كان شو
پهيارانه يان لينده كردين.

سمرؤكتان هديه (بمواتاي چ سمر كرده يك ليپرسراواتانه..؟ چ ده ولستينك له گمل
تويهيد؟ موچمتان هديه..؟ چك و كمره ستمتان له كوتويه بو دي..؟ ئوجا وه لام زؤر بوو له لامان.
ته ۷ / ۱۰ / ۱۹۷۷ شهيد سعدي گچكو ههڤالن مهلا بهختيارش گهيشتنه دؤلي
مخولتي.. لهوي چاومان بعوان كوت، ليتره دا حمز ده كم ناماژه به بيروه ريبهك بدهم شو
كويه.

له گمل ههڤالن مهلا بهختيارو براده ران له ههمان ئه شكوت دانيشتوبوين له نزيك گوندي
هلمبيري گوره، كه هواتي مام جهلال يان پينگه يشت به هؤي شهيد نامق، كاك مهلا
بهختيار داواي كرد چمند براده ريك بچن بو ناوچمي سليماني و نامهيه كي بهريز مام جهلال هديه
بيخته دست شهيد نارام. كس ناماده يي نيشان نهدا.. پاش ماويهيك من ناماده يي خؤم
نشاندا كه بچم شو نامهيه بگه يه نم، له گمل كاك نازاد خوڤشناو بهري كوتين چمندين شو و
يؤژمان پي چوو له بيرمه له ۱۷ / ۱۰ / ۱۹۷۷، گهيشتنه گوندي چو مخاخ لهويش بوياخ
سمر، بههر حال شهيد نارامان نهدؤزيهوه.. بربار وابوو ئه گهر كاك نارام نهدؤزايهوه ئهوا به
هؤي كاك حاميد، كه كاديريكي تينكوڤشيري ناوچه كمبوو ره وانمي سليماني بكهين، وامانكرد،
جا نازام نامه كه چؤن گهيشته دست شهيد نارام، كاك غمريب هه لئدني له گه لمان هاتمويه تا
حاجيتانو بهريي كردينمويه بو ناوچه كمي خؤمان.

هیرشه گانی دوژمن

پاش ئهوی جار درا له گوندو شاره کان، که چهک گه یشتۆته دهستی پ - م، دوژمن ویستی ئه دوژه لهبار ببات له نارهراستی مانگی ۱۰ تا کوتایی مانگی ۴ ی ۱۹۷۸ دهیان هیرشی یهک له دواي یهکی کرده سهر ههموو ناوچه گانی کوردستان له ناوچه گانی ئیمه توشی چهندین شهر بووین، بهلام له ههموویاندا هیزی پ - م سهرکوتوو بوو شکستی گورهش بهر حکومت کومت، شهری سناره که لهوی کۆپتەریک پیکراو چهندین خوڤروۆش کوژران، شهری جهلی، که تاکو ئیواره بهرامبهر دوژمن شهرکرا شهری ههوی، که زیاتر له (۲۰) کۆپتر بهمداری تیاکرد حکومت هیچی پینه کرا شهری حاجی قهلاز قاز به گیان، که دوژمن له چهندین لاره هیرشی کردو به بهر چاری خه لکی دلسۆزی دهستی کۆپه دۆکانیش بینرا دوژمن چون مهلولانه گهراپهوه .. هیرشی پ. م بۆ سهر گوندی حهسهن مرتب له ناوچهی دیدهوان، که چهندین جاش کوژران سوورانهوی کۆپتر به بهرهوامی لهسهر ناوچه کان ههموو ئهوانه گه لینیکی تیرش وا رهچار دهکری دوژمن تهواو مهنرسی لئ نیشتهبی .. که شوڤش بهرهو گهشه کردنی سهرهکی دهروات له ناوچه گانی تری کوردستانیش بههممان شیهوه.

له مانگی ۱۲ ی ۱۹۷۷ و مانگه گانی (۱) و (۲) ی ۱۹۷۸ رۆژێک نهبوو هیزی دوژمن ناوچه گانی نهپشکنی بهراستی شهری پارتی زانی دلیرانهمان له گه ل کردن ئیمه ماوهی (۳) مانگ له گه ل شهید سعیدی گچکو سدید کاکه و مهلا بهختیار بووین، بۆ زانیینی ههموو خه لکی به ستم دیدهی کوردستان له دۆلی بالیسان تاکو دهستی ههولیر و قهراج ههموو ژماره مان له (۹۰) پ - م تینه دهپهیری.

زستانیکی یه کجار سهخت و ناخۆش بوو بۆمان، پشومان نهبوو، رۆژ ههبوو تاکو ئیوارهو له ئیوارهش تاکو بهیانی باران وهکو شهستیر دههاته خواری جا نازانم چون ماوین، له چهندین گوند شوو دهورمان ئابلوقه دراو چهندین تیکۆشهرمان شههید بوون، چهندین بی وورهو ترسنۆک خوژیان دایهوه دهست دوژمن، بهلام به هیممتهی ههموو ئه کوپه به جهرگانه ئه زستانه پر نیش و نازاره مان بری.

هیچ گوندیک، ره شمالتیک، هۆبه یهک، کوتانیک، چیا یهک، ئهشکوتیک، دۆلیک، بن بهردیک، کانیاریک و چه میک، ره زیک، لوتکه یهک، نهما دوژمن سهری پیدانه کردی. دهباشه ئیمه له کوی بووین .. هه لبهت ههر له کوردستان. ههر له ناوچه گانی خویمان و ههر له شوینانه، که دوژمن

پیشتر پیشکنی بوری چندین پیشمرگمان تووشی نهخوشی بوو چندین پ - م چه کی مخلو توانای شو باردوخهی نما.. شو ماوهیه چندین جار بهره ناوه گردو باواجی لمویش بهره وحشی هولیر نینجا دهشتی کویه جهولمان ده کرد.. دوژمن چندندها رۆژو شو له ههموو گوندهکان ده مایوه تاکو نیمه نعتوانین ناو پینوستیه کاتمان جیبهجی بکهین گتلیستی دوژمن گیشتیوه شو نه اندازهیه، که جووتیارو پیشمرگمی لیک جیانده کردهه بی تاگا لهوی، که پیشمرگه کوری جووتیارانی کورده، به تاریکی ننگوسته چاو ناو خواردنیا ده گه یاندنی و همیشه جووتیاره کان پشتیوانی نیمه بوون، لملاش که بهریز مام جهلالو برادران بناو خاکی تیران ده یانویست بگپرینموه بۆ نۆکان له رنگا له گمل ژندرهمی ئیرانی تووشی یه کتر هاتن بلام ژیری و هوشیاری برادران شو بۆ سهیمی دوژمنیان ههلوه شاندهوه، ئیرانییه کان نه یانزانی یه ری مام جهلال له گمل شو هیزهیه.. نه گینا رهنگ بوو تووشی گپروگرتی گهوره تر بونایوه . همر چندنده هندی فرماندهی تیکۆشهره ره سهنمان شو زستانه له ده ستدا به لام نیمه سرکووتین و دوژمن شکا چونکه شوړش همر بهره وام بوو، که له لای نیمه ههموو شتیك بوو. له ۲۳ / ۲ / ۱۹۷۸ له نریك گوندی چاله گرده له له بناری دیده وان، هه قال سعیدی داوای کووونموه ی کرد، که له هه قاله پیک هات:

۱- سعیدی گچکه، ۲- سیدی کاکه، ۳- ریباز، ۴- قادر عزیز، ۵- جمال کورده، ۶- قادر مستعفا، ۷- جهوهر سعید.. باسی بارودوخه کی کردو ری و شوینی تازهی دانا، بریارمان داله یه کتر جیا بیینموه مفرهزه کان ژماره یان کم بکهین له ئیواره ی ههمان رۆژ کاک سعیدی سعید کاکو قادر عزیز رۆشتن. بۆ دوا جار خوا حافیزیمان له شهیدی نهمر کاکه سعیدی کردو له ۸ / ۳ / ۱۹۷۸ له دهشتیو شو شهره قاره مانانه له گمل نریکهی (۲۰) پ. م ی قارمانی تر شهید کرا.

شهری دهشتیو بوونی هیزی پیشمرگمی بهرامبهر به دوژمن سلماند.. نازاینتی و قاره مانینتی کوپه کانی دهشتی هولیری به کۆمه لانی خه لک ناساند، مه کتبی سیاسی بهریز به بلاو کراوه یه ک شو هه واله دلتمزتنی بۆ هیزی پیشمرگمو جهماوه ری گه له کهمانی راگه یاند. شهید بوونی کاک سعیدی و هه قاله کانی که لیتنیکی یه کجار گهوره ی دروست کرد.. به تایبنتی له ناوچه ی دهشتی هولیر. کاک سعیدی پیاوکی نازاو چاو نعترس، ناسراو و جی هتمانیه خه لک و پیشمرگمو فرمانده و سرکرده، له دست دانی کادریکی و کاریکی و ناسان تیه.. به بیستنی هه والی شهید بوونی!! ههمومان تاساین!!

دوژمن هېره‌شې ده‌کرد، که نیمه‌ش ده‌گه‌یمنیتته چاره‌نوسی ئه‌وان.. شه‌هید سه‌عدی و هه‌فاله‌کانی فاروق سدیق و فرخو ئه‌حمد چه‌مرگو فریق و سه‌ید حوسین و باقی شه‌هیدانی تر وانه‌یه‌کی گه‌وره‌یاندا به‌دوژمن به‌شاهیدی دۆست و دوژمنان، شه‌ری (ده‌شتیو) یه‌کینه‌له نمونه‌ی هه‌ره‌به‌ری قاره‌مانیمتی ه. پ. ک ده‌بی هه‌موو شه‌ریک بگه‌رتسه‌وه دۆخ و کاتی خوی ئه‌وکات دوژمن به‌ده‌ستی به‌تال و هیتزیکي مؤدیرین و پر چه‌ک و که‌سه‌ته.. شه‌ری‌کردن له‌گه‌ن هیتزیکي ئه‌ناوا، که هه‌ندی ده‌نگ‌ویاس رایگه‌یاندا که‌زیاتر له (۳۰۰) سه‌ریازی دوژمن کوژراوه.. کارنکی و ئاسان نیه!! شه‌هید سه‌عدی به‌ره‌و سه‌رکردایمته ده‌رۆشت بۆ ئه‌وه‌ی له‌ کوژبوونه‌وه به‌شداری بکات له (ده‌شتیو) تووشی ئه‌م شه‌ره‌هاتن و شه‌ری له‌به‌یانی پیتش پۆژه‌ه‌لات تا‌کو ئی‌توا به‌ره‌وام بوو.. نه‌گه‌ر تیکۆشه‌ران له‌مردن بترسن، له‌ماندوبوون بترسن، دوژمن به‌هیتزو توانا دابنیتن شوپش کردن ده‌یته‌کاری مه‌حال.. ده‌بی ئه‌و راستیه‌درک پیتکه‌ین هه‌ر چه‌ند دوژمن به‌هیتزو نه‌قولابی، به‌رامبه‌ر به‌تیکۆشه‌ران زه‌بوون و لاوازه‌ئوانه‌ی بۆ مه‌رامی خویان ده‌سته‌لات ده‌گرنه‌ده‌ست، ئه‌وانه‌هه‌میشه‌چاریان له‌پله‌و پایه‌یه، ئه‌وانه‌هه‌میشه‌قازانجی خویان ده‌خمنه‌پیتش به‌ره‌وه‌ه‌ندیه‌کانی میللته‌به‌رامبه‌ر به‌تیکۆشه‌ران ناتوانن خویان رابگرن.. نه‌گه‌ر به‌ژماره‌شیان به‌راورد نه‌کریتن.

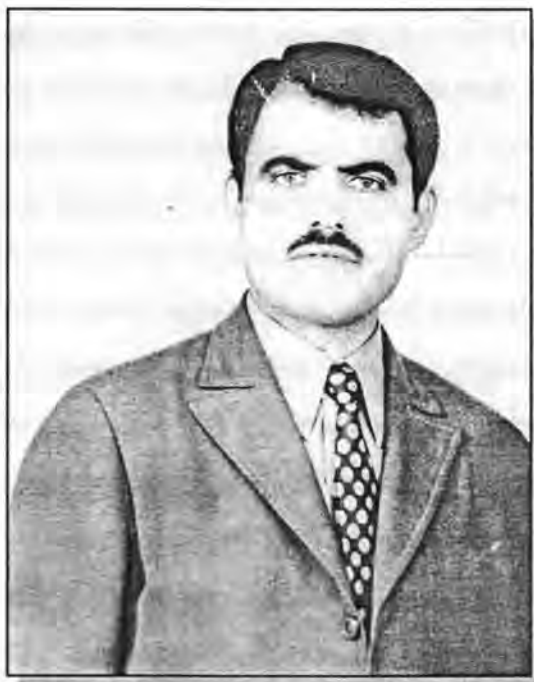
راسته‌دوژمن تۆپ و فرۆکه‌و سه‌ریازو کوژتیه‌رو تانگ و جاش پاره‌و ئه‌من و ئیستخبارات و موخابه‌راتی هه‌بوو به‌لام ئه‌وانه‌هه‌مووی به‌رامبه‌ر چه‌کی بیروباوه‌ر تیک ده‌شکی، پیتشه‌مرگه سه‌ره‌تا‌کان هه‌ر شه‌ری (ده‌شتیو) یان نه‌کردوه‌وه، به‌لکو چه‌ندین داستانی قاره‌مانانه‌ی تریان تۆمار کردوه.

شهید سه‌عدی گچکه

شهید سه‌عدی عزیز له شۆرشی ئه‌یلول به‌شداری کاربهرانه‌ی کردووه، له به‌تالیۆنی (٢) هێری ده‌شتی ههولێر سه‌ر لۆ و پاشان کرا به‌ فرمانده‌ی به‌تالیۆن له هێزی قه‌ندیل. شه‌ید له ٨ / ٨ / ١٩٧٦ له‌گه‌ڵ ده‌سته‌یه‌ک له‌ تینکۆشه‌ران چوون بۆ قه‌ندیل. شه‌ید ئه‌ندامی سه‌رکرده‌یه‌تی بزووتنه‌وه‌ی سۆسیالیستی یه‌کگرتووی کوردستان و ئه‌ندامی سه‌رکرده‌یه‌تی ی. ن. ک و فرمانده‌ی هه‌رێمی (٨) ده‌شتی هه‌ولێر بوو شه‌ید سه‌عدی گچکه فرمانده‌ی ده‌یان شه‌رو داستانی کردووه، که دووژمن پێش دۆستان گه‌واهی نازایه‌تی ئه‌و پۆله‌ی دله‌.

شه‌ید له‌شه‌ری ده‌شتیو له هه‌لو سه‌رجی ئه‌و کات له ئه‌وونه هه‌ره به‌رزه‌کانی نازایه‌تی نیشان دله‌.

له به‌رواری ٨ / ٣ / ١٩٧٨ شه‌ید کرا له‌گه‌ڵ (١٤) چواره تینکۆشه‌ری تری گه‌له‌که‌مان. شه‌ید سه‌عدی یه‌کێک بوو له‌و که‌سانه‌ی، که زۆر واقیعه‌یانه بیری ده‌کرده‌وه. شه‌ید حمزی ده‌کرد هه‌موو کورد له‌ژێر یه‌ک ئالا کۆبیتنه‌وه تا تووشی شه‌ری لابه‌لا نه‌بین، داخه‌که‌م ئه‌و هیوایه‌ی ئه‌و هه‌شتا نه‌هاتووته دی..!

شه‌ید
سه‌عدی
گچکه

كۆبۈنۈھى سەرکردايەتى لە نۆكان

سەرکردايەتى.ى. ن. ك لە زىستانى ۱۹۷۸ دا بارەگاكانى ھىنا بۆ ناوچەى قەلادزە ديارە ناگادارى ھەموو ئەندامانى سەرکردايەتى كرابوھە.. كە بچن بۆ كۆبۈنۈھە، ناكۆكيەكان لەگەل پارتى گەيشتبوھە رادەيەك.. كە پىتويستى بە ھەلويست وەرگرتن ھەبوو چەند كارەساتى ناخۆش و دلتەزىن پروى دابوو لەوانە شەھيد كەردنى ملازم حەسەن خۆشناو لە توركيار گەرتنى (۱۰) دۆشكاي.ى. ن. ك و بەتالان بەردنى چەندىن ھەزار دىنارى عىراقى، شەھيد بوونى مەجيد ھەيبە لە كانى سوورى دەشتى كۆيەو زۆر رووداوى تەرى لەم بابەتە كە ئىستا فرمىسكى پەشيمانى بۆ دەپۆلدى..!

ئىرانىش ھەر پۆژە بە بيانويەك دەبوويست زەبەرىك لە.ى. ن. ك بەدات. مەسەلەيەكى تەرى زۆر گەنگ ھاتە پىشەو ئويش چەسپاندنى ھ.پ.ك لە بادىنان، چونكە شويىنىكى ستراتىژى گەنگە بە ئاسانى چەك و تەقەمەنى و پىتويستىەكان لە سووريارە دەگاتە شۆرش، جگە لەو كىشانەش دوژمن ھەرەشەى گواستەنەوئى گونەكانى سەر سوورى دەكرد بە قولايى (۲۰) كەم، كە چۆلى بەكات.

رەتكەخستەنەو پىداچوونەوئى بېيارەكانى سالى پىشەوئى كۆبۈنۈھى سەرکردايەتى پىتويستى بە كۆبۈنۈھەيەكى تە دەكرد، شەھيد بوونى چەندىن سەركدەئى لىنھاتوو زىرەك و چالاك.. جىنگا پەركردنەويان يەكىتە بوو لە خالە گەنگەكانى كۆبۈنۈھەئى داھاتوو.. جگە لە رەتكەخستى پەيوەندى نىوان بالەكانى ناو.ى. ن. ك.

لەپاش شەرەكەئى دەشتى كۆيە (شىوناشان - قاز بەگيان) لە ۱۹۷۸/۲/۳ تا پۆژى ۱۹۷۸/۲/۴ كاك مەلا بەختيار گەرايەوھە بۆ ناوچەى سەلىمانى.. ھەندى كادرى ناوچەى دەشتى ھەوليرى لەگەلدا رۆشىت لەوانە شەھيد عەلى سالىح شەھيد ھاورپى كاوھوكاك شاخەوان. نىمە لە دەشتى ھەولير بووين، بەھارنىكى خۆشوو دوژمن كەمتە ھىرشى دەكرد بېرواي خەلك بە شۆرش بەھىزتر ببوو، پۆژ بەرپۆژ ھ.پ.ك لە گەشەكەردن دابوو گومان لەو دەئانە لەكاتى سەركدەوتن زۆر كەس دىتە پىشەوھە بېرەكەويىكى شۆرش دەكات لەكاتى شكان و نوجدان و نىشەو ھەورازو ناخۆشى بەجارى و رە بەرەدات ھەندى جار تووشى روو رەشى و خيانەتەش دەبىت ! ئەگەر سەيرى رووداوەكان بەكەين ئەر پاستىتەت زۆر بە چاكى و زۆر بە ئاشكرا بۆ يەكلا دەبىتەوھە.. تا ھىزى

پیشمرگه‌ی ی. ن. ک له بادینان توشی شکستی نهبوو.. زۆر خه‌لک پشتیوانی لیده‌کردین، که توشی شکستی هاتین نه‌ک هه‌ر له یه‌کیتی دوور ده‌کوتموه! به‌لکو جارجار تاوانبارشی ده‌کرد. تلام که سکریتی کۆمه‌له‌که‌مان و ئه‌و پیاوه کارامه‌و زاناو لیه‌شاه‌یه‌ی شه‌هید کرابوو!! پیتوستی ده‌کرد کۆمه‌له‌ کۆبوونه‌یه‌کی فراوانی خۆی به‌بستی.

چۆن یه‌کیتی پیتوستی به‌ به‌ریاری نوێ هه‌بوو ئه‌وهاش کۆمه‌له‌ خالینکی گه‌رنگی و کۆله‌که‌ی به‌کیتی بوو پیتوستی به‌ به‌ریاری نوێ هه‌بوو هه‌لۆستی تازه وه‌ریگری له‌بارودوخه‌ تازه‌یه، وه هه‌م گه‌له‌و رێکخسته‌نه‌کانی خۆی هه‌لسه‌نگینی و ڕێ و شوێنی رێکخسته‌نو پیتشمه‌رگایه‌تی نوێ به‌هۆتته‌وه.

کۆبوونه‌وی فراوانی کۆمه‌له‌ له‌ نۆکان به‌سترا جینگای داخه‌ له‌ به‌ر هه‌ل و مه‌رجی ئه‌موکات ئه‌ستوانی به‌شداری تیا به‌که‌م، له‌و کۆبوونه‌وه‌یه‌ کاک نه‌وشیروان به‌ سکریتی کۆمه‌له‌ هه‌ل به‌ژێردرا به‌ سه‌رکرایه‌یه‌کی نوێ بۆ کۆمه‌له‌ هه‌ل به‌ژێردرا. به‌ به‌روای من کاک نه‌وشیروان پیاویکی وا به‌ ئه‌وه‌وه‌ و شاره‌زاو دوورینه‌و پینشین، تیکۆشه‌ریکی کۆنی گه‌له‌ی کورد، ئه‌دییتیکی ناسراو گه‌له‌ریکی له‌جیتی خۆی بوو، کاک نه‌وشیروان ڕۆلینکی گه‌رنگی گه‌له‌ی بۆنه‌وه‌ی کۆمه‌له‌ به‌توانی ڕه‌گی خۆی له‌هه‌موو کوردستان دابکوتی، کوردستانیه‌تی کۆمه‌له‌، یه‌که‌خسته‌نی به‌یو بۆچوونه‌ هه‌یا جیاکان به‌تواوی چه‌سپا.

• مه‌ترسی پارچه‌ پارچه‌ بوونی بزوتنه‌وه‌ی کوردایه‌تی هه‌مه‌تی زۆری کاک نه‌وشیروانی تیا بوو به‌ هه‌لکه‌ری به‌ریژ مام جه‌لال، که له‌ پاشان له‌ باس کردنی کۆنفه‌رانسه‌کانی کۆمه‌له‌ دیننه‌وه‌ سه‌ری. سه‌رکرایه‌تی ی. ن. ک له‌ مانگی ٤ ی ١٩٧٨ کۆتایی به‌ کۆبوونه‌وه‌کانی خۆی هه‌تسا.. زۆر به‌ریاری گه‌رنگی دا، له‌وانه‌ ڕۆژێشت به‌ره‌و بادینان، گواسته‌نه‌وه‌ی سه‌رکرایه‌تی بۆ شوێنی پار، که له‌سی سنوو بوو.. له‌ ناوچه‌ی خواکۆرک.

هه‌له‌به‌ژاردنه‌وه‌ی ئه‌ندامانی سه‌رکرایه‌تی ی. ن. ک به‌م شێوه‌یه‌ بوو :

١. به‌ریژ مام جه‌لال سکریتی گشتی ی. ن. ک.
٢. کاک نه‌وشیروان ئه‌ندامی م. س ی. ن. ک و کۆمه‌له‌.
٣. کاک سالار ئه‌ندامی م. س ی. ن. ک و کۆمه‌له‌.
٤. شه‌هید عه‌لی عه‌سکهری ئه‌ندامی م. س ی. ن. ک و بزوتنه‌وه‌.
٥. شه‌هید تایه‌ر عه‌لی والی ئه‌ندامی م. س ی. ن. ک و بزوتنه‌وه‌.
٦. شه‌هید د. خالید سه‌عید ئه‌ندامی سه‌رکرایه‌تی و (ه. گه‌ڕۆک) بزوتنه‌وه‌.

۷. كاك رسول مامهند ئىندامى سىركردايمتى بزوتىنمى.
۸. خوالىخوشبوو عومىر مستىفا ئىندامى سىركردايمتى بزوتىنمى.
۹. كاك سەيد كاكە ف. ھ. (۸) بزوتىنمى.
۱۰. كاك مەلا ناسىخ ئىندامى سىركردايمتى بزوتىنمى.
۱۱. كاك مەلا بەختىيار ئىندامى سىركردايمتى كۆمەلە ف. ھ (۱).
۱۲. كاك مىلازم عومىر ئىندامى سىركردايمتى كۆمەلە ئىندامى م. ع.
۱۳. كاك تالب رۆستىم ئىندامى سىركردايمتى ھىرىمى ۶ و كۆمەلە.
۱۴. كاك د. فوناد مەعسوم (ئىندامى سىركردايمتى - خەتى گىشتى).
۱۵. كاك د. كەمال فوناد (ئىندامى سىركردايمتى - خەتى گىشتى).
۱۶. كاك د. كەمال خۆشناو (ئىندامى سىركردايمتى - خەتى گىشتى).
۱۷. كاك عادل موراد (ئىندامى سىركردايمتى - خەتى گىشتى).
۱۸. كاك غەبدولرەزاق فەلىلى (ئىندامى سىركردايمتى - خەتى گىشتى).
۱۹. كاك شىخ حوسىن بابە شىخ يىزىدى (ئىندامى سىركردايمتى - خەتى گىشتى).
۲۰. كاك د. خىدر مەعسوم (ئىندامى سىركردايمتى - خەتى گىشتى).

لە دەۋرىيە مائىس لە ۲۸ / ۴ / ۱۹۷۸ غەلى سالىخو كاك شاخىوان ھاتىنمى دەشتى ھولتەر تىراۋى دەنگ و باسەكانىيان بۆ گىتېرامىمى نامىيەكى كاك نەشىروانىيان بۆ ھىتابوم، لەگەل زۆر بلاۋكراۋە دەنگو باسى جىيا جىيا، زۆر بە درىژى باسى چۈنە بادىنانىيان كىرد، كە بلاۋكراۋە كانم دەخوتىندەۋە.. سىرم سولما ئىۋەندەى باسى قىيادە موئەھرىگىزەى دەكىرد باسى حكومەتى تىيا نەنوسراۋو، من يەكسىر بۆچۈنى خۆمدا، داخى گرانم مىل ھورپى و نەزانى ھەندى لە ھاورپىيانى خۆم واپان دەكىرد.. كە راستىيەكان ھەندى جار بشارمىمى، چۈنە بادىنانم زۆر بە خراپزانى..! بە كاك شاخىوانو ئىرانم وت: دەشكىتىن.

ھەموو ئىم كەسانى، كە زانىارىيان دابوۋە سىركردايمتى لەسىر بارودۆخى بادىنان ھىچى راست نەبوو.. ھەموو بۆ قازانچى خۇيان زانىارىيان دەدا.

نامىۋى لىرە بە ووردو درشتى رۇدوۋى ھەكارى بگىتېرمىمى چۈنكە ھىچ بەرژەۋەندىيەكى گەلى كوردى تىنيا نىمى نامىۋى بىرىنەكان بگولتىنىنمىمى.. ئىۋەندە دەلىم: شەرى برا كوژى لە كوردستان ھىچ قازانچى تىيا نەبوو ھىچ كەستىك خۇى بەسىر كەوتوۋ يان بالادەست نەزانى، لىم شەرانەدا

صوو ژیرکوتین ئه‌وه‌نده ده‌لێم له ۱۹۷۸/۴/۲۷ هه‌یزه‌کانی ئێمه به‌رێ کۆتین له کۆی گشتی
هه‌زێر پ. م. تمنیا (۸) پ. م. گه‌رایه‌وه.

ه‌وا له هه‌مروان ده‌که‌م ئه‌وه‌ی ده‌یه‌وێت له کێشه‌ی هه‌کاری به‌گات نامیلکه‌ی (کاره‌ساتی
هه‌کلی) له نووسینی کاک نه‌وشیروان به‌خوێنته‌وه.

ئه‌و به‌لاوکه‌راوه‌یه‌ی، که به‌ده‌ستمان گه‌یشت: به‌لاوکه‌راوه‌یه‌که، که به‌یانی م. س بوو له‌سه‌ر شه‌هید
گه‌وه‌ی کاک نارام، زۆر خه‌مم خوارد، زۆر ده‌نگه‌ر بووم چۆن له باروده‌خه‌یکه‌ی ناسکه‌دا پۆله‌یه‌که‌ی وا
هه‌تووێ گه‌له‌که‌مان له ده‌ستدا..!

له قه‌سه‌ی به‌راوه‌ران.. نیوان کۆمه‌له‌و بزوتنه‌وه‌ زۆر ناخۆش بوو، کاک عه‌لی عه‌سکه‌ری و
به‌هه‌ره‌کانی خۆیان به‌ به‌لا ده‌ست ده‌زانی، غه‌درو ناخه‌قییان له کۆمه‌له‌ ده‌کرد.. به‌په‌راستی زۆرم
هه‌ ناخۆش بوو چونکه‌ به‌روام وابوو بزوتنه‌وه‌ له گه‌رمه‌ی خه‌بات ئه‌وه‌نده به‌رناکات، ناتوانی و
هه‌یه‌تشم نیه‌ سه‌رکه‌ردایه‌تی شوێشی له ئه‌ستۆ به‌یت، به‌لام (العین بصیره‌ والید قه‌صه‌) له
هه‌چه‌که‌ی ئێمه سه‌ ئامه‌رکه‌رییان دانابوو (۱) شه‌هید قادر مه‌سته‌فا (۲) شه‌هید عه‌لی سه‌لح
(۳) شه‌هید سه‌یتمان به‌رێژی. کاک شاخه‌وان و به‌باز، کادری کۆمه‌له‌ بووین.. فه‌رمانده‌ی هه‌رمه‌ی
(۸) کاک سه‌ید کاکه‌ بوو.. ئه‌وه‌ش بزوتنه‌وه‌ بوو.

پاش کاره‌ساتی هه‌کاری، نیوان بزوتنه‌وه‌و کۆمه‌له‌ زۆر لێله‌و تارێکه‌ بوو، ناکوکیه‌کان پۆژ به
هه‌ به‌وه‌ ته‌قینه‌وه‌ ده‌پۆیشت، یه‌که‌ په‌ستی هه‌یه‌ ده‌به‌ی به‌لێم: هه‌ندێ له کادیره‌ی بزوتنه‌وه‌
به‌وه‌ی ته‌واویه‌کان به‌ پارتی هه‌بوو له‌به‌ر هه‌له‌و مه‌رجی ناوچه‌یه‌ی ئه‌و کات.. به‌ ناوی بزوتنه‌وه‌
که‌ریان ده‌کرد.

مه‌فه‌زه‌کانی بزوتنه‌وه‌ پاش کاره‌ساتی هه‌کاری.. له‌جیه‌تی ئه‌وه‌ی له‌گه‌ڵ پارتی تونده‌ترین
هه‌لوته‌ستیک و هه‌ریگرن.. به‌ په‌یچه‌وانه‌وه‌ هه‌لوته‌ستی زۆر نهرم و هه‌ندێ جار به‌ ئاشکه‌را به‌ناوی پارتی
که‌ریان ده‌کرد، زۆر نمونه‌ له‌و به‌بته‌مان هه‌یه‌.

که‌چی شه‌هیدانی هه‌کاری زۆر به‌یان سه‌رکه‌رده‌کان بزوتنه‌وه‌ بوون به‌په‌راستی سه‌یره‌!

که‌تیه‌به‌ گه‌وره‌ به‌قه‌باره‌که‌ی د. مه‌حموده‌ش گه‌یشته‌ کوردستان یه‌که‌جاری ناگه‌که‌ی خۆشته‌

ده‌کرد.

چیمان بهسه هات

له هه کاری چهندین ئەندامی سەرکردایەتی و فرماندەیی لێوهشاون و ئازاو چالاکی ه. پ. ک، چهندین کادرو پ. م. ی چالاک، شههید بوون، چهندین بەدیل گیران، هەندیکیش تەسلیم بەرژنم بوونەوه.

شههید عەلی عەسکەری، شههید تایەر عەلی والی، شههید د. خالید، شههید ئازاد هورامی و کاک ملازم عومەرو کاک سەید کاکە شههید حوسێن یەزیدی، تائب رۆستەم.. ئەوانە! ئەندامانی سەرکردایەتی بوون بە تینکراییی گیران..!

له ههزار پ. م ۸ پ. م به سهلامەتی گهڕانوه، ئەوانه هه‌فال‌ حمەدی حاجی مه‌حمود و شههید جهمال عەلی باپوو (٦) پ. م، که به‌داخوه له‌بەر دۆخی سهختی پارتیزانی ئەوکات ناوه‌کانیان نازانم، که جینگای ریتزن، چونکه هه‌زار کۆسپیان تووش هات.. تا گه‌یشتنه‌وه ناوچه‌که‌ی خۆیان. عێراق، تورکیا، ئێران، سێ دۆژمەنی گەلی کورد سێ دۆلەتی ناوچه‌که، هه‌موو هه‌ینو توانیان خسته‌ گه‌ر.. بۆ له‌ناو بردنی ئەو شوێشه، ئەو ئومێده‌ی گەلی کورد.. هه‌رگه‌ز شتیکی سه‌یر نه‌بوو له‌لای تینکۆشه‌ران، چونکه ئەو سێ دۆلەته.. نیه‌گه‌رانن به‌هه‌ر جولا‌نه‌وه‌یه‌کی کوردایه‌تی جا له‌هه‌ر پارچه‌یه‌ک بیت، به‌لام هه‌میشه داخ بۆ خۆمان ده‌خۆم.

لێم مه‌گه‌رن گه‌ر بێم مه‌ترسی هه‌نده‌ی نه‌ما‌بوو هه‌موو (په‌سه‌که‌مان لێیکه‌نه‌وه به‌ خوری) ئەوه‌ی دوو سال‌ بوو دروستمان ده‌کرد خه‌ریک بوو له‌ بنه‌ره‌توه هه‌لتی وه‌شیتین، ئێمه له‌ په‌تلی سه‌یه‌م بووین.. به‌ره‌و بادینه‌ان له ١٥/٥/١٩٧٨ له‌گه‌ڵ شه‌هید سه‌ید که‌ریم له‌ناوچه‌ی خۆشناوه‌تی یه‌که‌تریمان گه‌رتوه، نیا‌زمان وابوو به‌رێ بکه‌وین بۆ بادینه‌ان، ئەو پێشمه‌رگانه‌ی، که له ناوچه‌که‌ بووین ئەم ناوانه‌ بوون: ١- شه‌هید سه‌ید که‌ریم، ٢- شه‌هید عەلی سال‌ح، ٣- شه‌هید قادر عه‌ولا، ٤- ئەسه‌د حمەد، ٥- عەلی حمەد، ٦- نه‌ریمان، ٧- ئازاد خۆشناو، ٩- هه‌یمن خۆشناو، ١٠- شه‌هید عه‌بدو‌للا سادق (منان‌ بوو له‌بەر خۆشه‌ویستی ناومان نابوو هه‌ولاره)، ١١- ریتباز، ١٢- د. خه‌ر مه‌عسووم.. چهند رۆژێک له‌ خۆشناوه‌تی ماینه‌وه براده‌رێک هاته‌ لامان.. هه‌والی شه‌ره‌که‌ی هه‌کاری پێ راگه‌یاندین زۆر به‌روامان نه‌کرد.

کاک شه‌هید سه‌ید که‌ریم به‌ریاریدا چاوه‌ڕوان بکه‌ین وتی: مادام شه‌رپه‌وه دیاره کاک نه‌وشیروانیش هه‌یج هه‌والی نیه‌ ئێوه به‌گه‌رته‌وه ده‌شتی هه‌ولێر له‌پاشان نامه‌تان بۆ ده‌نووسم، له‌ رۆژی ١٢/٦/١٩٧٨ گه‌یشتینه‌وه ده‌شتی هه‌ولێر.. له‌ کاتێک هه‌ینزه‌کانی ئێمه هه‌موو ته‌فروته‌ونا

جو۔ له گهڙل شاخووان له مالمی نمدامیکی دلسوزی حشع له گوندی نومر گونبهت له مالمی کاک
 عملی رهسول دابمش بووین، کاک عدلی وتی: شهر بوو له نیوان هیزه کانی تیوهو (قیادهی
 سوتهمرگیز) له هه کاری و د. خالیدو عدلی عسکری یان شهید کراون یان بهدیل گیارون!!
 یحمان ورما!! من باهه پم پینکرد چونکه پیاوینکی راست گویوو، کاک عدلی رهسول وتی:
 برهوانی (حشع) لهشار واده لاین رژیشتین چهند رژیژنکی پی چوو، براده ریکمان گۆشارنکی
 عومری بۆ هینانین له گوندی ناومار باسی تهواوی شهه کانی کردبوو. وینمی مام جهلالو
 بلوژتی و د. خالیدو عدلی عسکری و کاک مسعودی تیابوو، بریوی تهواوم هه بوو شته کان
 یلست بوون.

تیغه، که زۆر خوین گهرم بووین، چاره نووسی خۆمان بهو شویشوه گرتدابوو، میللهت هموو
 چلوی لهوچهند پیتشمهرگه به بوو.. دهباشه نیمه وادوو له من دهست و پیتی رژیژم ده بی
 چله نووسمان بۆ کوئی بریوات..؟ کومه خدیالینکی دوورو قوول، ناحه زانی کوردو ی.ن.ک به
 گهرمی پرویا گهنده یان ده کرد، که گوا به مام جهلالو کاک نوشیروان له بهر نهوهی کهسیان له گهڙل
 تهلوه. رژیژتوون بۆ نهروپا به راستی بلیم ده یان وت: هه لاتوون!!

بزوتنهوهی خۆشان، که هتا دوینی دۆستو هاوپه یمانو یهک سهنگهر بووین هه چچی له
 هستیان هات له دژی کۆمهاله بهتایبهتی له نیمه کردیان، زۆرشیان بهههله داوان چوونهوه ناو
 حکومت و خۆیان نه گرت.

هیچ دهنگو باسینکی تهواومان پینه گهیشته نهوهی زانیمان هیزه کانی نیمه تهواو تیاجوون،
 ته رینگای نهوانمی که تسلیم به رژیژم بوونهوه له شهه کدا دهقی رووداوه کهمان پینگهیشته،
 تیشمش بریارماندا نه گهر مام جهلالو نوشیروانیش له کوردستان نه مانین نیمه درنزه به
 کلره کانی خۆمان ده دهین، نه گهر بزوتنهوه وستیان لیمان بدن نهوا ده رژیژین بۆ ناوچه به کی تر.
 وتمان کادر ده بی له کاتی نهمانی سهرکردایهتی بتوانی نیش و کاری خۆی نهجامبدا.. نهوکات
 ههوه که میت!! تا چ راده یهک ده توانی سهرکردایهتی ناوچه که کی خۆی بکات، بهو گیان و بهو
 هیمنه، بهو مهبسته کاره کانی خۆمان به رنکو پینکی کردهوه، هموو دوژمنیکمان بههیچ
 تهواتی.

پتویسته گواهی نهو راستیه بدهم بلیم: هه رگیز رژیژنک له رژیژان بیرمان لهوه نه کردهوه که
 گۆرپانی خهبات چۆل بکهین بۆ ماوه یه کی زۆر نیمه په یوه ندیمان له گهڙل سهرکردایهتی پچرا، بی
 پلوه، بی فیشهک، بی چک، خه لکی تینکۆشهری ناوچه که زۆر پشتگیری کردین، له ناخۆشترین

کات بهانامانوه هاتن، ئیمه‌یان پاراست، براده‌رانی تر له‌جیاتی ئه‌وی ئاخ بۆ ئه‌و دۆخه‌ نا له‌باره‌ هه‌لبکیتشن زۆریان پێ‌خۆش بوو، ده‌ست کرا به‌ راوه‌ رووت، پاشا گه‌ردانی له‌ناو شۆرش پهری سه‌ند رۆژم به‌ ئاشکرا پیاوی خۆی خزنده‌ ناو ئه‌و مه‌فره‌زانه‌، کس له‌ کس دلتیا نه‌بوو.. پ. م کوشتن ببوه‌ کاسپی، به‌ هه‌ر حالاً به‌ری ته‌نگانه‌ کورته‌.

ئه‌و کسانه‌ی راوه‌ رووتیان گرت به‌ر چاره‌نووسیان به‌سته‌وه‌ به‌ رۆژم، ئه‌وانه‌ی رێبازی راست و دروستی کوردایه‌تیاان ره‌چاو کرد.. له‌ مه‌یدانی خه‌بات مانه‌وه‌ درێژه‌یان پێدا.. تا سه‌رکه‌وتن، ئیمه‌ چهند کادریک له‌ ناوچه‌که‌ی خۆمان په‌یره‌وی ئه‌وه‌مان کرد، که‌ ده‌تێ: له‌ کاتی نه‌بوونی سه‌رکه‌رایه‌تی هه‌میشه‌ ده‌بێ‌ کاده‌کان خۆیان به‌ سه‌رکه‌ده‌و فه‌رمانده‌ بزائن. ته‌نیا رۆژانی دژوارو ناخۆشی پیاو ده‌خاته‌ ژێر تاقیکردنه‌وه‌، هه‌ر ئه‌و تاقیکردنه‌وه‌یه‌ ده‌بیته‌ سه‌نگی مه‌حه‌کی پیاوی دلێر، له‌و کات و ساته‌دا کاک سه‌ید که‌رمیش لێی بێ‌ ئاگا بوو.

له‌ پاشان زانیمان که‌وا مام جه‌لال و کاک نه‌وشیروان و کاک د. مه‌حمود له‌ چیا‌ی قه‌ندیل خۆیان شارۆتیه‌وه‌ نه‌گه‌ر هه‌مه‌ت و دلسۆزی و چالاکیی کاک قادر خه‌بات نه‌بویه‌ له‌ برسان گیانیان له‌ ده‌ست ده‌دا.

رزگار بوونی گیانی ئه‌م سه‌رکه‌رانه‌ به‌ هه‌مه‌تی ئه‌م تیکۆشه‌ره‌ قادر خه‌بات بوو، پێوسته‌ کورده‌و شۆرشه‌که‌یی و ی.ن.ک ئه‌و ئازایه‌تیوه‌ ئه‌و دل پاکیه‌ هه‌رگیز له‌بیر نه‌که‌ن، داخه‌که‌م پیاوی واش هه‌یه‌ که‌ خۆی له‌گه‌ڵ ئه‌و رووداوانه‌ نه‌ژیاوه‌ ئیستا گالته‌ به‌ تیکۆشه‌ری وا ده‌کات و هه‌زاران تیره‌ تواغیشتی بۆ ده‌هاوی، وا چاکه‌ تیکۆشه‌ره‌ راسته‌قینه‌کان وه‌فادارین بۆ هاوڕێ و هاوسه‌نگه‌ره‌کانیان.

به‌تێ ئه‌و چهند مانگه‌ بێ‌ سه‌رۆک ده‌سوراینه‌وه‌.. به‌لام به‌ گیانیکی شۆرشگه‌رانه‌و هیوایه‌کی یه‌که‌جار مهن، تاكو ناوه‌راستی مانگی ۱۹/۱۹۷۸ له‌په‌ر کاک سه‌ید که‌رم به‌ داویدا نارده‌ین.. پاش ئه‌وی، که‌ بۆمان روون بۆوه‌، که‌ هه‌موو جل بۆریک پ. م نییه‌..! له‌چیا‌ی ئاوه‌گرد له‌گه‌ڵ شێره‌گور (سه‌ید که‌رم) یه‌که‌ترمان گرتوه‌و کاغزه‌تکی ده‌ره‌یناوه‌ که‌ به‌ میژووی ۲۲/۷/۱۹۷۸ به‌ده‌ست و خه‌تی کاک نه‌وشیروان نووسراوه‌، مام جه‌لالیش ئیمزای کردبوو به‌ درێژی باسی کاره‌ساتی هه‌کاری کردبوو مام جه‌لال دوو دێری له‌ کۆتایی نووسی بوو، که‌ ده‌تێ: براینه‌ شۆرش هه‌ر سه‌رکه‌وتن نیه‌.. هه‌له‌چوون و نه‌شته‌نه‌ویه‌ هه‌ورازو نه‌شیه‌وه‌.. سه‌رکه‌وتن و ژێرکه‌وتن.. ژێرکه‌وتن و سه‌رکه‌وتنه‌ هه‌ر سه‌رکه‌وتنه‌.

هر جوره وه كو پيشمەرگه يه كى دلسۆزى ئەم ميللەتە لەو دۆخە ئالۆزه دا توانيمان ئەركى
 عرشانى خۆمان بەتەواوى بكهين.

نيمش دەمان توانى به بيانوى ههكارى گيرفانمان پير بكهين و بگهڕتينهوه باوهشى چهپه ئى
 تەم، بەلام منەت بەسەر كەسوه ناكهين ئەوهى كردوو مانە ئەركى سەرشانمان بووه و وه كو
 گوردەك، چاوهروانى پاداشت له كەس ناكهين، ئەو ههواله خوشەى دۆزىنهوهى سەركرده كانمان
 سەردەزانى له خوشيان چى بكهين، بەلام بەداخهوه (٣) سى سەركرده و فرماندهى هههه تازاو
 چالاكهكانى كوردستان كاك عەلى عەسكەرى و كاك خاليدو كاك حوسەين بابە شەيخ گيانيان
 جەختى به نەتەوه كهيان!! كه ئەو فرماندانەم زۆر لا گەزنگ بوون.. چونكه ههزاران رۆژى كورد
 قەسر دەستى ئەوان پى گەيشتەبوون.. كاك د. خاليدم به رەمزى پيشمەرگايەتى دەزانى
 ههرياديان بەختير بيت.

ههرومان بپيارماندا، كه له سەرەتای مانگی تشرینی يەكەم ١٩٧٨ دا بەرهو لای مام جەلال
 پێوتن لەو دۆخى تازە بزائين، ئەوهى پێويستە بگوترى.. پاش كارهساتى ههكارى ههتزه كانمان له
 (٢٠٠) پ. م زياتر نەمايو.

بهره و سه‌گر دایه‌تی

ئو موژده‌یهی كاك سهید كهریم بۆی هینابوون هممو داخو دهرده‌سه‌ری له‌یبردینهوه، ماندووونی رابوردوش بوو به پاهیتانیتکی سه‌ریازی و فیکری و سیاسی بۆمان، له‌گه‌ل هاورتیانی هممیشه زیندو كاك سهید كهریم و كاك عه‌لی سالح و هه‌قالن، نازاد خۆشناو و نه‌حمد قه‌نبه‌ری و محمد خالد قادر دۆشكاو نه‌ریمان و دلشادو ره‌شاد..

له‌سه‌ره‌تای تشرینی ۱۹۷۸ له‌ گوندی كۆلكه‌ره‌ش به‌ری كوتین ئو هممو ریگه‌یه‌مان به‌ری.. هه‌موری - ده‌ره‌زه‌وه - كورستانی سه‌ریه‌ری دۆژمن شكینی ساو سیووكان، ئینجا له‌وتوه میوانی گوندی گولان بوون منی خه‌لكی ده‌شتی هه‌ولیه‌ری.. به‌هاران و لاته‌كه‌ی خۆم گه‌لی پی ره‌نگین بوو به‌و پایزه‌..! گولان نه‌ئینی بوو كه‌ رازاوه‌ته‌وه‌..! هه‌نارو هه‌رمی و تری و قۆخ.. هتد ده‌تگوت مناله‌ به‌دایكه‌وه‌ نووساوه، بۆیه ده‌توانم بلیتم:

یادت به‌خیر بیت مامۆستا هینم موكریانی .. كه‌ ده‌فه‌رمووی :

ولاتی جوان و دل گهرم

هه‌زاران جار له‌به‌رت مرم

دوایی زینی نه‌ستیره‌وكانمان به‌ری له‌گه‌ل تاریكایی شو جاده‌ی گشتی خانه‌قا سه‌نگسه‌رمان به‌ری.. به‌ هه‌مورازی گوندی بۆ کریسكانه‌وه هه‌لگه‌پراین ئو شاخه سه‌خت و پر له هه‌لدیره ریگای لی و ن کردین! ماوه‌ی چه‌ندین كاتژمیر له‌نیتوان ره‌بایه‌كان گیر بوون به‌هۆی به‌ریوونه‌وه‌ی به‌ردیگی گه‌وره قاچی پیتشمه‌رگه‌یه‌كان شكا به‌ناوی مامۆستا ره‌شاد، سه‌ره‌پای مه‌ترسی زۆرو هیلای و سه‌ختی چیاكه هه‌قاله‌كه‌مان له‌ دواي خۆمان راكیشاو گه‌یانده‌مانه گوندی خه‌زته له‌ دۆلی باله‌بیان.. زۆرمان به‌رسی بوو، كه‌ پۆژه‌ه‌لات ره‌بایه‌كان له‌سه‌ر سه‌رمان بوون نه‌ده‌بوو جووله به‌کین نه‌مانده‌توانی به‌رۆین چونكه هه‌قال ره‌شادمان چی تر پی هه‌لنه‌ده‌گه‌را به‌ره‌گای پیتشمه‌رگه‌کانی ناوچه‌كه به‌ نه‌ینی له‌ گوندی زه‌نگه‌لین بوو، كه‌ ماوه‌یه‌كه له‌ خه‌زته‌ دوور بوو، كاك سهید كهریم له‌گه‌ل پیتشمه‌رگه‌یه‌كه رۆیشته بۆ هینانی و لاخ مه‌ترسی مرده‌مان هه‌بوو له‌به‌ر هیلای و شه‌كه‌تی نان نه‌خواردن، له‌ ناكاو هه‌قالینك بانگی کرد وتی: ته‌وه‌ی له‌ خوا غافله

کفره ورن چیتان دهوی بیخون، که سهیرمان کرد به سمدان (قوتی موعه لمبات) به دهیان
 تیه کینکو زور خواردنی تر تومسز له ۱۹۷۸/۹/۱۶ دوژمن هیرشی کردبوو بۆ ناوچه که
 چاش کشانهوی ئهو خواردنانهی بهجی هیشتبوو، دهستان کرد به خواردنی نازام چیمان
 حوردوو نه خوارد، پاش ئهوی و لاخه کهمان بۆ هات باری ئهوی خواردنمان برد له گمێ خۆمان له
 پیتی ۱۰ ۴ گهیشینه باره گا .. کاک زیرۆ ئوکاتهی فرماندهی ههیرمی بالهک بوو زور ریزی
 تیگرتین ههرجی له توانای بوو درتغی نه کرد له رۆژی ۱۰/۶/۱۹۷۸ خواحافیزیمان له برادهران
 گهوهو کهوتینه ری بۆ چپای قمندیل تاکو ئیواره ئهو رینگایهمان بری، زور جارمان شتوه سنووری
 هو دهوله تمان ده بری، بهلام ههستمان پینه کرد .. چونکه خاک و بهردی کوردستان ههروهک یه که،
 له تاگاو تووشی هیرتکی ئیرانی بووین ده وره یان گرتین ئیمه (۹) پیتشمه رگه بووین دوانیان بی
 چله بوون. ههیزه کهی دوژمنی ئهوی له (۱۵۰) چریک و سه ریز پتر بوون .. داویان لیکردین،
 که چه که کامان دابنن .. پیتشمه رگه ئوکاته ههست ده کات که چه که کهی بهرامبر به دوژمن به
 حوتی به کار بهینی .. ئهوان گهوج بوون نه یانده زانی به ئیمه ده لئین ئیتر نابی پیتشمه رگه ب .. که
 چله بکرین دیلو دامار ده بین .. تهسلیم به عیراق ده کراینوه چونکه پیتشمه چهند کهسیان
 و لیکردبوو.

شهید سهید کهرم، له ویش نازایمتی خۆی نیشاندا داوای له ئیمه کرد سهنگه ر بگرین ..
 سهنگه رمان گرت، کاک سهید شیر ئاسا نه راندیی و وتی: سهروان (بهواتا نه قیب له جهیشی
 عیراقی) بگه رتوه دواوه نه گینا وه کو سهگ ده ته تزیتم ..! که ئهو قسه یه مان گوئ لیبوو له کاک
 سهید هه موممان وه کو پلنگی زامدارمان لیهات، ئهوان ترسان و کشانهوه شوینی دور له ئیمه
 تیتمش رینگای خۆمان درتزه پیندا .. ئیواره له (ده راوی گورگان) له چپای قمندیل له نزیک ماله
 په وهند ماینهوه .. زور خزمه تیان کردین شایانی باسه! به یانی به رتکوتین به نیازی ئهوی ئیواره
 له باره گای سه رکر دایمتی په شو به کی چاک بده یان پاش نیوه رۆ گهیشینه باره گای مه کتسبی
 سیاسی، له دوروه ه چهند چادر تکی بۆرمان بهرچاو کهوت، کاک سهید کهرم وتی: ئهوه باره گای
 هام جهلال و کاک نهوشیروانه، ئیمه چهووین بۆ باره گای کاک نهوشیروان زور ریزی گرتین و تی: نان
 جۆن چونکه پاش کهمیکی تر ده رۆین ئیره زور ساردبوو ده چینه (ده راوی گوئز) پاش ماوه یهک
 بهرتز مام جهلال هات به خیر هاتنیکی گه رمی کردین .. باسی ههولیترو سلیمانی و گه لئ شوینی
 تری کرد.

سەید كەرىم لەكاتى پشوو دانا چەكەكەى دانابوو.. مام جەلال بەگالتەمە پتەى وت: سەيد ئەمە چەك كراوى..؟ ئەمەش يەكسەر هاتە دەنگو وتى: كەس نىيە من چەك بەكا لە دنيا لەبارو دۆخى وا سەخت و ئائۆزو پەرگەرگفتدا دەبى پ.م. هەميشە چەكەكەى لەدەست بىت نابى تا قەم مەخزەنەكەى لەخۆى بەكاتەمە شەوانىش ئەيمە بەم جۆرە دەخەوتەن هەمەوى ماوەى كاتر مەيرەك لەمەى ماينەمە ئەنجا بەرەنكەوتەن بۆ دەراوى گۆرە.

ئەيمە لەگەم مام جەلال و كاك نەوشىروان بووین ئەمركى بارەگا گواستەنەمەمان لەسەر نەبوو.. چونكە تازە گەيشتەبووین، مام جەلال هەميشە نوكتەمە قەسەخۆشەكانى ناوچەى خۆشناوەتى دەگێرەيمە، لەم رەنگايە كاك د. مەحمود و شەھيد سەيد سەلیم و شەھيد وەسمان بەگمان لەگەم بوو، هەروەها ئەندامى م.س. كاك جەعفەر شەمان هاوڕى بوو بۆ ئەتۆرە گەيشتەنە هەمەوى نوێ و بارەگامان رەتكەخت لەپەيش ئەيمە كاك رەسول و برادەرانى تەرىش لەمەى بوو.

ماوەى دوو مانگ و هەشت رۆژ لە سەرکردايەتى مامەمە زۆر سووم وەرگرت شارەزای سىياسەتى ي. ن. ك. بووم، بەراى خۆم لە روى هوشيارى سىياسى بەرەم پەيش چووم، ئەشنايەتىەكى چاگم لەگەم برادەرانى سەرکردايەتى پەيدا كەرد و ئالوگۆرى زۆرى بەرەم وەرمان كەرد لەسەر مەسەلە جياجياكان، لەم ماوەيەدا هەر لەبارەگای كاك نەوشىروان بووم.

كاك نەوشىروان وەكو ئەيمە هەچ شەتەكى لە ئەيمە پەر نەبوو، هەر خەرىكى نووسەن و خۆتەندەنەمە بوو پياويكى نووسەر و كوردى زانەكى زۆر باشە، ئەگەر لای دانەشى قەسەنەكات رەقت لىتى دەبەتەمە، كە دەستەش دەكا بە قەسەكەردن خۆشەويست دەبى، دوور بىنەمە هەميشە پەيش بىنى لە رۆدراوەكان دەكا قەسەى حەق و رەقە هەرچى قەسەيەكى هەبى بەرەم رۆو دەيكات، بەئاستەنگ دەستايەتى دەكات، وە بەئاستەنگ دەستايەتى هەلەدەهە شەينەتەمە لەپەيش حەفتاكان سەرپەرشتى گۆفارى رەزگارى كەردە، زۆرىمەى بلاو كراوەكان ي. ن. ك. و كۆمەلە، كە بە كوردى بلاو كراوەتەمە نووسەنى ئەمە، زۆرىمەى هەمە زۆرى ناوچەى كوردستان بە پەيشمەرگايەتى گەرايمە، لەناخى پ.م. دەگا دەزانى چيان پەتەستە، سەرکردايەتى زۆر شەم و داستانى كەردووە سەرگەوتنى مەزنى بۆ ي. ن. ك. بەدەست هەنناوە، لە دەستەى دامەزرەنەمە كۆمەلەمە ي. ن. ك. بوو، جىگەرى سەكرەتەرى گەشتى ي. ن. ك. ي لە ئەستۆ بوو، لە رۆژانەى سەخت و دۆزار سەكرەتەرى گەشتى كۆرەك بوو.

بۆ پاراستنى گيانى بەرەز مام جەلال زۆر جار پاسەوانىمان دەگرت، بۆ شوئەتەك بەچوايە لەگەلە دەرەشتەن مام جەلال پياويكى زاناو رۆشەنەمە تەكۆشەمەرىكى گەورەى كوردە، يەكەنە لەناودارەكانى رۆژەلەتەى ناوەراست، لە زانەتى ماركسىزم - لىنىزم زۆر شارەزایى هەيە، حەز لە

گوشه‌پرین ناکات، حزل له شتی یاسایی ده کات، بهرامبیر به دوژمن زۆر چوست و توندو تۆله،
تختی تنگانه وره بهرنادات، بروای به دواپۆژی کورد زۆر زۆر بههیتزه همر لهویش هه‌قالن
هه‌وستا جعفره مامۆستا برام جلالو کاک ره‌سول مامهندو کاک د. مه‌حمودم ناسی.

کۆبۆنۆهوی فراوانی شینی

له بهاری ۱۹۷۸ دا کۆمهله کۆبونۆهیهکی فراوانی بۆ کادره پێشکۆتۆهکانی بهست، که تیییدا بارو دۆخی ئهوکاتی شۆرشێ ههلسهنگاند، سهركردهیهتی تازهی بۆ کۆمهله ههلبێژاردوه، داپهشتنی پلانی تازه تاتوتوی کردنی ئهوانوگۆرانهی بهسهر کوردستاندا هاتوه، لیکۆلینهوه له باری پ.م، باری رینکخهستی ستراتیهو تهکتیکی کۆمهله، پهیههندیان له گهله (حشع). پهیههندیان له گهله هیهزه سیاسییهکانی کوردستانی ئیران، عیراق، تورکیا، سوریاو له گهله بهرههسته کارانی عیراقی، هاوکاری و گهوهگرفتهکانمان.. له گهله بزوتنهوهی سۆسیالیستی کوردستان پهیههندی لهناری.ن.ک باری نیو دهولتهتی، سۆقیهت و مهسهلهی سۆسیالیستی بهرنامهی کۆمهله، داواکانمان: ئۆتۆنۆمی - مافی چارهی خۆنۆسین و گهلهی باسو لیکۆلینهوهی تر هاته پێشوه، ئهوانو کادرو سهركردانهی بهشداریان تیدا کرد (۲۶) کادرو سهركرده بوون

ئهمهش ناوی بهشدا بووه کانه :

۱. نهوشیوان مستهفا.

۲. مهلا بهختیار.

۳. مولازم عوممر.

۴. برایم جهلال.

۵. مامۆستا جهعفر.

۶. شههید سهید کهریم.

۷. ئهبو شههاب.

۸. دلیری سهید مهجید.

۹. زیرۆ ئهحمده.

۱۰. خهلیل جهلال.

۱۱. هاوار جهلال.

۱۲. نهریمان.

۱۳. مامۆستا رهشاده.

۱۴. ریتیاز.

۱۵. سهركهوت.

۳۶. سه لام.
۳۷. حنمه سه عید.
۳۸. شهید علی نامه خان.
۳۹. سه یفمددین هاواری.
۴۰. سه یوان.
۴۱. شیخ تالب.
۴۲. سالار (له کۆتایی کۆبوونه کهدا هات و به شداری کرد له سوریا گهرایهوه).
- به داخوه ناوی هه فالتی ترم له بیر نهماوه.

له گهرمی کۆبوونه کهان بووین.. دوژمن هیرشی کرده سه زمان، چهند رۆژێک کۆبوونه که هه لخوا.. هه فالتی به پریز مام جهلال له چهندین کۆبوونه به شداری تیا دا کرد، باسی هه ل و هه رچی له دایک بوونی کۆمه لهی کرد، هه فالتن د. مه حمود عوسمان سه کرتیری په دک لیژنه ی ته ماده کاری و هه فالت ره سوڵ مامه ند له جیاتی (بسک) مامۆستا به را به و د. جه عفر به ناوی کۆمه لهی ئیران - تیروانینی خۆیان ده رپری له مه ر شوێش و کیشه په واکه ی، له وێ کوردستانی تهی کۆمه له.. سه ر له نوێ سه ری هه لدا یه وه به روا مان وابوو ئه و سه نووره ی کوردستان ده سه تکرده یۆلیس و ژه ندرمه و قه ره قول ناتوانن ئه و سه نووره به سه ر کوردستان به سه سپیتن.. به لکو هه مه و سوپای ئه و ده ولتانه ش ئه و توانایه یان نه.. له و کۆبوونه وه ی دا به ریا ری گه لێک گرنه گ دران، له و هه ل و سه رجو سه کسه تی هه پک له بادینه ان.

دیاری کردنی فه رمانده ی نازاو لیته شاهه و به یه یه واره به بۆ هه ره کهان هه لبه ژاردنه وه ی سه ر کردایه تی، په ندا گرتن له سه ر رۆلی کۆمه له له ناو ی.ن.ک دا هاوکاری له گه ل بزووتنه وه، که له سه نگه ری ی.ن.ک دان به رایه تی له گه ل لیژنه ی نامه ده کاری، هاوه به یانه تی له گه ل هه تزه سه لسه یه کهانی کوردستانی ئیران به تابه تی کۆمه له.

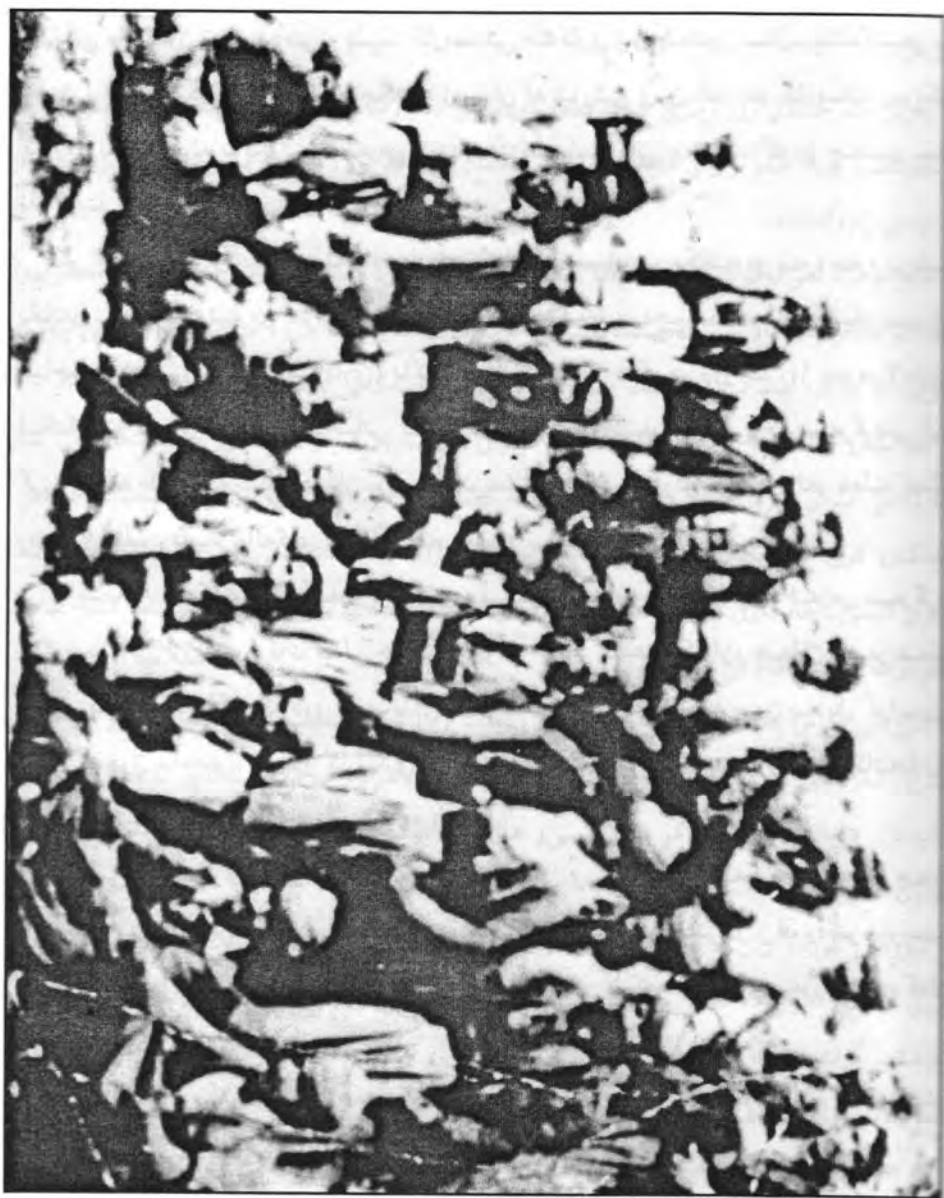
گرنه گرتن به ریا ری کۆبوونه وه: لابه ردی ئۆتۆنۆمی و داوا کردنی مافی چاره ی خۆنوسه ی بۆ گه لی کوردمان، له کۆبوونه وه که ئه و با وه ره دروست بوو که چیه ت هیرش نه که یه سه سه سۆقیه ت.. به لکو ته سه و دا ته گه ره هه له یه ک پوویدا.. هه ره با سی ئه و هه له یه به که ین.. که په شه تر کۆمه له سه سۆقیه تی به کهانی به لاده ره ده زانی وه له په سه تیشه دا لاده ره ده رچوون..، گه له ی گه له یی و گازه نه به یه یه وه ی هه ندی له ها ورپه یان به وه.. به لام به گیانی ها ورپه یانه هه مه و یان چاره سه ر کران.

سەرکردایه‌تی تازه لهم به‌پێزانیه‌ی لای خواره‌وه هه‌لبێژێردرایه‌وه :

۱. نه‌وشیروان مسته‌فا.
۲. مه‌لا به‌ختیار.
۳. سالار.
۴. مولازم عومەر.
۵. شه‌هید سه‌ید که‌ریم.
۶. برایم جه‌لال.
۷. ئه‌بو شه‌هاب.
۸. مامۆستا جه‌عفر.
۹. به‌که‌ری حاجی سه‌فەر.
۱۰. زیڕۆ ئه‌حمه‌د.

* كاك نه‌وشیروان مسته‌فا به‌ سه‌کرتیه‌ی کۆمه‌ڵه‌ هه‌لبێژێردرایه‌وه.

پاش تمواوبوونی کۆبوونه‌وه‌که هه‌ر تینکۆشه‌رتێک گه‌رایه‌وه شوێنی دیاریکه‌راوی خۆی. کۆبوونه‌وه‌ی شینێ یه‌کیکه له‌و کۆبوونه‌وانه‌ی، که رۆڵی گه‌رنگی گه‌ی‌را له‌ گه‌شه‌کردنی کۆمه‌ڵه‌.. له‌و رۆژه‌وه به‌ ئاشکه‌را به‌رچاوه‌ که‌وت، هه‌رچه‌نده کۆبوونه‌وه‌ی فراوانی شینێ له‌ هه‌لو مه‌رجینه‌کی دژوار به‌سه‌راوه له‌ ناوه‌راستی کۆبوونه‌وه‌کان دوژمن هه‌یرشی هه‌ینا.. به‌لام ته‌وانرا به‌ تیه‌رۆ ته‌سه‌لی له‌ هه‌مموو لایه‌نه‌کانی ژبانه‌ی شوێرش و کۆمه‌ڵه‌ی ن.ک بکۆله‌تیه‌وه‌و به‌ریاری گونجایی لینه‌درت.

بزووتنهوه پاش هه‌کاری

کاره‌ساتی هه‌کاری زه‌بریکی کوشنده‌ی له شو‌پرشو ی.ن.ک و کۆمه‌لئو بزووتنهوه گه‌له‌که‌مان وه‌شاند، گرتن و شه‌ید بوونی چهندین سه‌رکرده و فرمانده‌ی ه.پ.ک له هه‌ل و سه‌رجه ناسکه‌دا کارێکی وا ئاسان نه‌بوو، ده‌توانم ب‌لێم: کاره‌ساتی هه‌کاری بۆ چهندین ساڵ.. پاشه‌کشه‌ی به شو‌پرشو کیشه‌ی گه‌له‌که‌مان کرد، جگه‌ له زه‌بردان له شو‌پرشو ی.ن.ک.. ئه‌و کاره‌ساته زه‌بریکی گه‌وره‌ی به هه‌تزی له یه‌گه‌رتنی نه‌مه‌وه‌ی کوردو هه‌تزه سیاسیه‌کانی وه‌شاند.. که بۆ چهندین ساڵ ئه‌و برینه قووله سارێژ نه‌ده‌به‌ۆه.

هه‌ر چهند زوو ی.ن.ک توانی تا راده‌یه‌ک ئه‌و که‌لینه ته‌سه‌ک تر بکاته‌وه و به‌ره به‌ره په‌ریشی بکاته‌وه.. به‌لام بزووتنه‌وه‌ی سو‌سیالیستی کوردستان که له بنچینه‌دا هه‌فاله‌کانیان به‌یورای جیاجیایان هه‌بوو زه‌بری (هه‌کاری) نا‌کوکیه‌کانی قوولتر ده‌کردو پۆژ به پۆژ به‌ره و لاوازی و لێکه‌دا‌بران و داچۆرانی ده‌برد، له‌جیاتى ئه‌وه‌ی هه‌فالتی بزووتنه‌وه هه‌ولتی چاره‌سه‌رکردنی ئه‌و گه‌رێ کۆنانه به‌دن، که پێشتر هه‌یان بوو.. ده‌یانویست نوچدانی شو‌پرش ب‌قۆزنه‌وه له‌ هه‌له‌ که‌لێک وه‌ریگرن با‌لێک به‌سه‌ر با‌له‌که‌ی تر زāl بێت و به‌یورایو سیاسه‌ته‌کانی به‌سه‌پێتی.

کاره‌ساتی هه‌کاری کارێگه‌رتین زه‌بری له بزووتنه‌وه وه‌شاند له‌به‌ر ئه‌وه‌ی سه‌رکرده مێژوویه‌کانی بزووتنه‌وه کاک عه‌لی عه‌سه‌که‌ری و د. خالد شه‌هید کران و هه‌فاله‌ تابه‌ر عه‌لی والی و کاک سه‌ید کاکه، که دوو فرمانده‌ی به‌ناویانگی هه‌تزی پێشمه‌رگه بوون به‌دیل گه‌رابوون، هه‌فاله ره‌سوڵ مامه‌ند.. هه‌موو کاروباری بزووتنه‌وه‌ی له ئه‌سه‌تۆ گه‌رت له‌و بارو دۆخ و کاته‌دا پۆژ به‌پۆژ بزووتنه‌وه به‌ره و لاوازی و نابووتی ده‌پۆشیت.

هه‌فالتی لێپه‌رساو له بزووتنه‌وه له‌گه‌ڵ سه‌رکرده‌یه‌تی ی.ن.ک زۆر نا‌ته‌با بوون، هه‌ر چنده نابێ ئه‌وه‌ش فرامۆش بکه‌ین، که هه‌ندی له هه‌فالتی سه‌رکرده‌یه‌تی ی.ن.ک وه‌کو پێویست رێزبان له به‌یوراکانی بزووتنه‌وه نه‌ده‌گه‌رت به‌و واتایه هه‌ردوو لا که‌وتنه هه‌وای سه‌رو سواری که‌لی شه‌یتان به‌یوون.

هه‌فالتی ره‌سوڵ مامه‌ندو قادر عه‌زیزو مه‌لا ناسیحو حاجی حاجی به‌رایم، نه‌حه‌مد فه‌قی ره‌ش، سه‌ید سه‌لیم.. هه‌تد، کاروباری بزووتنه‌وه‌یان جێبه‌جی ده‌کرد.

نه‌گه‌ر له به‌هاری ۱۹۷۸دا بزووتنه‌وه له‌ناو یه‌کیته‌ی نیه‌ستمانی کوردستان ده‌وری سه‌ره‌کی ده‌گه‌یتر.. ئه‌وه بێگومان له پایزی ۱۹۷۸ کۆمه‌له‌ پۆلی سه‌ره‌کی له‌ناو ی.ن.ک گه‌یتر.

تو ناكوڤيانه له جياتي ئهوهي رۆژ بهرۆژ كهمتر خهفتهر بيته.. به پيچهوانهوه زياتر ده بوو،
 خيسه ناگري ناخوشيهه كاني خوشر ده بوو. گه لتيك رووداوي سهيرو سه مه رم ديني زۆر
 كرده و ناشورشيگيرانه م ده بيني، كه جيگاي ئهوه نيهه باسيان بكه م.
 تا ئه راده يه ي كا ك ره سو ل مامه ند و اي ليته اتبوو له كو بوونه وه كاني م - س ي ن ك به شداري
 هه كرد.

به رته مام جه لال زۆر ريزي كا ك قادر عه زيزي ده گرت.. هه م له بهر ئه وه ي لاو نكي تازه
 شيگه شتوو بوو، هه م به رازاي شه هيدى نهم سه عدى گچكه بوو، هه موو به يو را كاني بزوتنه وه
 هه م سه راده گه ياند.

هه ر چهنده ئه و ناكوڤيانه له سه ره تا له سه ر كرده ايته ييه وه ده ستي پنه كرد به ره به ره هه رته م و
 كه رته م مه فزه وه كا درو ريكه سته نه كاني شي گه رته وه، له نه خا مده بووه هۆي ناكوڤيه كي پانو
 به رته م، تا راده ي لتيك ته رازانو لتيك جيا بوونه وه، كه له با سه كاني داها توده ا.. ديمه سه ري.

له و سه رو به ندانه دا بوو شو رشي گه لاني ئه يران رۆژ بهرۆژ فراوانتر ده بوو، خو پيشان دان.. له
 شاره كاني ئه يران به ري سه ند، رۆژمه ي شا كه گه ستي به عه ترا قدا بوو.. ده يانو يست نه به راره ش
 جيه كه وه كورد داخ بكه م، له بهر به ي سه رو به ري نه ده به رژه انه سه ر شو رشي كورد، هه ر چهنده له
 سه ري شينه ي.. هاو كاري رۆژمه ي عه ترا قى زۆر كرد، به لام كاري سه ره كي رۆژمه ي شا ئه و كات
 سه ركوت كرده ي گه لاني ئه يران بوو.

شو رشي ئه يران به ره و پيش ده چوو، كورسي همه ره زا شاي په هله وي شلو قتر ده بوو، رۆژمه ي
 عه ترا ق مه زنده ي گه وه تري بو خويي و شو رشي كورد ده كرد، چونكه سه دام و نه حمه د حه سه ن
 ته ليه كر.. ده يانو يست شا وه كو خوي به يني و هاو كاري به كتر بكه م.. له ليداني بزوتنه وه ي رزگاري
 خو رزي گه لي كورد.

شو رشي كورده ي ن.ك به گه رته ي ئه و ته رانه ي، كه ئه و كات له بهر ده ستي دا بوو، ياره مته ي
 ته وري گه لاني ئه يران به گه ستي و گه لي كورده مان به تاي به ته ي دا ئه وانه ي كه له لايه ن رۆژمه ي شا
 قه رمانى گه رتيان ده رچوو ده يان ته واني بيته به ره گاي ي.ن.ك، كه له (خري ناوزه نگه و زه لتي) بوو
 ئه سه ر سه نو ري عه ترا ق - ئه يران.

به هه موو ته وانه يه ك ياره مته ي كو مه له ي ناسته نگه كيشانه ي كورده ستاني ئه يراني دا تا به ته واني
 ريكه سته نه كاني هان بده و ياره مته ي هه قه لتي حزبي ديمو كراتي كورده ستاني ئه يراني شي دا بو ئه و
 هه به سته.

داستانی شینئی

لەبەر ساردی لە ۲۰/۱۰/۱۹۷۸ دا بارەگامان لە دەراوی گویژ گواستنوو بە خەری ناوزەنگ و زەلئی، کە دەکورتە سەر سنووری عێراق و ئێران.. یەک جۆگە لە ناوی بچووک خاکی کوردستان دەکاتە دوو بەش یەکێکیان عێراق بەخۆیەو لکاندوو و ئهوی تریان ئێران.

زۆر جار قاچەکانم لەم بەرو لەبەر دانه‌گیناو دەموت: لە هەردوو کوردستانم . شینئی تەنیا گوندیک بوو لەسەر سنوور دووژمن دەستی پئی رانه‌گه‌یشتبوو وەکو خۆی مابوو، دووژمن زۆر نارەحەت بوو، کە چۆن دەبئی شتیک لەبەردەم حکومەت ئاستەنگ بیت .

لەگەر مەمی کۆبوونەوێکانی شینئی بووین، لە کۆنە مەزگوتە کەمی باسی بارودۆخی سئی ملیژن کورد دەکرا، لەو گوندە تیکۆشمەرە پلان و نەخشی شۆرش رێک دەخرا، لەو لادێیە دوورە، کە خەڵکە کەمی بەمەرو مالآت و رەزوباخ و قاچاچییەتی ژانیان بەرپۆه دەبرد، چەندین سەرکردەو کادری کوردستان کۆبوونەو، لە پەنا شاخی مامەندە ئه‌و گوندە خۆی رێگار کردبوو لەبەر راگۆیزان و گواستنوو.. ئیمەش لەناو ئه‌و گوندە چارمان بریبوو هەر چوار پارچە کەمی نیشتمانی خۆمان.

شینئی بنکەمی سووری شۆرشگێران بوو بوو چقلی چاری ئه‌و دووژمنه‌ سەر سەخت و لەخۆباییه، هەقائێن هەر کەسە بۆچونی خۆی دەدایە بەرپۆز مام جەلال.. ئه‌وشه‌و باسی چۆنیەتی لەدایک بوونی کۆمەڵه‌ی بۆ دەکردین.. هەموومان بەوردی هەستمان راگرتبوو شو بوو.. نەمان دەزانی دووژمن پیلان دەگێرئی، نەمان دەزانی لە بنکەو تەویله‌کانی رۆژیم سەری تیکۆشمەرە سودا دەکری، هەر بەو شەو بەرایی سەریازەکانی بەعس گەیشتبوو (سەید ئەحمەدان) تاریکایی بائی بەسەر دۆلئی مەنگورپان و هەلشۆو هێرۆی راگۆیزراو راکێشابوو، لەپەنا تاریکایی سەریازەکانیان بە هەورازی سەخت و پڕ لە هەل‌دێرو هەل‌موندی مامەندە هەل‌دەگەران تا بە دزییەو پشتمان لێبگرن و ئه‌و ترۆسکەییی کە ماوه‌ لە کورد بیکوژننوو و خۆیان ببەنە سەرتۆپ لە کوردستان.

شەبووو.. ئیمە لە خەیاڵتیک و دووژمنانیش لە خەیاڵتیک تری..! چەند رۆژیوو دووژمن خۆی کۆکردبۆو لەگەڵ ئێران، راونێژی خۆیان کردبوو. شەمی ۸-۹/۱۱/۱۹۷۸ تام و چیتۆکی تایبەتی هەیه‌ لە میژووی شۆرشی کوردستان چونکە لەو شەو دا پیلانی دووژمنان یە کخراو نابوت کرایوو لەمیژر نەبوو نۆچدانی بەهارمان بەسەردا رۆیشتبوو.. لەبیری چارەبەک بووین، کە خۆمان گۆرج بەکەینوو و ئه‌وی دۆران دوومانە بیسینینوو..!

کاترمیر (۹) ی شو کاک حاجی حاجی براریم به نامهیه کموه هاته ژوروهه، مام جهلال
 همهکمی خویندهوه، خوی پیرانهگیراو وتی: کاکه دهلین دوژمن هیزی زوری هیناوه بو سهد
 محمدان! دستبهجی.. مشور خورا.. که چۆن شر بکهین.. هممو شتیئک باسکرا تنیا
 شمرنهکردن نسی.. هنر زوو مام جهلال داوای کرد، که (کادیرو چادرهکان) بگوتزینسهوه
 شورتیکی توندو تۆلتر، لهوهه دهرده کموی مام جهلال چند پهرۆشی کادرهکان بوو.. چونکه
 هیزاتی له دستدانی ئو کادرانه ئم جاره شوپش زور سالی تری دهوی تا دیتسهوه سهریتی
 خوی

بهری شر دابشکرا، هممو کادران گهرانهوه خوی ناوزهنگ کاک مهلا بهختیار داوای لهمن
 کرد لهلای ئوان بم، نهرویشتموه لهشینی بووم، دهروبهری شینی به ههرتی بالهک سپیتردا
 تمگن کاک مهلا بهختیار.

کاترمیر بو بهیهکی پاش نیوهشو لهسر ترۆیکی ههره بهرزی مامهنده.. بو به تهقو هاژه،
 بو لوتکه دهروانیهته سر هممو بارهگاگانی یهکیته و بهتواوی کۆنترۆلی سرکردایهتی دهکرد.
 لهپاش شمریکی نیو کاترمیری.. دوژمن گرتی. بهیانی زوو ئیمش شوینی خۆمان گرت،
 گهواره هور له سرمان نمان دهزانی پال پستی کامهمان دهکات - وپرای ئهوش زریان دهستی
 پیکرد، چرقی ددانمان دههات له سرمان! ریژنه باران تیکم له گوللهی دوژمن بو
 بهسوماندا دهباری!.. درا کات بو به بهفر کهژو کیو وهکو تارای بوک سپی ههنگهرا تهقه له
 هممو لایهک گهرم بوو.. لاوکی شاخۆرانی لی دهوهشایهوه.

لهبهر نهداری جلو پۆشاکي زستانمان تهاو نهبوو، له پۆشهلاتی شینی شر گهرمتر بوو سی
 شهیدی سنگهر پرست، ههتۆی کۆرستانان نهحمد مولود فرماندهی کهرتی ههرتی بالهک
 سهرپرستی شهههکی دهکرد..

کات دهههه ئیواره بوو، کاک مهلا بهختیار فرمانیدا، که ئیمش بهچینه لای کاک نهحمد
 مولود.. که چووین لهسر حالی خۆمان زور بهزهیمان بهو پیتشمهرگانهش دههاتسهوه.. که
 تمگلمان بوون، ههلهدهپهرین لهناو بهفر، شوینی وشکمان ددان بوو، له هممو لایهکیش به
 چهکی قورسو سووک گولله باران بوو، که کاک مهلا بهختیار باری ئوانی چاو پیکهوت وتی
 ههستی بگهرتسهوه ئو شههه بهو شیوهیه ناکریت نا لهوی باشترین پیتشمهرگی دلتسۆزم بینی،
 نهوش شههید نهحمد مولود بوو وتی: راسته جهنابت نهندامی سرکردایهتیت، بهلام
 فرماندهی ههرتی ئیمه کاک زیرۆ نهحمد ریویه تاکو ئو فرمانم پی نهکات ناگهرتسهوه..

نه گهر هر همموشمان له سرماندا رهق بينهوه ، كاك بهختيار وتی: ده‌باشه با هيرشيتك بكهين.. همموومان هيرشمان كرد.. دوژمن بهر همموو توانايی كه هه‌ببوو.. شكاو دوو لاشه‌ی سربازی له دواي به‌جیماو دوو كلاشینكوڤمان ده‌ست كهوتبوو، توانیمان شو پوژه ممترسی دوژمن له خوژمان دوور بخه‌ینهوه.. همموومان هاتینهوه گوندي شیني.

دوژمن، كه پشت ده‌دات ده‌شكي.. ده‌یهو پقو تووړه‌یی خو‌ی به‌هېژارانی كورد بریژي، گوندي پاك و دلگيري شیني دایه بهر تزیی قورس به‌چاری خوژم دیم چند پارچه‌یهك بهر پیره‌ژنيكي په‌جا سالة كموت! زور یارمه‌تیمدا له‌گمل هه‌ثاله‌كانی خوژمان.

شو هاتموه، قه‌لای می‌ردانه شوی تاریك.. خوژمان له دوژمن له كمین دانا، به‌لام شووان هر شو كسمن كه له پوژي رووناكدا ده‌توانن خوژمان هه‌لكیشن، به‌یانی له‌گمل گزنگ هاتنهوه.. نه‌وجاره له‌گمل ده‌یان كوژیتمر.. دیسان شكانهوه پوژي دواتر نیمه گه‌راینهوه خړی نازونه‌نگ نهرکی خوژمان به‌چاكي جیبه‌جی كرد. چاك خوژمان بۆ شهر ناماده نه‌كردبوو، فیشه‌كمان كم بوو، خواردن و نازوقه به‌شی دوو سی پوژي ده‌كرد. ئیواره‌یهك به‌دوايانداناردم و ره‌وانه كرام.. به فرمانده‌ی كاك عه‌لی نامه خانو ماموستا برایم نمدامی سر كردایه‌تی چند پیشم‌رگه‌یه‌کی كومه‌لئی ئیرانمان برده قوولایی ناوچه‌ی سرده‌شتی ئیران، له گونديكي نزيك سرده‌شت نیمه گه‌راینهوه، ماموستا برایم له‌وی مایه‌وه.. نازام بۆ كوی پوژشت !

به‌یانی زوو گه‌یشتینهوه خړی نازونه‌نگ مام جه‌لال له‌گمل د. مه‌حمودو شه‌ید وه‌سمان راوه‌ستابوون، كه چاویان به‌ نیمه كموت.. وتیان: چیتان كرد.. وتمان به‌لئی، مام جه‌لال وتی: وهرن له چادره‌كی من پشوو بدن، شو كه‌ین و به‌ینه دوو كوژیتم‌ری شهر و چوار كوژیتم‌ری باره‌هلگر هاتنه سرمان.. راستموخو ده‌ستیان به‌ته‌قه‌كردو گولله‌یهك به‌ چادره كموت ماموستا ره‌شاد ناروی له مام جه‌لال دایه‌وو وتی: باشه مامه ئیره نه‌وتی كه‌ركوكه بۆ نه‌پوژین..؟ مام جه‌لال تووړه بوو وتی: ده‌بیئت ئیره قمبری همموومان بیئت ، بچینه هر شو‌تینك دوژمن دیته دوامان لیره به‌یرین باشته.

به‌راستی شو هه‌لو‌تست‌ی مام جه‌لال، منی سر له‌نوئی بووژانده‌وه، كه بینیم گه‌وره‌ترین سر كرده‌مان له‌تم‌نیشت نیمه‌ویه هیچ قسه‌یهك نامینی.

دوو پوژ دواتر زور كهل و پلمان بۆ هات له دیوی ئیران له‌خه‌لكی جوتیارو گوندن‌شین.. تومنز ماموستا برایم چووبوو كومه‌كمان بۆ بیئی، خه‌لكی به‌شهره‌فی كوردستانی ئیران هرچی له‌توانایان بوو بۆ نیمه‌یان كرد، جوتیارك له‌گمل یهك جاجم (به‌رمال) يك یهك نامی بۆ مام

جلال نوسی بو، که ده‌لیت: مامه گیان به کوردستان له‌ونده زیاتر ئیقتیدارم نییه..! ته‌گینا
په‌حیشم بۆ کوردستان له‌چاو نییه‌ خوا بتانپاریزی، سه‌ری ئیمه‌شتان له‌ ئیران به‌رز کرده‌وه).
ته‌گهر به‌ چاری و‌یردان سه‌یری نامهی ئهو جوتیاره‌ کورده‌ی ئیران بکه‌ین ئینجا ده‌زانی..
خه‌لکی کوردستان چهند په‌تشمه‌رگهی ره‌سه‌نیان خۆش ده‌وی.

به‌لی نۆ پۆژو نۆ شو بو شیه‌یه‌ شه‌رمان له‌گه‌ل دوژمن کرد، ئیرانیش له‌ سنووری خۆی
مخه‌رمه‌ ئه‌رتشی به‌ کۆپته‌ر دابه‌زاند، په‌نگای به‌ ژنو مندالی به‌جووکیش نه‌دا به‌ په‌نا هه‌نده،
یلن بۆ چهند پۆژتک به‌چه‌ گونده‌کان تا له‌ کوشتنی منداله‌کانیان دلتیا بن.

به‌چاوی خۆم ده‌م بیینی کۆپته‌ره‌کانی عیراق له‌سه‌ر خاکی ئیران ده‌سووپانه‌وه‌ جارجار ده‌چوونه
سه‌ردشت..! به‌ بۆچونی من ته‌له‌قه‌یه‌کی تر بوو.. له‌و زه‌جیره‌ پیلانه‌ گلاوانه‌ی دوژمنانه‌ی کورد، که
په‌نجاره‌چوونی شوپشی کوردیان سازده‌دا.

هوژمن به‌ ده‌یان سه‌ریازی لیکوژراو ده‌یان سه‌ریازی به‌ هۆی به‌فر بارین په‌ق بوونه‌وه‌ تاگو
په‌له‌ری داهاات و له‌ژیر به‌فر بوون، چهندین چه‌ک و هاره‌نمان ده‌ستکه‌وت له‌ ئیمه‌ش له‌و شه‌ره‌ ته‌نیا
هو په‌تشمه‌رگهی قاره‌مان له‌و شه‌ره‌ دوور و دره‌ژه‌ بریندار بوون، که‌ یه‌که‌ئیکیان به‌ناوی (زه‌رده)
خه‌لکی قورشاغ لوی ده‌شتی هه‌ولێر بوو.

له‌و شه‌ره‌ که‌م و‌تنه‌و داستانه‌ مه‌زنه‌دا دوژمنانه‌ی کورد شه‌کان و شوپش سه‌ره‌که‌وت و په‌گو
په‌شهی به‌ یه‌که‌جاری داکوئا.

شه‌رکردن هه‌میشه‌ دوو لایه‌نه‌یه‌، ته‌گهر سه‌ره‌که‌وتی، دوژمن ده‌شکی و جه‌ماوه‌ری زیاتر بۆ
شوپش په‌یدا ده‌که‌ی.. ته‌گهر شه‌که‌ست بێنیت.. ئه‌وا نوچه‌دانیه‌کی گه‌وره‌یه‌ هه‌م له‌ه‌رووی مه‌عنه‌وی و
هه‌م له‌ه‌رووی جه‌ماوه‌ریه‌وه‌.

داستانی شینی یه‌که‌ئیکه‌ له‌ سه‌روه‌ریه‌کانی مه‌زنی شه‌که‌داری شوپشی کوردستان و ی.ن.ک و
هه‌په‌ک.

شوپش کردن کارته‌کی سه‌خته، مانده‌بوون و په‌نجه، به‌بۆچونی من ئازایه‌تی هه‌میشه‌ شوپش
په‌رو پێش ده‌بات.. بۆیه‌ ده‌بێ په‌تشمه‌رگه‌کان هه‌ر ئازابن هه‌تا سه‌ره‌که‌وتنی گه‌وره‌ به‌ده‌ست
مه‌هیتن.

سلاو له‌و تیکۆشه‌رانه‌ی به‌شه‌دارییان کرد له‌ شه‌ری مان و نه‌مانی شینی، به‌خه‌یر بێت یادی
شه‌هیدان سه‌هید که‌ریم و ته‌جه‌د مه‌لود و مه‌سه‌د خالده‌و سه‌رجه‌م ئه‌و قاره‌مانه‌ گیان له‌سه‌ر
مه‌ستانه‌ی له‌و شه‌ره‌دا ده‌وری کاریگه‌ریان هه‌بوو.

شهری شینئ پیوستی به خوتندنموه یه کی قول هه یه چونکه له ههل و مهرجیکی گرنه گ نهر شهره روویدا، چونکه دوژمن لهو شهره دا زیاتر له سی سد هزار سهریازو زیاتر لهسی هزار ده بابو سهدان فرۆکی جهنگی کۆپترو به هزاران جاشی چلکاو خۆرو کاسه لیس و نیشتمان فرۆشی به کار هینا، هینزی پیشمهرگی کوردستان لهو کاتهدا له (۶۰۰ بۆ ۷۰۰) پم تینهده پهری، چهن دین پیشمهرگهش گهرا بوونهوه له نهجامی ناکۆکی ناو هینه سیاسییه کانی کوردستان.

هممو ئه شوئنهی شهرمان تیدا کرد له (۵ تا ۸) کم پتر نهده بوو، یه کهمینجار بوو پاش نسکۆ ه.پ.ک له شوئنیکی واسهختدا نۆ رۆژو نۆ شوو روو بهروو بهرامبهر ئه دوژمنه بههینه شهر بکات، سهره پای نهمانهش زیانی دوژمن زۆر زۆر بوو، خه لکی گوندی شینئ زۆریه یان خزیان چه کردار کرد به دهستکومه کان، قوریانیمان نه بوو تنیا دوو پیشمهرگه به سووکی بریندار بوون.

ئو شهره یهک راستی گه لئ گرنگی یه کلاکرده وه.. نهویش: ئیران و عیراق هاوکاری تهواری یه کتریان کرد بۆ ئهوی نابلقه مان بدهن، به لام نازایهتی پیشمهرگه کان، ئهو پیلانه یان تیک شکاند.

ئوه دهسه لینی.. با هممو دوژمنان یهک بگرن گهر خۆمان هه بین دوژمن ناتوانئ له خاکی خۆمان شهرمان له گه ل بکات ویمان شکینی، ئهو کات پیشمهرگی کوردستان ده یزانی.. خه بات و تیکۆشان پیوستی به قوریانیدانو شوړشیش گیان به خشینه.

شوړش کردن هاتنه سهر حازری نییه، خۆ هه لکیشان نییه به لکو کرده وهی رۆژانه یه، گیان به ختکردنه، شوړش کردن خزمهتکردنی گه له، به ئاره قو خوتن ده بی ناماده بی. داخه کهم هممو ئه و اتایه له بیرکراو.. هه لپهرستان به ئاره زووی خزیان شوړش پیتناسه ده کهن.. که پیم وایه به هه لئ گوره دا ده چن.

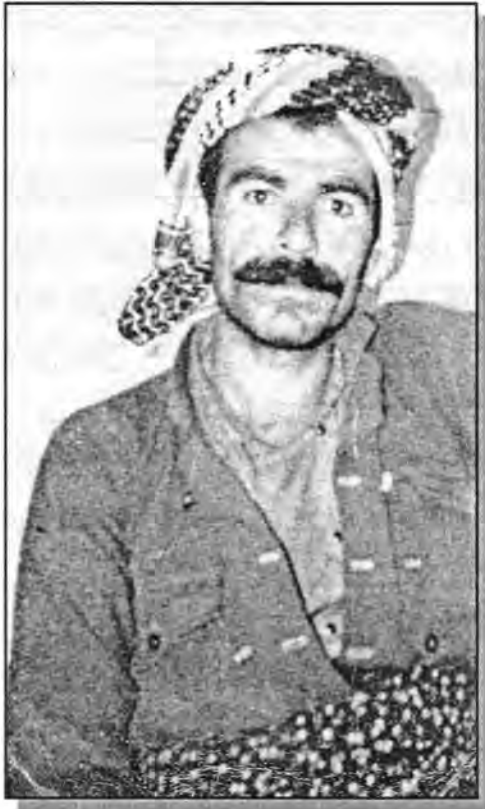
شەھید ئەحمەد مەولود

ھەلۆی کویستان

لە شۆرشى ئەیلولدا کاریگەرانه بەشداری کردوو، خەلکی دۆلی بالەیانى ناوچەى قەسرو ماکووسە، لە سەرەتای شۆرشى نوێ ھاتۆتە ریزی شۆرشو بوو بە ئەندامى بزوتنەو پاشان یەکیتى شۆرشگێرانى کوردستان، بە پەلەى جیاجیا لەریزی ھیزی پێشمەرگەدا کاری کردوو لە ھەستانی شینی لە ۱۹۷۸ فرماندەى کەرتى ھەرتى بالەک بوو مەردانە بەرگری لە سەركردایەتى ى.ن.ك کرد. پاشان کرا بە فرماندەى تیپى ۷۸ ى کارۆخ لە دەیان شەرو پێکدادان بەشداری کردوو، لە بنەمالەکیان چەندین شەھید ھەبە.

لە شەرى قەندیلی دووھم لە ۱/۹/۱۹۸۳ لەسەر لوتکەى کونە کۆتەر شەھید کرا پیاویکی تەسر خۆو دوربینو قەسەخۆش بوو.

لەگەڵ پێشمەرگەکان خۆی جیا نەدەکردەو، چەندین کاتژمێرێک پێش شەھید بوونی لەھای سە دانیشتوو مێژووی ژيانى خۆی بۆ دەگێراینەو.

شەھید

ئەحمەد مەولود

ھەلۆی کویستان

شا بۆی دەرچوو..!

هممومان دہزائین کوردستانہ کھی خۆمان بەسەر چوار دہولتھی ھاوسیتی یەکتەدا دابەشکراوہ، ههچیان دان بە مافی کورد نائین.

گۆرانی بارودۆخ لە ھەر دہولتھتیک.. کہ کوردستانی بەسەردا دابەشکراوہ، گۆران بەسەر بارودۆخی کوردستان دیتی.. چەند مانگیک پێش شەری شینی.. عێراق (ئیمام خومەینی) لە ولاتە کھی دەرکرد.. بۆ ئەوێ شا رازی بکات شا با نووی ھاوسەری شای بی پەیمان بانگ هیتشتن کرد، ئیمام خومەینی چوو بۆ کویت و لەوێش بۆ فەرەنسا لە پاریس نیشتهجی بوو، ناکۆکی دہولتھە ئیمپریالیستەکان.. لەسەر بازاری ئێرانی زۆر توندو تیژ بوون ھەریە کہ دەیویست بەرژوہەندییەکانی خۆی بپارێزی و دژی دہولتھە کھی تر کاری دەکرد، دەیویست جیبەجی خۆی توند بکات، شای ئێران، کہ سائەھا بوو بە پشتیوانی ئەمەریکا ببوہ پۆلیس.. خلیج لەخۆی بایی ببوو دەیویست لە ئاگاکانی ھەلبەگەرتتوہ.

گەلانی ئێران - فارس - ئازەر - کورد - عەرەب - تورکمان - بلوچ ھەریە کہ بە شتوہیەیک لەلایەن رژیمی شا دەچوسانەوہ (ساواکی) ئێرانیش شەلم کوێرم ھیچ نابوێرم.. کەوتبوہ گیانی خەلک، بی رەوشتیان لەناو کۆمەلانی خەلک بلاوکردهوہ.

کار گەیشتبووہ ئەوێ ھیچی بەرگەئێرانی نەگرت بۆیە لە سالی ۱۹۷۸ گەلانی ئێران.. رۆژ لەدوای رۆژ ھەلوێستی مەردانەیان بەرامبەر رژیمی شای جەلاد وەرگرت، رۆژانە خۆپیشاندان لە شەقامەکانی تاران بەرپا دەکرا، ھەرچی ھێزو توانای شا ھەبوو کەوتە کار.. دامرکاندەئەوێ ئەر گیانە شۆرشگێرە کوشتن - نان برین، جار جار پارانەوہ.. بەلام کار لەکار ترازابوو.. ههچیان دادی نەدان.

ئیمپریالیزمی ئەمەریکیش، کہ خاوەنی گەورەترین بەرژوہەندی بوو لەئێران بۆ ئەوێ سۆڤیەتیەکان لە ئێران و ئاوەکانی گەرم وەکو (خلیج و موحیتی ھیندی) نزیک نەکەونەوہ.. ناوچە نەوتییەکانیان نەکەوتتە دەست، ھەرچی ھەول و کۆششی لە دەستی ھات بەکاری ھینا، بۆ رزگارکردنی شای ئێران یان ھینانە سەرکاری حکومەتییکی بەکرێ گێراوی سەر بە ئەمەریکا، یا حکومەتییکی عەسکەری، ههچیان بۆ نەکرا، لافاری جەماوہری پی رانەگیا.

تا ئەر رۆژە شای ئێران شای خوین مژو دزو بی نابوو بەخۆیی و دەست و پێنەندەکانی خاکی ئێرانیان بەجێھێشت، کہ ئیستا ئاوارە ھەندەرانن ھەر چەندە ئەر بەد رەفتارانە، ئەر وێژدان

هردوانه، نو جوامیر فرۆشانه لاسهر مالتی خهلکی رهشو رووت بهسهدان ملیارد دۆلاریان
هۆیو خزبان دهولهمهههه کرد. بهلام جینگای ئیره بی نین.. چونکه لهکهی ئارهقی شهرمهزاریان پی
تسهرتتهوه.

ینگومان بارودۆخی ئهران راستموخۆ کار دهکاته سهر بارودۆخی کورد چونکه بهشیکی
گرتگی خاکی کوردستان.. لهلایهن ئیرانهوه داگیرکراوه دراوسیتی عیراقه، که ئهویش بهشیکی
ته خاکی کوردستان داگیر کردوه.

ئوهندهی پاپهرین و شۆرشی گهلانی ئهران کاری لاسهر بارودۆخی شۆرشی ئیمه کرد، هیچ
شتیکی تر ئهوههه کاری نهکردۆته سهر، روخاندنی شای ئهران دوژمنی دیرینی گهللی کوردو
هۆستی عیراق و خاوهنی ریککهوتن نامهی جهزائیر، جارنکی تر له ماوهیهکی نزیکدا دۆستیکی
تر وهک ئهران بۆ عیراق پهیدا ناییت، شۆرشی گهلانی ئهران، که دهستی پیکردو رۆژانه کاری
یشتی دهکرده سهر سنووری کوردستانی خوارو، بهپیتی گهشهکردنی شۆرشی گهلانی ئهران
شۆرشی ئیمههه دهچوهه پیشهوه، ئهوانهی رۆژی کاریگهریان ههبوو لهخۆپیشاندان و هاندانی
گهلانی ئهران ههموویان له رووی فکروهه دۆی رۆژی عیراق بوون، ئیسلامیهکان، که زۆریهیان
ئهلایهن ئیمام خومهینی رهبری دهکران، تازه له عیراق دهکرابوون، موجاهیدی خهلق که
توکات خومهینیان بهرتههر دهزانی لهگهل چهریکی فیدائی و ههتزه سیاسیهکانی کورد..
ههموویان دۆی سیاسهتی دکتاتورانهی عیراق بوون، ههر بۆیه عیراق زۆر له نزیکهوه
چلههرانی گۆرانکاریهکانی ئیرانی دهکرد.

بواری ئهوهی له دهستهچوو، که لهماوهیهکی نزیکدا پهیمانیک لهگهل ئهران بهستهی بۆ لیدانی
ههروهتتهوهی کورد. جگه لهمههه مهترسی ئهوهی دهکرد پهرشکی ئهوه شۆرشه پههرتتهوه بۆ
عیراق.

ئوهندهی سهری قالی بوو به بارودۆخی ئهران، ئهوهنده ئاگای له کورد نهماوو، ههر چهنده
ههتشتا بهگهرمی چهپی دههات، تاکو رۆژی ۱۱/۲/۱۹۷۹ شۆرشی ئهران.. دوا سهرکهوتنی به
هستههتاو کوردهکانی رۆژههلاتیش سهریان ههلدايمهوه.

بووداوه گرنگه کانی

سالی ۱۹۷۹

شای ئیران.. یه کینکه له دوژمنه ههه سه سهخت و گهوه کانی گهلی کوردو بکوژی شهید قازی محمدو هه قاله کانی، بکوژی مهلا ئاوارهو سماییلی شریف زادهو هزاران تینکۆشهرانی تری کوردستانی ئیرانی بوو.

له سه ره تای مانگی شویات شاه لهژیر لافای قینی گهل.. تارانی بهجیهیشت و ده ریه ده رکرا. که شاپور بهختیار سه رۆک وه زیران بوو، خومهینی له پاریس گه رایسه، هه چهنده کاربه دهستانی ئیران هه ره شه یان ده کردو ده یان وت: ناتوانن زامنی ژبانی خومهینی بکهن له کاتی گه رانهوه، بهلام له فۆکه خانه مهر نبادی تاران یهک ملیۆن پتر له خه لکی ئیران پیتشوازیان له خومهینی کردو کۆنه پیاوه کانی شاه هیجیان بۆ نه مایهوه، قه ده غه کردنی هاتوو چوویان له تاران راگه یاند تیمام خومهینی داوی له خه لک کرد، که نهو بریارهی کاربه دهستانی سه ر به شاهانشا بشکیتن، چارچنۆک و به ره لاکانی سه ربه شاه کهوتنه خۆشاردنوه، هه چهنده نوینهرانی ئه مهریکا له تاران هه لئاو کۆششیان کرد هیجیان بۆ نه کرا به ناچاری نوینهری کۆشکی سپی (البعیت الأبیض) - نوینهری کارتر به په له خۆی شاره وه به ئاستهنگ پرزگاری بوو.

پۆل پۆل سه ربازو ئه فسهره کان به لای خومهینی شکانه وه تاکو رۆژی ۱۱ / ۲ / ۱۹۷۹ به یه که جاری رژی می کۆنه په رستی شاهه نشای دوو هزارو پینج سه د سال حوکمی به سه ر خه لکی به شه ره فی ئیران کردو خیروبیری ئه وه خه لکه می له پیناوی هه وه سو مه رامه کانی تا قم و ده سه ته که می خۆیان خه رج ده کرد.

من نهو رۆژه له گوندی بانی مارانی ناوچه می ده شه تی هه ولیر بووم.. زۆر دلخۆش و شادمان بووم.. دیاره هه ر گۆراڤینیک له ئیران ببی.. راسته وخۆ ده وره کاریگه ری له سه ر کوردستان و بزوتنه وه ی پرزگاری خوازی کورد ده بیته، له به رته وه ی له ئیراندا زیاتر له (۶) ملیۆن کس کورد هه یه وه له گه ل کورده کانی به شی عیراق و به شی تورکیا هاوسنورن، چاک بوونی بارودۆخی کوردی ئیران باش بوونی بارودۆخی کورده کانی به شی عیراق و تورکیا و شوینه کانی ترن، چونکه دوژمنانی کورد نهو پیلان و نه خشه یه می کورده ستانیان وا دابهش کردوه، نه گینا میلیه تیکین هه قی ژبانی سه ربه خۆمان هه یه.

كوردەكانى كوردستانى رۆژهه‌لاتى ئىتران و حزبە سياسيه‌كانيان رۆلى خۆيان گىرا له
رووخاندنى رۆژمى شاه، له‌پاش رۆژى ۱۱/۲/۱۹۷۹ زۆرىمى ناوچه‌كانى كوردستان كهوتنه ژىر
ده‌سه‌لاتى خودى كوردەكان.

رۆژمى شای ئىتران.. بۆ ترساندن و سەركوت كردنى گه‌له‌كه‌مان له ئىتران له هه‌موو گوندێك
په‌سگايه‌كى (ژهندرمه‌ى - حرس حدود) دانابوو جگه‌ له سەربازو پۆليس و چريك (جاش) و ساواك
زياتر له ده‌ هزار ژهندرمه‌ى له كوردستان جیگیر كردبوو.

له رۆژى رووخاندنى ته‌خت و تاجى ئهو زالمه، زۆرىمى هه‌ره زۆرى ئهو پاسگايانه له‌لایم
خه‌لكه‌وه چەك كران. وه‌كو په‌سكه‌ى دوور ئاوييان به‌سه‌رهات چەند رۆژ پيشتر زولم و زۆريان له
خه‌لك ده‌كرد، په‌لامارى ناموسى كوردیان ده‌دا، جه‌رده‌و رینگريان له كاروانچيه‌كان ده‌كرد،
تيفانو جنیوى سووكيان به‌ خه‌لك ده‌دا، ئه‌مه‌رۆ وایان به‌سه‌رهات مه‌گه‌ر بابده‌ه‌وارى شپى
كردیته‌ت، سه‌رشۆرو زه‌لیل، چاو‌مۆنو بۆ تووك، مل كه‌چ و داماو شه‌یتان ده‌ستى پارانه‌ه‌یان بۆ
خه‌لك به‌رز ده‌كرده‌وه.

میلله‌تى ئیتمه‌ به‌ وه‌فاو به‌به‌زه‌یه‌یه هه‌میشه له دوژمنه‌كانیشى خۆشبووه، نه‌گه‌ر داوایان
كردبۆ، به‌م جۆره‌ پیاوه‌تى و چاكه‌ى گه‌لى كورد جارێكى تریش به‌رامبه‌ر (پیره مه‌شه‌ديه‌كان)
ه‌ویات كرایه‌وه.

جاری به‌كه‌م.. له گرانی له‌كاتى قاتوقپى، كه ئهو عه‌جمانه له برسان ده‌مردن، به‌ ره‌وو
ده‌هاتن بۆ كوردستان به‌سكى تیره هه‌ندى ئازوقمى زیاده‌وه كوردستانیان به‌جێده‌هێشت،
هه‌خه‌كم كۆ باسى ئهو پیاوه‌تیه‌ى كوردی كرد..! كه ساله‌كانى چل روويدا..! كورپو نه‌وه‌ى ئهو
جۆره‌ پیاوانه له كوردستان.. چاویان به‌ریبه‌ ناموسى كورد! خه‌لكیان تالان ده‌كرد، به‌رتیل و
یگه‌ر له‌لای ئه‌وان.. هه‌ر شتێكى ئاسایی بوو.

تله‌ی گه‌لى كورد له پیاوه‌تى خۆی په‌شیمان بێته‌وه.. چونكه‌ راستى هه‌ر سه‌ر ده‌كه‌وى،
هه‌قته‌ى زياتر له (۳۰) سى سال گه‌لى كوردیان به‌ مه‌رومالات ده‌زانى له‌و كاته‌ كهوتنه ژىر
هه‌ستى جووتیاره‌كانى كوردستان، نازام نه‌گه‌ر له‌ولاو له‌ملا چەند رووداویكى كوشتن و لێدان
هه‌مى به‌لام به‌گه‌شتى هه‌موویان به‌رێزه‌وه بۆ ولاته‌كه‌ى خۆیان ره‌وانه كرانه‌وه من نه‌م بیست هه‌یچ
په‌تفه‌رمه‌یه‌ك كوژرایته‌ت.

سەربازگه‌كه‌ى مه‌هاباد، كه باره‌گای لیوايه‌كى لیبوو، هه‌موویان چه‌ككردن زۆر سەربازگه‌و
په‌گاكانى تریش چەك كران.

بەپەلە حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران کەوتە خۆیی و بە زوویی توانی زۆریەکی ناوچەکانی کوردستان بۆ ئێران کۆنترۆڵی خۆی، کۆمەڵەی ئاستەنگکێشانی ئێرانیش بەرە بەرە لەشارو لادیکان بۆ بەرە گایان دانوو.. پێشمەرگە ناو نووسکران، لە یەکەمین رۆژەوه ناکۆکی توندو تێژ لەنیوان کۆمەڵەو حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران دروست بوو، جێگەیی داخه..! گەلی ئێمە بەتایبەتی حزبو رێکخراوه سیاسیهکانی لە هیچ کاتیەک یەکگرتوو نابن، لە رۆژانی خۆشی و ناخۆشیدا هەر دوژمنایەتی یەکتر دەکەن.

بە پێچەوانەی هەموو شۆرش و حزبهکانی دنیا، لە چین حزبی شیوعی چین لە هەندی کات و دۆخی سەخت پەیوهەندی دۆستانەیی لەگەڵ (کۆمینیست) هەبوو، کە لە چینی بۆرجوازی گەوره پێک هاتبوو، نۆکەرو ئەلقە لەگۆی بیگانهش بوون، نازا ئێران کوردەکانی خۆمان بۆچی و سەیری دنیا دەکەن .. هەر کەسەو هەر حزبه دەهێوی خۆی رابوو سەرۆک بێت، لەبەر خۆی دەباتهوه کە پێشپهروایەتی دەبێت لەلایەن جەماوەری خەلکی کوردستانهوه گەواهی بۆ بدریت، نەک حزبو رێکخراوه کە خۆی.

پاش سەرکەوتنی شۆرش گەلانی ئێران.. سنوورهکانی کوردستانی ئێران بۆ پێشمەرگەکانی کوردستانی عێراق کرایهوه.. نابۆقەدان نەما، واتە قوڵایی ستراتیی بۆ کوردستانی عێراق هەبوو، لەگەڵ سەرکەوتنی شۆرش گەلانی ئێران.. نیوانی عێراق و ئێران بە تەواوی شلەئا، بە تاییەتی وەلامی بروسکەیی خۆمەینی بۆ ئەحمەد حەسەن ئەلبەکر، کە لە کۆتایی نامەیی خۆمەینی دەلێت:

(السلام علی من اتبع الهدی) واتە سەلام لەو کەسانەیی رێگای راست دەگرن، لە سەردەمی رابوردوو پێشمەرگە (دخ) بەو شێوهی وەلامی کافرەکانی دەدایهوه، عێراقیهکان بەو قەسەیه زۆر نیگەرمان بوون.. کەوتنە پرۆپاگەندە کردن لە ئیزگەو رۆژنامەو گۆڤارهکانیان بەراستی دەولەتە ئیمپریالیزمیهکانیش کە بەرژوهەندیەکانیان لەگەڵ ئێران تێک چۆبوو.. ئاگری نیوان عێراق و ئێرانیان خۆشت دەکرد تا وای لێهات شەرتکی نا بەرامبەر لە نیوانیاندا بەرپا کراو بوو هۆی کوشتنی زیاتر لە ملیۆن نیویک مەرۆ و ماڵ وێرانیش بەسەر عێراق و ئێراندا هات! پاشان دێنەوه سەر ئەو باسه، کە رەنگه هەموو عێراقیهک و ئێرانیهک لەگەڵ شەره کە لە دورو نزیک ژیا بن.

حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران بەهێزترین حزبی سیاسی بوو، لە کوردستان دەستی بەسەرداگرت، بەلام بەشێوهیەکی زۆر ناریک و پێک هەلسوکەوتی دەکرد، جیاوازییەکی گەورهی

بعدي ده کرد لئو شارانمى، كه رژيم دهسهلاتى بسمرىا دهشكا، قاچاغ چييهتى و شتى تریش زۆر به ناشكرا له پنا دهفتەرى سياسى حزب دهكرا.

گەلى ئيمه وا بۆى پهخساوه، هەر كاتيك نيمچه نازادينهكى هەبوو به هەلى دهزانى هەرچى خۆى پينى خۆش بيت بيكات ليپرساويش هەبوو بهلام بههيچ شينويهكى گوتى به ريك و پينكى تەدا، گراني و بى سەروەرى و قاچاغچييهتى، پياو كوشتن، شەروەهلالا، زولم لىكردن له هەندى له پيشمەرگەو له ليپرساوه كان له خەلكى بى دهسهلات و هەزار، كەمبووه خاله گرنگەكانى لاوازى حدك له ئيران.

له كاتيك دهبايه حزب و كۆمهله ئهو هەله بقۆزنهوه هەر چى زوهه خۆيان ريكبخمن، جەماوەر جەنە جۆش و خۆش بۆ بەر پەرجدانمەوى هيرشى چاوه‌روان كراوى دوژمن، له پۆزى نەورۆزى ١٩٧٩ (بەسك) لەناو يەكيتى نيشتمانى كوردستان چوونه دەرەوه له گەل (پەكەم) (ليژنەى تەحزيرى - د. مەحمود) بەشمو له ئاوى زەلئى پەرينمەوه بۆ گوندى گۆرەشير له كوردستانى ئيران يەئى ئەوى به فەرمى ناگادارى سەركردايمتى ي.ن.ك بەكن، زۆر هۆى راستەوخۆ نا راستەوخۆ بووه هۆى دەرچوونى بزوتنەوه لەناو ي.ن.ك دا.

حزبی شیوعی عیراقی و شۆرش

حشع له سالی ۱۹۷۳ له گهژن حزبی بهعس لهناو بهره بهکی داتاشارا و بهیه کمه کاربان ده کرد شیوعیه کان پیتیان و ابوو بهعسییه کان بهره و سۆسیالیستی ده پۆن رهنگه له دوا جاریش بن به شیوعی، دیاره لیپرسراوه کانیاں میژووی بهعسو بیرو باوه ره کانیاں شارهزا نمبوون نه گینا، کئی هیه له دنیا دا نمانی حزبی بهعس حزبیکی قومی شۆقینییه و دژی بیرو باوه ری پیتشکومتن خوازانیه و ده یهوی نهو گه لانه بتوینتیهوه، که له ولاتی عمره بیدا ده ژین.

میشتیل عه فلهق هه دژی شیوعیهت حزبی بهعسی دوستکرد، شیوعیه کان نهو ده هۆلای بۆ بهعسییه کانیاں ده کوتا بۆ خۆشیان نه ده کرد، دیاره بهعسییه کانیش هه ندی جلهویان بۆ شیوعیه کان شل کردبوو، چونکه لهو بارو دۆخدا لهو پهری بههیزی دابوو.. بهعسییه کان بۆ نهوی گهلی کورد و پارتی له هه موو هه تزه پیتشکومتن خوازه کان دابین، له گهژن شیوعیه کان یه کیان گرتبوو، شیوعیه کانیش زۆر بی نه مهک ده رچوون هه ره له سایه شۆرشه نه یلول گیانی هه زاران نه ندامیان رزگار بوو، وه هه ره هه مان بهعسی بوون (سه لام عادل) سکریتی حشع یان له سالی ۱۹۶۳ له سیداره دا، سه رکرده کانی تریان په نیاں بۆ پارتی و بارزانی هه تاو زۆر ریزی گرتن و پیاوه تی له گهژن کردن، له پاشان به گۆ پارتیدا هاتنه وه، شانی خۆیان گلاو کرد چه کی بهعسییه کانیاں کرده شان و شوو و رۆژ به دوا ی پ-م ده سوورانوه چه ندین پ-م ی دلیرو قاره مانیاں شهید کردو چه ندینیاں ته سلیم به حزبی بهعس کردو له پاشان له سیداره دران نهو هه لۆسته ی شیوعیه کان ئه ستاش گهلی کورد بۆ نه وه کانی خۆی ده گه تیه وه..

پاش هه رهس هه نانی شۆرشه نه یلول.. بهعسییه کان خۆیان بهه تزه ده زانی و شیوعیه کانیاں چه ک کرد، رۆژ له دوا ی رۆژ بیانوی گه وره تریان پیده گرتن تا وای لیه ات چه ندین نه ندامیان له سیداره دان به بیانوی نه وه، که نایهت کهس له ناو هه تزه چه کداره کانی عیراقی (جیش - پۆلیس - نه من) حزبا یه تی بکات شیوعیه کانیش خۆشیان نه مه بریاره یان ئه مرآز کردبوو، به ره به ره شیوعیه کان جیگایان لیژتر ده بوو تا وای لیه ات بهعسییه کان به کۆمه ل داوایان له نه ندامانی حشع ده کرد، که (به رانه ت) به دن.

چه ندینیاں لی خسته نه زیندان، چه ندین نه ندامی ئافره تی شیوعیاں له زیندان (فسه اد) کرد به ناچار هه ندی له نه ندامه کانیاں هه لاتن و خۆیان گه یانده شۆرش، له ناوچه ی ئه مه زۆر ریزیان گرتن و یارمه تیاں دان وه هه ره چی پتووستیاں هه بوایه بۆ مان جیه جی ده کردن له

سهرتای سالی ۱۹۷۹ لەناوچه جیا جیا کانی کوردستان کۆ دەبوونەو دیاره تا ئێمە کاتەش سەرکۆرەکانیان هەر بۆتەمە ی چاک بوونی حزبی بەعس بوون..! پێم وایە (بەنکەکانی حشع) گوتی بە قسە سەرکۆرایەتی خۆی ئەدا ناچار سەرکۆرەکانیان هاتن بە دواياندا، لە پێشدا قەتەح رەسول، یوسف قەشە، که هەردووکیان ئەندامی کۆمیتەیی ناوەندی حشع بوون هاتنە نار خۆش ئینجا بەرە بەرە سەرکۆرەکانی تریان.

گۆرانی بارودۆخ لە ئێران زیاتر سەرکۆرایەتی حشع یان هاندا، که دژی رژێم بووەستن، من جیواوەری شیوعیەتم خۆش دەوی، ریزی هەموو ئێمە کەسانە دەگرم که ئێمە بیواوەریان هەنگرتوو، شیوعیەکان لەلایەن بزوتنەو دژایەتی دەکران ئێمە لای خۆمان دالەمان دەدان لە هەندێ شوێن بەگۆڕەیی توانا چە کدارمان کردن وە لە هەموو ناخۆشیکە پارێزگاریان نیکردون.

لە سەرەتا هەلۆتستی حشع بەرامبەر رژێم روون نەبوو، بەرامبەر حزبه سیاسییەکانی کوردستانیش هیچ هەلۆتستیکی روون و ئاشکرایان نەبوو دیاره هەر حزبیکی بە ئەزمون کۆن تەگەڵ رووداوەکاندا ژیاوە بۆیە دەبێت هەلۆتستی خۆی هەبێت بەرامبەر هەموو رووداوەکان، حشع پەییوەندی دۆستانەیی بەهێزی هەبوو لەگەڵ حەک و لەگەڵ کۆمەڵەیی رەنجەدان و کۆمەڵەیی تەستەنگێشانی ئێران بیواوەریان زۆر لێک جیاوازبوو، ئەگەر دۆژمن لە خۆی راببینیایە کاری تەو دوو رێکخراوەی دەکرد، چونکە بریایان بەو نەبوو که دەبێ گەلی کورد حزبی شیوعی سەرەخۆی هەبێ.

هەلۆتست بەرامبەر سوڤیەت خاڵیکی تری ناکۆکی بوو، رووخانی رژێم یا چاککردنی دۆخە که لەسەر دەستی ئێمە رژێمە جیاوازیەکی تری بیواوەری بوو، روون بوونی هەلۆتستی شیوعیەکان بەرامبەر هەر یەک لە حزبه کوردستانیهکان کێشەیی نێوانی یەکی و شیوعی زەقتر کرد، بەهەر حالاً بەرامبەر بەو خراپانەیی، که کردیان دژ بە گەلی کورد.. جارێکی تریش کوردستان شیوعیەکانی لە هێرش و پەلاماری بەعسیەکان پاراست، بێگومان ئێمە جارێان هەموو ئەندام و دۆستێک و پ.م.ی شیوعی ئێمە راستییەیی بۆ روون و ئاشکرا بوو، سەرەرای ئێمە هەموو خراپانەش هاوکاری لەگەڵ حشع بە قازانجی گەلی کورد و بزوتنەوی رزگاری خوازی گەلی کوردستان دەگەڕێتەو.

هېرشه گانی دوژمن

سالی ۱۹۷۹ دوژمن له پرنکوتی ۱/۸/۱۹۷۹ به کۆپتر هیرشی کرده سهر ناوچی دهشتی همولیر پاش شهرینکی سهخت و دژوار به فرماندهی شهید حسین دۆشکه برای شهید نه محمد حاجی عدلی (۱۴) پ.م له حزبی سۆسیالیستی کوردستانی شهید کرد، له ناوچی دیدهوان له گوندی شیوه پیران چوار پیتشمهرگهشی بهدیل گرت.. له دوی بوونی سهدام به سهرۆک کۆمار ئهو چوار پیتشمه گهیه له لیبورده گشتیه کهدا نازاد کران.

له پۆزی ۱۳/۸/۱۹۷۹ هیزینکی تری دوژمن هیرشی کرده سهر دهشتی ناوچی کۆیه.. لهویش چوارده پیتشمهرگهی شهید کرد به فرماندهی (شهفیق زاهیر) چوار پیتشمهرگهشی بهدیل گرت، ههر چنده شوی ئهو رۆژه (عهفوی عام) ده رچوو.. بهلام ئهو چوار قاره مانه یان له مهعسکهری کۆیسنجیق ره می کرد! ئهو (۱۸) پ.م پیتشمهرگهی ی.ن.ک بوون.

که سهیر ده کهین ژماره و زیانو قوریانی پ.م له دوو هیرشه وه کو یه که، بهلام چوار دیله کهی هیرشی دهشتی همولیر، نازاد کران. دوژمن جیاوازی ناکات بو کوشتنی کورد، ئهوانه: سۆسیالیستی ده کوژن یه کیتی ده کوژن پارتی ده کوژن.. بهلام خو ههمووی ههر کورده ده کوژری، بۆیه له سه زمان پیتوسته بو کوردایهتی به یه که چاو سهیری دوژمنه کاتمان بکهین، چونکه دوژمن دوژمنی گهلی کورده.

لهو سالتوه ه.پ.ک پهری زیاتری به چالاکیه کانیدا، رۆژ به رۆژ دوژمن زینانی لیده کهوت. بهداخه وه له زۆر شوونی تری کوردستان شهرو پینکدادان رویدا بهلام کورد..! کوردی کوشت..؟! به تایبهتی له ناوچی هورامان پارتی و یه کیتی زۆر به توندی به گز یه کتریدا هاتن.. چندین تینکۆشهری گه له کهمان لهو شه ره بی نامانجهدا شهید کران.

حکومتهتی عیراقی له ناوه راستی سالی ۱۹۷۹ دهستی کرد به خو ناماده کردن بهرامبهر ئیران.. له زۆر شوین هیزه گانی خۆی کیشایه وه تاکو هارینی سالی ۱۹۸۰، له ناوچی همولیر، دۆلی باليسان، دۆلی هیران، ساوسیوکان، زینی وهرتی، زۆر لهو جاده و بانانهی وه کو دهشتی کۆیه دهشتی همولیر چۆلکرد.. ههرچی سهربازی ههجو به ره و خواروو ناوه راستی عیراقی برد، بهو جۆره ناوچه نازاد کراوه کان له زساد بووندا بوون، له ناوچی سلیمانیش.. زۆر شوونی چۆلکرد.

پیتشمەرگه دهیتوانی به ئاره‌زویی خۆی له ئاوچهنه‌دا بسووپیتمهوه. شۆپشی کوردستانیش پوژ به‌پوژ له گهشه‌کردن و به‌ره‌وپیتش چوندا‌بوو.. شۆپشی کورد له ئێرانیش هه‌ر به‌ره‌و گهشه‌کردن ده‌پوژشت هه‌ر چهند حکومه‌تی ئیسلامی ئێران نیازی هه‌ترشی هه‌بوو بۆ سه‌ر کوردستان.. به‌لام پیتشمەرگه‌کانی دیموکرات و کۆمه‌له‌ زۆر مه‌ردانه‌ به‌ره‌نگاری هه‌یزه‌کانی رژیمی ئێران بوونه‌وه.. له‌کاتی هه‌رش و په‌لامار، حزبی (توده‌ی) ئێران له‌کاتی گه‌ڕانه‌وه‌ی بۆ ئاو رژیمی ئێران.. هه‌مموو چه‌ک و ته‌قمه‌نه‌یه‌کانی پیتشمه‌ش به‌ حزبی شیوعی عه‌یراتی کرد، پارتی دیموکرات به‌ره‌ به‌ره‌ له‌بێن یه‌لی جمهوری ئیسلامی خۆی به‌هه‌یز کرد، دیاره‌ له‌و کاتمه‌وه‌ پارتی پوژ به‌پوژ په‌یوه‌ندی خۆی نه‌گه‌ڵ ئێرانیه‌کان به‌هه‌یز ده‌کات، تا وای له‌ته‌هات هاوکاری ته‌واویان له‌ رووی عه‌سکهریشه‌وه‌ نه‌گه‌ڵ به‌کتر کرد.

ی.ن.ک په‌یوه‌ندی له‌گه‌ڵ جمهوری ئیسلامی باش نه‌بوو هه‌ر چنده‌ به‌ریز مام جه‌لال چاوی به‌ موته‌زیری کوم‌ت و په‌یمانی زۆر شتی پێدا‌بوو.. ئێرانیه‌کان په‌یمانیان به‌ یه‌کیتیدا، که‌ رێگای چه‌ک و هات‌و‌چۆ بکه‌نه‌وه، له‌ راستیدا هه‌ندی چه‌ک و که‌هسته‌ له‌ سووریاوه‌ به‌ریگای ئێران گه‌یشه‌ ده‌ستی پیتشمه‌رگه‌.

له‌ سه‌ره‌تای مانگی نیسان کۆبوونه‌وه‌ی ی.ن.ک کۆتایی پیتهات، که‌ له‌ پیتش نه‌ورۆز ئه‌و کۆبوونه‌وانه‌ ده‌ستی پێکه‌ردبوو مام جه‌لال هه‌ردوو وتاره‌که‌ی خوتنده‌وه، که‌ به‌ نامیله‌که‌یه‌ک به‌ ئه‌وی (جۆشدانی خه‌بات) له‌ کوردستان بلاوکه‌رایه‌وه، له‌ هه‌مموو بارو دۆخه‌کانی کۆلییه‌وه.. کۆبوونه‌وه‌که‌ هه‌لۆتستی ی.ن.ک به‌رامبه‌ر پارتی، سۆسیالیست، شیوعی، حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران رژیمی عه‌یراق، جمهوری ئیسلامی، سووریا، لیبیا و ده‌وله‌ته‌ سۆسیالیسته‌کان چوونکه‌رده‌وه. نه‌خشمو پلانی تازه‌ی دانا بۆ په‌ره‌پێدانی خه‌بات له‌سه‌ر گۆره‌پانی کوردستان.

هه‌لبه‌زارده‌مه‌وه‌ی سه‌رکه‌ردایه‌تی ی.ن.ک له‌ کۆبوونه‌وه‌ی فراوانی ئازارو نیسانی ١٩٨٠ به‌م شتیه‌یه‌ی خواره‌وه‌ بوو :-

١. هه‌قال مام جه‌لال سه‌کرته‌یری گشتی ی.ن.ک.
٢. هاوڕێ نه‌وشیروان.
٣. کاک سالار.
٤. مامۆستا جه‌عفر.
٥. کاک مه‌لا به‌ختیار.
٦. کاک مولازم عومه‌ر.

۷. كاك به كرى حاجى سەفەر.
۸. مامۆستا عدلى حموتىز.
۹. كاك جەمال تاغا.
۱۰. مامۆستا نازم.
۱۱. حاكم عومەر عمىزىز.
۱۲. كاك عمىزىز بەگ.
۱۳. كاك عومەر مستەفا.
۱۴. كاك د. فوناد مەسوم.
۱۵. كاك كەمال فوناد.
۱۶. كاك كەمال خۆشناو.
۱۷. كاك عادل موراد.
۱۸. كاك عبدولرەزاق فەيلى.

لە پاشان مام جەلال چوۋە دەرەۋەيى ولات ماۋەي تىپىرى زىاترى پىچوو لىمىرئەۋەي ئىرانىيەكان رىنگاي گەرانمەۋەيان نەدەدا، لەۋماۋەيەي، كە مام جەلال لە دەرەۋە بوو.. كاك نەوشىروان مستەفا سكرىتېرى گىشتى ي.ن.ك گرتە ئەستۆ، ۱۹۸۰.. بەيانيكى ھاۋەشى لەگەل سۆسيالىست دەرکرد بۆ ئەۋەي: شەرى برا كوژى نەمىنى.

پىم وايە هىشتا بەيانه كە نەخوتىندرابۆۋە لە ھەندى شوتى جياجيا ئەو ناكۆكيانە زىاتر دەتەقىيەۋە. من لەو كاتە ھەلىكى گەورەم لەدەست خۆمدا چونكە زۆرىيە ھاۋرىكائەم لەلايمەن شۆرشمە نىردران بۆ بىيىنى دەۋرەيەكى رىكخراۋى ئازادى خوازى فەلەستىن لە سورىاۋ لوبنان . پىتورىستە بگوتىرى رۆژمى بەعسى عەفلەقى لە ھاۋىنى ۱۹۸۰ لە چەندىن شوتى دەستى كوشندەي لە ھ.پ.ك ۋەشاندىبو لە قەرەداخ بە جارىك زياتر لە (۲۰) پ.م. ي قارەمانى شەھىد كرد بە فرماندەي شەھىد بىستون.

لە رۆژى ۱۷ / ۹ / ۱۹۸۰ سەرۆكى عىراق سەدام حوسەين لەقسە كردنىكىدا بۆ ئەنجومەنى نىشتمانى عىراقى رىككەوتن نامەي جەزائىرى ھەلۋەشاندەۋە..! بەم جۆرە لاپەرەيەكى رەش و ناخۆشى لە پەيۋەندىيەكانى نىوان عىراق و ئىران كرايەۋە.. كە تاكو ئىستاش ئەو پەيۋەندىيەيان ھەر لە ناخۆشى داىە، كە راستەموخۆ لەسەر بارودۆخى كوردستان كارىگەرى خۆي ھەبۋە.

داستانی سماقوئی

له پایزی ۱۹۷۹ (حسك) كهوته وتووژ له گهل عیراق، بۆ ئهم مهبسته چند نامیه کیان گۆزیسه، وه د. مهحمود عوسمان چوه بهغدا.. دیاره نیازی حکومت لهو وتووژ هه نهوه چوه، كه حزب رابكیتشی بۆ لای خۆیی و له كۆتاییدا بیکات به داردستی خۆیی و به گۆر شۆرشی گوردی بکاتوه.

له کاتیگدا حزب به فرمی ناگاداری هیزه کانی خۆی کردبوو.. كه هیرش نهکنه سهر هیزه کانی پۆیم له ۱۹۷۹/۲/۲۴.. هیزیکسی گهری دوژمن، به پشتیوانی فرۆکی هیللی گۆرتهر.. هیرشی کرده سهر گونده کانی (سماقوئی سهرچاوه، سماقوئی گرتک) له گهل هیزه کانی حهك توشی شهریکی قورس بوون، هیزه کانی سۆسیالیست به فرماندهی ههفالن کاک سهید کاکو شهید سهید سهلیم و شهید شینه بۆلی و شهید عمولا سوور به رهنگاری هیزه کانی پۆیم بوونهوه له شهریکی قارهمانانی کم وینه زهرهرو زبانی زۆریان له سهریازه کانی دوژمندا حهلی کم ههشتا سهریاز کوژراو چهك و تهقمهمنی و کهرهستهیهکی زۆریشی دهسکوت لهو شهردا.

هیزه کانی دوژمن شهرزه بوون سهریان لیشیواو پهتوهازهیان لیکرد. لهو شهره دوو فرماندهی لیوه شاهوی حزبی سۆسیالیست، دوو جوامیری به وهفای گهلی کورد.. دوو قارهمانی ههستانه کانی شهری کوردستان.. کاک سهید سهلیم و کاک شینه بۆلی.. كه ههردووکیان فرماندهی ههریم بوون شهید کران. کاک سهید سهلیم به گوللی کۆپتهره کان له گهلی سماقوئی سهرچاوه شهید کرا، کاک شینه بۆلی بههۆی گوللی دوژمنان له گوندی سماقوئی گرتکی گیانی پیروزی نهمری لهدهستدا.. لهو شهوه چندین فرماندهی تری پیتشمهرگه، لهوانه شهید نهحمه خان، شهید سهریاز، کاک عمولا بۆر بهشداریان کرد.

شایانی باسه ههر ئهوه هیزه دوژمن بوو، كه هیرشی کرده سهر پیتشمهرگه کانی دهشتی ههولینو دهشتی کۆیه، كه بووه هۆی شهید بوونی (۳۲) پ.م، كه له سماقوئی تۆلهیان تیکرایهوه بهسزای خۆیان گهیشتن.

به شهید بوونی کاک سهید سهلیم و کاک شینه بۆلی حزبی سۆسیالیست. زهریکسی گۆشندی لیکوت تاكو ئیستاش نهیانتوانی شوینی ئهوه دوو فرماندهیه پهر بکنهوه ههر عومش بووه لاواز بوونی حزب له خۆشناوهتی و مهلهکان و گهرهوان.

گەشەکردنی شۆرش

پاش رووخانی شا شۆرشى كوردستان كۆتە قۆناغىكى نو، قۆناغى گەشەکردن و بههتیز بوون.

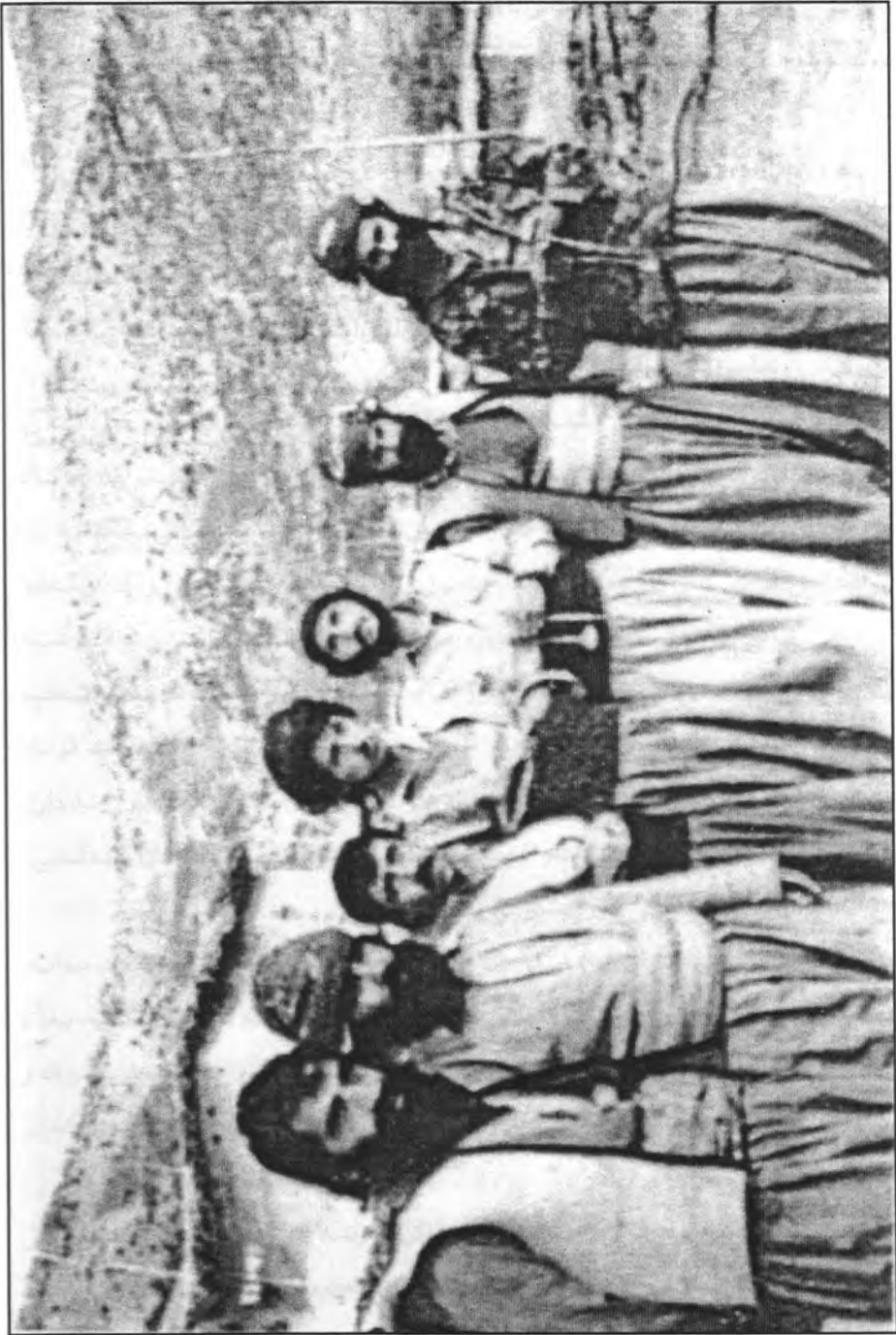
له كاتىكدا دوژمنانى گەلى كورد، ئو دوو دەولەتى داگیركەرى كوردستان ناكۆكسىه كانيان رۆژ بەرۆژ بەرهو توندی دەرویشت بیگومان بههتیزی و تواناكانی شۆرش لىبره و داندا دەبیت، كەمبونەهەى هیتزه كانی دوژمن له كوردستان، ئاوه لا بوونی سنووری كوردستانی ئیتران بۆ شۆرشى كوردستانی عیراق، بووژاندنەهەى كوردایەتى له كوردستانی رۆژهه لاتی ئیتران، ئو خالانەى سەرەهە همەویان له قازانجى گەلى كورددا بوون.

بەرە بەره تىكۆشەرانى نو. هاتنه ریزی خەبات چەكدارى له سەرانسەرى كوردستان.. بەتایبەتى ئو كادرانەى، كه له زیندان ئازاد كرابوون لەوانه: كاك فەرەیدون عبدولقادر، كاك عەلى بچكۆل، كاك ئەرسلان بايز، كاك جەبار فەرمان، كاك عومەر سەید عەلى، جگه له زۆر كادرو ئەندامى تر له شارەكان وه كو: شەهید جەمیل رەنجبەرو كاك ساپەر رەسوول و كاك سەفین مەلا قەرەبەى، مامۆستا بەكر كاك وشیاره سوورو مامۆستا كاوه، شەهید ناشتى و شەهید شیخ سلیمان و مامۆستا ئەحمەد مەلا كەرىم، وه زیرو كاك هاشم جەهازو دكتور مەجیدو شەهید عومەر زێهەر و شەهید عومەر عەوینەو شەهید مەجیدە سوورو شەهید سۆران و شەهید فوئاد گۆمەشىنى و شەهید حەسەن كوێستانى و كاك ئازاد جوندیانى و فەرماندەى تىكۆشەرى ناودارى كۆیه رابەرى سەید برايم و قارەمان شینەو شەهید جوامیرو شەهید تەحسین عوسمان دىبەگەبى و دەیانى تر له ناوچە جیاجیاكانى كوردستان.

هەر چەندە حكومەتى عیراق له هاوینی ۱۹۷۹ توانى زەبرىكى كوشندە له ه.پ.ك بەدات و بە زنجیره كرده وه یه كى ناسمانى وو زەمینی توانى نزیكەى سەد پیتشمەرگه شەهید بكات، بەلام هەل و مەرجى دەرەهەو ناوههەى ئو كات له قازانجى شۆرشى كورد وابوو به تايبەتى ى.ن.ك و پ.د.ك سوودیان له گۆرینی بارودۆخى ئیتران وه رگرت توانیان چەك و كەرستە پەیدا بكەن و حزبەكانى پى بههتیز بكەن.

رێكخستى له شارەكان سەر لەنووى بووژایهوه، هەقالتن كۆتە گەشەپیدانى رێكخستەكانى كۆمەڵەو بزووتنەهەو یه كیتى هەقالتن كاك كۆسەرەت و شەهیدان كاك عبدولرەزاق و كاك

عبداللہ رشیدو ههڻال عبداللہ توفیقو کاک بیستونو شهید حیدر چوکل و کاک بهروز
دیسان بونموه نندامی کارامی کومه له له شاره کان.
په یونندیه کانی دهره وی شورشی کوردستان.. بهرو پیشموه ههنگاری هاریشت.. بههوی
بوونی ریگی هاتووچوو بۆ دهره وه.
برواو متمانهی خه لک بههیزتر بوو، متریسی له حکوممت کهمتر بۆوه، بهو جۆره شورش پۆژ
به پۆژ بهرو سهرکومتن دهریشت.
ه.پ.ک له زیاد بووندا بوو، له چهندیتی و چۆنیهتی، کهمته چالاکی دلیرانه.. زهبری کوشندهی
له دوژمن وهشاند، ناوچه پزگار کراوه کان پۆژ به پۆژ فراوانتر ده بوو.
هیرشو پهلاماره کانی دوژمن بۆ سهر هیزی پیشمهرگه خه لکی کوردستان کهمتر بوو
له بهرتهوهی رژیم بهشهری عیراق و ئیران سهرقال بوو.
له قوولایی خاکی کوردستان هیزی پیشمهرگه دهستی کرد به چالاکی.

داستانی قهلاسنج

پاش جیابونوهی بزوتنوهی سۆسیالیستی کوردستان له یه کیتی نیشتمانی کوردستان، گهلیک کاره ساتی دلتمزین روویدا یه کیتی نیشتمانی کوردستان شیرازی هیزه کانی له ناوچهی هولیر شلوا بۆ ئهوهی هیزه کان ریک بخریتسهوه، یه کیتی له رووی سیاسی و پیتشمهرگهیی له ناوچهی هولیر گشه بکات، سهر کردایهتی ی.ن.ک هیزی ههلبژاردهی نارده ناوچهی هولیر به فرماندهی شهیدی نهر کاک سهد کهریم، شۆرشى ئهیلول شهید سهد کهریمی به خه لک تلساندبوو، له مهیدانی شهر یه کینک بوو له پیتشمهرگه ههره نازاو چاو نهرسه کانی هیزی پیتشمهرگه کوردستان ههر بۆیهش شایستهی ئهوه بوو، که فرماندهی ئهوه هیزه بخریته ئهستۆی ئهوه. ئهوه هیزه له بناری پشدهره رهقه له نزیك گونده کانی جهلک و مەمک و چوار گومان کۆتته بهر هیرشو پهلاماری کۆپتیره کانی رۆژم له نهجامدا چهندین کادرو پیتشمهرگهیی به رفا شهید بوون لهوانه شهید جهمیل رهنجهر.

ئهوه هیزه ئیوارهی رۆژی ۴/۱۲/۱۹۸۰ گهیشته گوندی قهلا سنج له بناری چیای سهفین، هیزه که بۆ پارێزگاری کردن له خۆیی و بۆ پشودان بوون به دوو قۆل قۆلینک له قهلا سنجی سهرو مانهوه، که سهد کهریم خۆی له گهلیان بوو، قۆله کهی تر چوونه قهلاسنجی خواروو، که (۲) کم ده کۆتته خوار قهلاسنجی سهروو.

رۆژم بههۆی نۆکهره کانی زانی، که ئهوه هیزه یه کیتی له قهلاسنج ماوه تهوه ههر بهر شهوه ۴/۱۲/۱۹۸۰، گهله جاشینک له گهمل ههندیک سهر باز ئابلقهی گوندی قهلاسنجی سهرویانداو خۆیان له کهمیندا گرت تا له گهمل روونا کبونهوه پهلاماری پیتشمهرگه کان بدهن. پیتشمهرگه کوردستان بۆ ئهوهی دوژمن نهتوانی زهفهری پیتببات بهیانان کهمین بۆ شوینه گرنه گه کان ههره کات. ههقالتن له قهلاسنج ههمان پلانیان جیتبجی کرد بهلام ئهوهی جینگای سهرنج و پاکیشان بوو پیتشمهرگه کانی زووتر له کاتی دیاری کراو واته له گهمل رۆژههلات دهبی دهوری خۆی بهشکنی ئینجا تسلیم به پاسهوانی رۆژی بکات ئهوهیان نه کردبوو پیتش رۆژههلات ئابلقهی گونده کانی تنکتر کردو شهر دهستی پینکرد.

شهید هاوپی (مامۆستا حسەن) یه کینک لهو پیتشمهرگانه بوو، که له کهمین زووتر هاتبووه خواره، بۆ ئهوهی گیانی پیتشمهرگه کان بیاریزی هیرشی کرده سهر شوینی کهمینه کهو دوو جاشی کوشت ههر لهویدا مامۆستا کاوه پیتشمهرگه کانی نازا کاک ئهوهوه شهید بوون.

هیزه کەمی تر تووشی سەر لیثیوان بوو هەندیکیان گوندە کەیان چۆن کرد شەهید سەید کەریم وەکو پلنگ بەتێ نەک پیاوەتدان بەلکو وەکو پلنگی چنگ بە خۆتین لەگەڵ دوو پێشمەرگە تر کاک خدرۆ کاک تۆفیق گەرەوانی کەوتنە شەڕێکی قورس لەگەڵ ئەو هیزە زۆرە دوژمن چەندین کەلاکی جاشیان لیخستن. لە هەمان کات ئەو هیزە، کە لە گوندە کە چوو بوونە دەرەو، کە نەعرەتە ئەو شێرە زەمانەیان گوی لیبوو گەرانەو. لە هەمان کاتیش هیزە کەمی گوندی قەلا سنجی خواری بە فرماندە کاک نازاد خۆشناو زیارەتی و مامۆستا ئەحمەد مەلا کەریم، کە ئەو کات رابەری سیاسی کەرە کە بوو هاتن بە هانای براکانیان پاش شەڕێکی چەند کاتر مێری دوژمن شکاو چەندین لاشە کەوتە دەست پێشمەرگە، دەستکۆتی چەک و تەقەمەنی و کەرەستە باشیش هەبوو (*).

ئەوانە ئەو شەڕە دەوری دیاریان هەبوو جگە لە شەهید سەید کەریم و شەهید مامۆستا کاو و شەهید ئەنەرۆ کاک خدرۆ تۆفیق، کەروانی، کە قەلەم ناتوانی پیاوەتدانێ نازایەتییان بنوسیتەو هەڤالێ شەهید قاسم نێرە گینی. هاورێ کاو مەخموری کاک سەفین. مەلا غەفور، مامۆستا بەکر.

بەتێ داستانی ساقۆلی بە فرماندە هەتۆی کوردستانی گەرە کاک سەید کەریم وەرە بە دوژمن بەرداو چاوی هەموو جاشیکی شکاند.

ئەوێ پێرستە بۆتری بە درۆژیی سالانی شۆڕشی نوێی گەلە کەمان چەند ئەفسەریک هاتنە ریزی شۆڕش و لە پێشەوێ خەباتدا بوون ئەوانە مولاژم عومەر عەبدوللا مولاژم حەسەن خۆشناو، مولاژم جەمال ئەحمەد، مولاژم فوئاد، مولاژم عومەر عوسمان مولاژم عەلی مولاژم شێردۆل مولاژم خولە مولاژم سەمکۆ.

بەداختیکی زۆرەو ئەم ئەفسەرەنەش شەهید بوون:

مولاژم سەید کەریم و مولاژم حەسەن خۆشناو مولاژم جەمال ئەحمەد و مولاژم خولە.

(*) ئەوێ شایانی باسە لێرەدا شەهید عەولا سوور جوامیرانە بەهەنای ئەو هیزە هات و دەستی چاک لە کۆبەتەرمان وەشان و زۆر بەداخەو کاک سابیر ڕەسوول لەم شەڕەدا چاویکی لە دەست دا.

شهید مولازم خوله

شهید مولازم خوله نەفسەر بوو له سوپای عێراق لەبەرئەوهی کورد بوو لەریزی سوپا دەرکرا. شهید له گۆلانی سالی ۱۹۸۱ په‌یوه‌ندی به هیزی پێشمهرگهی کوردستان کرد هەر زوو کرا به فرماندهی تیپی ۸۳ هه‌وری (خۆشناوه‌تی).

شهید به‌شداری دیاری هه‌بووه له چهندین شه‌ردا .

شه‌ید بۆ پشتگیری له کورده‌کانی برامان له کوردستانی رۆژهه‌لات له گه‌ڵ تیه‌که‌ی چون بۆ کوردستانی نه‌ودیو له شه‌رتکی قاره‌مانانه‌وه که‌م وێنه‌دا به خه‌ستی برینداربوو، پاشان په‌وانه‌ی سوید کرا له‌وی به‌رووداوتکی دلتەزینی ئوتۆمبیل گیانی سپارد.

شه‌ید
مولازم خوله

شهید سید کهریم

شهید سید کهریم نەفسەرزکی ئازای سوپای عێراق بوو. شهید له شۆرشێ تهیلول بەشداری کردوو له بەر ئازایەتی و لیۆه شاولی کراره به فرماندهی بهتالیۆن لههێزی سهفین.

شهید پاش رێککوتنامەی جهزائیر چوو به سووریا لهوێ پهیوهندی به یه کیتی نیشتمانی کوردستان کردوو و بووه به ئەندامی کۆمهڵهی رهنجدهرانی کوردستان.

شهید سید کهریمیش ههروه کو شهیدان عدلی سالح و محمد عهجم تاقانهبووه.

شهید له زاته کانی گوندی هاو دیانی قهزای سدیق بووه.

شهید له تهمووزی ۱۹۷۷ گهراپهوه تهمه کوردستان بهرێگای تورکیا.

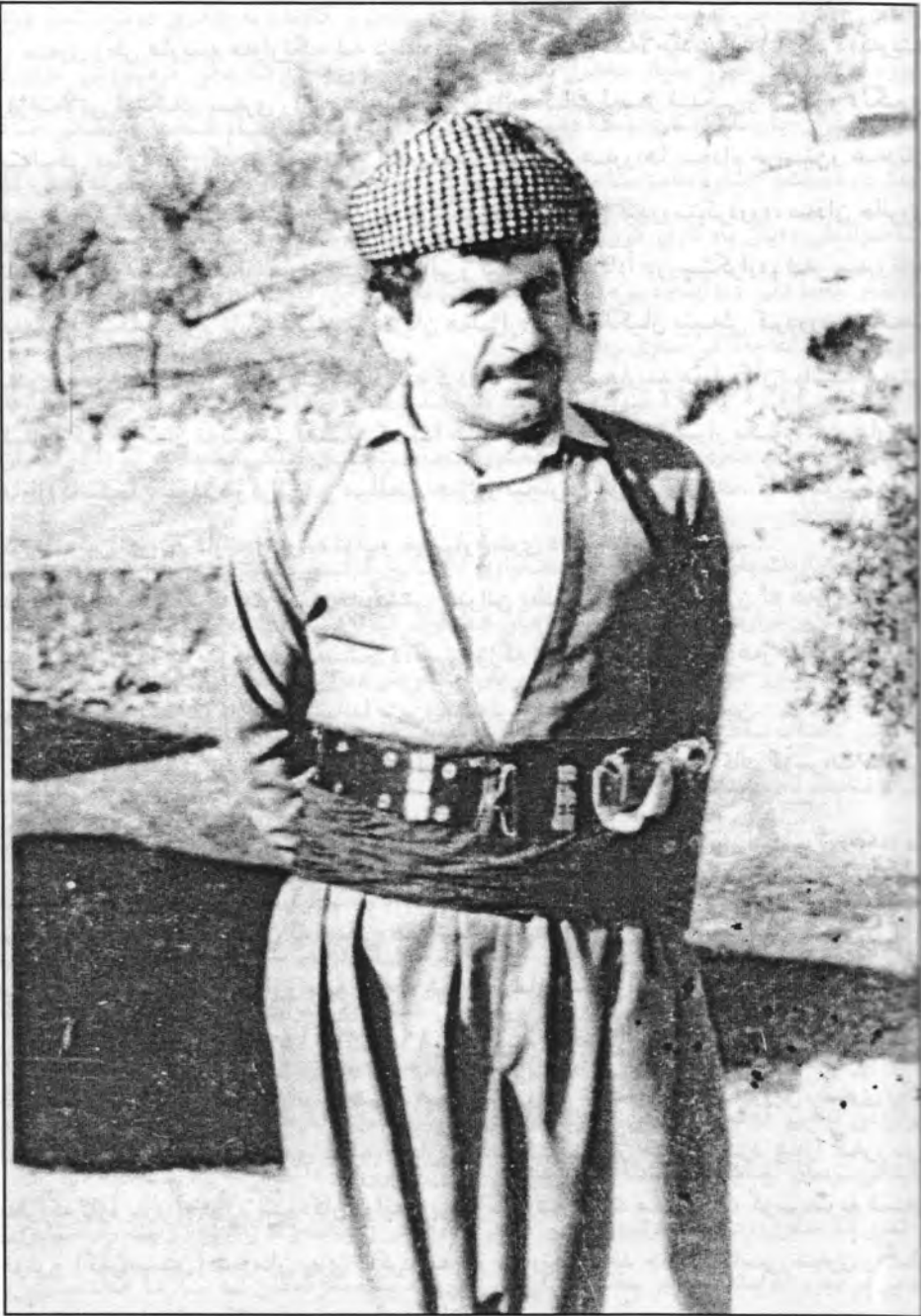
شهید له بهر کارامهیی و ئازایهتی کرا به جیگری فرماندهی ههرمی خوشناوهتی و چهندین پلهی بریوه له دهزگای پیشمههراگایهتی تا بووه به ئەندامی مهکتبهی عهسکهری یه کیتی نیشتمانی کوردستان.

شهید له کۆبوونهوی شینی ههلبژێردرا به ئەندامی سههرکردایهتی کۆمهڵه.

شهید سید کهریم فرماندهی چهندین داستانی کردوو به دهستی خۆی زۆر ئازا بوو. دوژمن و نۆکهرانی له ناوی سید کهریم تۆقی بوون.

شهید سید کهریم پیاویکی راستگۆ و دلسۆز بووه.

شهید له ۱۹۸۴/۹/۱۵ له کاتی گهراپهوهی له سلیمانی له گهڵ دوو پیشمههراگهی تر له کاتی موفاوهزات کهمونه بۆ سهی نۆکهرانی پۆیم و شهید کران، شهید له دوای خۆی دوو کچی بۆ نیشتمانه کهی به جیهیشتوووه.

شهید مولزم سید کریم

گرتنی هاوینه هوارى سهرى رهش

سهرى رهش هاوینه هوارى كه له نزيك هاوینه هوارى سه لاهمدين (١٥) كم ده كموتيه رۆژه لاتی لوتكهى سهرى رهش، همولير كوئرتۆل ده كات لىبهر فيئكى و خوشو دلگيرى مهليكى سهرده مى كوئن قسرى ليدروست كردوه، ههروه ها سه دام حوسين و عهدنان خه يرولا هه يه كه سهرو قسرى خوش بو خوشگوزهرانى خويان ليدروست كردوه، سه دان خانوى ناماده كراوى پر كهلو په لى فه نه نسى و ئيتالى و ئيسپانى تيا دا دروست كراوه، ئه و سه رۆكانه هه ميشه جينگا خوشو نايابه كانيان بو خويان هه لباژاردوه، خه لكيان بيبه ش كردوه، تهفانته بينين و سه يرانكردنيان له هاوالاتيان قه ده غه كردوه بو چوونه هاوینه هواره كان، راسته نهوتى كه ركوكى خۆمان نه گبه تى به سه ر كوردا هينا، هه ر وه خته ئيقرار بكه م، كه هاوینه هواره كانيشمان بوونه بارگرانى بو ميلله تى هه ژارو بيجاره ي كورده. نهوتيك، كه دلۆپيتكى بو كورده نه گه پرتتوه به قازانج هه ر به تۆپ و خومپاره بدرى ده يا خوا وشك بيت.

هاوینه هوارى كيش، كه هاوالاتيان به گه شتى نه توانن يه ك مژى فيئك هه لمرن له هه وای فيئك و به دلئى خوش له گازينۆكاندا دانميشين ده ليم: خۆزگه ئه و جينگا خوشانمش هه ر به قۆر ده گيران بو ده بيت هه ر سه رۆكه كان له خوشياندا برين و ئيمه ش له دووره وه باسى بكه ين.

چمندا جارتك پلانى گرتنى سهرى رهش دانرا له لايه ن هه قالى تيكۆشهر كاك كۆسه رت مانگى يازده به هۆى رينگا نه بوونى ئيمه پلانه كه هه لوه شايه وه.

له رۆژى ١٣/١/١٩٨٨ كاك كۆسه رت به بروسكه ئاگادارى كردين، كه بگه ينه مه لبه مند له بروسكه كه باش تينه گه يشتين له جياتى هه ر تيبك، (١٥٠) پ-م له گه ل خۆمان ببه ين (١٥) پ-م مان برد، دايكرده باران و بويه ليزمه شو له سماق شيرين ماينه وه به فرىكى زۆر بارى رينگاوبان گيراو به ستى رۆژى ١٤/١/١٩٨٨ گه يشتينه سماقولى له وى داواى ته وای هيزه كه ي ت-٨٦ و ت-٨٧ مان كرد ئه وانيش هاتن هه ر چاره وروانى ته وانه وى به فر بووين، سه رى رهش سه پى ده چۆوه ده توت ناوى سه رى سه پيه، بربارماندا بيبگيرين رۆژ خوشى كرد هه و گه رم بو به فره كه به ره به ره له دۆل و شيوه كان ته وايه وه به هه ر حالئا شه وانه له مالى كاك كۆسه رت به قسه ي خوشو (كه ره مستين) شه ومان به رى ده كرد هه موو شه ورك چمندا جارتك باسى سه رى ره شان ده هينا به مه يدان. له يه كترى زوهر ده بووين و ناشت ده بوينه وه.

براده‌ری یه کتر بووین، هزار بابه‌ت و قسه ده‌هاته مه‌یدان، هر کسه به ناره‌زوی دلی خوی
 قسه‌ی ده‌کرد.. چی له هه‌گبه‌ی تیکۆشهران بوو له گله‌یی و گازنده له یه‌کتری ده‌کرا، شه‌و درنژ
 بوو، له سماقۆلی قورۆ چلپاو سه‌هۆل بندگان له کونجی خانویه‌کی تاریکی کردبووین، دور له
 نازیزو یاران جاروبار دلمان تنگ ده‌بوو، جار جاره قسه‌ی خۆشی مام غه‌فورۆ دلمانی خۆش
 ده‌کرد، ده‌ست و سمیلتی مامۆستا به‌کر هزار بیرکردنوه‌و لیکدانوه‌ی بۆ ده‌کرا، سه‌گه سمی کاک
 شاخوایش ده‌یان یادگاری کۆن و نوی زیندوو ده‌کرده‌وه، کاک کۆسه‌ه‌تیش جگه له‌وه‌ی به
 گالتبو گه‌پ دلی ده‌داینوه بۆ گۆتۆ هه‌نگوینی نده‌کردین. فرمانده‌کان هر کسه شوینی
 خوی ده‌زانی له چالاک‌ی سه‌ری ره‌شدا.

له پۆژی ۱۹۸۷/۱/۲۵ تیاره له مالمی مام سه‌عید سوئی نايمان خواروو به‌یانی له زیاره‌ت
 به‌ریکۆتین به‌وه سه‌ری ره‌ش بۆ له‌وه‌ی قسه‌ری سه‌دام بروختین و پاکی بکه‌ینوه له داگیرکهران و
 نۆکمه‌کانیان.

که له زیاره‌ت به‌ری کۆتین هه‌ور به‌تواوی ناسمانی گرتبوو، مفرسی باران و به‌فر ده‌کرا
 هه‌ندیک نان و خواره‌مه‌نیمان له‌گه‌ل خۆمان هه‌لگرت تیاره له گوندی قیرۆه بارمان خست و
 هه‌رچیمان پیبوو خوارده‌مان زۆر سارد بوو به‌وه شه‌ریش ده‌رۆین کس نازانی چاره‌نوس چیه!!
 پاش کمیتک شه‌ید نامۆ هه‌ته‌لای کاک کۆسه‌ه‌ت فرمانده‌کانیان بانگ کرد من شه‌و کات
 کاک نامقم نه‌ه‌گیناسی چه‌کداری رژیتم بوو له سه‌ری ره‌ش شه‌و چاوساغمان بوو هه‌مرو
 شوته‌کانی پیناسان بوو وتی: ته‌نیا شه‌و شوته‌ی ریباز له‌گه‌ل تیه‌که‌یان بۆی ده‌چی سه‌ختو
 ناخۆشه چونکه مالمی سه‌دامه مفرسیم په‌یدا کرد، به‌لام هه‌رگیز گوتم پینه‌داو خۆم نه‌بوارد،
 به‌ری کۆتین به‌لاکه لاک تووله رینگامان گرت به فرمان شیتلا به‌و سه‌رمایه ناره‌قمان ده‌کرده‌وه
 چونکه رینگاکه زۆر هه‌مراز بوو شه‌و رینگا برینه سی کاتژمیری تهاوی خایاند گه‌یشتینه یه‌کم
 ره‌یه بۆ ته‌قه خۆیان دا به‌ده‌سته‌وه، شه‌وان له‌گه‌ل خۆمان بوون. چوو مه‌ ناو ره‌یه‌که هه‌ندیک
 خواردن تیا بوو له‌گه‌ل براده‌ران خوارده‌مان تیا چهند به‌تام و به‌له‌زهت بوو چهند بلتی سه‌رمابوو
 چایه‌کی ترمان لیتنايه‌وه، هیشتا کاتی هیرش کردن ما بوو.

ته‌م و مژ سه‌ری ره‌شی داگرتبوو کس کسی نده‌بینی، پيشمه‌رگه‌کان له دۆلێک راوه‌ستا بوون
 که پر پر ببوو له به‌فرو هه‌ر به‌فر ده‌باری، له‌بیره پيشمه‌رگه‌کان له سه‌رما هه‌لده‌په‌ریزو
 نه‌یانده‌زانی چی بکه‌ن.

کاترمیتری سفر ۱/۲ پاش نیوه شمو بوو ئمو کاته نهده هات حزمان ده کرد زوو کاره که بکهین تا له سدرماو بهفر رزگارمان بیت، ئمو کسانمی که گائته به پیشمرگایمتی ده کمن، بابین پیشمرگکو بهفرو سدرماو سدری رهش ببینن ئینجا دان به قاره مانیه تی پیشمرگه گدا بنین، خۆزگه ههموو کوردیک لهو شموه لهوی ده بوو لهوجا ده یزانی کورانی مهلبندی سی چند قاره مانو دلیرن چند خۆراگرو کۆلندهر بوون، که بهرامبهر به دوژمنو بهفرو سدرما شهربان ده کرد.

یه کیتی نیشتمانی کوردستان همر له خۆیموه نهبوته خوشویستی خه لک، همر له پنهنا قسهی زلی بی ناوه رۆک خۆی نهشاردۆتموه سدری رهشو سماقولی و باليسانو دابانو ههلاج و گوجارو دهیان داستانی تر وای لیکرد، که خوشویستی لهنوا خه لک زیاد بکات. شهری سدری رهش گواهیه بۆ پیشمرگه کان، که چند بۆ بیروباوه ره که بیان و بۆ گه له که بیان وه فادار بوون. له چوار قۆلتهوه له کاتی دیاریکراو هیرش کرایه سمر مولگاکانی دوژمن له سدری رهش بهم شیوهی خوارهوه:

یه کهم: ت ۸۵ ی بهرانه تی بۆ سمر قسری مه لیک و مه شجبه کان له گه ل دوو کمرتی ۸۷ ی قهره چۆغ به فرماندهی کاک بورهان و کاک ئاسۆ کاک کمره رهش له ماوه یه کی کورت دهستی به سمر گیراو تفروتونا کرا.

دووهم: ت ۸۶ ی دهشتی همولیر به فرماندهی ریباز فرماندهی تیپ و کاک مه لا سلیمان جیگری فرماندهی تیپ بۆ سمر قسری سهدامو عمدنان خه یرولا و باره گای سهری قوات خاسمو همدوو موده ره عمی بهر درگا، که به ماوه ی چاره که کاترمیتریک گیراو قسره کهش تهقیترایموه، پاشان همر زوو به جیهاز قسم له گه ل کاک کۆسره ت و مامۆستا چهنۆدا کرد که له گه ل کاک شاخمان و کاک ته حسین کارانی چاودیری بارو دۆخه که بیان ده کرد، له بیرمه وتیان: له کۆتوه قسه ده کهی وتم: له مائی کاکم سهدام!!

سینیه م: ت ۹۱ ی سه فین بۆ سمر باره گای فوجی جاشه کان به بیست ده قیقه دهستی به سدردا گرا به فرماندهی هه قال سه فین مه لا قهره له بیرم باش ماوه ئه ویش هاته ناو قسره کهی سهدام به همدوو کمان سدرمان ده کردو سدرمان لیده رنده کرد، ده موت به چ جۆرتیک دروستکراوه ئای خه لکی هه زارو بی ده سه لات!!

چواره م: همدیک له کمرته کانی ت ۸۵ ی بهرانه تی بۆ سمر ره بیه کانی ده روپشت و کابینه کان به فرماندهی کاک عوسمان بانی مارانی و کاک حاجی مه سیفی.

پینجهم: کمین لمنیوان مسیفو سمری رهش به فرماندهی مام غفورو بپرئز ماموستا ته محمد حممد نمین بوو، بپرستی دهستیکی باشیان له هیزه کئی دوژمن وه شاند، که به هانای هیزه کئی سمری رهش هاتبون، همدئ چک و تهقمه نیشیان دستکوت.

ششم: قوئی راداره که به فرماندهی شهید هاشم شمامکی و کاک عومر ناسر بوو، لهو شهره قاره مانانه به قسمی سمدام ته قیترا یوهو زیاتر له هزارو دووسد کلاشینکوفو بی کئی سی و ناربیجی و چه کی تر ده دستکوت. چنندین جیهازی راکال دوو ده بابه سووتینرا چوار موده ره عه شکاو سووتینرا، زه ره ری مالیش هبوو.

کاک کوسرهت هاته قسمی مهله کی کونو زور سمرابوو پیشمرگه له برسانو له سرمان هر ده لمرزی ده بویه هر پیشمرگه به ک دوو چه کی زیاتر له گمل خوی هه لگرتی بو خواره وه. کاک کوسرهت زویر بوو دیسان همدئ قسمی کرد، زور به برادر زکی هه لگوت دیسان نهوه مان خستوه پیش چاو نو سمرکوتنه گه لیک گوره به میژوو دهنووسیتوه با چی چاکه وابکین من به هاوکاری له گمل هه فال ماموستا به کر زور خومان ماندو کرد بو گواستنوهی چه که کان زور دواکوتین، به یانی به سمردهات منو کاک کوسرهت و ماموستا به کر له گمل چنند پیشمرگه به ک ماینوه کاک سه فینیش خموی ده هات وه کو پیشمی همیشه یی خوی په لمان کرد هاتینه خواره وه. هرگیز بارانی وا به تینو تهورم لهو سالدا نددیوو، روبرار هاژی ده هات جلو بهرگمان ناوی لیده چورا. من ده مزانی دانیشتن خراپه هرگیز دانیشتم همدیک له پیشمرگه کان له بر ماندوو بوون دانیشتن زورمان هولدا به قسه یان نه کردین له برسانو له سرمان گیانیان له ده ستدا به ئی له ده ستدانی نو حوت قاره مانه، نو حوت شیره نو حوت فرشته یه، نو حوت پیاهو جهر به زیه، نو حوت گیان له سر دهسته، پرکردنوهی نیه چونکه کورانی رۆژی سمری رهش و شوانی تاریک بوون کی هیه وا گیانی له لا ناسان بیت ده که گوریش هر شادین دلنیابن همیشه له گمل تیمن هر ناوتان زیندوه.

تیمش زور به ناستنگ گه شتینهوه سوسی نه وندهی نه مابوو گیانمان له دست بدهین. بویه ده بی پیشمرگه له رۆزانی ناوادا همیشه خورماو پیازو خواره منی هه لگرتی.

لهو شوه پر له سمره ره، لهو داستانه میژوو یه، لهو نهمبرده کم و تنه یه لهو سمرکوتنه پر واتایه یازده رۆلهی تری گه له که مان یازده پالتوانی تری شورش له گمل یازده پلنگی کومه لهو به کیتی نیشتمانی کوردستان یازده پیشمرگه ی مه لهندی (۳) ی خوشویست گیانیان به خشی به خاک و ولات یادیان به خیر.

داستانی سەری رەش یەکیکە لە سەرورەکانی یەکیستی نیشتمانی کوردستان بە گشتی و مەلبەندی (٣) بە تاییبەتی. بۆ بەیانی هەموالی گرتنی سەری رەش لە هەموو کوردستان دەنگی دایمە ئیسگمی لەمەن بە دوورو درۆژی باسی ئەر سەرکۆتەمی کرد. مەن لە سوسی لە مائی کاک تەحسین مامووە پاش پشوووان گەرامووە ساقولی^(٥).

چەند رۆژێکی تر لە مەلبەند ماینموە بریارماندا، کە جاشەکانی دێگەتە تەمبێ بکەین دووبارە چونکە رینگایان لە هەندێ ئافرەتی ماست فرۆش گرتبوو، بەلام لە ترسان پەیهەندیان بە ئیمو کرد لە هەلکانیان پەشیمان بوونموە. هێزەکانمان رۆژی ١٩٨٨/٢/٦ گەرایموە شوینی تاییبەتی خۆیان.

لە سەرکردایەتی هەفال نەوشیروان مستەفا جینگری سکریتی گشتی بروسکمی بۆ کاک کۆسەرەت کرد، کە بچیت بۆ سەرکردایەتی. مەن لە گەل کاک کۆسەرەت و ماموستا چەتۆ لە رۆژی ١٩٨٨/٢/٧ بەرێکۆتین بۆ دەشتی هەولیرو کۆزە لە نزیک گوندی تەکەور دانیشتین قسەمان کرد ئەر رۆژە لە گوندی مەرزان پشوماندا. لە رۆژی ١٩٨٨/٢/٨ کاک کۆسەرەت و برادەرەن بەرێکۆتن بۆ سەرکردایەتی منیش گەرامووە لای پێشمەرگەکان.

دیارە لێرەو شۆرش دەکۆتە قۆناغیکی تر دوژمن لە بەرگریکردن بۆ پەلاماردان پیلانی خۆی دانا. لە شوباتی ١٩٨٨ دوژمن دەستی کرد بە هێرش کردنە سەر کوردستان لە چەندین کردەوی جیا جیا توانی زۆری ناوچە رزگار کراوەکان لە دەست پێشمەرگە دەریهینی، کە لە پاشان هەریە کە لەو شەرە لەو کارەساتانە بە جیا دەگیرمۆوە چونکە هەندێ رووداوی مێژوویی تیاپە پێویستە زۆر بەراشکاوی بگوتری.

^(٥) ئەو نووسینەم لە گەلی دەرماناو لە بناری سەربەن (مەسیف) لە سالی ١٩٨٩ لە پارتیزانی نووسیمووە بۆ یادگاری.

روژانی رهش خوئندنگهی دلیرانه

داستانی سماقوئی

سالی ۱۹۸۶ دوو نمونهی تری زیندوی خۆراگری کورده کان له دۆلی سماقوئی له هیج کات و یلرو دۆخیتکدا دۆژمن نهیتوانیوه دۆلی سماقوئی بکاته مۆلگای همیشیهی هیزهکانی خۆی بملکو به پیچوانموه همردهم وهکو درک بووه له چاری بهعسیهکانی بهغدا چمقیوه. مفرهزه سههتاییهکانی شۆرشی نوی له سنووری پارێزگای ههولێر بنکمو پشودان و ههلسانهویان و جولانهویان لهو شوینه پیۆزه بووه. ههر بۆیهش بهعسیهکان و پیش بهعسیهکانیش گرنگی ورد بۆ سماقوئیهکان کراوه.

له وهتی من بهیروم دێ هیج شهپێک له دۆلی سماقوئی وهکو شهپێ یازده شوو و پۆژی سالی ۱۹۸۷ نهبووه چونکه له وهتی کورد له ژێر دهستی زالمهکانی عێراقمو داگیرکراوه ههرگیز بۆتمهکان وهکو نهو سانه بههیتزو توانا نهبووه، برواش ناکم ههرگیز نهونده چهکداری خۆفرۆش پشتی پۆتیمی عێراقیان گرتبێ دژی پۆلهکانی ولاتی خۆیان پیش نهوی بیتمه سهه باسی شهپهکه دهبێ کمیتیک بگهڕێنموه دوواوه چونکه ههموو شهپێک هۆی خۆی ههبووه ههر چهنده نابێ نکۆلی لهوه بکهین دۆژمن ههموو ههلیک دهقۆزیتموه بۆ تهفرو توناکردنی بزوتنموهی پزگاری خوازی گهلی کورد و ههر کاتیک بۆی لوا بێ درتغی نهکردوه.

له سالی ۱۹۸۵ یهکیتی نیشتمانی کوردستان وتوژی له گهمل حکومهمتی عێراق پچراند ناگهڕێتموه سهه نهو بابته، چونکه چاکو خراپهی له کاتی خۆی باس کراوه پتیوست بهدوو باره کردنموهی ناکات.

سهه کردهکانی بهعس نهونده له خۆبایی و لاسار بوون بۆ چهسپاندنی مهرامه گلارهکانی خۆیان وا ههپهشهیان دهکرد گوايه نهگهر سهه کردایهتی یهکیتی نیشتمانی کوردستان شهپ بکاتموه نهوا به توندی له کورد دهدهن، نهگهر کابرایهک سیاسهمتی بهعسیهکانی لا روون و ناشکرا نهبووايه وای دهزانی بهعس ههر خێرو بههه کمتهی بهسهه کوردهکاندا باراندوه ههرگیز به کۆمهله خهلکی نهکوشتوه، ههرگیز زغیره گوندهکانی سهه سنووری چۆل نهکردوه به لیتشاو عهرهبی بۆ کسهه کۆک و خانهقین و زسارو تهلهعهفهرو شهنگارو دووزو کهنهیدناوه نهههیناوه نهوه حکومهتییکی تر بووه!!

به هەر حالاً شەڕ دەستی پێکردووە پێشمەرگە قاره‌مانه‌کانی یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان به‌ تەنیا، بە‌ئێ‌ به‌ تەنیا به‌ رەنگاری ئه‌و هێزه‌ زۆرو به‌ توانایه‌ی به‌عس بوونوه‌ ده‌ستی کاربەریان لێ‌وه‌شاندن له‌ گه‌رمیانه‌کانی که‌رکوک بگه‌ره‌ تا قه‌راج و قه‌ه‌چۆغ شەڕی مه‌ردانه‌ که‌را دوژمن له‌ ناستی دلێری و خۆپاڤه‌ری پێشمەرگه‌کانی یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان سه‌ری سوپه‌ما که‌وته‌ دانانه‌وه‌ی پیلانی گه‌لاو له‌سه‌ره‌تا به‌ره‌یه‌کی شەڕی چهند مانگه‌ی له‌ نزیکه‌ باره‌گاکانی سه‌رکه‌ردایه‌تی که‌رده‌وه‌ به‌ بیانه‌وه‌ی رینگای قه‌یوان و توندکردنی سنووره‌کانی له‌ نزیکه‌ ناحیه‌ی ماوه‌ت پێشمەرگه‌کانی سه‌رانسه‌ری کوردستان به‌شداریان له‌وه‌ شەڕه‌ که‌رد ئه‌و شەڕه‌ ناروانگی ده‌رکه‌رد به‌ شەڕی (قه‌یوان ماوه‌ت). پاش ئه‌و شەڕه‌ دوورو درێژه‌ داگیرکه‌ران توانیان هه‌ندیکه‌ چیاو قۆپ و دۆڵ داگیر بکه‌ن، بۆ ئه‌وه‌ی مه‌ترسی له‌سه‌ر سه‌رکه‌ردایه‌تی نه‌مینه‌ی هێزه‌کانی یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان له‌ نیسانی ١٩٨٧ هێرشه‌ی به‌ریلایان که‌رده‌ سه‌ر گۆچارو باخ و هه‌جه‌ له‌رزۆک و کوربه‌نگ و قه‌یوان و نه‌زمو و لاغلو به‌چهند کاتژمێر سه‌د و چواره‌ ربه‌یوه‌ چهندین باره‌گای فوج گیران و ئه‌و نارچانه‌ له‌ دوژمن پاکه‌رانوه‌ دوژمن هێرشه‌ پێچوانه‌ی ده‌ست پێکه‌رده‌وه‌ توانیان به‌ چهندین رۆژ شەڕی قورسی شوتنه‌کان بگه‌رتوه‌.

هه‌ر له‌ نیسانی ١٩٨٧ تا که‌ مانگه‌کانی کۆتایی سالی ١٩٨٨ به‌عسیه‌کان چه‌کی کیمیاویان ده‌ژی پێشمەرگه‌و خه‌لکی کوردستان به‌کار هێنا شیخ وه‌سانان و وه‌رتی و هه‌له‌بجه‌ بادینان و دۆلی جافایه‌تی گه‌واهی دهنده‌ی رژی می به‌عسیه‌کان.

پاش داستانی رزگاری مه‌له‌بنده‌کانی یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان ده‌ستیان که‌رده‌وه‌ به‌ زه‌بر وه‌شاندن له‌ هێزه‌کانی به‌عسی داگیرکه‌ر.

باره‌گای مه‌له‌بندی (٣) که‌ سه‌ره‌به‌رشتی هێزه‌کانی یه‌کیتی نیشتمانی کوردستانی ده‌که‌رد له‌ پارێزگای هه‌ولێر باره‌گای له‌ سماقوڵی و سه‌رچاوه‌ بووه‌ پێویسته‌ ئه‌وه‌ش بێتین ئه‌و مه‌له‌بنده‌ له‌ رووی رێکخه‌ستن و دارایی و پرۆیاگنده‌و کۆمه‌لایه‌تی و پێشمەرگایه‌تی لێپرسراو بوون له‌ سنووری ناوچه‌که‌ی خۆیان. مه‌له‌بندی (٣) چهندین چالاکی مه‌زنی له‌ ماوه‌ی سێ مانگدا نواند:

یه‌که‌مه‌: گرتنی شارۆچکه‌ی تەق تەق به‌ هاوکاری له‌گه‌ڵ پێشمەرگه‌کانی تیبی ٢١ ی که‌رکوک و تیبی ٢٥ ی خاڵخاڵانی سه‌ر به‌ مه‌له‌بندی (٢) ی.ن.ک.

دووه‌م: گرتنی قاته‌ی جه‌یش شه‌عبی، له‌ گوندی سێ قوچان بوو به‌ ناوی قاته‌ ئه‌بو جه‌عفر مه‌نسور که‌ زیاتر له‌ سێ سه‌د پارچه‌ چه‌کی لێ ده‌سه‌کوت و به‌ ده‌یان بۆره‌ زه‌لامی بۆگه‌نی به‌عسیه‌کانی تیا کوژران.

سینچەم: گرتنی کارگه کانی نزیك هولیر له لایهن تیپه کانی ۸۶ی دهشتی هولیرو ۸۷ی قهره چوغ.

چوراهه: لیدانو پاککردنوهی گونده کانی مشارو هوارغهر له عهره به تعهریبه کان له لایهن پینشمهرگه کانی تیپی ۸۷ی قهره چوغ.

پینچهم: گرتنی چمندین ره بایهو چمندین چالاکی جیا جیای ناو شاره کان و چمندین چالاکی جیا جیا له لایهن تیپه قاره مانه کانی ۸۵ی بهرانه تی و ۹۳ی کۆیه ۷۸ی کارۆخ و کۆزه ک نه بامدرا.

شه شه: گرتنی ناحیهی شوپش (دیگه له)، له دوو فوجی خو فرۆشه کان پاک کرایه وه سدان پارچه چک ده سکوت.

حهوتهم: چۆلکردنی ناحیهی هیران له لایهن دوژمنه وه له ترسی په لاماری کت و پیری پینشمهرگه کانی مه له بندی ۳ ی یه کیتی نیشتمانی کوردستان نهو شهره قاره مانانهی، که له سهروه باسمان کردن ههر یه که داستانیکه نووسینه وهی سه ره خوئی دهوئی ههر یه کیک لهو شهرانه چمندین شه هیدی قاره مان به خوینی گهشیان تۆماریان کردوه لهوانه شه هیدان مه ناف و تازاد دار به سه ری نهو ده ست وه شانده به هیزانه زه مینه یان خو شکرد بو شهری گه وهی سماقوئی نیازم وابوو چیت له سه ره شوپه شوپه کانی کوردستان نه نووسم بو نه وهی نه کهومه بهر تانهو تمشنه جینو خو ده زانین ده بیته تنیا ده وری نهو که سانه بنووسم، که جینگا ده ستیان دیار بوو خه لک به گه شتی ده زانن، به لام چی بکه م هندی کس ده یه وئی قه له مه که م به مرزینی راستیه کانم پی بگۆری، که ههر گیز له من ناره شیته وه داستانی سماقوئی خو راگری پینشمهرگه کانی کوردستان له به نه باری جینگای چاوقوچاندن ناهیتته وه دو سه دو شه ست و چوار کاترمیتر شهری پوو به ورو ترسو له وری شکاندم به بیرم هاتمه و ژۆانی نهو شهره شهوانی دژواری سماقوئی، که دیسان نه ترسم.

تازه له کۆنگره لیبوینه وه له لای هه قالی خو شه ویستم مامۆستا به کر دانیشته بووم له گه ل دوو مامۆستای په یمانگه یادی نهو شهره مان کرده وه داوایان لیکردم چمنده ده رباره ی گه له که م ده زانم ، نهو میلله ته هه ژارو لیقوماره ی کورد ناشنا بکه م بو نه وهی بزانه کوره کانیا ن نه که ههر داستانی سماقوئی تۆمار ده که من، به لکو زالمو زۆردارانیش له ره گو ریشه ده رده هیتن.

له داستاننی سماقولی

کاترمیر (۱۰) ی شو بوو له گوندی سی کانیان لهسر زنی بچوک بهرامبهر شیخ بزینی بووم پیشمرگه کهی لهسر نامیری بی سیمه که کاکه نایزن بانهموردی بوو، بهپه له هاته لام بروسکه یه کی دایه دهستم، که سه یرم کرد په شو کام نوسرابوو ده بی همر نمشبو بگهینه سوسی چونکه دوژمن هیزی هیناوه بو سر سماقولی و باره گای مه ل بندی ۳، سمرتییی ۸۶ دهشتی هولیر بووم پیشمرگه کانمان بی ناگا همرکرت و مهفره زه یه که به لایه که ریشتیبوون بو بهنرین په یداکردن و نان خواردن.. ماوه یه کی زوریو پشومان نندا بوو همر به مشرو شوږ خمریک بووین. ههمان بروسکمش بو تیپی ۸۷ قمره چوڅ هاتبوو زورم هولدا به شو هیچ هیزیکی نوتوم بو کونه کرایه به ناچاری نوتوم بیله کهی خوم یه که مرتی پیشمرگم له گهل خوم برد، که ژماره یان له بیست و پینچ پیشمرگه زیاتر نده بوو له کاتیک سرجم تیپی ۸۶ دهشتی هولیر خوی له سی سدو بیست پیشمرگه ده. کاک کوسرت، که لیپرسرای مه ل بند بوو پروای به قسه کانی نیمه نده کرد، هه لوتیشتیشیان له سماقولی بهرامبهر دۆخه که خراب بوو نایشارمه وه لهسر جیهازه که هندی قسهی بهمن و مام غه فور وتبوو، که جینگای خوی بوو دلتمان گمرد بگری، به لام له دیر زه مانموه همر وابوو ده بی برا بچوکه کان قسهی برا گموره کانیان لیک نده نموه. پیتان سه یر نه بی نمو کات هممورمان یه که بهرزه ونندی کوی ده کردینموه نومیس شوږشو گهل و دوژمن شکاندن بوو، بهناشکوری نالیم دنیا وه کو نیستا نمبوو جاده و خۆشی و پارو پول کس بیری لینه ده کرده، کس مهنده ی بو نمو شتانه نده کرد به لکو به سووک و چروکی دانه گینان ریشتیم تا نریک جاده له ریگا توشی مهفره زه یه کی تیپی قمره چوڅ بووم، که نمو جاشانه یان بردبووه مه ل بند که له دیکه له گیارابوون، له ریگا ده گمرا نموه پرسینارم کرد وتیان: جاده ی کویه گیاره نستمه ده چوونتان چونکه شموه نازانن دوژمن له کوییه، ده بی پیشمرگه به پوژ به دورین جیگا ریگای دوژمن دیاریکار بزانی نینجا شو ده توانی بروا، گمرا نموه به دلینکی پر له خه فمت و له نیره گین مامموه روژهللات له دایدا هیزه کهمان نارد، پوژی ۱۹۸۷/۹/۷ له گهل تیپی ۸۷ قمره چوڅ بوو نیواره بهر تکموتین به ناستهنگ له جاده ی هولیر- کویه پهرینه وه قوییه کانی سه یریه رو باوه قوب و گو مه تالار نوناوه ش گرا بوو به همر حالاً کاترمیر نریک ۱۲ ی شو به سه ر چیا دا

سرکهوتین له دیوی قورته لاسو کانی بی جاشه کان سنگمرغان گرتبوو ناوی خوامان لیتهینا
رینگای خومان پاک کردهوه زهرمان له جاشه کانداهلانتن به جیهاز له گمل کاک کوسرهت قسم
کرد لهوی ریو شوتنی تیمی دیاری کرد بهم شتویه می خوارهوه.

تیپی ۸۷ قمره پوچ بۆ بنهباوی له نزیك کروژ تاكو بهرامبهر عهلیاوه.
تیپی ۸۶ دهشتی هملیر بۆ سر (قویی سوسی) و (وشکور) و (بنهباوی) له لای (زیارهت)
تاكو بهرامبهر ونكه.

به لئی پوژی ۱۹۸۷/۹/۸ نمو شوتنانهمان گرت، که بومان دانرابوو، هیزه کانی تریش بهو
شتویه می، که پیشتر بۆیان دیاری کرابوو دامزرابوون. نمو پوژه دوژمن به هممو جوژه چه کیک
تۆپ، راجمه، کزپتر، میک، سیخۆی، پیاده شهری له گمل کردین بهلام نهمان هیشت پیشرهوی
بکات دوژمن له چمندین لاره هیرشی ده کرد توانیبوو گوندی زیارهت و دۆلی ونکو عهلیاوهو
تاكو قورته لاس بگری لاسر چپای کانی شیلان تاكو جادهی هیران سولاوک لاسر چپاکه
پیشرهوی کردبوو له شه قلاوه تاكو گردی جاسوسان، بهرهی شهر بهم شتویه خوارهوه دابمش
کرابوو.

۱. قوئی هیران: پیشمرگه کانی تیپی ۹۱ سفینو تیپی ۷۸ کاروخ بمرگریان له هیران و
جادهی هیران شه قلاوه قوییه کانی ناوه گردی ده کرد هه قائلن سفین مهلا قهرهیی و کاک سامان
گرمیانی و کاک حوسین بندایزانی سهرپهرشتی هیزه کانیان ده کرد، له ماوهی نمو یانزه پوژهی
شهر دوژمن هزاران گولله تۆپی نا به سنگمرگه کانی پیشمرگه به دهیان جار کۆپتره کان
سنگمری پیشمرگه کانیان بۆردومان کرد، وه چمندین هیرشی پیاده یهک له دوا یهکی کرده
سریان له هممووی شکا زهرهرو زیانی زۆر لیکموت له هر دوو شوتنه کی، که له سهرهوه
باسمان کرد دوژمن تمنیا توانی گردی جاسوسان لاسر جادهی گشتی شه قلاوه - هیران داگیر
بکات وه لاسر چپای سفین همدیک پیشرهوی کرد (کمرکی گروتسو قویی داره بنی) داگیر
کرد بهلام پیشمرگه کان هر زوو (قویی داره بنیان) لیوه رگرتنهوه، لهو شهر و پیکدادانه کم
رتنه یهدا کاک حوسین بندایزانی فرماندهی تیپی ۷۸ کاروخ گیانی پاکی پیشکش به خاکی
نیشتمانه کی کردو بهسر بهرزی چوه کاروانی شهیدان، هر وه ها باوکی شهیدی ناوبراو له
همان قۆپ شهید کرابوو.

۲. قوئی سولاوک: دوژمن لهو قۆلموه هیرشی ده کرده سر گونده کانی (ناو داروکان و بیژکان)
پیشمرگه کانی تیپی ۸۵ بهرمانتی به فرماندهی هه قائلن ته حسین کاوانی و بورهان سعید

سۆفی و عوسمان بانی مارانی و ناسۆ، شهری دلیرانه‌یان له گه‌ل کردن پیشمەرگه‌کان له شورتینک دامه‌زرا‌بوون به ناوی (ته‌لان) توانیان تا کوتایی شه‌ره‌که پارێزگاری له شورتنه‌کانی خۆیان بکه‌نو و دوژمن هه‌موو جار مه‌لولو شه‌رمه‌زار له هه‌رشه‌کانی ده‌شکا.

۳. قۆلی لیسه‌تاس-به‌رامه‌هر سوولاوک- پشستی گوندی سوسی: پیشمەرگه‌کانی تیپی ۹۳ کۆیه به فرمانده‌یی هه‌قان مامۆستا به‌کر به‌رگریان لیده‌کرد به سهدان گوله‌و توپ و راجیمه‌ی له شورتنه‌ گرنه‌گه‌کان دانا، رۆژانه به کۆپته‌ره‌کان ئه‌و به‌رزایانه‌یان ده‌خسته به‌ر هه‌رشه‌ی درنانه‌ی خۆیان له‌مه‌رئوه‌ی پیشمەرگه‌کانی تیپی ۸۶ی ده‌شتی هه‌ولێرو تیپی ۸۵ی به‌رانه‌تی رینگای ئه‌و به‌رزایانه‌یان بری‌بوو له دوژمن له پیشه‌وه دامه‌زرا‌بوون تا رۆژانی دوا‌ی شه‌ر دوژمن نه‌یتوانی هه‌رشه‌ی پیا‌ده‌ی بۆ بکات. لیسه‌ تاس له‌ رووی سه‌ربازیه‌وه گرنه‌گی تابه‌ته‌ی خۆی هه‌یه ده‌روانیه‌ته سه‌ر رینگای گشتی زیاره‌ت-سماقوله‌یه‌کان و له‌ دیوی سه‌ره‌وه‌ش ده‌روانیه‌ته‌ دۆلی به‌رۆکان و ناوداره‌زکان دوژمن ده‌بووست له‌ پشته‌وه ئه‌و شورتنه‌ په‌که‌بات به‌لام هه‌موو هه‌ولآ و ته‌قه‌لا‌کانی تا رۆژی ۱۶/۹/۱۹۸۷ به‌فیه‌رۆ چو.

۴. قۆلی به‌نه‌باوی - گرده‌ چا‌ک: له‌لایه‌ن پیشمەرگه‌ قاره‌مانه‌کانی تیپی ۸۶ی ده‌شتی هه‌ولێر پارێزگاری لیده‌کرا له‌مه‌رئوه‌ی به‌ره‌ی تیپی ۸۶ی ده‌شتی هه‌ولێر زۆر فراوان بوو وه‌ زیاتر پی‌ ده‌شته‌کانی گرتبۆه‌ بۆیه‌ ده‌بی زیاتر له‌سه‌ری بنووسه‌ن واتای ئه‌وه نیه‌ به‌ره‌کانی تری شه‌ر گرنه‌گ نه‌بوون نه‌خه‌یر هه‌موو به‌ره‌کان گرنه‌گ بوون پیشمەرگه‌کانی هه‌موو ته‌یه‌که‌کان نازایانه‌و چالا‌کانه شه‌ره‌کانی به‌ سوودی گه‌لی کورد یه‌ک لایه‌ی کرده‌وه.

* هه‌زه‌کانی تیپی ۸۶ی ده‌شتی هه‌ولێر به‌م شه‌یه‌یه‌ی خواره‌وه دامه‌زرا‌بوون، له‌لایه‌ن رێباز فرمانده‌ی ته‌پ سه‌ره‌رشته‌ی ده‌کرا:

۱- قۆلی گراو: که‌رتی ۲ی له‌گه‌ل هه‌قان مه‌لا سه‌لیمان جه‌نگری فرمانده‌ی ته‌پ لێیدا‌مه‌زرا‌بوون ئه‌و قۆیه‌ ده‌روانیه‌ته‌ سماقوله‌ی سه‌رچاوه‌ له‌ زنجیره‌ چیا‌ی به‌نه‌باوی له‌ خواره‌وه‌ش ده‌روانیه‌ته‌ گوندی عه‌لیاره‌. گرتنی ئه‌و قۆیه‌ سماقوله‌یا‌کان و سوسو لیسه‌تاس ده‌خاته‌ به‌رده‌سته‌ی دوژمن له‌ رووی سه‌ربازیه‌وه‌ زۆربه‌ی ناوچه‌کانی شه‌ر په‌که‌ده‌خات.

رۆله‌کانی ۸۶ی ده‌شتی هه‌ولێر به‌ هاو‌کاری له‌گه‌ل مه‌فره‌زه‌یه‌کی هه‌قان کۆسه‌رت ماوه‌ی ده‌ رۆژ مه‌ردانه‌ به‌رگریان له‌و شورتنه‌ به‌رزه‌ کرد دوژمن ته‌نیا بۆ ئه‌و لوتکه‌یه‌ زیاتر له‌ بیسته هه‌رشه‌ی یه‌ک له‌ دوا‌ی یه‌گه‌ی کرد رۆژانه‌ زیاتر له‌ سه‌د گوله‌ ته‌په‌ی قورسو راجیمه‌ی به‌سه‌ر ده‌باراند کۆپته‌ره‌کانیش به‌نۆره‌ بۆردومانیه‌ن ده‌کرد. له‌ شه‌ری سماقوله‌ی لوتکه‌ی (گراو) ده‌وری

کاربگمى هېبوو له يه کلا کړدنهوى شپږه که پېشمه رگه کان به نازايتمى و دليرى خويان سرغى دوزمنو پېشمه رگه يان بؤ لاي خويان راکيتشا. لمبر نازايتمى و دلسوزانهى نو پېشمه رگه نه ناوى (نمسحابه کانى ت ۸۶) يان ليتنابوون، له رېژى ۱۶/۹/۱۹۸۷ له نيورېو به دواوه دوزمن له چندين لاهو چندين هيرشى يدک له دواى يه کى بؤ سر نو لوتکيه کرد، تويه کانش به خستى شوتنه کانى تويباران ده کرد، که تاريکى داهات لمبر زورى. بريندارى پېشمه رگه کان دواى نووى فرمانيان له فرماندهى تيبو هه قال کوسرهت وهرگرت کشانوه. کاترمير (۸) ي شو دوزمن شوتنه کى داگر کرد به گرتنى لوتکى (کراو) بهرمانى ليسه تاس و ته لانو سوسى و شوتنه کانى تر شلوا. له لوتکيه سى پېشمه رگى نازاو نمبز سى قاره مانى به وفايى گلو نيشتان سى کورى خونويست سى پېشمه رگى پاک و بيگمرد گيانيان کرده قوربانى خاکی پيروزى کوردستان، شهيدان ره نونف نيره گين و شهيد ياسين و پېشمه رگه يه کى تر، که نو دوو پېشمه رگه يه له ده ستمى هه قال کاک کوسرهت بوون.

ب - داري جوخين: ده کويته خوار لوتکى (کراو) لمبر ريگى سوسى ونکه ده روانيته سوسه له لايه کى تر. له لايمن پېشمه رگه کانى کمرتى ۳ و کمرتى ۶ تيبى ۸۶ ده شتى هوليتر بمرگى ليده کراسه ريريشتي کرد نيشى له ناستوى هه قالى تیکوشمر جهلال نيلنجاغى و مامند ممنتک فرماندهى کمرتى ۴ بهر دهباز بوو. بؤ پاريزگارى کردن له لوتکى (کراو) و سوسى که نو شوتنه گرنگى تايبتمى خوى هېبووه، دوزمن له زور لاهو به سریدا زالبو به لام هه قالنمان هميشه سووى شوپش و گه له که يان لا خوشويستر بووه له گيانيان بويه نموانيش نرک و نازارو. ناخوشى زوريان بينى تا رېژى ۱۶/۹/۱۹۷۹ پاش داگر کردنى لوتکى کراو به فرمانى نيمه شوتنه که يان چولکرد.

ج - قويى (نيشتى): پېشمه رگه کانى کمرتى تيبى ۸۶ ده شتى هوليتر به فرماندهى هه قال سواره جهلال پاريزگاريان ده کرد، ده بابيه کانى دوزمن بهرامبر نومان له (وشکور) بوون نه يانتوانى هيرش بهيئن له هيمان کاتيش لولوى تويى ده بابيه کان راست و ناراستى شوتنى پېشمه رگه کان بوو، رېژانه ده يان تويى به سریدا ده بارانندن ديوارى کونه ربهيه کانى همموو تیک و پتکدا پېشمه رگه کان به ناستهنگ جى گور کيتيان ده کرد و ناور و نانيان پیده گه يشت سره راي نوهش تاكو رېژى ۱۶/۹/۱۹۸۷ شوتنه کانى خويان بهرندا وه به فرمانى نيمه شوتنه که يان به جيه يشت.

د - گرده چاك: نمو گردۆلكانهی پیتش سوسی ده گرتتموه دوژمن له گۆږی (خیوهتی) بوو مهفرهزی تیپو مهفرهزهیهکی کهرتی ای خۆمانم له گهلم بوو سه ره پای نهوهی سه ره پرشتی هه موو نمو شوینانهی ده کرد، که تیپی ۸۶ی لیدامه زرابوون نمو قۆلش راستهوخۆ من سه ره پرشتیم ده کرد چهند جارنك دوژمن هیرشی هینا به هاوکاری له گهلم پیتشمه رگه کانی ت ۹۳، که له سه ر (لیسه تاس) دامه زرابوون هیرشه کانه مان تیک شکاند به لام له هه موو شویننیک زیاتر تۆپبارانی له سه ر بوو. پتیوسته بو ترئ کاک بیستون هاوه نیککی لی دامه زرانده بوو جار جار گولله یه کی ده گرته دوژمن، دوژمنیش له داخان رقو تو ره یه که ی به سه ر نیمه دا ده باراند نمو شوینش پیتشمه رگه تا کو کۆتایی شه ره که به ری نه دا.

له رۆژی ۱۷/۹/۱۹۸۷ دوژمن به پیاده هیرشی بۆ هینا پاش تۆپ بارانیککی یه که جار زۆر قورس دیسان شکا.

ه. قۆلی گروژ سه ری به نه باوی تا قۆلی گراو: له لایمن پیتشمه رگه کانی ت ۸۷ی قه ره چۆغ نمو تیپی، که به مافی خزیان بوونه قاره مانی هیزی پیتشمه رگه ی کوردستان، نمو تیپه نه به زو دلیره بوو که به هاوکاری له گهلم پیتشمه رگه کانی ت ۸۶ی ده شتی هه ولیز دزه خیایان بۆ قوات ته وارنی هه ولیز له نزیک سه یته ره ی مه خور دروستکرد، نمو تیپه خاوه ن ده یان داستانی پر له سه ره وه ری بوون. هیزه کانی دوژمن له گونده کانی کانی بی - قورته لاس ده یو بیست به سه ر به نه باوی سه ره یه کی پیتشمه رگه قاره مانه کانی نمو تیپه به سه ره پرشتی هه قائلن غه فور نه حمه د غه زالر شه هیدی قاره مان ده شتی حمه د نه مین، پیتشیان لینگرتن و ده یان لاشه ی دوژمنیان خست، پاش چهن دین هیرشی یه ک له ده یای یه ک، هیزیکی قوات خاسه ی دوژمن توانی دزه بکات و بگاته سه نگره ی پیتشمه رگه کان، پاش شه رتکی ده سه تبه یه خه توانیان شوینه کان داگیربکمن پاش نه وه ی قاره مانی به وه فای گه له که مان موه نه دیسی شو پرشگیترو پیتشمه رگه کاکه ده شتی حمه د نه مین سه نگره که ی به خوین ناو داو به یادگاری بۆ پیتشمه رگه کان و نه وه ی دووا رۆژ هیتشه توه. شه هید بوونی کاکه ده شتی تازه زاوا (که هه مشت رۆژ بوو بووکی گواسته بۆوه) زه برتکی کوشنده بوو له به تیپی ۸۷ی قه ره چۆغ و پیتشمه رگه کان کهوت.

شه هید ده شتی دۆستیککی نزیک و هاو پرته که ی دل سو زو کو پرکی راستگۆی نیو هیزی پیتشمه رگه ی کوردستان بوو به شه هید بوونی نمو هه موومان تاساین، یادی به خیر بیت.

بهشيك له هيزه كهي تيبی ۸۶ قهره چۆڭ له نار باخچه كانی سماقوئی گرتگو و سئ نان شهري نار دارستانيان له گمڤ هيزه كهي دوژمن كردو توانيان پاشه كشه به دوژمن بكنم شو قۆله شهيد عريف نه كره مو كاكه كهرم شينه (كهرمه رهش) سه پرشتيان ده كرد.

پيتويسته نهوش بلين پيشمرگه كانی حزبي شيوعی عيراقی دهوري بهرچاويان هه بوو لهو شهريه له كمينيكدا توانيان چهندين سهريازی دوژمن بكوژنو چهندين پارچه چهك و چهند سهياره يهك ده سهكوتيان بيت.

ههفائنی حزبي سويساليستي كوردستان به فرماندهی ههفائ سهيد كاكه به گۆرهی توانای خزيان به شداری شهريه كهيان كردو كه متهرخمهيان نه كرد.

پيشمرگه كانی پارتی ديموكراتی كوردستان و ئيسلاميه كان هميشه ناماده بيان هه بوو، وه له چهندين پيكدادان له گمڤ دوژمن به گۆرهی ژمارهيان به شداریان تبادا هه بوو، كه جينگای ريزه. دوژمن له رۆژي ۱۷/۹/۱۹۸۷ له كاتژمير (۵) دهستی به كشانهوی هيزه كانی خۆی كرد زۆريهيان به نارتيك و پينكي. له كاتيكدا زه بري كوشندهی لهو شهريه ليتكوت له كانی ماسی له لایمن هيزه كانی پارتی ديموكراتی كوردستان و به پشتيوانی هيزتيكي يه كيتي نيشتمانی كوردستان زه بريكي كوشندهی ليدرا بوو، لقی ای پارتی و براده رانی خۆمان كانی ماسيان رزگار كردبوو.

لهو شهريه پر له قوربانيدانه لهو شهريه رووبهروو بوونهويه دوژمن زه رهرو زانی گیانی و مائی زۆری ليتكوت جگه له زه رهري مهعنهوی. شهريه كردن كارتیكي ناسان نيه، خورتی دهوت، ماندووبوونی دهوی دهبی شوخوونی به چيژی سه رهراي دۆخی ناخۆشی و به هيزی دوژمن و توپ و بۆردمانی فريكو هيزشی پيادهی دوژمن شهوانه له گمڤ ههفائنه به جيهازه به چووكه كان گه ليتك قسهی خۆشان له گمڤ يه كتر به سه ره ده كرده وه، ده مانزانی گورگ ههنديكمان شهرو كوت ده كا به لام بهی باك له مردن به زم و ههراي خۆمان ده كردو سه ركوتنمان ليدياربوو كاك كۆسه رت يه كه يه كه له ههوائی به ره كانی ده پرسی دهقی رووداوه كانمان پي راده گهياند، جيهازی به چووك له شهري جبهه دا دهوري كاريگهري ههيه. دوژمن سه ري سوپا بوو.. چۆن لهو دۆخه ناخۆشه دا نهوانه قسهی خۆش له گمڤ يه كتر ده كمن و پينده كمنن ؟

راستم و توهه: گهر بلين ههفائ كۆسه رت دهوريكي يه كجار كاريگهري هه بوو لهو داستانه هميشه بهر وای به هيزتی خۆی دووباره ده كرده وه كه دوژمن ده شكی و كۆل ده دات .

ریکخراوی ی.ن.ک که ههڤال شاخهوان لیپرسراوی بوو دهوری گرنگی خویان نواند لهو شهره ، کاک شاخهوان لیپرسراوی بهره کانی لیسه تاس و ته لان بوو ، کادره تیکۆ شهره کانیسی هر کسه به نۆره ی خۆی که مته رخمیمان نده کرد .

تۆپخانه می مه لهنندی سی که له لایمن ههڤالان مامۆستا سه یفمدین ، کاک ریبوارو کاک بیستون و کاک ته لعدت خدر سه ربهرشتی ده کرا ، ده بیان گولله تۆپیان گرت هیزه کانی دوژمن زهره رو زیانی زۆریان به دوژمن گه یاند .

شهری سماقۆلی دوژمنی ههژاند یه کسه رپاش کۆتایی هاتنی شهره که لیوا روکن طالع خلیل رحیم الدوریان له قائد فیلق لابر دو روتبه کانی که خۆی پینه گینازی و خۆی پیژانده بوو لییان دامالی و به شمهرمزاری گه رایوه به غدا ناوبراو کرا به عافظی حله ، لهو شهره ده بیان نهفسری پله داری گهوره سه ربهرشتی هیزه که می دوژمنیان ده کرد که چی به رامبه ر هیزی پیشمه رگه بی پله شان روتبه هه لگرتن هر لهو کسه انه ده وه شیتمه وه که ریز له پله که بیان ده گرن و له پیشمه وه شهر بکمن به بروای من شهری پیشمه رگانه به رزترین نه کادی میای عهسکه ربه روژانی خهبات و تیکۆشان تمه ی سه لماند . خه نجه ر هه لگرتن بۆ روژی ته نگانه یه نهک بۆ خۆبادان و خوه لکیشان . پیشمه رگه بی پله کان بی روکن و نهستیره کان له ده بیان داستاندا نهفسره پله داره کانیان شکاند . نه رکی سه ربازیش تمهیا هونه ری شهر کردن و لیژانینه ، له داستانی سماقۆلی دوواژه قاره مانی دلسۆزی گه له کهمان شه هید بوون له وانه : نه مزاد یوسف کاوانی برای کاک ته حسین کاوانی ، کاک ره ئوف نیره گین ، کاک جه رگۆ پیرداود ، کاک شوان ، کاک نازاد ، کاک یاسین له ده ستمی ههڤال کۆسه رت و حسین دایزانی هتد .

نهو شه هیدانه جینگای خویان له میژووی شوڤشی گه له کهمان دیاره هه می شهو پیوسته له یادمان بیته ریز بۆ کسه و کاریان دابنیتین ، داستانی سماقۆلی وانه پهندی زۆری به دوژمنداوه ، سه رفرازی و سه ربهرزی به پیشمه رگه وه جه ماوه ری به شه ره فی کوردستان به خشی . هر زیندوو بی یادی داستانی سماقۆلی هر بۆ کورد بیتن نه وانه می به شداریان هه بوو لهو شهره ی دژی دوژمن .

نوسەری شەهید ئەچەند دێرێکدا

رفەعت عەبدوڵا پیرداود

(شەهید رێباز)

- ١٩٥٢ ئە شاری هەولێری دێرین ئە بنەمائهیهکی نیشتمان پەرور ئەدایک بوو .
- ١٩٦٥ پەيوه‌ندی کردوو بە رێکخستنه‌کانی پارتی دیموکراتی کوردستان بە نازناوی ره‌نجاو .
- ١٩٦٩ بە هۆی کارو چالاکی رێکخستنه‌وه ئە لایه‌ن رژێمه‌وه زیندانی کراوه .
- ١٩٧٠ ئە دواي به‌یانی ١١ی نازار چالاکانه به‌شداری کاریگه‌ری هه‌بووه ئە رێکخستن و خه‌باتی خویندکاران و جه‌ماوهر .
- ١٩٧٢ ناماده‌یی کشتوکانی هەولێری ته‌واو کردوووه پەيوه‌ندی کردوووه به‌ شۆرشى ئەیلوله‌وهو ئە ده‌زگا جیاجیاکانی شۆرشدا خه‌باتی کردوووه تا نسکۆی ١٩٧٥ .
- ١٩٧٥ بۆته فه‌رمانبه‌ر له به‌رێوه‌به‌رایه‌تی کشتوکال و پاشانیش په‌يوه‌ندی کردوووه به‌ رێکخستنه‌کانی کۆمه‌له‌ی ره‌نجده‌رانی کوردستان .
- ١١ / ٥ / ١٩٧٧ ئە شۆرشى نوێی گه‌له‌که‌ماندا ئەگه‌ل هه‌ورێی دێرینی خۆی شه‌هید شاخه‌وان بۆته پێشمه‌رگه .
- که‌سایه‌تیه‌کی هه‌من و رۆشنه‌یرو نازاو چاونه‌ترسو و له‌ خۆبوردو بووه .
- به‌شداریی و سه‌رکرده‌یه‌تی ده‌یان چالاکی و داستانی کردوووه .
- ١٩٨٨ ئەدواي ئەنقاع بۆ ماوه‌ی ١٤ مانگ سه‌رکرده‌یه‌تی پارتیزانه‌کانی هه‌ولێری کردوووه .
- ١٩٩٠ ئەسه‌ر داواي مه‌کته‌بی سیاسی (ی.ن.ک) گه‌راوه‌ته‌وه سه‌رکرده‌یه‌تی بۆ به‌شداریکردن له‌ کۆنفرانسیکی ئەوروو پادا ئەسه‌ر کیشه‌ی کورد .
- ١٩٩١ پێش چه‌ند رۆژێک به‌ر ئە راپه‌رین گه‌راوه‌ته‌وه ناو هه‌نزی پێشمه‌رگه‌ی کوردستان .
- ئە راپه‌ریندا به‌شداری کاریگه‌رو به‌رچاوی هه‌بووه ئە رزگارکردنی زۆربه‌ی شارو شاروچه‌که‌کانی سه‌ر به‌ پارێزگای هه‌ولێرو سه‌لمانی هه‌روه‌ها رۆلی کاریگه‌ریشی
- هه‌بووه ئە رزگارکردنی شاری که‌رکوک به‌ تاییه‌تی له‌ گرتنی ره‌بیه‌کانی زنجیره‌ گردی دومه‌لان .
- ئە دواي راپه‌رین له‌به‌ره‌ی کوردستانیدا لێپه‌رسراوی سه‌ربازی بووه بۆ چه‌سپاندنی یاساو خزمه‌تکردنی هاوڵاتیان .
- ١٩٩٢ بۆته جیگری قیاده‌ی منطقه‌ی ده‌وک له‌ وه‌زاره‌تی پێشمه‌رگه‌ی حکومه‌تی هه‌رێمی کوردستان .
- نووسه‌ری کتێبی شه‌ندیل به‌غداي هه‌ژاند به‌شی یه‌که‌م و دووه‌م ، دوو به‌ش ئه‌که‌ی کوردستانه .
- ٧ / ٥ / ١٩٩٤ دواي کاروانیکی پڕ له‌ سه‌روهری به‌ دیلی شه‌هید ده‌کریت .
- ١٤ / ١١ / ١٩٩٤ ته‌رمی پیرۆزی ئە که‌رنه‌قائلیکی جه‌ماوهری گه‌وره‌دا گه‌یه‌نرایه‌وه گۆرستانی گرده‌ ره‌شه ئە شاری هه‌ولێرو به‌ خاک سپێردرا .
- ئە لایه‌ن به‌رێز هه‌ق‌ال مام جه‌لال مه‌دالیای پارتیزانی بۆ شه‌هید رێباز به‌ خه‌راوه به‌ بنه‌مائه‌که‌یان .

به‌رێوه‌به‌ریتی چاپ و بلاوکردنه‌وه‌ی سه‌لمانی